

5. september 2019

Forslag til dyrevelfærdslov¹

Kapitel 1

Generelle bestemmelser

§ 1. Loven har til formål at fremme god dyrevelfærd, herunder beskytte dyr, og fremme respekt for dyr som levende væsener. Loven har endvidere til formål at varetage dyreetiske hensyn.

§ 2. Dyr er levende væsener og skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

§ 3. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

§ 4. Det er forbudt at have seksuel omgang med eller foretage seksuelle handlinger med dyr.

Stk. 2. Forbuddet omfatter ikke handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager, herunder i forbindelse med avl og reproduktion, dyreforsøg eller af andre lignende berettigede grunde.

Kapitel 2

Behandling og håndtering m.v. af dyr

Særlige regler om forbud

§ 5. Det er forbudt at tvangsfodre et dyr, medmindre det er påkrævet for at behandle dyret mod sygdom.

§ 6. Det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger.

§ 7. Det er forbudt at lade et dyr deltage i dyrekampe. Det er endvidere forbudt at afholde dyrekampe.

§ 8. Kraftmaskiner må ikke anvendes ved forløsning af dyr.

Særlige regler om tilsyn og behandling af dyr

---

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, EF-tidende 1998, nr. L 221, side 23, Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (kodificeret udgave), EU-tidende 2009, nr. L 47, side 5, Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (kodificeret udgave), EU-tidende 2009, nr. L 10, side 7, Rådets direktiv 1999/74/EF af 19. juli 1999 om mindstekrav til beskyttelse af æglæggende høner, EF-Tidende 1999, nr. L 203, side 53, og Rådets direktiv 1999/22/EF af 29. marts 1999 om hold af vilde dyr i zoologiske haver, EF-Tidende 1999, nr. L 94, side 24. I loven er der medtaget visse bestemmelser fra Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) 97/1255, EU-Tidende 2005, nr. L 3, side 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, EU-Tidende 2007, nr. L 343, side 1, og Rådets forordning 2009/1099/EF af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet, EU-Tidende 2009, nr. L 303, side 1. Ifølge artikel 288 i EUF- Traktaten gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Gengivelsen af disse bestemmelser i loven er således udelukkende begrundet i praktiske hensyn og berører ikke forordningens umiddelbare gyldighed i Danmark.

§ 9. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at dyret tilses mindst én gang om dagen.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på fritgående dyr på græs eller lignende. Sådanne dyr skal dog tilses jævnligt.

Stk. 3. Enhver, der erhvervsmæssigt holder dyr, skal sørge for, at dyreholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan undtage visse mindre dyrehold fra reglen i 1. pkt.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at dyr skal tilses oftere end nævnt i stk. 1. Ministeren kan fastsætte regler om, hvor ofte dyr, som nævnt i stk. 2, skal tilses.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om indhold, omfang og hyppighed af dyrlægetilsynet efter stk. 3, herunder at tilsynet skal ske oftere end én gang årligt.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over antallet af døde dyr, der konstateres i forbindelse med tilsyn udført efter stk. 1 og 2.

§ 10. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om hold af dyr på steder, hvor ejeren eller den, der fører tilsyn med dyret, ikke bor, herunder regler om forbud mod hold af dyr på sådanne steder.

§ 11. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om behandling og håndtering af dyr, herunder om indfangning af dyr, opbinding af dyr, herunder forbud mod opbinding, forhold om fødsel og nyfødte dyr, oplæring og træning af dyr, artsfællekontakt, flytning af dyr, forbud mod behandling af dyr med henblik på at skjule sygdomssymptomer, brug af hjælpemidler samt forbud mod brug af tvangsmidler.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om pasning af dyr, herunder om miljøberigelse, strøelse, tildeling af foder, her- under strukturfoder, og vand samt dyrs adgang til at udføre pels-, hud- og fjerpleje m.v.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om behandling af syge og tilskadekomne dyr, herunder regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser herom.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr af dyrevelfærdsmæssige hensyn.

§ 12. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om dyrs adgang til udearealer og om, hvor ofte og hvor længe dyr skal opholde sig ude. Ministeren kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over dyrs ophold på udearealer.

§ 13. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om udformningen og anvendelsen af genstande, herunder fjernbetjente eller automatisk virkende genstande, der påfører dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om forbud mod anvendelse af sådanne genstande.

§ 14. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om og kan herunder forbyde anvendelse af bioteknologi, genteknologi og lignende på landbrugsdyr.

Særlige regler om hov- og klovpleje

§ 15. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om kloveftersyn, -behandling og -beskæring, herunder regler om hvem, der må foretage dette, og at det skal ske med en fornøden hyppighed.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om beskæring af hove og anlæggelse af beslag, herunder at det skal ske efter behov.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at redskaber, der anvendes til beskæring af klove og hove, kun må betjenes af særligt uddannede personer.

Kapitel 3

Forbud mod og begrænsninger i hold af visse dyr

§ 16. Det er forbudt at holde ræve.

Stk. 2. Forbuddet omfatter ikke

- 1) hold af ræve i zoologiske haver, dyreparker og lignende,
- 2) hold af ræve i forbindelse med tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet, og
- 3) privates hold af domesticerede ræve som familiedyr.

§ 17. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyrevelfærdsmæssigt forsvarlig måde.

Stk. 2. Politidirektøren kan træffe afgørelse om, at dyr, som holdes i strid med regler fastsat i medfør af stk. 1, om fornødent skal aflives.

Kapitel 4

Rum og arealer, hvor dyr holdes, samt inventar m.v. heri

§ 18. Opholdsrum eller opholdsarealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Stk. 2. Stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på bindsel, tøj og lignende indretninger.

§ 19. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om udformning og indretning af opholdsarealer og opholdsrum til dyr, herunder om plads, støj, lys og lysprogrammer, staldklima m.v. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om inventar m.v. i opholdsarealer og opholdsrum. Ministeren kan fastsætte regler om, at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug.

Stk. 2. Ved fastsættelse af regler efter stk. 1 om dyr i landbruget skal der fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.

§ 20. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om udendørs hold af landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, herunder om mulighed for skygge og adgang til stald eller læskur.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at landbrugsdyr samt heste og æsler af bestemte racer og krydsninger heraf kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, hvis de naturgivne forhold tillader det.

Kapitel 5

Uddannelse m.v.

§ 21. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om uddannelseskraav om dyrevelfærd for personer, som er ansvarlige for

- 1) landbrugsmæssigt hold af dyr,
- 2) erhvervsmæssig handel med dyr,
- 3) erhvervsmæssigt opdræt af dyr,
- 4) drift af dyrepensioner,
- 5) drift af dyreinternater eller
- 6) formidling af dyr.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser, uddannelsers indhold og varighed, krav til undervisere, eksamen og opnåelse af kursusbevis for gennemført uddannelse samt udformning af kursusbeviser.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om uddannelseskra­v for personer, som er tilknyttet de i stk. 1, nr. 2-6, nævnte virksomheder uden at være ansvarlige for driften, men som håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr i virksomhederne.

§ 22. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at den, som er ansvarlig for et professionelt hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, skal være over 18 år og besidde en relevant faglig uddannelse. Ministeren kan fastsætte regler om, hvilke uddannelser der opfylder kravet i 1. pkt.

§ 23. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om uddannelseskra­v for personer, der foretager mærkning, beskæring eller anlæggelse af beslag på dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om uddannelseskra­v til personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring af malkekvæg.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, hvilke uddannelser der kan opfylde kravene nævnt i stk. 1 og 2. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser og om uddannelsers indhold og varighed og om krav til undervisere.

§ 24. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om uddannelseskra­v om transport af dyr for personer, som er ansat i transportvirksomheder og på samlesteder, og for førere og ledsagere på vej­køretøjer, der transporterer dyr.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser, uddannelsers indhold og varighed, krav til undervisere, eksamen og opnåelse af kursusbevis for gennemført uddannelse samt udformning af kursusbeviser.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om suspension og fratagelse af kursusbeviser om transport af dyr.

Kapitel 6

Aflivning, herunder slagtning

§ 25. Den, der vil aflive et dyr, skal sikre sig, at dyret aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om aflivning, herunder slagtning af dyr. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om forbud mod visse former for aflivning, herunder slagtning, samt regler om, at aflivning, herunder slagtning, af visse dyr kun må foretages af en dyrlæge eller en anden særlig uddannet person.

§ 26. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod aflivning, herunder slagtning, af drægtige landbrugsdyr og heste. Ministeren kan fastsætte regler om, i hvilken periode af drægtigheden forbuddet skal gælde, samt om hvordan og af hvem aflivning, herunder slagtning, skal foretages.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om håndtering af fostre i forbindelse med aflivning, herunder slagtning, af drægtige landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

Kapitel 7

Operative og lignende indgreb

§ 27. Operative og lignende indgreb, der kan påføre dyret lidelse, bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående karakter, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.

Stk. 2. Operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, må ikke foretages.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om operative og lignende indgreb, herunder regler om kastration, halekupering, afhorning, mærkning, isætning af ring m.m. i

næsen eller trynen, fjernelse af kløer, tænder og andre legemsdele samt beskæring af næb.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om, at visse typer af operative og lignende indgreb kun må foretages af en dyrlæge eller andet særlig uddannet personale.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om forbud mod visse typer af operative og lignende indgreb.

Kapitel 8

Fremvisning, cirkus, zoologiske haver, tilsyn m.v.

§ 28. Dyr må ikke dresseres eller bruges til fremvisning, cirkusforestillinger, filmoptagelser eller lignende, hvis dyret herved påføres væsentlig ulempe.

Stk. 2. Dyr må ikke fremvises i omrejsende menagerier.

Stk. 3. Zoologiske haver, dyreparker og lignende må ikke oprettes uden tilladelse fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om indretning og drift af virksomheder, som nævnt i stk. 3, og om tilsyn med sådanne virksomheder. Ved meddelelse af tilladelser efter stk. 3 kan ministeren fastsætte vilkår med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelser fastsat i medfør af 1. pkt.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, herunder om forbud mod hold og fremvisning af visse dyrearter. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om anmeldelse til Fødevestyrelsen af turné med dyr, herunder arten og antallet af dyr samt turnéplanen.

§ 29. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod, at dyr, som er blevet underkastet operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre dyrets udseende, udstilles eller på anden måde fremvises med henblik på bedømmelse af dyrets ydre, dets brugsegenskaber eller færdigheder.

Kapitel 9

Opdræt, pensioner, internater, handel, tilsyn m.v.

§ 30. Erhvervsmæssig handel med og opdræt af dyr må kun drives med tilladelse fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. Tilladelsen skal angive, hvilke dyrearter den omfatter. Tilladelsen kan tilbagekaldes, når særlige forhold taler for det.

Stk. 2. Ved meddelelse af tilladelser efter stk. 1 kan ministeren fastsætte vilkår med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelser fastsat i medfør af stk. 4.

Stk. 3. Stk. 1, 2 og 4 finder ikke anvendelse på landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger deraf.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om indretning og drift af virksomheden, herunder om krav, der kan stilles til personalet, og om tilsyn.

§ 31. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at der i forbindelse med erhvervsmæssigt salg af dyr, bortset fra landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger deraf, til private skal udleveres skriftlig information til køberen om forsvarlig pasning og pleje af dyret.

§ 32. Dyr må kun overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker.

§ 33. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod salg af visse dyr på markeder og ved andre samlinger af dyr.

§ 34. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, herunder forbud mod, avl af familie- og hobbydyr.

Kapitel 10

Markedsføring m.v. af visse produkter

§ 35. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod markedsføring, herunder reklame for og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr.

§ 36. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte.

Kapitel 11

Transport af dyr

§ 37. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om transport af dyr, herunder syn af dyr, dyrs velbefindende og transportegnethed, håndtering af dyr under transport, forsendelsestider, hvil, vanding og fodring.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om kontrol, godkendelse og syn af transportmidler og containere, herunder gyldighed og vilkår for godkendelser samt tilbagekaldelse, annullering og suspension af godkendelser.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om autorisation af transportvirksomheder, herunder gyldighed og vilkår for autorisationer samt tilbagekaldelse, annullering og suspension af autorisationer.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om midlertidigt forbud mod transport af dyr for transportvirksomheder og transportmidler.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om indretning, konstruktion og udformning af transportmidler og på- og aflæsningsfaciliteter, herunder vedligeholdelse og anvendelse, inventar, ventilations- og temperaturovervågningssystemer, anvendelse af navigationssystem, pladsforhold og arealkrav for dyr, adgang til dyrene, forhold om strøelse eller tilsvarende materiale på transportmidlets gulv, forhold om tag eller overdække på transportmidler og beskyttelse af dyr mod vejret.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte regler om planlægning af transport, herunder udveksling af information mellem aktører, varetagelse af dyr før, under og efter transport, udførelse og tilendebringelse af transporter, beredskabsplaner til brug i nødsituationer, foranstaltninger til at undgå forsinkelse og tilbageholdelse af transporter af dyr og føring og kontrol af logbog.

Stk. 7. Ministeren kan fastsætte krav om dokumentation og ledsagedokumenter, herunder forevisning på forlangende, oplysningspligt og registrering og opbevaring af dokumenter og oplysninger.

Kapitel 12

Det Dyreetiske Råd

§ 38. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling nedsætter et råd, der ud fra en etisk vurdering skal følge udviklingen inden for dyrevelfærd. Rådet kan afgive udtalelser om spørgsmål inden for dyrevelfærd og dyreetik. Rådet skal endvidere på ministerens begæring afgive udtalelse om særlige spørgsmål vedrørende lovgivningen om dyrevelfærd og dyreetik, herunder rådgive ministeren i forbindelse med fastsættelsen af regler efter denne lov.

Stk. 2. Rådet varetager på eget initiativ eller på ministerens begæring informations- og debatskabende aktiviteter inden for sit virksomhedsområde, jf. stk. 1.

Stk. 3. Det Dyreetiske Råd består af en formand og mindst 10 andre medlemmer. Medlemmerne beskikkes

for 3 år ad gangen.

Stk. 4. Ministeren udpeger rådets formand og de øvrige medlemmer. Heraf udpeges to medlemmer efter udtalelse fra dyrevelfærdsorganisationer, to medlemmer efter udtalelse fra landbrugets organisationer og ét medlem efter udtalelse fra Forbrugerrådet Tænk.

Stk. 5. Ministeren skal ved sammensætningen af rådet så vidt muligt sikre, at der blandt rådets medlemmer er personer med indsigt i de faglige discipliner, der har særlig betydning for løsningen af de opgaver, som er tillagt Det Dyreetiske Råd.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte de nærmere regler for rådets virksomhed i en forretningsorden.

Kapitel 13

Særlige opgaver for dyrlæger og politi

§ 39. En dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, skal anmelde forholdet til politiet. Dette gælder dog ikke, hvis forholdet ikke er groft og i øvrigt straks rettes.

Stk. 2. En dyrlæge, der tilser et tilskadekommet eller sygt dyr, skal opfordre den ansvarlige til at lade dyret aflive, hvis det ikke kan helbredes, og det vil medføre unødigt lidelse for dyret at lade det leve. Aflives dyret ikke, skal dyrlægen indberette forholdet til politiet.

Stk. 3. Dyrlægen kan aflive dyret straks, hvis den ansvarlige nægter at efterkomme en opfordring efter stk. 2, og hvis det vil medføre unødige alvorlige lidelser for dyret at følge fremgangsmåden i § 40, jf. § 39, stk. 2, 2. pkt.

§ 40. Behandles et dyr uforsvarligt, kan politidirektøren give den ansvarlige pålæg om dyrets behandling. Er dyret sygt eller kommet uheldeligt til skade, kan politidirektøren meddele pålæg om aflivning af dyret, hvis det vil medføre unødigt lidelse for dyret at lade det leve.

Stk. 2. Pålæg skal meddeles skriftligt. Inden der meddeles pålæg, skal politidirektøren indhente en erklæring fra en dyrlæge fra Fødevarestyrelsen eller om fornødent en privatpraktiserende dyrlæge. Endvidere skal den, der har ansvaret for dyret, have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 3. Stk. 2 kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt for at afværge en væsentlig lidelse for dyret.

Stk. 4. Politidirektøren afholder omkostningerne ved sagens behandling, men kan kræve beløbet refunderet af den, der har fået pålæg.

§ 41. Efterkommes pålægget efter § 40, stk. 1, 1. pkt., ikke, skal politidirektøren sørge for dyrets pasning og kan herunder anbringe dyret et andet sted. Efterkommes pålæg efter § 40, stk. 1, 2. pkt., ikke, skal politidirektøren sørge for, at dyret aflives.

Stk. 2. Politidirektøren kan straks eller senere bestemme, at dyret skal sælges eller aflives, hvis forholdene taler for det, herunder dyrets tilstand, udsigten til, at ejeren kan passe dyret igen, og udgifterne, hvis dyret bliver anbragt et andet sted.

Stk. 3. § 40, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse på udgifterne efter denne bestemmelse.

§ 42. Den, der har fået et pålæg efter § 40, stk. 1, og den, hvis dyr er solgt eller aflivet efter § 41, stk. 2, kan begære sagen indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for politidirektøren inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Sagen indbringes for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80. Indbringelse for domstolene har ikke opsættende virkning.

Kapitel 14

Formålsbestemte afgifter og gebyrer

§ 43. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om betaling for omkostninger ved kontrolopgaver, der udføres efter loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions

forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om betaling for særlige ydelser og ekspeditioner, herunder autorisationer, godkendelser, registreringer, tilladelser, anmeldelser, undersøgelser, attestationer og dispensationer, der ydes i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven eller i henhold til forordninger udstedt af Den Europæiske Union om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 3. Ejere af dyrehold, bortset fra akvakulturbrug, som i Miljø- og Fødevarerministeriets Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) pr. 1. februar er registreret som ejer af en eller flere besætninger med en besætningsstørrelse på mindst 10 dyr, betaler til dækning af omkostningerne ved ordinær kontrol i besætningerne et årligt beløb på 1.909 kr., hvis mindst en besætning har en størrelse på over 40 dyr, for fjerkræ dog 2.000 dyr. Har ingen besætning en størrelse på over 40 dyr, for fjerkræ dog 2.000 dyr, udgør beløbet 690 kr. Taksterne, jf. 1. og 2. pkt., finder for så vidt angår fjerkræ kun anvendelse for besætninger, der er registreringspligtige i henhold til bekendtgørelse om registrering af besætninger i Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR). Beløbene bliver årligt pris- og lønreguleret pr. 1. januar med den sats for det generelle pris- og lønindeks, der er fastsat af Finansministeriet. Det regulerede beløb afrundes til nærmeste hele kronebeløb og offentliggøres ved bekendtgørelse.

Stk. 4. Producenter, der leverer slagtekyllinger til slagterier her i landet, betaler et beløb på 774 kr. for hver levering og pr. hus, hvorfra kyllingerne leveres, til dækning af udgifterne i forbindelse med kontrollen på slagterierne af slagtekyllingernes trædepuder og fjerdragt med henblik på identifikation af velfærdsproblemer. Beløbene bliver årligt pris- og lønreguleret pr. 1. januar med den sats for det generelle pris- og lønindeks, der er fastsat af Finansministeriet. Det regulerede beløb afrundes til nærmeste hele kronebeløb og offentliggøres ved bekendtgørelse.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om opkrævning af de beløb, der er nævnt i stk. 3 og 4.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om hold af dyr eller lov om fødevarer, sker efter stk. 1 og 2, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov.

§ 44. Betalingsforpligtelser, der er fastsat ved forordning inden for lovens område, i denne lov eller i regler udstedt i henhold til denne lov, og som ikke betales rettidigt, tillægges, medmindre andet er fastsat i Den Europæiske Unions retsakter, en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For rykkerbreve betales et gebyr på 100 kr., som reguleres med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste med 10 delelige kronebeløb.

Kapitel 15

Kontrol og offentliggørelse af kontrolresultater

§ 45. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om tilsyn og kontrol med, at loven eller regler fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov, overholdes.

§ 46. Ejere af dyrehold, virksomheder og andre, der udfører opgaver i forbindelse med behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd, skal efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger, som har betydning for tilsynet, samt vederlagsfrit yde tilsynsmyndigheden fornøden bistand ved tilsyn, undersøgelser og udtagning af prøver samt andre foranstaltninger, der iværksættes i henhold til loven eller regler fastsat i medfør af loven eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden kan som led i kontrol medtage dokumenter, herunder udskrift af elektroniske data eller kopier heraf, samt medtage hele dyr eller udtage prøver fra levende og døde dyr mod kvittering. Skønnes det nødvendigt for at undersøge, om der foreligger en overtrædelse af regler i denne lov eller regler, som er fastsat i medfør af loven, eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov,

kan tilsynsmyndigheden foranledige et dyr aflivet med henblik på at udtage prøver af dette.

Stk. 3. Personer, hvis dyr er blevet aflivet i medfør af stk. 2, 2. pkt., har krav på erstatning for skade, der er blevet tilføjet, hvis der ikke efterfølgende rejses påtale, påtale opgives eller tiltalte frifindes. Erstatning ydes for økonomisk skade. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, hvis den pågældende selv har givet anledning til foranstaltningerne.

§ 47. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan meddele de påbud og forbud, der anses for nødvendige for at sikre overholdelsen af loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Ministeren kan bestemme, at påbud eller forbud meddelt i medfør af stk. 1 skal gennemføres for den ansvarliges regning.

Stk. 3. Der kan ikke meddeles påbud eller forbud efter stk. 1, hvis politidirektøren i forvejen har meddelt den ansvarlige for dyreholdet pålæg efter § 40 om samme forhold. Et påbud eller forbud meddelt i medfør af stk. 1 bortfalder, hvis politidirektøren efterfølgende meddeler den ansvarlige for dyreholdet pålæg efter § 40 om samme forhold.

§ 48. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold kan meddeles påbud om at modtage rådgivning samt at udarbejde og gennemføre en handlingsplan med henblik på at rette op på dyrevelfærdsmæssige problemer i dyreholdet.

§ 49. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til dyrevelfærdslovgivningen eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form registreringspligtige virksomheder med erhvervsmæssig handel med dyr, opdræt af dyr eller formidling af dyr samt dyrepensioner og dyreinternater skal gøre kontrolresultater efter stk. 1 tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelsen, herunder at offentliggørelsen kan ske i elektronisk form. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Stk. 4. Ministeren kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem om kontrolresultater. Til brug for offentliggørelse kan ministeren på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

§ 50. Tilsynsmyndigheden og personer, som er særligt bemyndiget hertil, har til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand hertil. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler herom.

§ 51. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan indhente de oplysninger hos andre offentlige myndigheder, der er nødvendige for at kontrollere, at denne lov overholdes, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder oplysninger om skatteforhold,

eventuelt i elektronisk form.

Kapitel 16

Delegation og klage

§ 52. Henlægger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen.

Stk. 2. Ministeren kan efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation fastsætte regler om andre offentlige myndigheders eller offentlige institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 3. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangs- punkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Stk. 5. En afgørelse truffet i medfør af § 17, stk. 2, § 40, stk. 1, eller § 41, stk. 2, eller regler udstedt i medfør af loven, kan ikke indbringes for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling. Dette gælder også i tilfælde, hvor afgørelsen er påklaget til og afgjort af Rigspolitiet.

Kapitel 17

Obligatorisk digital kommunikation

§ 53. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Miljø- og Fødevarerministeriet om forhold, som er omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

§ 54. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at afgørelser og andre dokumenter, der udelukkende er truffet eller udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af ministeriet som afsender.

§ 55. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør af denne lov er krævet, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 2. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om fravigelse af underskriftskrav, herunder krav om, at personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af dokumenter.

Kapitel 18

Den Europæiske Union m.v.

§ 56. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan endvidere fastsætte regler eller træffe de beslutninger, som er nødvendige for anvendelsen af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om fravigelse af reglerne i de ovennævnte retsakter, i det omfang disse indeholder adgang hertil.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse af internationale traktater, konventioner og aftaler inden for lovens område.

Kapitel 19

Høring af interessenter m.v.

§ 57. Ved fastsættelse af regler i henhold til bestemmelser i denne lov skal dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne, inddrages.

Kapitel 20

Straf m.v.

§ 58. Den, som ved overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Har det i stk. 1 nævnte forhold haft karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 3. Har det i stk. 2, jf. stk. 1, nævnte forhold haft karakter af mishandling, er straffen fængsel indtil 2 år.

Stk. 4. Medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der

- 1) overtræder §§ 2 eller 3, § 4, stk. 1, §§ 5-8, § 9, stk. 1, § 9, stk. 2, 2. pkt., § 9, stk. 3, 1. pkt., § 16, stk. 1, § 18, § 25, stk. 1, § 27, stk. 1 eller 2, § 28, stk. 1 eller 2, eller § 32,
- 2) uden tilladelse efter § 28, stk. 3, opretter zoologiske haver, dyreparker eller lignende,
- 3) uden tilladelse driver virksomhed som omhandlet i § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt.,
- 4) undlader at give tilsynsmyndigheden oplysninger og fornøden bistand efter § 46, stk. 1,
- 5) tilsidesætter et vilkår for en tilladelse,
- 6) undlader at efterkomme et påbud eller forbud efter § 47, stk. 1, eller
- 7) undlader at give tilsynsmyndighederne adgang efter § 50, stk. 1.

Stk. 5. Forsøg på overtrædelse af §§ 6 eller 7 kan straffes.

Stk. 6. Den, der overtræder et pålæg efter § 40, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 7. Med bøde straffes en dyrlæge, som tilsidesætter sin anmeldelsespligt efter § 39.

Stk. 8. I forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan der fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 9. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at forsøg på overtrædelse af regler udstedt i medfør af §§ 33, 35, 36 og 37, stk. 1 og 5, kan straffes.

Stk. 10. Ministeren kan fastsætte regler om straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forordninger udstedt af De Europæiske Fællesskaber.

Stk. 11. Ministeren kan fastsætte regler om, at forsøg på overtrædelse af bestemmelser i Rådets forordning (EF) nr. 2005/1 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 97/1255, EU-Tidende 2005, nr. L 3, side 1, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2007/1523 af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, EU-Tidende 2007, nr. L 343, side 1, kan straffes med bøde.

Stk. 12. Ved udmåling af straf efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af stk. 8 og 10 anses det som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået mod dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme.

Stk. 13. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 59. Den, som uretmæssigt afliver et dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, straffes med fængsel indtil 2 år, såfremt aflivningen er begået forsætligt. Dette gælder, uanset at aflivningen er sket i overensstemmelse med § 25, stk. 1.

§ 60. Den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, kan ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Det samme gælder den, der efter tidligere at have gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr på ny findes skyldig i sådan overtrædelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Frakendelse kan ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr efter stk. 1, vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. Frakendelsen kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr.

Stk. 3. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på 3 år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder dyrevelfærdslovgivningen under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Den, der ved dom findes skyldig i mishandling, grovere uforsvarlig behandling eller uforsvarlig behandling af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, hvis den pågældende tidligere betinget er frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en rettighedsfrakendelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr.

Stk. 5. Ubetinget frakendelse sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 6. Er retten til at beskæftige sig med dyr frakendt for længere tid end 2 år efter stk. 1 eller stk. 4, jf. stk. 5, eller efter en tidligere lov, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige sig med dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Stk. 7. Retten kan under behandlingen af de sager, som er nævnt i stk. 1 og 4, ved kendelse udelukke den pågældende fra at eje, bruge, passe, slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, indtil sagen er endeligt afgjort. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter og antal af dyr. Det kan i kendelsen bestemmes, at kære ikke har opsættende virkning. Afsiges der med hensyn til rettighedsfrakendelse frifindende dom i sagen, bortfalder forbuddet, selvom dommen ankes. Overtrædelse af forbuddet straffes

med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 8. Med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder straffes den, der med kendskab til et forbud efter stk. 1, 4 eller 7 overlader dyr i en anden persons varetægt, såfremt der herved etableres en tilstand i strid med forbuddet. § 58, stk. 13, finder tilsvarende anvendelse.

§ 61. Den, der har tilsyn med et barn under den kriminelle lavalder, straffes for overtrædelse af denne lov og regler fastsat efter loven for handlinger, der begås af barnet, hvis den pågældende har været vidende om overtrædelsen og ikke har søgt at forhindre den.

Stk. 2. Var den, der førte tilsyn, på grund af grov uagtsomhed uvidende om barnets handling, straffes vedkommende med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 62. Den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Stk. 2. Frakendelse kan ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

§ 63. Den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 62, stk. 2, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en betinget frakendelse efter § 62, stk. 2.

Stk. 2. Under særligt formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget.

§ 64. Retten til at drive erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr kan ubetinget frakendes et selskab m.v. (juridisk person) ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt lovgivningen vedrørende transport af dyr.

§ 65. Ubetinget frakendelse efter § 62, stk. 1, § 63, stk. 1, eller § 64 sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig.

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr frakendt for længere tid end 2 år, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når der foreligger ganske særlige omstændigheder. Har vedkommende tidligere ubetinget været frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

§ 66. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på tre år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder lovgivningen om transport af dyr under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Stk. 2. Er retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr frakendt betinget, skal den pågældende inden for en frist, som fastsættes af Fødevarestyrelsen, bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport. Er prøven ikke bestået inden udløbet af den fastsatte frist, må den pågældende ikke beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, før prøven er bestået.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter regler om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende prøve, der er nævnt i stk. 2.

§ 67. I sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforlæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforlægget angivet bøde. Reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, om krav til indholdet af et anlageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforlæg.

Stk. 2. Sager, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at betale en nærmere bestemt bøde eller vedtager en betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr.

Stk. 3. Vedtagelse af bøde samt betinget og ubetinget frakendelse efter stk. 1 og 2 har samme virkning som en dom med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning.

§ 68. Domsmand medvirker i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, hvis

- 1) der er spørgsmål om højere straf end bøde,
- 2) der er spørgsmål om ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, eller
- 3) sagen i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse.

Stk. 2. Domsmand medvirker ikke i sager, der

- 1) behandles efter reglen i retsplejelovens § 831 eller
- 2) kan afgøres med indenretlig vedtagelse, jf. § 67, stk. 2.

Stk. 3. Offentlig forsvarer beskikkes efter reglerne i retsplejelovens § 731 og § 732. Hvis tiltalte anmoder om det, beskikkes i byretten tillige offentlig forsvarer i sager, hvor der bliver spørgsmål om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr og der ikke medvirker domsmænd. Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

§ 69. Er både chaufføren og det køretøj, der anvendes til transport af dyr, og med hvilket en overtrædelse er begået, hjemmehørende i udlandet, kan køretøjet tilbageholdes af politiet, indtil forskyldte bøder eller sagsomkostninger er betalt, eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet.

Stk. 2. Med hensyn til iværksættelse af tilbageholdelsen finder retsplejelovens bestemmelser om beslaglæggelse med henblik på konfiskation tilsvarende anvendelse. Tilbageholdelsen kan kun ske, hvis den er nødvendig for at sikre betaling af bøder og sagsomkostninger. Var chaufføren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan der ikke ske tilbageholdelse.

Stk. 3. Stk. 1 finder ikke anvendelse med hensyn til chauffører, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Kapitel 21

Ikrafttræden, overgangsbestemmelser og ændringer i anden lovgivning m.v.

§ 70. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Stk. 2. Dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, ophæves ved lovens ikrafttræden, idet dog § 32, stk. 2, 2. pkt., for så vidt angår § 4 og § 10 forbliver i kraft, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 3. Ved lovens ikrafttræden ophæves følgende love:

- 1) Lov om indendørs hold af gylte, gødsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017.
- 2) Lov om indendørs hold af smågrise avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 11. januar 2017.
- 3) Lov om udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017.

- 4) Lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 11. januar 2017.
- 5) Lov om forbud om markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013.
- 6) Lov om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013.
- 7) Lov om forbud mod hold af ræve, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014.
- 8) Lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 11. januar 2017.
- 9) Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017.
- 10) Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017.

Stk. 4. Regler fastsat i medfør af de love, der er nævnt i stk. 2 og stk. 3, nr. 1-9, samt regler fastsat i medfør af lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat efter denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 5. Regler fastsat i medfør af lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler fastsat efter denne lov eller efter lov om mark- og vejfred. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 6. Tilladelser meddelt i medfør af de hidtil gældende regler, der er nævnt i stk. 2, stk. 3, nr. 7, og stk. 4, bevarer deres gyldighed på de meddelte vilkår.

Stk. 7. Ansøgninger om tilladelser efter regler nævnt i stk. 2, der er modtaget inden lovens ikrafttræden, behandles efter de hidtidige gældende regler.

Stk. 8. Personer, der har etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, og som på dette tidspunkt havde denne virksomhed som deres hovederhverv, og som efter ansøgning har fået meddelt tilladelse af Justitsministeriet til at fortsætte deres virksomhed indtil den 31. december 2023, kan fortsætte deres virksomhed indtil dette tidspunkt.

Stk. 9. Verserende klagesager i Miljø- og Fødevareklagenævnet, der ikke er færdigbehandlet ved denne lovs ikrafttræden, færdigbehandles og afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter reglerne i denne lov.

§ 71. I lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1373 af 30. november 2017, foretages følgende ændringer:

1. §§ 2, 5 og 6 d ophæves.
2. I § 12, stk. 1, nr. 1, udgår »§ 2,« og »§ 5,«.
3. § 12, stk. 3, ophæves.

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

§ 72. Tilladelser meddelt i medfør af § 2 i lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1373 af 30. november 2017, bevarer deres gyldighed på de meddelte vilkår.

§ 73. I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet foretages følgende ændringer:

1. I § 19, nr. 5, ændres »§§ 49-72, 74 og 75, 77-89 og 93 og 94« til: »§§ 49-62, 71, 72, 74, 75, 77-89, 93 og 94 samt dyrevelfærdsloven«.
2. §§ 63-70 ophæves.

§ 74. I lov om mark- og vejfred, jf. lovbekendtgørelse nr. 1847 af 14. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 indsættes i *kapitel II*:

»§ 4 a. §§ 3 og 4 finder ikke anvendelse for skade forvoldt af løsgående heste, der er omfattet af reglerne i kapitel II a.«

2. Efter kapitel II indsættes som nyt kapitel:

Særligt om forsikring og erstatning for skade forvoldt af løsgående heste

§ 4 b. Ejeren af en hest er forpligtet til at erstatte den skade, hesten forvolder, når den er løsgående. Har skadelidte medvirket til skaden, kan erstatningen dog nedsættes eller bortfalde.

Stk. 2. Det påhviler ejeren af en hest at tegne forsikring, der dækker ansvaret i henhold til stk. 1. Forsikringselskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte for erstatning efter stk. 1. Heste, der holdes af det offentlige, er undtaget fra forsikringspligten.

Stk. 3. Med bøde straffes den, der undlader at tegne en forsikring efter stk. 2.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om forsikringspligtens gennemførelse.

§ 4 c. Bestemmelser i anden lovgivning om objektivt ansvar for skade forvoldt af løsgående heste, som påhviler hestens ejer eller andre, finder ikke anvendelse, hvis der kan pålægges ansvar i medfør af § 4 b, stk. 1.

§ 4 d. Anlægger skadelidte sag mod forsikringselskabet, skal selskabet tilsige ejeren af hesten til ethvert retsmøde med det varsel, som efter retsplejelovens § 175 gælder for vidner i borgerlige sager. Tilsigelsen skal indeholde oplysning om reglerne i stk. 2.

Stk. 2. Enhver part, der tilsiges efter stk. 1, kan ved at fremsætte begæring herom til retsbogen indtræde som part i sagen. Indtræder parten ikke, er afgørelsen af erstatnings- spørgsmålet ved dom eller forlig bindende for vedkommende.«

3. I § 31, stk. 3, ændres »§ 15« til: »§ 4 b, stk. 2-3, og § 15«.

4. I § 31 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 75. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Lovforslagets baggrund
  - 1.1. Indledning
  - 1.2. Historik vedrørende lovgivningen på dyrevelfærdsområdet
    - 1.2.1. Regler før 1916
    - 1.2.2. Dyreværnsloven 1916 og 1950
    - 1.2.3. Dyreværnsloven fra 1991 og andre love på dyrevelfærdsområdet
    - 1.2.4. Ressortministerium for dyrevelfærdsområdet
  - 1.3. Ekspertpanelets deludtalelse vedrørende en fremtidig lovstruktur på dyrevelfærdsområdet
  - 1.4. Ekspertgruppens udtalelse om forslag til en struktur for dyrevelfærdslovgivningen
  - 1.5. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
    - 1.5.1. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om en ny lovstruktur på dyrevelfærdsområdet
    - 1.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets forslag til fremtidig struktur for dyrevelfærdslovgivningen
    - 1.5.3. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om forslag til en ny dyrevelfærdslov
2. Lovforslagets hovedpunkter
  - 2.1. Lovforslagets kapitel 1 om generelle bestemmelser
    - 2.1.1. Gældende ret
      - 2.1.1.1. Generelle bestemmelser
      - 2.1.1.2. Seksuel omgang med dyr m.v.
    - 2.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 2.1.2.1. Generelle bestemmelser
      - 2.1.2.2. Seksuel omgang med dyr m.v.
  - 2.2. Lovforslagets kapitel 2 om behandling og håndtering m.v. af dyr
    - 2.2.1. Gældende ret
      - 2.2.1.1. Særlige regler om forbud og særlige regler om tilsyn, behandling og håndtering m.v. af dyr i dyreværnsloven
      - 2.2.1.2. Behandling og håndtering m.v. i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin
      - 2.2.1.3. Behandling og håndtering i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer
      - 2.2.1.4. Behandling og håndtering i lov om udendørs hold af svin
      - 2.2.1.5. Behandling og håndtering i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg
      - 2.2.1.6. Behandling og håndtering i lov om hold af heste
      - 2.2.1.7. Behandling og håndtering i lov om hold af slagtekalkuner
      - 2.2.1.8. Behandling og håndtering i lov om hold af slagtekyllinger
      - 2.2.1.9. Behandling og håndtering i lov om hunde
      - 2.2.1.10. Særlige regler om hov- og klovspleje
    - 2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
      - 2.2.2.1. Særlige regler om forbud
      - 2.2.2.2. Særlige regler om tilsyn og behandling af dyr
      - 2.2.2.3. Særlige regler om hov- og klovspleje
  - 2.3. Lovforslagets kapitel 3 om forbud mod og begrænsninger i hold af visse dyr
    - 2.3.1. Gældende ret
      - 2.3.1.1. Bestemmelser om forbud mod hold af ræve
      - 2.3.1.2. Forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på dyreværnsmæssigt forsvarlig måde

- 2.3.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.4. Lovforslagets kapitel 4 om rum og arealer, hvor dyr holdes, samt inventar m.v. heri
  - 2.4.1. Gældende ret
    - 2.4.1.1. Rum og arealer m.v. i dyreværnsloven
    - 2.4.1.2. Rum og arealer m.v. i lov om indendørs hold af gylte, gødsøer og drægtige søer
    - 2.4.1.3. Rum og arealer m.v. i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin
    - 2.4.1.4. Rum og arealer m.v. i lov om udendørs hold af svin
    - 2.4.1.5. Rum og arealer m.v. i lov om hold af slagtekalkuner
    - 2.4.1.6. Rum og arealer m.v. i lov om hold af slagtekyllinger
    - 2.4.1.7. Rum og arealer m.v. i lov om hold af heste
    - 2.4.1.8. Rum og arealer m.v. i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg
  - 2.4.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.5. Lovforslagets kapitel 5 om uddannelse m.v.
  - 2.5.1. Gældende ret
  - 2.5.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.6. Lovforslagets kapitel 6 om aflivning, herunder slagtning
  - 2.6.1. Gældende ret
    - 2.6.1.1. Aflivning, herunder slagtning, af dyr
    - 2.6.1.2. Slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste
  - 2.6.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
    - 2.6.2.1. Aflivning, herunder slagtning, af dyr
    - 2.6.2.2. Aflivning, herunder slagtning af drægtige landbrugsdyr og heste
- 2.7. Lovforslagets kapitel 7 om operative og lignende indgreb
  - 2.7.1. Gældende ret
  - 2.7.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.8. Lovforslagets kapitel 8 om fremvisning, cirkus, zoologiske haver, tilsyn m.v.
  - 2.8.1. Gældende ret
  - 2.8.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.9. Lovforslagets kapitel 9 om opdræt, pensioner, internater og handel, tilsyn m.v.
  - 2.9.1. Gældende ret
  - 2.9.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.10. Lovforslagets kapitel 10 om markedsføring m.v. af visse produkter
  - 2.10.1. Gældende ret
    - 2.10.1.1. Forbud mod reklame for og salg af visse produkter
    - 2.10.1.2. Forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte
  - 2.10.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
    - 2.10.2.1. Forbud mod reklame for og salg af visse produkter
    - 2.10.2.2. Forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte
- 2.11. Lovforslagets kapitel 11 om transport
  - 2.11.1. Gældende ret
  - 2.11.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.12. Lovforslagets kapitel 12 om Det Dyreetiske Råd
  - 2.12.1. Gældende ret
  - 2.12.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.13. Lovforslagets kapitel 13 om særlige opgaver for dyrlæger og politi
  - 2.13.1. Gældende ret

- 2.13.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.14. Lovforslagets kapitel 14 om formålsbestemte afgifter og gebyrer
  - 2.14.1. Gældende ret
  - 2.14.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.15. Lovforslagets kapitel 15 om kontrol og offentliggørelse af kontrolresultater
  - 2.15.1. Gældende ret
  - 2.15.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.16. Lovforslagets kapitel 16 om delegation og klage
  - 2.16.1. Gældende ret
  - 2.16.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.17. Lovforslagets kapitel 17 om obligatorisk digital kommunikation
  - 2.17.1. Gældende ret
  - 2.17.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.18. Lovforslagets kapitel 18 om Den Europæiske Union m.v.
  - 2.18.1. Gældende ret
  - 2.18.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.19. Lovforslagets kapitel 19 om høring af interessenter m.v.
  - 2.19.1. Gældende ret
  - 2.19.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.20. Lovforslagets kapitel 20 om straf m.v.
  - 2.20.1. Gældende ret - generelle straffbestemmelser m.v.
    - 2.20.1.1. Sanktioner for overtrædelse af dyreværnsloven
      - 2.20.1.1.1. Særligt om bødeniveau
      - 2.20.1.1.2. Særligt om fængselsstraf
    - 2.20.1.2. Rettighedsfrakendelse m.v.
    - 2.20.1.3. Straf for handlinger, der begås af børn under 15 år
    - 2.20.1.4. Hundeloven – straf for forsøg vedrørende hundekampe
  - 2.20.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning - generelle straffbestemmelser m.v.
  - 2.20.3. Gældende ret – særlige bestemmelser om straf m.v. i relation til dyretransport
    - 2.20.3.1. Bødeniveauet – særligt i relation til dyretransport
    - 2.20.3.2. Rettighedsfrakendelse m.v. – særligt i relation til dyretransport
    - 2.20.3.3. Processuelle bestemmelser i sager om overtrædelse af reglerne for dyretransporter
    - 2.20.3.4. Særlige spørgsmål om udenlandske transportører og chauffører m.fl.
  - 2.20.4. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning – særlige bestemmelser om straf m.v. i relation til dyretransport
- 3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
  - 3.1. Økonomiske konsekvenser
  - 3.2. Implementeringskonsekvenser
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne
- 6. Miljømæssige konsekvenser
- 7. Forholdet til EU-retten
- 8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 9. Sammenfattende skema

1. Lovforslagets baggrund

1.1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at gennemføre en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet og derved gøre lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig i praksis. Samtidig muliggør en bredere anvendelse af bemyndigelser, at reglerne hurtigere kan tilpasses udviklingen og ny viden på området, især i forhold til anerkendte praktiske erfaringer og forskningsresultater. Lovforslaget er en udløber af Miljø- og Fødevareministeriets arbejde med den fremtidige lovstruktur – også kaldet "lovkompasset". Lovkompasset blev igangsat i efteråret 2015 med det formål at skabe en mere enkel, klar og sammenhængende lovstruktur på ministeriets område. Som led i arbejdet blev der i foråret 2016 nedsat et ekspertpanel, der fik til opgave at vurdere Miljø- og Fødevareministeriets forslag til en fremtidig lovstruktur.

Ekspertpanelet afgav i september 2016 en deludtalelse om en fremtidig lovstruktur på dyrevelfærdsområdet, mens de samlede anbefalinger vedrørende den fremtidige lovstruktur på hele ministerområdet blev offentliggjort i december 2017. Panelet anbefaler en grundlæggende forenkling og modernisering af miljø- og fødevarelovgivningen, hvor antallet af love mere end halveres.

På dyrevelfærdsområdet anbefaler ekspertpanelet bl.a., at der udarbejdes en dyrevelfærdslov, der samler reguleringen af dyrs velfærd, dvs. både generelle og artsspecifikke regler om dyrevelfærd. En samling af dyrevelfærdsreguleringen vil efter ekspertpanelets vurdering gøre lovgivningen mere overskuelig for brugerne samt gøre det nemmere at sammenholde og koordinere reglerne på tværs af dyrearter.

Som opfølgning på ekspertpanelets deludtalelse blev der i efteråret 2016 nedsat en ekspertgruppe vedrørende modernisering af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet til at komme med forslag til en struktur for dyrevelfærdslovgivningen, herunder hvorvidt reguleringen, afhængigt af emne, bør ske i overordnet lovgivning, dyreartsspecifikke love eller bekendtgørelser. Ekspertgruppen skulle herunder bidrage med forslag til hvilke dele af reguleringen, der er egnede til at henlægge til bemyndigelser til ministeren. Ekspertgruppen afgav i maj 2017 en udtalelse med anbefalinger til konkret udmøntning af en fremtidig forenklet lovstruktur på dyrevelfærdsområdet.

På baggrund af ekspertpanelets og ekspertgruppens anbefalinger har Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdet nærværende forslag til dyrevelfærdslov. Forslaget indebærer, at der skabes en rammelov for langt størstedelen af dyrevelfærdslovgivningen. Lovforslaget vil derfor indeholde bemyndigelser til at udstede artsspecifikke bekendtgørelser for de enkelte dyrearter i stedet for, at disse bestemmelser fastsættes ved lov, som det er tilfældet i dag. Dette indebærer, at detaljerede artsspecifikke regler fremover mere fleksibelt kan ændres, når der er behov for det, f.eks. på baggrund af ny viden.

I ekspertpanelets og ekspertgruppens arbejde og forslag til en fremtidig lovstruktur på dyrevelfærdsområdet er indgået følgende love:

- Dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018
- Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017
- Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 11. januar 2017
- Lov om udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017
- Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. januar 2017
- Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017
- Lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 11. januar 2017
- Lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 11. januar 2017
- Lov om forbud mod hold af ræve, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014
- Lov om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013

- Lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse 257 af 8. marts 2013
- Lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1373 af 30. november 2017
- Lov om dyreforsøg, jf. lovbekendtgørelse nr. 474 af 15. maj 2014
- Lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 478 af 15. maj 2014

1.2. Historik vedrørende lovgivningen på dyrevelfærdsområdet

1.2.1. Regler før 1916

Op gennem 1800-tallet sås en stigende forståelse for nødvendigheden af regler, hvorefter dyrplageri kunne straffes. Dette førte i 1857 til en lov, hvorefter dyrplageri blev strafbart. Loven blev ophævet i 1866, da bestemmelsen blev overført til straffeloven. Det, man dengang betegnede dyrplageri, vil nærmest svare til det, vi i dag anser for mishandling eller grov uforsvarlig behandling af dyr, herunder grov vanrøgt.

I sidste halvdel af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet kom der mere og mere fokus på, at straffelovens bestemmelse ikke gav tilstrækkelig mulighed for at beskytte dyr på tilstrækkelig måde. Dette førte til overvejelser om en egentlig dyreværnslov.

1.2.2. Dyreværnsloven fra 1916 og 1950

Den første danske dyreværnslov trådte i kraft i 1916. Den danske dyreværnslovgivning er dermed en af verdens ældste. Loven gjorde det strafbart at mishandle dyr eller ved overanstrengelse, vanrøgt m.m. at behandle dyr uforsvarligt. Den gav hjemmel til på visse betingelser at aflive et tilskadekommet eller sygt husdyr, der ikke kunne helbredes, og som led unødigt, og fastsatte, at halekupering af heste og kastration af heste og andre husdyr over fire måneder kun måtte foretages af dyrlæger, dog uden krav om bedøvelse. Regler om bl.a. transport af dyr blev fastsat med hjemmel i loven.

Denne første dyreværnslov forblev i kraft i næsten 35 år indtil 1950, hvor holdningen til, i hvilken grad dyr skulle beskyttes mod uforsvarlig behandling, gjorde en ændring nødvendig. Den udvikling, der i årene efter dyreværnsloven fra 1916 havde været i forhold til, hvordan dyr skulle behandles, afspejles i lovens §§ 1 og 2. Lovens § 1 fastsatte, at dyr skal behandles forsvarligt og ikke ved vanrøgt, overanstrengelse eller på anden måde udsættes for unødigt lidelse, dvs. at lidelse blev accepteret, hvis den ansås som nødvendig. Lovens § 2 stillede krav om, at den, der holder dyr, skal sørge for omsorgsfuld pasning og pleje. Loven forbød visse operative indgreb og andre smertefulde procedurer, f.eks. halekupering af heste, ørekupering af hunde og tvangsfodring af fjerkræ. Endvidere fastsatte loven, at større dyr, særligt heste og kvæg, der aflives på grund af tilskadekomst, herunder benbrud, ikke måtte transporteres til slagtning, men skulle aflives på stedet medmindre særlige forhold gjorde sig gældende.

Loven fra 1950 forblev med enkelte senere ændringer i kraft i næsten 41 år indtil 1991.

1.2.3. Dyreværnsloven fra 1991 og andre love på dyrevelfærdsområdet

Op igennem 1960-erne og 70-erne steg den animalske produktion, og da forbrugerne i stigende grad valgte billige fødevarer, vandt intensive produktionsmetoder frem. F.eks. blev æglæggende høner sat i små golde bure. Som reaktion herpå skrev Ruth Harrison i 1964 bogen *Animal Machines* (Dyr på samlebånd), der skabte debat og bl.a. var årsag til, at Europarådet i 1976 vedtog den europæiske konvention om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Konventionens overordnede princip er, at dyr skal huses, fodres, vandes og passes i overensstemmelse med deres fysiologiske og adfærdsmæssige behov. Da Danmark tiltrådte konventionen i 1979, var det klart, at den gældende dyreværnslov ikke levede op til konventionens regler, og da udviklingen også på andre områder var løbet fra 1950-loven, blev arbejde med en ny dyreværnslov igangsat. Det blev forudsat, at en ny dyreværnslov skulle afspejle Europarådets konvention og betyde en generel styrkelse af

dyrenes stilling i samfundet. Dette afspejles i lovens §§ 1 og 2.

Lovens § 1 retter sig mod alle og angiver, at dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Lovens § 2 angiver, at enhver, der holder dyr, skal behandle dem omsorgsfuldt, herunder, at de huses, fodres og vandes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Der findes ikke en entydig, generelt anerkendt definition af dyrevelfærd, og der er forskellige holdninger til, hvad der forstås som god eller dårlig dyrevelfærd. En holdning er, at et dyrs velfærd skal vurderes ud fra dyrets oplevelse af dets aktuelle situation. Det er således dyrets egne oplevelser, som er afgørende for, om det har en god eller dårlig velfærd. Dette er i god overensstemmelse med de generelle normer i lovens §§ 1 og 2.

Med den gældende dyreværnslov fra 1991 blev der indført en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler for dyrs opholdsrum og opholdsarealer samt inventaret heri. Der var samtidig enighed om, at regler på dyreværnsområdet, der vil kunne få vidtrækkende erhvervsmæssig betydning for landbruget skulle fastsættes ved lov. I overensstemmelse hermed begrænser lovens § 4, stk. 2, adgangen til at fastsætte administrative forskrifter, idet bestemmelsen afskærer ministeren fra at fastsætte administrative forskrifter, der kan få indgribende betydning for landbruget, medmindre der er tale om regler, der beror på en forpligtelse af international karakter. På baggrund af dyreværnslovens § 4, stk. 2, er der udstedt en række dyreartsspecifikke love, som indeholder detaljerede bestemmelser om landbrugsdyr vedrørende krav til plads, opholdsarealer og opholdsrum for dyr, og krav om inventaret heri m.v. Det drejer sig om lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, lov om udendørs hold af svin, lov om hold af heste, lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, lov om hold af slagtekyllinger og lov om hold af slagtekalkuner.

Dyreværnsloven fra 1991 er med en række ændringer stadig i kraft.

1.2.4. Ressortministerium for dyrevelfærdsområdet

Det var indtil december 2011 Justitsministeriet, der havde ansvaret for lovgivningen vedrørende dyrevelfærd, mens Fødevarerministeriet (nu Miljø- og Fødevarerministeriet) havde ansvaret for lovgivningen vedrørende dyresundhed samt ansvaret for kontrol af dyrevelfærdsreglerne for så vidt angår landbrugsdyr og heste, og fra 2010 tillige familie- og hobbydyr. I december 2011 blev det fundet hensigtsmæssigt at overføre ressortansvaret vedrørende dyreværn og dyrevelfærd for produktionsdyr, familie- og hobbydyr samt eksotiske dyr, slagtning og aflivning af dyr, transport af dyr, avl af dyr, dyreforsøg og kloning og genmodificering af dyr fra justitsministeren til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (nu ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling). Dette skete ved kongelig resolution af 14. december 2011. Overførslen fik effekt fra den 19. december 2011.

1.3. Ekspertpanelets deludtalelse vedrørende en fremtidig lovstruktur på dyrevelfærdsområdet

Ekspertpanelet vedrørende en fremtidig struktur for miljø- og fødevarerlovgivningen afgav i september 2016 en deludtalelse vedrørende en fremtidig lovstruktur på dyrevelfærdsområdet.

I deludtalelsen anbefaler ekspertpanelet, at der udarbejdes en dyrevelfærdslov, der samler reguleringen af dyrs velfærd, dvs. både generelle og artsspecifikke regler om dyrevelfærd. Panelet anbefaler, at følgende love samles i dyrevelfærdsloven: Dyreværnsloven, lov om udendørs hold af svin, lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, lov om hold af slagtekalkuner, lov om hold af slagtekyllinger, lov om forbud mod hold af ræve, lov om hold af heste, lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg og lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige

produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

Herudover anbefaler ekspertpanelet, at det overvejes at indarbejde lov om dyreforsøg, lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. samt lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte i en samlet dyrevelfærdslov. For så vidt angår lov om dyreforsøg og lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. henviser panelet til, at lovene indeholder undtagelser til de almindelige regler i dyreværnsloven, og at almindelige lovtekniske principper tilsiger, at undtagelser til almindelige lovregler bør placeres i umiddelbar tilknytning til disse. Samtidig henviser panelet dog til, at lovene har et andet fokus end den øvrige dyrevelfærdslovgivning og er baseret på videnskabsetiske hensyn og overvejelser. For så vidt angår lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte henviser panelet til, at loven adskiller sig fra den øvrige dyrevelfærdslovgivning ved ikke at regulere forholdene for levende dyr. Samtidig henviser panelet dog til, at loven har et dyrevelfærds-mæssigt sigte og et meget beskedent omfang, hvilket taler for, at loven kan overvejes indarbejdet i en samlet dyrevelfærdslov.

Ekspertpanelet anbefaler endvidere, at hundeloven opretholdes som en særskilt lov, idet panelet vurderer, at størstedelen af hundelovens regler ikke vedrører dyrevelfærd, men andre forhold vedrørende hold af hunde, herunder f.eks. ansvar for skader forvoldt af hunde, og at alle regler vedrørende hunde mest hensigtsmæssigt holdes samlet.

Ekspertpanelet fremhæver desuden, at der i forbindelse med fremtidig regulering på dyrevelfærdsområdet bør ses på hensigtsmæssigheden af dyreværnslovens § 4, stk. 2, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kun kan fastsætte regler vedrørende opholdsrum og -arealer m.v. til dyr i landbruget, hvis reglerne er af "mindre indgribende betydning", idet reglen indebærer en for omfattende lovregulering af tekniske spørgsmål, der i stedet bør reguleres på bekendtgørelsesniveau. Der blev samtidig peget på, at bemyndigelsesbestemmelser under alle omstændigheder bør formuleres så præcist som muligt, og at der så udførligt som muligt redegøres for den påtænkte anvendelse.

1.4. Ekspertgruppens udtalelse om forslag til en struktur for dyrevelfærdslovgivningen

"Ekspertgruppen vedrørende modernisering af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet" afgav i maj 2017 en udtalelse om forslag til en struktur for dyrevelfærdslovgivningen med anbefalinger til konkret udmøntning af en fremtidig forenklet lovstruktur på dyrevelfærdsområdet.

Ekspertgruppen har foreslået en lovstruktur, der efter ekspertgruppens opfattelse opfylder kravet om enkelthed og overskuelighed på tværs af dyrearter, og som hurtigere kan tilpasses udviklingen på området.

Ekspertgruppen foreslår i hovedtræk følgende fremtidig lovgivning på dyrevelfærdsområdet:

- Én dyrevelfærdslov, som erstatter den nuværende dyreværnslov.
- Lov om forbud mod hold af ræve ophæves og reglerne indarbejdes i dyrevelfærdsloven og eventuelt i supplerende bekendtgørelse.
- De dyreartsspecifikke love på dyrevelfærdsområdet ophæves, hvorefter indholdet indgår i nye artsspecifikke bekendtgørelser, som udstedes med hjemmel i dyrevelfærdsloven.
- Lov om dyreforsøg og lov om kloning og genmodificering af dyr samles i én lov.
- Lov om hunde opretholdes, henset til lovens særlige oprindelse og reguleringsfokus, men at lovens få regler om dyrevelfærd overføres til en bekendtgørelse om hunde.
- Lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte opretholdes.

Ekspertgruppen finder, at det er væsentligt, at den gældende ordning for kontrol, tilsyn og håndhævelse opretholdes.

Ekspertgruppen foreslår således det samlede antal love på dyrevelfærdsområdet reduceret fra 14 til 4 love. Antallet af bekendtgørelser er endvidere foreslået reduceret fra ca. 40 til ca. 20. Overordnet set vil den foreslåede model indebære en mere overskuelig adgang til reglerne, hvilket efter ekspertgruppens opfattelse er vigtigere end reduktionen af mængden af bestemmelser i den samlede lovgivning.

Ekspertgruppen har i relation til bekendtgørelse om ansvarsforsikring af løsgående heste foreslået, at det kan overvejes at flytte forsikringsbestemmelsen i lov om hold af heste til anden lovgivning.

Når der på dyrevelfærdsområdet relativt hyppigt forekommer behov for detaljeret regulering, finder ekspertgruppen, at lovkravet i dyreværnslovens § 4, stk. 2, kan give anledning til udfordringer. En ophævelse af lovkravet i dyreværnslovens § 4, stk. 2, anses for en forudsætning for ekspertgruppens forslag til en ny struktur på dyrevelfærdsområdet, idet ekspertgruppen foreslår, at de nugældende artsspecifikke love ophæves, og at der med hjemmel i dyrevelfærdsloven udstedes en artsspecifik bekendtgørelse for hver af de dyrearter, der på nuværende tidspunkt er reguleret af disse særlove. Indholdet i disse love indgår herefter i de nye artsspecifikke bekendtgørelser for den respektive dyreart. Samtidig fremhæver ekspertgruppen, at interessentinddragelsen af dyrevelfærdsorganisationer og landbrugssektoren utvivlsomt er meget væsentlig på dyrevelfærdsområdet. Ekspertgruppen finder således, at en ophævelse af dyreværnslovens § 4, stk. 2, bør erstattes af andre ordninger for kvalificeret inddragelse af interessenterne i reguleringsprocessen, herunder med anvendelse af de eksisterende generelle analyseredskaber for erhvervsregulering. Som følge heraf har ekspertgruppen foreslået, at der evt. i dyrevelfærdsloven kan indsættes en særlig procedure for inddragelse af givne centrale interessenter på området forud for udstedelse af bekendtgørelser eller etablering af et rådgivende udvalg på området.

Det er ekspertgruppens opfattelse, at de anførte forslag kan bidrage til en bedre og hurtigere regel anvendelse for borgere og virksomheder samt de kontrollerende myndigheder. Det er dog ikke ensbetydende med, at det samlede regelsæt bliver reduceret for den enkelte dyreart, men de specifikke bestemmelser for en dyreart bliver samlet ét sted i modsætning til i dag, hvor en dyreart ofte er reguleret flere steder. Dette skal gerne bidrage til en større overskuelighed, både for den enkelte borger og i forbindelse med myndighedsarbejde. Samlet set bør den klarere struktur på området derfor føre til lettelser i hverdagen, der kan bidrage til en bedre dyrevelfærd.

1.5. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

1.5.1. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om en ny lovstruktur på dyrevelfærdsområdet

Miljø- og Fødevareministeriet er enig med ekspertpanelet og ekspertgruppen i, at regelstrukturen på dyrevelfærdsområdet forekommer uoverskuelig, bl.a. på grund af en omfattende mængde love og bekendtgørelser. Endvidere vanskeliggøres overblikket over lovgivningen af, at regler for den enkelte dyreart ofte skal findes både i en eller flere dyreartsspecifikke love samt i et antal bekendtgørelser.

Miljø- og Fødevareministeriet er endvidere enig med ekspertgruppen i, at der på dyrevelfærdsområdet forekommer et relativt hyppigt behov for detaljeret regulering, hvorfor dyreværnslovens § 4, stk. 2, kan give anledning til udfordringer.

Dyrevelfærd og -adfærd er genstande for videnskabelig forskning af et ikke ubetydeligt omfang og genererer ny viden, der afstedkommer et behov for løbende at kunne justere reglerne. Dette indebærer, at der ofte er behov for lovændring, fordi en række dyreartsspecifikke regler er fastsat ved lov. Ved at overlade regelfastsættelsen til administrationen sikres bl.a., at der hurtigt og smidigt kan foretages nødvendige løbende ændringer og justeringer i regelgrundlaget.

En ophævelse af dyreværnslovens § 4, stk. 2, er en forudsætning for at kunne gennemføre ekspertgruppens forslag til struktur for den fremtidige dyrevelfærdslovgivning.

Det fremgår af dyreværnslovens § 4, stk. 2, at regler vedrørende dyr i landbruget, der ikke beror på en forpligtelse af international karakter, alene kan fastsættes efter stk. 1, når de er af mindre indgribende karakter. Lovforslaget indebærer, at dette lovkrav i dyreværnslovens § 4, stk. 2, ophæves, således at nye eller ændrede regler om dyrs opholdsrum og opholdsarealer eller inventaret heri mere fleksibelt kan fastsættes i bekendtgørelsesform, uanset om fremtidige nye regler vurderes at have indgribende betydning for landbruget.

Det skal hertil bemærkes, at de administrative procedurer, der gennemføres i forbindelse med udstedelse af bekendtgørelser i dag, indebærer en langt mere gennemgribende analyse af de erhvervsøkonomiske konsekvenser, som en bekendtgørelse kan indebære, end der blev foretaget i 1991, hvor dyreværnslovens § 4, stk. 2, blev vedtaget.

Miljø- og Fødevareministeriet er samtidig enig med ekspertgruppen i, at interessentinddragelsen på dyrevelfærdsområdet er meget væsentlig, herunder inddragelse af landbrugets organisationer i forbindelse med regelændringer, der kan have indgribende betydning for landbruget. Miljø- og Fødevareministeriet finder således, at en ophævelse af lovkravet i dyreværnslovens § 4, stk. 2, forudsætter en fortsat inddragelse af relevante interessenter, herunder landbrugets organisationer og dyrevelfærdsorganisationer, i lovgivningsprocessen, som suppleres af en praksis for orientering af Folketinget i forbindelse med høring over ny eller ændret lovgivning (administrative forskrifter) af indgribende karakter. Det foreslås således at videreføre dyreværnslovens § 27, hvoraf det fremgår, at dyreværnsorganisationer og andre organisationer, der særlig berøres af reglerne, skal inddrages forud for fastsættelse af regler i medfør af loven. Dette gælder både for så vidt angår regler om dyr i landbruget, der er af indgribende karakter, såvel som andre regler, der fastsættes i medfør af loven.

Ved siden af den sædvanlige høringsproces har Miljø- og Fødevareministeriet desuden en praksis om behørig inddragelse af berørte erhvervsorganisationer og relevante dyrevelfærdsorganisationer i forbindelse med overvejelser om væsentlig ny eller ændret lovgivning på dyrevelfærdsområdet.

1.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets forslag til fremtidig struktur for dyrevelfærdslovgivningen

På baggrund af anbefalingerne fra ekspertpanelet og ekspertgruppen har Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdet en model, hvor antallet af ovennævnte love reduceres fra 14 til 3. Således foreslås følgende love ophævet og bestemmelserne indarbejdet i en ny dyrevelfærdslov, herunder i tilhørende bekendtgørelser med hjemmel i loven:

- Lov om udendørs hold af svin
- Lov om indendørs hold af gylte, gødsøer og drægtige søer
- Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin
- Lov om hold af slagtekalkuner
- Lov om hold af slagtekyllinger
- Lov om forbud mod hold af ræve
- Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg
- Lov om hold af heste
- Lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden
- Lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte

Miljø- og Fødevareministeriet foreslår, at lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte ophæves, idet det vurderes hensigtsmæssigt at indføre en bemyndigelse til at fastsætte regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte i den nye dyrevelfærdslov. Hermed kan der i én bekendtgørelse fastsættes

både forbud som hidtil for så vidt angår skind uden pels og straffebestemmelser til gennemførelse af Rådets Forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår.

Det foreslås endvidere, at bestemmelserne i lov om hunde, der vedrører dyrevelfærd, flyttes til dyrevelfærdsloven. Miljø- og Fødevareministeriet foreslår, at de enkelte bestemmelser i hundeloven, der relaterer sig til dyrevelfærd, flyttes til dyrevelfærdsloven og i tilhørende bekendtgørelse med hjemmel i dyrevelfærdsloven. De resterende bestemmelser i hundeloven foreslås opretholdt i særskilt lov, da de regulerer andre forhold end dyrevelfærd, herunder bl.a. lovpligtig ansvarsforsikring og objektivt erstatningsansvar, og forbud mod hold af særlige hunderacer.

Det bemærkes, at lov om hold af heste – udover bestemmelser om dyrevelfærdsforhold for heste – ligeledes indeholder enkelte bestemmelser om lovpligtig ansvarsforsikring og objektivt erstatningsansvar for løsgående heste. Da bestemmelserne ikke har til formål at varetage dyrevelfærdsmæssige eller dyreetiske hensyn, foreslås disse overført til lov om mark- og vejfred, der i forvejen indeholder bestemmelser om erstatning for skade forvoldt af husdyr, herunder heste.

På dyrevelfærdsområdet vil der med lovforslaget således fremover være en overordnet dyrevelfærdslov (med tilhørende bekendtgørelser), der har til formål at varetage dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn, og en lov om forsøgsdyr og kloning. Det er fundet hensigtsmæssigt med en særskilt lov om forsøgsdyr og kloning, bl.a. idet målgruppen for reglerne om dyreforsøg og kloning adskiller sig væsentligt fra målgruppen for de øvrige dyrevelfærdsregler. Lov om dyreforsøg og lov om kloning og genmodificering af dyr m.v. er således ikke medtaget i nærværende lovarbejde, men vil blive sammenskrevet på et senere tidspunkt.

1.5.3. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om forslag til en ny dyrevelfærdslov

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at en samling af dyrevelfærdslovgivningen i en dyrevelfærdslov vil skabe en mere tidssvarende, klar og sammenhængende lovstruktur, som derved gør lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig i praksis. Resultatet vil være, at der i flere tilfælde vil være tale om, at brugerne kan finde den relevante lovgivning for en dyreart ved opslag ét sted fremfor flere forskellige steder.

Det foreslås, at dyrevelfærdsloven får en ny kapitelstruktur med inddeling i flere kapitler, hvilket skal bidrage til at give brugerne et bedre overblik over lovens indhold.

Med lovforslaget indføres nye bemyndigelsesbestemmelser, som skal danne hjemmel for fastsættelse af administrative forskrifter vedrørende de forhold, der på nuværende tidspunkt er fastsat i de dyreartsspecifikke love m.v., der ophæves med lovforslaget. Disse love indeholder foruden regler om dyrs opholdsrum og opholdsarealer samt inventaret heri også en række bestemmelser om behandling og håndtering m.v. af dyr. De foreslåede bemyndigelsesbestemmelser vil være nærmere specificeret og afgrænset til at fastsætte regler vedrørende disse forhold.

Som led i regelforenklings- og moderniseringsarbejdet har Miljø- og Fødevareministeriet gennemgået de eksisterende bestemmelser på dyrevelfærdsområdet, herunder særligt de eksisterende bemyndigelsesbestemmelser i dyreværnsloven samt bemyndigelser i de artsspecifikke dyrevelfærdslove. Det er i den forbindelse fundet hensigtsmæssigt at samle en række bemyndigelsesbestemmelser, herunder indarbejde visse bemyndigelser i nye eller andre eksisterende bemyndigelsesbestemmelser, ligesom det er fundet hensigtsmæssigt, at enkelte bemyndigelsesbestemmelser deles op. Samtidig erstattes bredt formulerede bemyndigelsesbestemmelser med bestemmelser, der er nærmere afgrænset og specificeret.

Moderniseringen af dyrevelfærdslovgivningen har til hensigt at forenkle lovgivningen generelt og samtidig skabe rum for, at reglerne hurtigere kan tilpasses udviklingen på området, bl.a. i forhold til

forskningsresultater, samt gøre lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig. Lovforslaget har som udgangspunkt ikke til formål at foretage indholdsmæssige ændringer af de eksisterende regler på dyrevelfærdsområdet, herunder i dyreværnsloven eller i de dyreartsspecifikke velfærdslove m.v. De fleste bestemmelser videreføres således indholdsmæssigt uændret med lovforslaget, dog er der fundet behov for at foretage enkelte indholdsmæssige ændringer til den eksisterende lovgivning. For eksempel udvides det forbud mod hundekampe, der på nuværende tidspunkt findes i lov om hunde, til et forbud i dyrevelfærdsloven mod dyrekampe generelt.

Miljø- og Fødevarerstyrelsen har desuden fundet det hensigtsmæssigt at ophæve klippekortsordningen vedrørende dyretransporter, hvormed bestemmelser herom ikke videreføres med dette lovforslag. Dette er desuden en del af en aftale af 18. december 2018 mellem den tidligere regering (V, LA, KF) og Dansk Folkeparti om styrket kontrol af dyretransporter.

Miljø- og Fødevareministeriet har endvidere fundet behov for at ændre og/eller præcisere visse bemyndigelsesbestemmelser, f.eks. bemyndigelsen til at fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, herunder forbud mod hold og fremvisning af visse vilde dyrearter. Ligeledes er det fundet hensigtsmæssigt at præcisere og nærmere afgrænse bemyndigelsesbestemmelsen til at fastsætte regler om transport af dyr.

Endvidere foreslås enkelte bemyndigelsesbestemmelser ophævet eller erstattet af materielle bestemmelser i loven. For eksempel foreslås bemyndigelsen til at fastsætte regler om gennemførelse af egenkontrol med dyrevelfærd i landbrugsbesætninger ophævet, og den eksisterende bemyndigelse til at fastsætte regler om, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr, foreslås erstattet af et direkte forbud herom i loven. Det er ligeledes vurderet hensigtsmæssigt at erstatte enkelte materielle bestemmelser i lovene med bemyndigelsesbestemmelser, som f.eks. forbuddet mod aflivning af dyr ved drukning.

Endvidere foreslås indført enkelte nye bestemmelser i loven, som f.eks. bestemmelser om renter ved forsinket eller udeblivende betaling samt gebyr for rykkerbrev, der svarer til lignende bestemmelser, der er fastsat i andre love på Miljø- og Fødevareministeriets område.

Miljø- og Fødevareministeriet finder det endvidere hensigtsmæssigt at ændre dyreværnslovens titel til Dyrevelfærdslov. "Dyrevelfærdslov" signalerer, at både holdningen til, hvordan dyr skal behandles, og den videnskabelige viden om dyrs adfærd har udviklet sig over tid. Den tidligste lovgivning på området havde først og fremmest til formål at beskytte dyr mod mishandling, vanrøgt og anden unødigt lidelse (dyreværn). Med loven fra 1991 blev udgangspunktet for, hvordan dyr skal behandles ændret fra, at dyr skal beskyttes mod "unødigt lidelse" til det mere positive, at dyr skal "beskyttes bedst muligt". Samtidig blev hensynet til dyrenes adfærdsmæssige behov medtaget som et element i lovgivningen. Som eksempler på, at der i årene efter 1991 er taget hensyn til dyrenes adfærdsmæssige behov, kan nævnes forbud mod hold af ræve, forbud mod de traditionelle golde bure til æglæggende høner, og at drægtige søer skal holdes i grupper. Inkluderingen af hensynet til dyrenes adfærdsmæssige behov er grundlaget for at ændre lovens titel til Dyrevelfærdslov.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Lovforslagets kapitel 1 om generelle bestemmelser

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Generelle bestemmelser

Dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, gælder for alle dyr.

Det fremgår af dyreværnslovens § 1, at dyr er levende væsener, som skal behandles forsvarligt og beskyttes

bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Udtrykket ”er levende væsener” understreger og tydeliggør, at dyr ikke efter dyrevelfærdslovgivningen er ting.

Forud for dyreværnsloven fra 1991, jf. lov nr. 386 af 6. juni 1991, var det et krav, at dyr skulle beskyttes mod ”unødig lidelse”. Sigtet med den sproglige ændring var, at man tog udgangspunkt i dyrenes velfærd, hvilket var årsagen til, at man i forbindelse med lovændringen i 1991 erstattede udtrykket ”unødig lidelse” med en mere positiv formulering om, at dyr skal beskyttes bedst muligt. Udtrykket ”bedst muligt” indeholder en erkendelse af, at det ikke i alle tilfælde vil være muligt at undgå at påføre dyr smerte m.v., bl.a. i forbindelse aflivning af skadedyr, som f.eks. rotter, hvor hensynet til at begrænse de skader, herunder smittespredning til mennesker, må veje tungere end at anvende den dyrevelfærdsmæssigt mest optimale aflivningsmetode.

Udtrykkene ”smerte, lidelse og angst” omfatter både den fysiske og anden påvirkning, som et dyr kan blive udsat for. Med udtrykket ”varigt mén” strækkes beskyttelsen videre end til smerte, idet der tænkes på den varige skade, som et dyr kan blive udsat for. Endelig skal dyret beskyttes mod væsentlig ulempe. Med forudsætningen om, at ulempen skal være væsentlig, er den ulempe, der f.eks. er forbundet med isætning af øremærker, blodprøvetagning, injektioner, herunder vaccination, eller lignende mindre indgribende behandlinger af dyr, undtaget fra bestemmelsens anvendelsesområde.

Dyreværnslovens § 2 fastsætter krav om, at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder, at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Bestemmelsen svarer stort set til artikel 3 i den europæiske konvention af 10. marts 1976 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, som Danmark har ratificeret.

Dyreværnslovens § 2 omfatter ethvert dyrehold, herunder hold af landbrugsdyr og hold af familie- og hobbydyr, dyrehandlere, dyreformidlere, vagtselskaber, zoologiske haver, cirkus, internater og lignende og retter sig således mod alle, der holder dyr, såvel privatpersoner som virksomheder m.v.

Udtrykket ”behandles omsorgsfuldt” i dyreværnslovens § 2 indebærer bl.a. en pligt til ikke at efterlade dyr, der er omfattet af bestemmelsen, f.eks. i forbindelse med flytning og lignende. Dette har betydning i forbindelse med familie- og hobbydyr og gælder, f.eks. hvis man flytter i sommerhus og regelmæssigt fodrer en tilløben kat. Man påtager sig derved et ansvar i lovens forstand, også efter man har forladt sommerhuset. Udtrykket ”behandles omsorgsfuldt” indebærer tillige, at man skal føre regelmæssigt tilsyn med dyret. Hvor ofte og hvor længe vil afhænge af en konkret vurdering af det enkelte dyrs behov.

Udtrykket ”behandles omsorgsfuldt” i dyreværnslovens § 2 omfatter også beskyttelse mod og behandling af sygdom. Det indebærer endvidere en pligt til at tilkalde en dyrlæge, hvis et dyrs sygdom eller tilskadekomst medfører smerte, lidelse m.v., og dyret ikke kan behandles forsvarligt uden veterinær bistand, medmindre dyret aflives. Som et yderligere eksempel kan nævnes, at fodring af kalve med næsten udelukkende mælkeprodukter og meget begrænset mængder fiberholdigt foder, sådan som det praktiseres i nogle lande med såkaldte ”tremmekalve” eller ”sødmælkskalve”, af Miljø- og Fødevarerministeriet anses for at være uforeneligt med dyreværnslovens § 2.

Ved vurderingen af dyrs fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov skal der tages hensyn til dyrets art, graden af udvikling, tilpasning og tamhed. Graden af udvikling skal i denne sammenhæng forstås som dyrets placering i det zoologiske system – hvirveldyr (pattedyr, fugle, krybdyr, padder og fisk) eller ikke-hvirveldyr (pighuder, bløddyr, leddyr, orme m.v.) og ikke som udviklingsstadier (fostre) indtil fødsel/klækning.

Kravene til omsorgsfuld behandling af dyr og dyrs fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i dyreværnslovens § 2 tager udgangspunkt i anerkendte danske og udenlandske praktiske og videnskabelige erfaringer. Dette betyder, at kravene til den omsorgsfulde behandling kan ændres i takt med, at der indhentes

nye erfaringer. Begreberne "anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer" er i overensstemmelse med artikel 3 i den europæiske konvention af 10. marts 1976 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Ved "videnskabelig erfaring" forstås resultater, der er offentliggjort efter peer review i internationalt almindeligt kendte og anerkendte tidsskrifter, eller af en internationalt almindelig kendt og anerkendt videnskabelig institution. Ved "anerkendte praktiske" erfaringer forstås viden, som er hævet over enhver tvivl, og som er opnået ved praktisk deltagelse i hold af landbrugsdyr eller ved udførelse af klinisk, veterinær praksis.

Dyreværnslovens §§ 1 og 2 fastlægger den generelle norm for, hvordan dyr skal behandles. De øvrige bestemmelser om behandling af dyr, som er fastsat i loven, og de tilknyttede administrative forskrifter, skal alle ses i lyset af §§ 1 og 2.

Det fremgår ikke eksplicit af dyreværnsloven, at loven finder anvendelse på dyreetiske forhold. På den baggrund er regler med et klart dyreetisk sigte tidligere typisk blevet fastsat ved særlove. Dette var f.eks. tilfældet med lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013, mens der senest er indsat en bestemmelse om forbud mod seksuel omgang med dyr i dyreværnsloven, der har et dyreetisk sigte.

2.1.1.2. Seksuel omgang med dyr m.v.

Det fremgår af § 3 a, stk. 1, i dyreværnsloven, at det er forbudt at have seksuel omgang med eller foretage seksuelle handlinger med dyr. Efter § 3 a, stk. 2, er handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager, herunder i forbindelse med avl og reproduktion, dyreforsøg eller andre berettigede grunde, undtaget fra forbuddet.

Dyreværnslovens § 3 a, stk. 1, indebærer, at det er forbudt at foretage handlinger, hvor menneskets brug af dyret sker for at opnå seksuel tilfredsstillelse i en eller anden form. Handlingen skal dermed have et seksuelt præg og være af en sådan karakter, at den vil være egnet til at vække eller tilfredsstille menneskets seksuelle drift. Det er dog uden betydning for bedømmelse af, hvorvidt bestemmelsen er overtrådt, om handlingen har medført tilfredsstillelse af den seksuelle drift eller ej. Bestemmelsen retter sig mod menneskets brug af dyret, dvs. at mennesket skal være den aktive part i handlingen. Det forhold, at eksempelvis en hund parrer sig op ad et menneskeben, er således ikke omfattet af forbuddet.

Seksuel omgang med dyr omfatter fysisk berøring af dyrets kønsorgan eller af dyrets krop med menneskets kønsorgan. Dette indebærer konkret, at forbuddet omfatter penetration af dyrets vagina eller anus med menneskets kønsorgan, anden kropsdel eller genstand. Derudover omfattes et dyrs penetration af et menneskes vagina eller anus med dets kønsorgan. Seksuelle handlinger med dyr omfatter bl.a. orale stimuli af dyrets kønsorgan eller andre erogene zoner, samt at dyr oralt stimulerer menneskets kønsorgan eller andre erogene zoner. Endelig omfatter forbuddet f.eks. det, at et menneske ved hjælp af hænder, andre kropsdele eller genstande stimulerer dyrets kønsorgan, eller lader dyret stimulere menneskets kønsorgan.

Dyreværnslovens § 3 a, stk. 2, indebærer, at handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager, herunder i forbindelse med avl og reproduktion, dyreforsøg eller af andre lignende berettigede grunde, er undtaget fra forbuddet i lovens § 3 a, stk. 1. De handlinger, som er undtaget fra forbuddet, er således handlinger med et generelt veterinærmedicinsk eller zooteknisk præg, herunder vaginale undersøgelser med henblik på sygdomsdiagnostik, sædindsamling og inseminering eller andre nødvendige procedurer i forbindelse med avl eller andre lignende nødvendige handlinger, f.eks. i forbindelse med dyreforsøg under forudsætning af, at reglerne om forsøg med dyr er overholdt, eller ved kastration eller sterilisation af dyr. Der er således tale om samfundsnyttig virksomhed, f.eks. virksomhed, som er nødvendig for, at besætningsejeren kan drive virksomhed med hold af dyr, og som sker under kontrollerede forhold og i vidt omfang udføres af personer med særlige kompetencer. Endvidere er handlinger, som udføres af lignende

berettigede grunde, f.eks. privatpersoners pleje af dyre kønsorganer i forbindelse med eller som forebyggelse af sygdom, ikke omfattet af forbuddet.

For så vidt angår dyrepornografi, udlejning med henblik på, at andre kan have seksuel omgang med dyret eller kan foretage seksuelle handlinger med dyret, bordeldrift eller lignende er selve den seksuelle omgang eller de seksuelle handlinger, der foretages med dyret, forbudt efter dyreværnslovens § 3 a, stk.1. Handlingerne er i øvrigt i et vist omfang omfattet af dyreværnslovens § 17 om forbud mod brug af dyr til fremvisning, filmoptagelser m.v. (hvis dyret herved påføres væsentlig ulempe), eller straffelovens regel om blufærdighedskrænkelser.

Forbuddet mod seksuel omgang med og det at foretage seksuelle handlinger med dyr indebærer, at ikke kun selve den seksuelle handling, kan straffes, men også det at medvirke til, at andre mennesker har seksuel omgang med eller foretager seksuelle handlinger med dyr.

Forbuddet i dyreværnslovens § 3 a, stk. 1, omfatter alle personer, og dermed ikke kun dyrets ejer.

Menneskers seksuelle omgang eller seksuelle handlinger med dyr er også omfattet af dyreværnslovens §§ 1 og 2, hvis dyret udsættes for smerte, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe eller ikke behandles omsorgsfuldt, herunder huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

Forbuddet i dyreværnslovens § 3 a, stk.1, gælder uanset om dyret har lidt overlast eller ej. Bestemmelsen har dermed et dyreetisk sigte.

2.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.1.2.1. Generelle bestemmelser

Den gældende dyreværnslov indeholder ikke en egentlig formålsbestemmelse. Med lovforslaget foreslås det at indsætte en sådan formålsbestemmelse. Den foreslåede § 1 angiver, at loven har til formål at fremme god dyrevelfærd, herunder beskytte dyr, og fremme respekt for dyr som levende væsener. Det fremgår endvidere, at loven har til formål at varetage dyreetiske hensyn.

Udtrykket "dyrevelfærd" dækker både dyrebeskyttelse, hvilket vil sige de dyreværnsmæssige forhold, og velfærd, der går videre end beskyttelse af dyr, dvs. hensynet til dyrenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Hensynet til dyrenes adfærdsmæssige behov indebærer også i muligt omfang, at dyrenes naturlige adfærd tilgodeses.

Med formålsbestemmelsen fremhæves endvidere, at lovens formål er at fremme respekt for dyr som levende væsener. Dette skal ses i lyset af, at dyr i sig selv har en værdi, der i videst muligt omfang bør respekteres, uanset om dyrene har en nytteværdi for mennesker eller ej.

Når formålsbestemmelsen alene betegner dyr som levende væsener og ikke som følede eller sansende væsener, skal det ses i lyset af, at loven omfatter alle dyr, og at der i dag ikke er videnskabelig dokumentation for, at alle dyr er i stand til at føle og opfatte eller sanse smerte og lidelse. For en lang række dyr, f.eks. pattedyr, fugle, krybdyr og fisk, er der videnskabelig dokumentation, der viser, at disse dyr i større eller mindre grad er i stand til at føle og opfatte eller sanse smerte og lidelse. Dette er ikke tilfældet for en række andre dyr, som f.eks. insekter, orme og snegle. Disse dyr vil reagere på skadelige stimuli. For eksempel vil en flue, der sætter sig på eller nærmer sig en meget varm genstand, straks flyve væk igen. Dette tilskrives en rent refleksmæssig handling, der har til formål at sikre artens overlevelse.

I forlængelse heraf bemærkes det, at dyr der traditionelt holdes som husdyr, som f.eks. svin, kvæg, heste og fjerkræ samt familiedyr som f.eks. hunde, katte, fugle og marsvin, er sansende væsener.

Loven er en rammelov og varetager hovedsageligt dyrevelfærdsmæssige hensyn, men lovens anvendelsesområde vil ikke alene angå dyrevelfærdsmæssige hensyn, men vil også have sigte på forhold, som ikke i sig selv udgør en risiko for dyrenes velfærd, men hvor der af dyreetiske hensyn vil være behov for fastsættelse af regler.

I samfundsdebatten er ikke alene dyrevelfærd, men også dyreetik, væsentlige elementer, og begge hensyn har vægt i forbindelse med hold af landbrugsdyr og heste, hold af familie- og hobbydyr og andre former for dyrehold. Det er derfor Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at præcisere, at lovforslaget ikke alene finder anvendelse på dyrevelfærdsmæssige forhold, som indebærer smerte, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe for dyrene, men også har sigte på forhold, som ikke i sig selv udgør en risiko for dyrenes velfærd, men hvor der af etiske årsager findes at være behov for fastsættelse af regler. Det er dog ikke nyt, at lovgivningen på dyrevelfærdsområdet omfatter dyreetiske hensyn. Sådanne hensyn fremgår således allerede i dag af bestemmelserne i dyreværnslovens § 3 a og i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, samt lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at de grundlæggende normer for behandling af dyr, som fremgår af dyreværnslovens §§ 1 og 2 har vist sig i praksis at udgøre et hensigtsmæssigt værdigrundlag for, hvordan dyrevelfærdsbegrebet skal forstås og anvendes. Dette bør fortsat være udgangspunktet for de øvrige dyrevelfærdsmæssige regler, og lovforslagets §§ 2 og 3 viderefører således uændret dyreværnslovens §§ 1 og 2.

2.1.2.2. Seksuel omgang med dyr m.v.

Miljø- og Fødevareministeriet er af den opfattelse, at menneskers seksuelle omgang med dyr og det at foretage seksuelle handlinger med dyr grundlæggende må anses for at være i modstrid med den respekt og den omsorg for dyrene, som er og bør være fundamental i alle former for omgang med dyr. Samtidig er der et hensyn at tage til dyrs særart og dermed til dyrenes naturlige adfærd og instinkter. Herudover må et decideret forbud antages at have en præventiv virkning, idet det således fremgår eksplicit af loven og der dermed ikke kan herske tvivl om, at en sådan handling/adfærd er forbudt.

Lovforslagets § 4 om forbud mod at have seksuel omgang med dyr eller foretage seksuelle handlinger med dyr viderefører således uændret dyreværnslovens § 3 a og indebærer ingen ændringer i forhold til gældende ret.

2.2. Lovforslagets kapitel 2 om behandling og håndtering m.v. af dyr

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Særlige regler om forbud og særlige regler om tilsyn, behandling og håndtering m.v. af dyr i dyreværnsloven

Dyreværnsloven har ikke et særskilt kapitel om behandling og håndtering af dyr. Bestemmelser herom findes bl.a. i kapitel 1 om generelle bestemmelser og i kapitel 2 om aflivning, operative indgreb og lign.

I medfør af dyreværnslovens § 3, stk. 3, 1. pkt., skal enhver, der holder dyr, sørge for, at dyret tilses mindst en gang om dagen. Efter dyreværnslovens § 3, stk. 3, 2. og 3. pkt., gælder kravet i 1. pkt. ikke fritgående dyr på græs eller lignende. Sådanne dyr skal dog tilses jævnlige. Endvidere skal enhver, der erhvervsmæssigt holder dyr, sørge for, at dyreholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt, jf. § 3, stk. 4, 1. pkt. Ministeren kan dog undtage visse mindre husdyrbrug fra denne regel, jf. § 3, stk. 4, 2. pkt. Denne bemyndigelse er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet. Efter dyreværnslovens § 3, stk. 5, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om hold af dyr på steder, hvor ejeren eller den, der fører tilsyn med dyret ikke bor. Bestemmelserne medfører, at der foreligger en pligt til at sørge for, at dyr tilses, og når der er tale om

erhvervsmæssigt hold af dyr, at dyrene tilses af en dyrlæge mindst én gang om året. Bemyndigelsen til at fastsætte regler om hold af dyr på steder, hvor ejeren eller den, der fører tilsyn med dyret, ikke bor, sikrer, at der kan fastsættes regler om, hvordan dyrenes forhold på sådanne steder skal være, herunder om tilsyn, fodring, dyrlægetilsyn m.v. Denne bemyndigelse er endnu ikke udnyttet.

Dyreværnslovens § 5 fastsætter et forbud mod tvangsfodring af dyr. Forbuddet mod tvangsfodring gælder alle dyr. Det er dog tilladt at sikre, at syge dyr får den fornødne føde, hvilket ikke betragtes som tvangsfodring i den traditionelle forstand. Det fandtes alligevel hensigtsmæssigt udtrykkeligt at undtage dette i bestemmelsen. Det er ikke et krav, at der skal medvirke dyrlæge ved tvangsfodring af syge dyr. Skulle der imidlertid være behov for operative eller lignende indgreb i forbindelse med fodringen af syge dyr, er dyrlægemedvirken dog nødvendig, jf. lovens § 14, stk. 1, som foreskriver, at operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående karakter, kun må foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt.

Dyreværnslovens § 9, stk. 1, fastsætter, at det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger. Formålet med bestemmelsen er at beskytte dyr mod smerte, lidelse og angst, idet risikoen for anskydninger i forbindelse med øvelses- og kapskydninger må formodes at være større end ved almindelig jagt. Bestemmelsen er rettet mod alle dyr, og ikke begrænset til dyr, der traditionelt regnes for jagtbart vildt. Hvorvidt der er tale om øvelses- og kapskydning må afhænge af en konkret vurdering af formålet med skydningen og dennes nærmere tilrettelæggelse.

Dyreværnslovens § 9, stk. 2, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om forbud mod udsætning af opdrættede dyr, der vanskeligt kan klare sig i naturen. Her tænkes på vildt, der er opdrættet med henblik på at sættes ud i naturen til jagtformål. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet.

Efter dyreværnslovens § 11, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om behandling af hunde og katte, herunder regler om indfangning og aflivning af katte. Denne bemyndigelse er benyttet i forbindelse med udstedelse af følgende bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 817 af 22. juli 2004 om overdragelse af hundehvalpe
- Bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr
- Bekendtgørelse nr. 1025 af 29. oktober 2009 om overdragelse af kattekillinger

Det følger af dyreværnslovens § 12, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om transport af dyr og om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning. Denne bemyndigelse er benyttet i forbindelse med udstedelse af følgende bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr
- Bekendtgørelse nr. 207 af 6. marts 2014 om anbringelse af levende dyr i forretningslokaler
- Bekendtgørelse nr. 1261 af 17. november 2015 om forbud mod hold af særlige dyr
- Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin
- Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve
- Bekendtgørelse nr. 1047 af 13. august 2018 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger
- Bekendtgørelse nr. 1553 af 11. december 2015 om beskyttelse af pelsdyr
- Bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr
- Bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport

Tilsvarende bemyndigelse fandtes i § 16 i den tidligere dyreværnslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, i medfør af hvilken, der er udfærdiget følgende bekendtgørelser, som fortsat er gældende:

- Bekendtgørelse nr. 384 af 17. juli 1984 om indfangning og aflivning af herreløse katte

– Bekendtgørelse nr. 962 af 23. december 1986 om hunde, som anvendes til bevogtning

I medfør af dyreværnslovens § 12, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om, herunder forbyde, anvendelse af bioteknologi, genteknologi og lignende på produktionsdyr i landbruget. Bemyndigelsen tager sigte på at forbyde avlsmetoder m.v., som kompromitterer dyrenes velfærd. Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet til at udstede bekendtgørelse nr. 263 af 13. april 2005 om forbud mod anvendelse af bovin somatotropin (BST) på malkekøer og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, som bl.a. forbyder anvendelse af naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr smerte, skade, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe.

Efter dyreværnslovens § 15, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr, medmindre maskinen er godkendt af ministeren. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan endvidere fastsætte regler om typegodkendelse. Hensigten med bemyndigelsen i stk. 1, 1. pkt., er, at den skal danne grundlag for udstedelse af administrative forskrifter, der afløser det direkte forbud mod anvendelse af kraftmaskiner ved forløsning af dyr, som er fastsat i § 3, nr. 5, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983. Forbuddet i § 3, nr. 5, i lov om værn for dyr, er holdt i kraft i dyreværnsloven, jf. § 32, stk. 2, indtil den afløses af regler fastsat i medfør af loven. Der er ikke udstedt regler, som afløser bestemmelsen i § 3, nr. 5, som derfor stadig er gældende.

Det fremgår endvidere af § 4, nr. 1, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, at det er forbudt at transportere levende fisk ved hjælp af stænger, vidjer, kroge eller snore anbragt gennem gællerne, kæberne eller lignende. Af § 4, nr. 2, fremgår det, at det er forbudt ved vejning af levende fisk at stikke den til vægtredskabet hørende krog gennem nogen del af dyret. Bestemmelserne i § 4, nr. 1 og 2, er holdt i kraft i dyreværnsloven, jf. § 32, stk. 2, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af loven. Der er ikke udstedt regler, som afløser bestemmelserne i § 4, nr. 1 og 2, som derfor stadig er gældende.

Det fremgår af dyreværnslovens § 15, stk. 2, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om udformningen og anvendelsen af elektriske drivstave, herunder regler om typegodkendelse. Bemyndigelsen er udmøntet i § 23 i bekendtgørelse nr. 21 af 7. januar 2016 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr, hvorefter redskaber, som giver elektriske stød, ikke må anvendes til at drive dyr under flytning. De nævnte redskaber må dog undtagelsesvist anvendes til kvæg over seks måneder, som ikke vil flytte sig, og som har plads til at rykke frem. Stødene må højst vare i et sekund, og der skal være mindst ti sekunder mellem hvert stød. Der må kun gives stød på bagpartiets muskulatur, og hvis dyret ikke reagerer efter tre stød, må der ikke gives flere stød. Redskabet skal være af en model, hvor elektroderne er afrundede og kugleformede. Bemyndigelsen er endvidere udmøntet i § 16 i bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin.

Brug af instrumenter, der giver elektriske stød, er dog tilladt i forbindelse med transport og slagtning på visse betingelser, som fremgår af Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. og Rådets forordning 2009/1099/EF af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

Udover bestemmelserne i dyreværnsloven er der i de artsspecifikke love ligeledes bestemmelser om behandling og håndtering m.v. af dyr, jf. nærmere herom nedenfor under afsnit 2.2.1.2. - 2.2.1.9.

2.2.1.2. Behandling og håndtering i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin

Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 11. januar 2017, fastsætter i § 5, at dyrene skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale. Det fremgår

endvidere af lovens § 5 a, at svin må opstaldes i udleveringsvogne i højst 2 timer. Dette indebærer således en tidsmæssig begrænsning i anvendelsen af udleveringsvogne, hvorimod udleveringsrum ikke berøres heraf. Bestemmelsen er kun gældende for smågrise, avls- og slagtesvin.

2.2.1.3. Behandling og håndtering i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer

Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017, indeholder i § 7 a krav om strøelse i individuelle stier, aflastningsstier og løsdriftssystemer. I §§ 9 og 9 a i loven er endvidere fastsat krav om, at drægtige søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale samt adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedsfølelse og opfylde deres behov for at tygge.

2.2.1.4. Behandling og håndtering i lov om udendørs hold af svin

Lov om udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017, indeholder krav om, at alle svin skal have adgang til halm eller andet, der kan give mæthedsfølelse og tilgodese deres behov for rodemateriale. Endvidere indeholder loven krav om, at drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring.

Af § 8 i lov om udendørs hold af svin fremgår, at lejearealet i hytterne skal være dækket af halm eller andet materiale, således at svinene kan ligge tørt og lunt under alle vejrforhold. I farehytter skal drægtige søer og gylte have tildelt større mængder halm eller andre materialer, der virker isolerende og kan bruges til redebygning. Halmen bidrager direkte til, at svinene kan opretholde kropstemperaturen, og henset til de svingende klimatiske forhold, som udegående svin risikerer at blive udsat for i årets løb, er det afgørende for deres velfærd, at de altid uanset vejrforholdene har adgang til et tørt og lunt leje. I farehytter har soen/gylten også behov for materiale, den kan bruge til at bygge rede af. Redebygning er en vigtig del af drægtige søers og gyltes adfærd, så det er derfor vigtigt, at disse dyr har adgang til redebygningsmateriale i farehytterne, f.eks. i form af større mængder halm, end svinene normalt har behov for til lejeareal.

Af § 11 i lov om udendørs hold af svin fremgår, at drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring. Baggrunden herfor er, at praksis har vist, at pattegrisedødeligheden hos drægtige søer, der indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring, er signifikant lavere end hos søer, der er indsat 0-6 dage før faring. Flytning kort før faring stresser dyrene, hvilket kan medføre øget faringslængde, reduceret mælkenedlægning og nedsat absorption af råmælksantistoffer hos grisene m.v.

Alle svin skal have adgang til halm eller andet, der kan give mæthedsfølelse og tilgodese deres behov for rodemateriale, jf. § 13 i lov om udendørs hold af svin. Selvom svin, der holdes udendørs, i de fleste tilfælde burde have rigelig adgang til græs, kan det ske, at de holdes på marker, hvor græsdækket er for kort til, at de kan æde ret meget af det, eller hvor der kun er et yderst sparsomt græsdække. Der kan endvidere være enkelte mere eller mindre permanente udeanlæg, hvor svinene kun har adgang til et begrænset udeareal med lidt eller intet græsdække. Af hensyn til de drægtige søers og gyltes behov for at føle sig mætte og til alle svins behov for at have noget at rode i, skal alle svin derfor have adgang til halm eller andet, der kan tilgodese disse behov.

2.2.1.5. Behandling og håndtering i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg

Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017, finder anvendelse på bedrifter med kvæg, der holdes med henblik på mælkeproduktion (malkekvæg), samt bedrifter med kalve og ungvæg, der er afkom af malkekvæg. Malkekvæg, der holdes i forbindelse med dyreforsøg under Dyreforsøgstilsynet, er undtaget fra loven.

Af § 6, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at det er forbudt at anvende stødgivende elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd. Bestemmelsen omfatter ethvert aggregat, der påfører dyret elektrisk stød, når det aktiveres, herunder et fjernbetjent aggregat eller et automatisk virkende aggregat, som f.eks. en kotræner, som er et elektrisk aggregat, der har til formål at forhindre, at køer i bindestalde afsætter gødning i lejearealet. Dog kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler efter § 6, stk. 2, om at forbuddet ikke omfatter visse anvendelser af nærmere angivne stødgivende elektriske aggregater. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte en bestemmelse om, at det er tilladt at anvende stødgivende elektriske hegn omkring marker og drivgange til kreaturer på græs, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 79 af 23. januar 2017 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Endvidere er det efter bekendtgørelsens § 45 indtil den 1. juli 2027 tilladt at anvende stødgivende elektriske aggregater til at styre opbundne kreaturers gødningsafsætning i bindestalde. Spændingen i sådanne stødgivende elektriske aggregater må ikke overstige 3.000 volt.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at den ansvarlige for bedriften skal sørge for, at kreaturer skal tilses mindst én gang om dagen. Lovens § 7, stk. 2, indeholder endvidere en skærpet tilsynspligt i forhold til dyreværnslovens § 3, stk. 3, således at også malkekvæg på græs, ligesom malkekvæg på stald, skal tilses mindst én gang om dagen. Syge eller tilskadekomne malkekvæg skal tilses med en hyppighed, der sikrer fornøden overvågning af sygdommens udvikling, dog mindst to gange om dagen.

Herudover indeholder loven bestemmelser om, hvornår kreaturer må komme på græs, og hvornår de skal holdes på stald. Af § 13, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår således, at når afgræsning anvendes, må kreaturer først komme på græs, når vejrforhold, mark, græs og drivveje er egnede hertil. Dette indebærer, at kreaturer først må komme på græs, når vejrforhold, mark, græs og drivveje er egnede hertil, og at drivveje skal bestå af et farbart underlag, hvorved forstås, at de skal bestå af en bund af f.eks. sten, grus, sand eller træflis eventuelt med belægning af beton eller en eller anden form for overlag, for at undgå klov- og lemmelidelser. Endvidere fastsætter lovens § 13, stk. 2, at kreaturer skal holdes på stald ved ekstreme vejr situationer.

Loven indeholder med enkelte undtagelser forbud mod at binde køer. Dette indebærer et forbud mod bindestalde, brug af bindsler og anden fiksering. Bestemmelsen i § 15 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg forbyder således som udgangspunkt bindestalde. Af lovens § 15, stk. 1, fremgår, at det er forbudt at binde køer. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, nr. 1, at kreaturer dog kan bindes i perioder på højst én time på det tidspunkt, hvor kreaturet fodres, eller hvis det er nødvendigt kortvarigt at binde kreaturer i forbindelse med undersøgelser, behandling af sygdom, forebyggende behandling m.v. eller i forbindelse med malkning. Det er endvidere en betingelse, at de bindsler, som anvendes i bindestaldene, giver kreaturerne tilstrækkelig bevægelsesfrihed, jf. § 41, stk. 2, nr. 2.

Forbuddet mod bindestalde er omfattet af en overgangsbestemmelse. Lovens § 41 fastsætter således, at loven først finder anvendelse for bindestalde fra den 1. juli 2027. I denne overgangsperiode er der dog krav om, at kreaturerne fra og med den 1. juli 2022 til og med den 30. juni 2027 skal på græs i mindst 150 dage i mindst 6 timer om dagen i perioden fra den 15. april til og med den 31. oktober. Kreaturerne kan dog holdes på stald, hvis det er nødvendigt for at beskytte dyrene mod unormale vejrforhold, hvis det er nødvendigt for at beskytte marken mod skader ved unormale vejrforhold, hvis det er nødvendigt for at beskytte dyrene mod alvorlige insekt- eller parasitangreb, eller hvis dyrene skal insemineres, undersøges eller behandles af veterinære årsager på en måde, der nødvendiggør, at dyrene ikke opholder sig udendørs. Den ansvarlige for bedriften skal påse, at der for flokken af kreaturer, jf. stk. 2, nr. 1, sker skriftlig registrering af, hvilke datoer flokken har haft adgang til græsarealer, og datoerne for opstaldning af flokken med angivelse af det konkrete forhold, som nødvendiggjorde opstaldning. Lovens § 42 indeholder endvidere en overgangsordning frem til den 30. juni 2024 for bedrifter etableret før den 1. juli 2010 med tilsvarende krav for kviekalve og kvier, der holdes på

fuldspaltegulve. Tilsvarende indeholder lovens § 43 en overgangsordning frem til den 30. juni 2022 for bedrifter, etableret i perioden fra den 1. juli 2010 til og med den 30. juni 2012 med tilsvarende krav for kviekalve og kvier, der holdes på fuldspaltegulve.

Ifølge § 23 i loven skal syge og tilskadekomne køer kunne holdes adskilt fra andre kreaturer. Bestemmelsen finder både anvendelse på køer, der opholder sig på stald, og køer, der opholder sig på græs.

Efter lovens § 28, stk. 1, skal kalve opholde sig sammen med koen i en enkeltkælvningsboks i mindst 12 timer efter fødslen. Hvis kælvning har fundet sted på græs, gælder dette dog ikke, hvis kalven har adgang til koen i mindst 12 timer efter fødslen og koen og kalven har adgang til et areal, der har en sådan størrelse og beskaffenhed, at de kan færdes uforstyrret. Efter § 28, stk. 2, kan kalven og koen adskilles tidligere end anført i stk. 1, hvis en dyrlæge har vurderet, at koens eller kalvens helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet. Det fremgår endvidere af bestemmelsens stk. 3, at koen skal flyttes til et produktionsafsnit, hvor den har mulighed for at få tilgodeset sine fysiologiske og adfærdsmæssige behov, når koen og kalven adskilles.

2.2.1.6. Behandling og håndtering i lov om hold af heste

Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, har til formål at gennemføre en samlet regulering af forskellige forhold, som har særlig betydning for hestes velfærd. Loven finder anvendelse på ethvert hestehold. Ved heste forstås dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, jf. lovens definition af heste. Ordet heste omfatter således i det følgende dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Loven indeholder med enkelte undtagelser forbud mod at opstalde heste i spiltov. Dette indebærer, at heste skal opstaldes enkeltvis i boks eller i gruppeopstaldning. Af § 5, stk. 1, i lov om hold af heste fremgår, at det er forbudt at opstalde heste i spiltov. Spiltov defineres som opstaldning i bås, hvor hesten står bundet, oftest op mod en væg. Bestemmelsen indebærer, at heste skal opstaldes enkeltvis i boks eller i gruppeopstaldning. Forbuddet blev indført, idet opstaldning i spiltov ansås for at medføre så store restriktioner i hestens normale bevægelsesmønstre, at denne form for opstaldning eller anden længerevarende fiksering måtte anses for en u hensigtsmæssig opstaldningsform for heste.

I medfør af § 5, stk. 2, i lov om hold af heste er der dog mulighed for, at heste kan opbindes i op til 2 timer under tilsyn, såfremt formålet er at lære hesten at stå opbundet uden tilsyn. Formålet med bestemmelsen er, at hesten i en række situationer skal kunne stå bundet, eksempelvis for at modtage behandling eller anlæggelse af beslag. Det opfattes ikke som værende i strid med bestemmelsen, hvis der sker opbinding af hesten under tilsyn f.eks. to timer om formiddagen og derpå to timer om eftermiddagen i tilfælde, hvor der måtte være et særligt behov herfor. Der kan eksempelvis være tilfælde, hvor det er forbundet med særlige vanskeligheder at lære en hest at stå opbundet, og hvor opbinding i to timer én gang dagligt ikke skønnes tilstrækkeligt.

Endvidere kan heste, der har lært at stå opbundet uden tilsyn, i følge § 5, stk. 3, i lov om hold af heste opbindes uden tilsyn i op til 2 timer. Det antages, at der også her kan ske opbinding mere end én gang dagligt. Ved transport, stævner, dyrskuer m.v. kan opbinding ske i længere tid.

Af § 5, stk. 4, i lov om hold af heste fremgår, at heste, der gruppeopstaldes hele døgnet, og som har lært at stå opbundet uden tilsyn, en gang i døgnet kan opbindes i op til 5 timer, hvis opbinding ud over 2 timer er nødvendig af sikkerhedsmæssige hensyn m.v. Opbinding af sikkerhedsmæssige hensyn m.v. er især relevant i tilfælde, hvor en rideskole gruppeopstalter deres heste og opbinder dem, mens der færdes elever, ofte børn og unge, i stalden i forbindelse med undervisning, pasning og pleje af hestene. Formålet med "m.v." efter "sikkerhedsmæssige hensyn" er at give mulighed for, at man som led i opbindingen (i op til 5 timer) også afvikler fodring, så man ikke behøver at slippe hestene løs og opbinde dem på ny, hvis man kan afvikle både undervisning og fodring inden for maksimalt 5 timer. Ved opbinding i op til 5 timer forstås 5 på hinanden

følgende timer, hvis opbinding ud over 2 timer er nødvendig af sikkerhedsmæssige hensyn m.v. Selvom bestemmelsen giver mulighed for at opbinde heste, der gruppeopstaldes, i op til 5 timer, forudsættes det, at hestene ikke står opbundet længere end nødvendigt. Endelig kan den tidsmæssige begrænsning i stk. 2 og 3 fraviges, hvis veterinære hensyn taler herfor, jf. stk. 5.

Ifølge § 10 i lov om hold af heste skal syge eller skadede heste kunne holdes adskilt fra de øvrige heste, jf. lovens § 24. For stalde med gruppeopstaldning indebærer dette, at det skal være muligt at tage en syg eller skadet hest ud af gruppeopstaldningen og placere den i enkeltboks.

Endvidere er der i medfør af lov om hold af heste krav om, at der i ethvert hestehold skal være adgang til en fold, herunder en plan for, hvornår de enkelte heste kommer på fold. Dette indebærer, at ethvert hestehold skal sikre sig adgang til en fold, som opfylder en række mindstekrav, jf. nærmere herom i afsnit 2.4.1.7. nedenfor. Det fremgår således af § 16, stk. 1, i lov om hold af heste, at der i ethvert hestehold skal være adgang til en fold. Dette indebærer, at ethvert hestehold skal sikre sig adgang til en fold. Adgang til fold kan f.eks. bestå i, at et hestehold har ejendomsret til en fold, eller at hesteholdet i form af en forpagtningsaftale har brugsret til en fold. Kravet om "adgang til fold" indebærer i øvrigt, at folden skal være beliggende ved – eller i tættere tilknytning til – opstaldningsfaciliteterne. En ordning, hvor hestene f.eks. skal transporteres flere kilometer for at komme på fold, vil således ikke opfylde kravet om adgang til fold. Det samme vil gælde tilfælde, hvor hestene f.eks. er på fold døgnet rundt i nogle måneder i sommerhalvåret, men i resten af året er opstaldet under forhold uden umiddelbar adgang til fold. Bestemmelsen er ikke udtryk for et krav om, at heste skal på fold daglig, men derimod at der på alle opstaldningssteder for heste skal være mulighed for foldophold.

Herudover fastsætter lov om hold af heste krav til motionshyppighed og om plage og føls adgang til fold sammen med artsfæller. I § 17 i loven er der således fastsat krav til motion eller foldophold samt om plages og føls adgang til fold. I medfør af § 17, stk. 1, skal heste motioneres eller gives fri bevægelse på fold i mindst 2 timer 5 dage om ugen. Ved motionering forstås f.eks. ridning under rytter, longering m.v. Bestemmelsen indebærer således ikke et ubetinget krav om, at alle heste skal på fold daglig. Ved fri bevægelse forstås, at heste gives mulighed for at opholde sig i folden uden rytter og bevæge sig efter eget ønske. Det fremgår endvidere af § 17, stk. 2, at når plage, der er fra 1 til 2 år gamle, er på fold, skal de på fold sammen med artsfæller. Bestemmelsen har til formål at sikre, at sociale færdigheder hos plage på 1-2 år og deres generelle udvikling påvirkes optimalt, hvilket bedst sker ved ophold på fold sammen med artsfæller. I lovens § 17, stk. 3 er fastsat, at føl og plage, indtil de er 1 år gamle, skal på fold sammen med artsfæller i mindst 2 timer 5 dage om ugen med visse undtagelse. Dette kan dog fraviges i kortere perioder med træning. Bestemmelsen har til formål at sikre, at sociale færdigheder hos føl og plage indtil 1 år og deres generelle udvikling påvirkes optimalt, hvilket bedst sker ved ophold på fold sammen med artsfæller. Undtagelsen fra denne regel bør fortolkes restriktivt, således bør kravet om adgang til fold kun fraviges i kortere perioder med træning, f.eks. for væddeløbsheste, der påbegynder lettere træning som forberedelse til deres fremtid som løbsheste allerede som plage. Ved kortere perioder forstås sammenlagt maksimalt 30 dage det første leveår. I medfør af § 17, stk. 4, i lov om hold af heste kan stk. 1-3 fraviges, hvis veterinære eller ekstreme vejrsmæssige forhold taler afgørende herfor. Det vil f.eks. kunne dreje sig om tilfælde, hvor en dyrlæge fraråder, at en hest kommer på fold eller motioneres, eller hvis folden er dækket af is. De ekstreme vejrsmæssige forhold for hesten kan udover is på folden, også være uvejr, som f.eks. storm, hvor der kan være risiko for, at både hest og personale kommer til skade, når hestene eksempelvis trækkes til og fra fold. Der skal således være tale om, at de vejrsmæssige forhold kan være til fare for hesten eller personale, førend udgangspunktet om motion eller foldophold kan fraviges. Endvidere kan der være tale om situationer, f.eks. ved en skade i bevægeapparatet, hvor det ikke er hensigtsmæssigt, at føl og plage er på fold med artsfæller, idet de derved opfordres til leg og bevægelser, der kan forværre en skade.

Endelig fastsætter lovens § 18, at der for ethvert hestehold endvidere skal være en plan for, hvornår de enkelte heste kommer på fold. Bestemmelsen har til formål at sikre, at alle heste i hesteholdet kommer på

fold så ofte som muligt.

Lovens § 19, stk. 1, indeholder endvidere krav om, at den ansvarlige for et hestehold skal sikre, at heste, som går ude i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, kun er ude i mere end 12 timer i døgnet, hvis de har udviklet et kraftigt og tæt hårlag og er ved et godt huld og har adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidig kan hvile på et tørt, strøet leje.

Efter § 21 i loven skal hestes foderration indeholde tilstrækkeligt strukturfoder. Bestemmelsen udgør en præcisering i forhold til dyreværnslovens § 2. Strukturfoderet skal forsyne hesten med den nødvendige mængde fordøjelige fibre til sikring af en sund mave-tarmfunktion samt tilfredsstille dens naturlige ædeadfærd. Krybbefoderets primære funktion er at dække de behov, som ikke dækkes af strukturfoderet, dvs. primært energi, protein, mineraler og vitaminer.

Ved "strukturfoder" forstås f.eks. græs, wrap, ensilage, hør, roer, gulerødder, grøn- og roepiller, jf. § 2, nr. 7, i lov om hold af heste. Strukturfoder omfatter dog ikke halm, som anvendes til strøelse eller den halm, som hesten har adgang til ved ophold på fold. Det beror på en konkret vurdering, om en hests foderration indeholder tilstrækkeligt strukturfoder. I denne vurdering indgår bl.a. det konkrete valg af fodertype, hestens konkrete behov m.v.

Lovens § 23, stk. 1, udgør en præcisering i forhold til dyreværnslovens § 3, stk. 3. Efter bestemmelsen skal enhver, der holder hest, sørge for, at hesten tilses mindst én gang om dagen. Dette gælder, uanset om de er på fold eller er opstaldede.

Ved erhvervsmæssigt hold af hest fastsætter lovens § 23, stk. 2, krav om, at hesteholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. I dyrlægens tilsyn skal indgå en vurdering af, om hesteholdet er i overensstemmelse med reglerne i lov om hold af heste. Bestemmelsen i § 23, stk. 2, i lov om hold af heste vedrører erhvervsmæssige hestehold. Herved forstås eksempelvis stutierier, hingstestationer, træningsstalde, dyreparker, hestehandlere, hesteinternater, rideskoler, hestepensioner, hesteudlejning, hestevognskørsel (studenterkørsel, kapervogne m.v.), heste i zoologiske haver m.v. Det er ikke et krav efter bestemmelsen, at dyrlægen tilkaldes alene med henblik på at foretage en egentlig gennemgang af hesteholdet. Dyrlægen kan således gennemføre tilsynet af hesteholdet i forbindelse med, at vedkommende er tilkaldt af andre årsager, f.eks. i forbindelse med sygdomsbehandling.

Den ansvarlige for hesteholdet skal kunne dokumentere, at en dyrlæge har været tilkaldt til dyreholdet mindst én gang om året.

Herudover stilles der i lovens § 24 krav om, at i tilfælde af sygdom eller tilskadekomst skal den ansvarlige for hesteholdet sikre, at hesten om fornødent isoleres, og at pleje iværksættes. Ved alvorlig lidelse, eller hvis hesten ikke hurtigt bedres, skal en dyrlæge straks tilkaldes.

Efter § 25, stk. 1, i lov om hold af heste skal enhver, der holder hest, sørge for, at heste i en tidlig alder oplæres til at blive håndteret. Bestemmelsen indebærer, at hesten skal opdrages og oplæres, så den kan beherske visse grundlæggende færdigheder. Håndteringen bør påbegyndes allerede i løbet af den første uge af føllets liv. Ved håndtering forstås opdragelse og oplæring, så føllet vænnes til at blive berørt af mennesker, at der går mennesker omkring det, at det kan få lagt grime på, trækkes ud af stalden m.v., og med tiden at det lærer at få løftet ben, at rykke sig for menneskets tryk, vænner sig til at bære udstyr, rytter m.v. Den løbende håndtering af hesten skal altid være tilpasset dens alder samt dens fysiske og psykiske kapacitet.

Det følger af § 25, stk. 2, i lov om hold af heste, at oplæring, træning og brug af heste skal være tilpasset hestens alder, dens fysiske og psykiske kapacitet, så hesten beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Hesten bør således ikke trænes eller i øvrigt bruges på en måde, som ikke

svarer til dens alder samt fysiske og psykiske kapacitet.

Kravet i § 25, stk. 1, i lov om hold af heste gælder dog ikke hestepopulationer, der lever delvis vildt i særligt afgrænsede områder, jf. § 25, stk. 3. Visse steder i Danmark findes der heste, som lever delvist vildt på afgrænsede arealer, og hvor det ikke er hensigtsmæssigt at stille krav til håndtering. Disse heste findes f.eks. på Sydlangeland og i Lille Vildmose i Østthimmerland, hvor hestene benyttes til naturpleje samtidig med, at der også er tale om en attraktion, der trækker besøgende til. Der er tale om heste af en hårdfør natur. Hestene lever naturligt som flokdyr og danner deres eget hierarki. De går ude hele året, og der tilstræbes mindst mulig indblanding fra menneskers side. Der er dog typisk adgang for publikum til de arealer, hvor hestene holdes, hvorfor det af sikkerhedsmæssige hensyn er vigtigt, at hestene naturligt holder en passende afstand til mennesker. Af samme grund er det væsentligt, at hestene ikke vænnes til at blive håndteret. Når terminologien "lever delvist vildt" benyttes i stedet for "lever vildt", skyldes det især, at hestene, trods deres frie liv, bliver holdt på et afgrænset område og er under opsyn og fodres, såfremt der f.eks. under en meget streng vinter bliver knaphed på føde i det område, hvor de holdes. Ved afgrænsede områder forstås eksempelvis et naturreservat, dyrepark eller lignende.

Det følger af § 26, stk. 1, i lov om hold af heste, at udstyr, som anvendes som hjælpemidler på hesten, skal være tilpasset den enkelte hest og ikke må påføre hesten skader og ikke må anvendes som tvangsmidler. Ved hjælpemidler forstås udstyr til træning af hesten, som benyttes til at hjælpe hesten til at forstå, hvad der kræves af den, f.eks. tøjler, pisk, sporer m.v. Anvendes udstyret derimod til at tvinge hesten til præstationer, som den endnu ikke forstår eller ikke kan udføre, eventuelt på grund af skader, anses udstyret som tvangsmidler, som ikke må anvendes. I den daglige omgang med hjælpemidler og tvangsmidler er det vigtigt, at man er opmærksom på forskellen mellem nødvendig brug af hjælpemidler og et decideret misbrug af tvangsmidler. I visse situationer er man nødt til at udøve tvang overfor hesten, uden at det dog må have karakter af vold. Sigtet må altid være, at det gavner hesten eller øger sikkerheden for de personer, som i den givne situation har en tæt kontakt til hesten. Her tænkes specielt på tvang i forbindelse med sygdomsbehandling, f.eks. næsebrems i forbindelse med indgift af olie, diverse former for lokalbedøvelser m.v. Til denne kategori af tvangsmidler hører alle former for fiksering (læbe-, øre- og hudbrems) og slå-/hildetøj (tov og koderemme). Det er således ikke acceptabelt, at hesten står med en næsebrems, f.eks. under opfletning eller rykning af man eller beskæring af hove henset til varigheden heraf. Det anbefales, at der i stedet anvendes en tvangs- eller undersøgelsesboks, hvor personer er i sikkerhed uden brug af smertevoldende tiltag overfor hesten. I § 26, stk. 2, i lov om hold af heste er der en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler om brug af hjælpemidler og tvangsmidler, herunder regler om, hvilket udstyr der må anses som henholdsvis hjælpemidler og tvangsmidler. Bemyndigelsen er ikke udnyttet. Der foregår imidlertid en del forskning på området. Det kan derfor ikke udelukkes, at der fremover viser sig et behov for at kunne fastsætte regler herom.

Af § 27 i lov om hold af heste fremgår, at enhver form for medicinering og behandling, herunder kirurgisk behandling, som har til formål at skjule sygdomssymptomer, så hesten kan træne og deltage i konkurrencer, ikke er tilladt. Forbuddet omfatter ikke kastrationer, der således anses som er lovligt indgreb.

2.2.1.7. Behandling og håndtering i lov om hold af slagtekalkuner

Lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 11. januar 2017, finder anvendelse på bedrifter med slagtekalkuner, der holdes til erhvervmæssigt formål.

Det følger af § 8 i lov om hold af slagtekalkuner, at huse, hvor der holdes slagtekalkuner, i hele produktionsperioden skal have en strølesmåtte, der er løs og tør i overfladen. Kalkuners sundhed og velfærd er påvirket af strølesens kvalitet. Våd strøelse kan f.eks. føre til trædepudesvidninger, brystsvindninger og brystblæreforandringer, men kan også føre til at koncentrationen af ammoniak i luften bliver forhøjet med

øjenskader og luftvejslidelser til følge. Strøelseskvaliteten har også betydning for kalkunernes mulighed for at støvbade.

Lovens § 12, stk. 1, indeholder desuden en skærpet tilsynspligt i forhold til dyreværnslovens § 3, stk. 3, således at kalkunerne skal tilses mindst to gange dagligt, og oftere hvis det er nødvendigt. Kalkuner, som er syge og tilskadekomne i en sådan grad, at behandling ikke længere er mulig, og transport vil medføre yderligere lidelser, skal aflives straks. Døde kalkuner skal fjernes med det samme.

I medfør af § 15 i lov om hold af slagtekalkuner bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at kunne fastsætte regler om, hvordan kalkuner skal løftes og bæres. Bemyndigelsen er udmøntet i § 8 i bekendtgørelse nr. 658 af 11. juni 2011 om hold af slagtekalkuner, hvorefter kalkuner skal løftes og bæres enkeltvis under kroppen ved det ene ben og i den diagonalt modsatte vinge. Kalkuner skal bæres med hovedet opad med undtagelse af det tidspunkt, hvor de løftes.

2.2.1.8. Behandling og håndtering i lov om hold af slagtekyllinger

Lov hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 11. januar 2017, indeholder krav, om at huse, hvor slagtekyllinger holdes, i hele produktionsperioden skal have en strølesmåtte, der er løs og tør i overfladen. Efter § 5 i loven skal husene i hele produktionsperioden have en strølesmåtte, der er tør og løs i overfladen. Kravet om, at det er overfladen af strølsen, der skal være tør og løs, skal ses på baggrund af, at det ikke er praktisk muligt at holde strølsen fuldstændig tør, bl.a. på grund af kyllingernes afføring. Bestemmelsen skal sikre, at slagtekyllingerne har mulighed for støvbadning, samt at undgå svidninger på slagtekyllingernes bryst og trædepuder på grund af ammoniakfordampning fra fugtig eller våd strøelse.

2.2.1.9. Behandling og håndtering i lov om hunde

Hovedsigtet med lov om hunde (hundeloven) er at begrænse skader forårsaget af strejfende hunde og de hunde, der er omfattet af lovens § 1 a, som indeholder et forbud mod hold af 13 angivne hunderacer samt krydsninger heraf (forbudsordningen). Loven fastsætter tillige krav om ansvarsforsikring og objektivi erstatningsansvar. Loven er ikke en dyrevelfærdslov, men indeholder dog enkelte bestemmelser af dyrevelfærdsmæssig karakter.

Lovens § 2 indeholder forbud mod hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, såsom i kolonihaver medmindre politiet meddeler tilladelse hertil. Sådan tilladelse kan kun gives, når der skønnes at være sikkerhed for, at hunden vil blive passet forsvarligt, og tilladelsen kan til enhver tid tilbagetages.

Hundelovens § 5, stk. 1, indeholder forbud mod til stadighed at holde en hund bundet. Vedvarende lænkning anses for værende så direkte stridende mod hundens natur, at det ikke kan anses for at være dyreværnsmæssigt forsvarligt. Hundelovens § 5, stk. 2, fastsætter desuden, at når en hund holdes bundet, skal dens lænke mindst være 5 m lang, og den skal have adgang til et opholdsrum, der kan yde den forsvarligt læ mod regn, blæst og kulde. Består opholdsrummet i et hundehus, skal det være rummeligt og så højt, at hunden kan stå oprejst.

Endelig indeholder lovens § 6 d forbud mod at lade en hund deltage i hundekampe og forbud mod afholdelse af hundekampe. Dyreværnsloven indeholder ikke et eksplicit forbud mod dyrekampe. Det anses dog for at være en overtrædelse af dyreværnslovens § 1 og 2, når dyr i forbindelse med dyrekampe udsættes for væsentlig ulempe eller uforsvarlig behandling. Forsøg på at afholde dyrekampe er imidlertid ikke en overtrædelse af dyreværnslovens bestemmelser. Hundelovens § 6 d indeholder forbud mod at lade en hund deltage i hundekampe og forbud mod afholdelse af hundekampe. Forbuddet i hundeloven har således til formål udtrykkeligt at præcisere, at afholdelse af hundekampe er forbudt.

2.2.1.10. Særlige regler om hov- og klovpleje

Det fremgår af dyreværnslovens § 14, stk. 3, 1. pkt., at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om en række specifikt nævnte operative og lignende indgreb, herunder bl.a. regler om beskæring af klove og hove. Dyreværnslovens § 14, stk. 4, bemyndiger endvidere ministeren til at kunne fastsætte regler om, at visse typer indgreb kun må foretages af en dyrlæge eller andet særligt uddannet personale. Bemyndigelserne er ikke udnyttet til at fastsætte nærmere regler om beskæring af hove og klove.

Det fremgår desuden af dyreværnslovens § 15, stk. 3, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at redskaber, der anvendes til beskæring af klove og hove, kun må betjenes af særligt uddannede personer. Med redskaber tænkes i denne sammenhæng især på motordrevne fræsere til beskæring af klove, som meget hurtigt og effektivt fjerner overflødig horn. Risikoen for, at klovenes bløddele læderes er således tilsvarende større. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017, at kloveftersyn på kreaturer over 12 måneder skal ske efter behov, dog mindst to gange årligt. Det fremgår endvidere, at ungdyr, der har adgang til ustrøede arealer, kun skal efterses efter behov, samt at klovbehandling og klovbeskæring skal ske efter behov. Hensigten med bestemmelsen er at medvirke til en god klovsundhed i kvægbesætningerne ved at kloveftersyn foretages med en nærmere fastsat hyppighed. Hyppigheden er fastsat efter alder og opstaldningsforhold.

Af § 11, stk. 2, 1. pkt., 1. led i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår bl.a., at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, hvem der må foretage kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Hensigten med bemyndigelsen er at kunne stille krav om, at kloveftersyn, -behandling og -beskæring kun må foretages af en person, der har gennemført en uddannelse, og at mindst et af de årlige kloveftersyn skal foretages af en person, der ikke er ansvarlig for eller arbejder på bedriften. Bemyndigelsen er udnyttet til i § 6 i bekendtgørelse nr. 79 af 23. januar 2017 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg at fastsætte, at mindst ét årligt kloveftersyn skal foretages af en dyrlæge eller klovbeskærer, der ikke er ansvarlig for eller arbejder på bedriften.

Det fremgår af § 28, stk. 1, i lov om hold af heste, der definerer heste som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, at beskæring eller anlæggelse af beslag på heste skal ske efter behov. Hensigten med bestemmelsen er, at den ansvarlige for et hestehold er opmærksom på, at der foretages beskæring, når der konkret er behov for det, men samtidig også, at der ikke nødvendigvis anlægges beslag, hvor dette ikke er nødvendigt.

2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som led i modernisering og regelforenklning af dyrevelfærdslovgivningen foreslås det med lovforslaget at ophæve de artsspecifikke love og videreføre bestemmelserne i artsspecifikke bekendtgørelser. Lovforslaget indeholder således en række bemyndigelser til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, således at bestemmelserne i de artsspecifikke kan fastsættes administrativt. Det er hensigten, at de foreslåede bemyndigelser i nærværende kapitel i første omgang anvendes til at fastsætte regler om behandling og håndtering m.v. af dyr svarende til de gældende regler.

Med lovforslaget foreslås en ny kapitelinddeling, hvorefter kapitel 2 vedrører behandling og håndtering m.v. af dyr, og kapitel 4 vedrører rum og arealer, hvor dyr holdes, samt inventar m.v. heri. Som et eksempel herpå kan nævnes, at bemyndigelsen til at fastsætte regler om dyrs adgang til udearealer er indeholdt i kapitel 2, mens krav til selve udearealet foreslås fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelser i kapitel 4.

2.2.2.1. Særlige regler om forbud

Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at bestemmelsen i dyreværnslovens § 5 om at dyr ikke må tvangsfordres, medmindre det er påkrævet for at behandle dyret mod sygdom, videreføres. Forbuddet

mod tvangsfodring gælder alle dyr. Det er dog tilladt at sikre, at syge dyr får den fornødne føde. Dette betragtes ikke som tvangsfodring i den traditionelle forstand, men det fandtes alligevel hensigtsmæssigt udtrykkeligt at undtage dette i bestemmelsen. Det er endvidere ikke et krav, at der skal medvirke dyrlæge ved tvangsfodring af syge dyr. Skulle der være behov for operative eller lignende indgreb i forbindelse med fodringen, er dyrlægemedvirken dog nødvendig efter lovforslagets § 27. Bestemmelsen i lovforslagets § 5 viderefører således bestemmelsen i dyreværnslovens § 5 og indebærer ingen ændringer i forhold til gældende ret.

Miljø- og Fødevareministeriet finder, at bestemmelsen i dyreværnslovens § 9, stk. 1, om at det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger, fortsat er relevant. Lovforslagets § 6 viderefører således uændret dyreværnslovens § 9, stk. 1, og indebærer ingen ændringer i forhold til gældende ret.

Lovforslagets § 7 fastsætter et forbud mod at lade dyr deltage i dyrekampe. Bestemmelsen fastsætter endvidere, at det er forbudt at afholde dyrekampe. Bestemmelsen er en udvidelse i forhold til hundelovens forbud mod hundekampe. Miljø- og Fødevareministeriet har fundet det hensigtsmæssigt at udstrække forbuddet til også at omfatte andre dyr, da det ikke kan udelukkes, at der i fremtiden vil kunne opstå interesse for kampe mellem andre dyr, f.eks. haner.

Miljø- og Fødevareministeriet har fundet det hensigtsmæssigt, at der med lovforslagets § 8 foreslås et direkte forbud mod at anvende kraftmaskiner til forløsning af dyr, idet anvendelsen af sådanne maskiner kan være til skade for både moderdyr og fostre. Dermed overflødiggøres bemyndigelsen i dyreværnslovens § 15, stk. 1, der derfor ikke videreføres.

2.2.2.2. Særlige regler om tilsyn og behandling af dyr

Lovforslagets § 9, stk. 1, 1. pkt., fastsætter, at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at dyret tilses mindst en gang om dagen. Dette svarer til dyreværnslovens § 3, stk. 1, 1. pkt.

Lovforslagets § 9, stk. 2, 1. pkt., som fastsætter, at stk. 1 ikke finder anvendelse på fritgående dyr på græs eller lignende, viderefører uændret dyreværnslovens § 3, stk. 3, 2. pkt. Det bemærkes, at udtrykket "fritgående dyr på græs eller lignende" også omfatter dyr, der udsættes til naturpleje, herunder visse former for rewilding.

Forslagets § 9, stk. 2, 2. pkt., viderefører uændret dyreværnslovens § 3, stk. 3, 3. pkt.

Den foreslåede § 9, stk. 3, 1. pkt., hvorefter enhver, der erhvervsmæssigt holder dyr, skal sørge for, at dyreholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt, viderefører dyreværnslovens § 3, stk. 4, 1. pkt. Den foreslåede § 9, stk. 3, 2. pkt., hvoraf det fremgår, at ministeren kan undtage visse mindre dyrehold fra reglen i 1. pkt. viderefører dyreværnslovens § 3, stk. 4, 2. pkt. Mindre dyrehold kan f.eks. være hold af få dyr, som alene holdes hobbymæssigt.

I lovforslagets § 9, stk. 5, er der indsat en ny bemyndigelse til at fastsætte regler om tilsynets indhold, omfang og hyppighed.

Det foreslås med § 9, stk. 4, 1. pkt., at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at dyr skal tilses oftere end nævnt i stk. 1. Med denne bemyndigelse, som er ny, kan fastsættes regler om hyppigere tilsyn af visse dyr, således som det i dag fremgår af visse artsspecifikke love, bl.a. lov om hold af slagtekalkuner. Det foreslåede § 9, stk. 4, 2. pkt., bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, hvor ofte dyr, som nævnt i stk. 2, skal tilses. Med denne bemyndigelse, som er ny, kan bestemmelserne om tilsynsfrekvens, når dyrene er på fold eller græs i henholdsvis lov om hold af heste og lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, videreføres i bekendtgørelsesform.

Af lovforslagets § 9, stk. 5, som er ny, fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om tilsynets indhold,

omfang og hyppighed, herunder at dyrlægetilsynet skal ske oftere end én gang årligt.

Den foreslåede § 9, stk. 6, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over antallet af døde dyr, der konstateres i forbindelse med tilsyn udført efter stk. 1 og 2. Den foreslåede bestemmelse er ny og erstatter og uddyber den del af dyreværnslovens § 12, stk. 1, som omhandler ministerens beføjelse til at kunne fastsætte regler om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning. Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12, stk. 1, er bl.a. udnyttet til at udstede bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, som indeholder krav om optegnelser over døde dyr.

Lovforslagets § 10 viderefører dyreværnslovens § 3, stk. 5, om at der kan fastsættes regler om hold af dyr på steder, hvor ejeren eller den, der fører tilsyn med dyret, ikke bor, med den tilføjelse, at ministeren bemyndiges til at kunne fastsætte forbud mod hold af dyr på sådanne steder. Efter bestemmelsen vil der bl.a. kunne fastsættes forbud mod hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, medmindre der gives tilladelse hertil. Den tilsvarende bestemmelse i hundelovens § 2, der ophæves, vil således fremover kunne fastsættes i bekendtgørelsesform i medfør af lovforslagets § 10.

De foreslåede bemyndigelsesbestemmelser i §§ 11 og 12 erstatter dyreværnslovens § 12, stk. 1, 2. led, som omhandler ministerens beføjelse til at kunne fastsætte regler om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning for så vidt angår fastsættelse af regler om dyrs adgang til udearealer, herunder hvor ofte dyr skal opholde sig ude, og regler om håndtering og pasning af dyr, herunder om behandling og håndtering af syge og tilskadekomne dyr. Den foreslåede § 11 erstatter endvidere dyreværnslovens § 11, stk. 1, om at ministeren kan fastsætte regler om behandling af hunde og katte, herunder regler om indfangning af katte.

Bemyndigelsen i forslaget § 11, stk. 1, vil kunne anvendes til at fastsætte regler om indfangning af dyr, herunder katte, opbinding af dyr, herunder forbud mod opbinding, forhold vedrørende fødsel og nyfødte dyr m.v. Endvidere vil bemyndigelsen i § 11, stk. 1, kunne anvendes til at fastsætte regler, som kan afløse bestemmelserne i § 4, nr. 1 og nr. 2 i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, vedrørende flytning og vejning af levende fisk. Bemyndigelsen til at fastsætte forbud mod opbinding vil blive anvendt til at videreføre det eksisterende forbud mod opbinding af heste, svin, malkekvæg og kalve. Bemyndigelsen vil også i fremtiden kunne fastsætte forbud mod opbinding af andre dyr.

For så vidt angår kødkvæg og ammekøer vil det i forbindelse med en ny bekendtgørelse for kvæg blive vurderet, om det gældende forbud mod brug af bindestalde til malkekøer skal udvides til at omfatte andre typer af kvæg. Sådanne regler vil skulle fastsættes med en passende overgangsordning for eksisterende bindestalde, der anvendes til andre typer af kvæg, der sikrer at landbruget får rimelig tid til at omstille sig. Det forventes, at en sådan overgangsordning vil indebære et krav om adgang til græsning i en passende periode af året. Det er således en forudsætning, at der fastsættes passende overgangsregler for de dyrehold, der i dag holdes i bindestalde i henhold til de gældende regler, så det sikres, at forbuddet ikke kommer til at udgøre et ekspropriativt indgreb, jf. grundlovens § 73.

Bemyndigelsen i forslaget § 11, stk. 1, kan desuden anvendes til at fastsætte regler om artsfællekontakt, herunder ved hold af heste, der, jf. definitionen af heste i lov om hold af heste, skal forstås som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Der i dag fastsat regler i lov om hold af heste om, at føl og plage, indtil der er 1 år gamle, skal på fold sammen med artsfæller i mindst 2 timer 5 dage om ugen med visse undtagelser. Baggrunden for bestemmelserne er, at foldophold med artsfæller er afgørende for føl og plages udvikling og socialisering.

Miljø- og Fødevarerministeriet er opmærksom på, at heste er flokdyr og derfor har et naturligt behov for social kontakt til artsfæller, og at social kontakt også har betydning for voksne hestes velfærd. Samtidig finder Miljø- og Fødevarerministeriet, at dette hensyn må afvejes overfor andre hensyn, herunder især konsekvenserne af et

eventuelt krav om, at ethvert hestehold skal bestå af minimum to heste. Miljø- og Fødevareministeriet har gennemført en undersøgelse med henblik på at få en indikation af, hvor mange heste der holdes enkeltvis. Undersøgelsen er afsluttet og resultatet peger på, at mindre end 1-2 procent af Danmarks heste holdes uden kontakt til artsfæller. Da antallet af heste, der holdes uden kontakt til artsfæller, vurderes at være begrænset, og i lyset af de ikke uvæsentlige velfærdsmæssigt negative konsekvenser for disse heste, finder Miljø- og Fødevareministeriet, at der bør indføres regler, der sikrer heste kontakt til artsfæller. Bemyndigelsen i lovforslagets § 11, stk. 1, påtænkes således anvendt til at indføre et krav om, at et hestehold skal bestå af mindst to heste. For at imødegå de konsekvenser et sådant krav kan have for ejere af heste, der holdes uden kontakt til artsfæller, bør der indføres en overgangsordning, hvormed ejere af eksisterende heste, der holdes uden kontakt til artsfæller, kan fortsætte med at holde hestene på denne måde enten i en passende tidsperiode eller til de pågældende heste dør eller afhændes.

Bemyndigelsen i forslagets § 11, stk. 2, vil kunne anvendes til at fastsætte regler om pasning af dyr, herunder bl.a. svins adgang til rode og beskæftigelsesmateriale, fyldigt foder til søer, strukturfoder til dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf og tildeling af strøelse m.v.

Bemyndigelsen i forslagets § 11, stk. 3, vil kunne anvendes til at fastsætte regler om behandling af syge og tilskadekomne dyr, herunder at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over medicinsk behandling.

Den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 11, stk. 4, kan anvendes til at fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr af dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Den gældende dyreværnslov indeholder ikke en bemyndigelse til at fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr. Der er derimod en bemyndigelsesbestemmelse i § 4, stk. 1, i lov om hold af dyr, til at fastsætte regler om registrering og mærkning af dyr, herunder regler om udstedelse af identifikationsdokument for enhovede dyr. Mærkningsreglerne i lov om hold af dyr er navnlig møntet på husdyr og har til formål at sikre, at et dyrs identitet og oprindelse kan fastslås med størst mulig sikkerhed, bl.a. med hensyn til at bekæmpe smitsomme sygdomme, herunder zoonoser, der kan smitte til mennesker. For så vidt angår hunde er der fastsat krav om mærkning og registrering med hjemmel i hundelovens § 1, stk. 2. Her er mærkningsreglerne navnlig begrundet i ansvarsplacering i forbindelse med skader forvoldt af hunde, men har også betydning for bekæmpelse af specielt rabies.

Bemyndigelsen i forslagets § 11, stk. 4, vil således kunne anvendes, såfremt der senere måtte opstå behov for mærkning og registrering af dyr, f.eks. katte, som ikke er begrundet i dyresundhedsmæssige hensyn, men i dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Bemyndigelsen i forslagets § 12, 1. pkt., vil kunne anvendes til bl.a. at fastsætte regler om adgang til fold for dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, og om malkekvægs adgang til afgræsning. Bemyndigelsen i forslagets § 12, 2. pkt., vil blive udnyttet til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over dyrs ophold på udearealer.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der af hensyn til at beskytte dyrenes velfærd er behov for at videreføre regler om brug af genstande, herunder hegn, der kan påføre dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe eller uforsvarlig behandling. Efter den foreslåede § 13 kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling således fastsætte regler om udformningen af og anvendelsen af genstande, herunder fjernbetjente eller automatiske virkende genstande, der påfører dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om forbud mod anvendelse af sådanne genstande. Bestemmelsen er en samling og nyaffattelse af dyreværnslovens § 12, stk. 1, som omhandler behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning og af dyreværnslovens § 15, stk. 2, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om udformning og anvendelsen af elektriske drivstave. Med bemyndigelsen kan forbuddet mod anvendelse af stødgivende

elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd, som i dag findes i den gældende lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, fastsættes i bekendtgørelsesform.

Dyrværnslovens § 15, stk. 3, videreføres i lovforslagets § 15, stk. 3, om hov- og klovpleje, jf. afsnit 2.2.2.3.

Den foreslåede § 14, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, herunder forbud mod, anvendelse af bioteknologi, genteknologi og lignende på dyr, som holdes til landbrugsmæssige formål, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 12, stk. 2, dog således at "produktionsdyr" er ændret til "dyr, som anvendes til landbrugsmæssige formål". Der er tale om en tilretning til moderne sprogbrug.

Dyreværnslovens § 9, stk. 2, om udsætning af opdrættede dyr videreføres ikke, idet bestemmelsen allerede er omfattet af § 16 i lov om hold af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 1 af 2. januar 2019, hvorefter opdrættet vildt kun må udsættes, hvis det må forventes at være i stand til at overleve i naturen. Bestemmelsen i lov om hold af dyr indebærer også, at opdrættet vildt ikke må udsættes, hvis det kun vanskeligt vil kunne klare sig i naturen.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 9.

2.2.2.3. Særlige regler om hov- og klovpleje

Da korrekt hov- og klovpleje er af væsentlig betydning for dyrenes sundhed og velfærd, er det Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt med en videreførelse af bemyndigelsen i dyreværnslovens § 15, stk. 3, til at fastsætte regler om, at redskaber til beskæring af klove og hove kun må betjenes af særligt uddannede personer, samt af bemyndigelsen i § 11, stk. 2, 1. led i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg til at fastsætte af regler om, hvem der må foretage kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Grundet den væsentlige betydning, som hov- og klov- pleje har for dyrenes sundhed og velfærd, foreslår ministeriet endvidere, at bestemmelser vedrørende hov- og klovpleje fremhæves med en særskilt overskrift i forslagets kapitel 2.

Bemyndigelsen til at fastsætte regler om kloveftersyn, -behandling og -beskæring er således videreført i forslagets § 15, stk. 1, og bemyndigelsen til at fastsætte regler om redskaber, der anvendes til beskæring af klove og hove, kun må betjenes af særligt uddannede personer, er videreført uændret i forslagets § 15, stk. 3.

Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det er mest hensigtsmæssigt at videreføre de forholdsvis detaljerede bestemmelser om bl.a. hyppigheden af kloveftersyn i § 11, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg samt om beskæring og anlæggelse af beslag i § 28, stk. 1, i lov om hold af heste i bekendtgørelsesform. Med henblik herpå bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling i forslagets § 15, stk. 1, til at fastsætte regler om, at kloveftersyn, -behandling og -beskæring skal ske med den fornødne hyppighed, mens forslagets § 15, stk. 2, indeholder en bemyndigelse til at fastsætte regler om beskæring og anlæggelse af beslag, herunder at det skal ske efter behov.

De foreslåede bemyndigelser i § 15, stk. 1 og 2, vil give samme mulighed for at fastsætte regler om beskæring af hove og klove, som i dag er indeholdt i bemyndigelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 3, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om operative og lignende indgreb, herunder om bl.a. beskæring af klove og hove.

2.3. Lovforslagets kapitel 3 om forbud mod og begrænsninger i hold af visse dyr

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Bestemmelser om forbud mod hold af ræve

Det fremgår af § 1, stk. 1, i lov om forbud mod hold af ræve, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014, at hold af ræve ikke er tilladt. Ifølge lovens § 1, stk. 2, omfatter bestemmelsen ikke:

- 1) Hold af ræve i zoologiske haver, dyreparker og lignende,
- 2) Hold af ræve i forbindelse med tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet, eller
- 3) Privates hold af domesticerede ræve som familiedyr.

Det fremgår endvidere af § 4, stk. 1, i lov om hold af ræve, at personer, der havde etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, kunne fortsætte denne virksomhed indtil den 31. december 2016.

Det fremgår af § 4, stk. 2, i lov om hold af ræve, at personer, der havde etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, og som på dette tidspunkt havde denne virksomhed som

deres hovederhverv, efter ansøgning kunne meddeles tilladelse af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til at fortsætte virksomheden indtil den 31. december 2023.

Af bestemmelserne i § 4, stk. 3, i lov om hold af ræve, fremgår det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kunne fastsætte frist for indgivelse af ansøgning efter stk. 2. Med bekendtgørelse nr. 606 af 25. juni 2009 blev fristen for indsendelse af ansøgninger efter § 4, stk. 2, i lov om hold af ræve, fastsat til den 31. juli 2012.

Der er blevet meddelt én tilladelse til fortsat rævehold indtil den 31. december 2023.

2.3.1.2. Forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværns-mæssigt forsvarlig måde

Det fremgår af § 10, stk. 1, i dyreværnsloven, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyreværns-mæssigt forsvarlig måde.

Det fremgår af § 10, stk. 2, at politidirektøren kan træffe afgørelse om, at dyr, som holdes i strid med regler fastsat i medfør af § 1, om fornødent skal aflives.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 10, stk. 1, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1261 af 17. november 2015 om forbud mod hold af særlige dyr.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at det er forbudt at holde de dyrearter, der er oplistet på bekendtgørelsens bilag 1. Det drejer sig f.eks. om en lang række pattedyrarter, herunder alle rovdyr, undtagen domesticerede hunde og katte, manguster, genette, fennekræve, domesticerede ræve, næsebjørne, fritter, tamildere og domesticerede mink. Endvidere forbydes en lang række fugle, krybdyr, fisk, bløddyr og leddyr.

Af § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen fremgår det, at stk. 1 finder ikke anvendelse for:

- 1) zoologiske anlæg, der er godkendt i henhold til bekendtgørelse om godkendelse af zoologiske anlæg,
- 2) cirkus, der er anmeldt i henhold til bekendtgørelse om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v.,
- 3) opdræt af hjortedyr, der er godkendt i henhold til bekendtgørelse om opdræt af hjortedyr, og
- 4) landbrugsmæssigt opdræt af strudsefugle, der er godkendt i henhold til bekendtgørelse om opdræt af strudsefugle.

Af bekendtgørelsens § 2 fremgår det, at personer, som på tidspunktet for ikrafttrædelse af bekendtgørelsen lovligt var i besiddelse af et eller flere af de i bilag 1 nævnte dyr, fortsat kunne holde disse, hvis:

- 1) de var i besiddelse af en tilladelse fra Fødevarestyrelsen,
- 2) dyrene var mærket eller på anden måde entydigt identificeret, således de til enhver tid kunne

genkendes, og

3) der var truffet foranstaltninger, således at dyrene ikke kunne formere sig.

Af bekendtgørelsens § 3, fremgår det, at personer, der holder dyr med Fødevarestyrelsens tilladelse, ikke må overdrage disse til andre. Ifølge § 3, stk. 2, kan Fødevarestyrelsen dog tillade, at dyr, der holdes med tilladelse fra Fødevarestyrelsen, kan eksporteres eller overdrages til godkendte zoologiske anlæg omfattet af bekendtgørelse om zoologiske anlæg m.v.

2.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 16 foreslås forbuddet mod hold af ræve, som fremgår af § 1 i lov om forbud mod hold af ræve, videreført.

Forbuddet mod hold af ræve blev indført i med lov nr. 466 af 12. juni 2009 og omfatter både hold af ræve til pelsproduktion og ræve med henblik på træning af hunde til gravjagt.

Baggrunden for indførelse af forbuddet var dyreetiske overvejelser og det faktum, at farmræven på trods af ca. 70 års opdræt i fangenskab fortsat er meget frygtssom og har vanskeligt ved at tilpasse sig fangenskab. Det fandtes ikke muligt at anvise en produktionsform, der kunne sikre farmræven rimelige forhold og på grund af etiske overvejelser om farmrævens velfærd blev hold af ræve derfor fundet uacceptabelt.

Problemstillingen om farmrævens frygtssomhed og de dermed forbundne vanskeligheder med hensyn til farmrævens tilpasningsevne i en produktionsmæssig sammenhæng var ikke ny. Således fremkom Det Ethiske Råd vedrørende Hus- dyr allerede i 1989 med en udtalelse om produktion af ræveskind, hvori rådet konkluderede, at der endnu ikke var udviklet burmiljøer eller alternative systemer, som sikrer, at dyrene ikke påføres urimelige ulemper, både fysisk og mentalt, og at produktionen, som den blev praktiseret på daværende tidspunkt, var etisk uacceptabel.

Af Det Dyreetiske Råds udtalelse om pelsdyrproduktion fra 2003 fremgik bl.a. følgende:

»Frygtssomheden hos ræve er typisk mere udtalt end hos mink, hvilket har givet anledning til at sætte spørgsmålstejn ved, om det overhovedet kan lade sig gøre at holde ræve i en produktionssammenhæng på en velfærds-mæssig acceptabel måde. Generelt begrænses mulighederne for at påpege konkrete anbefalinger for ræve af, at forskningen endnu ikke er særlig detaljeret med hensyn til tiltag, der i praksis kan bruges til forbedring af rævenes velfærd. Det Dyreetiske Råd påpeger, at selvom ræveproduktionen er blevet udviklet noget, er niveauet af dyrevelfærd ikke godt nok på nuværende tidspunkt, og nogle medlemmer stiller sig stærkt tvivlende over for, om det er realistisk at forvente, at produktionen vil kunne udvikles til et tilfredsstillende niveau.«

Det forhold, at farmræven gennem mange år var blevet opdrættet på en måde, der ikke havde sikret dyret mod urimelige ulemper, og det forhold, at der fortsat ikke kunne anvises en produktionsform, der sikrede farmræven rimelige forhold, indebar, at den måde, hvorpå ræve blev holdt på i produktionsmæssig sammenhæng, ud fra etiske overvejelser om farmræves velfærd blev anset for uacceptabel.

Udover ræve, der blev holdt med henblik på pelsdyrproduktion, blev der også holdt ræve med henblik på brug til træning af hunde til gravjagt. Ved gravjagt anvendes hunde til at jage ræve ud af underjordiske huler (grave). Med henblik på at træne hundene blev der anvendt levende ræve, som blev placeret i træningsgrave. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 466 af 12. juni 2009, at ovenfor nævnte betragtninger vedrørende hold af ræve, herunder om ræves frygtssomhed, gjorde sig tilsvarende gældende for ræve, der holdtes i fangenskab med henblik på træning af hunde til gravjagt. Hold af ræve med dette formål blev således ligeledes ud fra etiske overvejelser om ræves velfærd anset for uacceptabel.

Hold af ræve blev derfor forbudt ved lov nr. 466 af 12. juni 2009. Der blev dog fastsat en overgangsperiode for personer, der havde etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, således at de kunne fortsætte denne virksomhed indtil den 31. december 2016. Personer, der havde etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, og som på dette tidspunkt havde denne virksomhed som deres hovederhverv, kunne efter ansøgning meddeles tilladelse af Justitsministeriet til at fortsætte virksomheden indtil den 31. december 2023. Ansøgningen skulle indgives inden den 31. juli 2012.

Lov nr. 466 af 12. juni 2009 indeholdt en revisionsklausul, hvoraf fremgik, at justitsministeren senest i folketingsåret 2013-2014 skulle fremsætte forslag om revision af loven. Årsagen til dette var, at Det Dyreetiske Råd arbejdede på en udtalelse om jagt, og at Rådet oplyste, at det i den forbindelse ville undersøge spørgsmålet om hold og brug af ræve til træning af hunde til gravjagt. Det Dyreetiske Råd afgav sin udtalelse om jagt i oktober 2010, og på baggrund heraf fremsatte ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling i 2014 forslag om revision af loven, som blev vedtaget med lov nr. 378 af 15. april 2014.

Den reviderede lov, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014, opretholdt de tidligere forbud mod både hold af ræve til pelsproduktion og hold af ræve til træning af hunde til gravjagt. Det fremgår af forarbejderne til loven, at det var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at Det Dyreetiske Råd var klar i sin udtalelse, hvoraf fremgik, at Det Dyreetiske Råd havde betænkeligheder vedrørende velfærden for de tamræve, der blev holdt med henblik på oplæring af hundene, både under opstaldningen og ved brug i træningsgrave.

Som noget nyt blev privates hold af domesticerede ræve som familiedyr undtaget fra forbuddet i den reviderede lov. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 378 af 15. april 2014, at det ikke fandtes det nødvendigt, at privates hold af domesticerede ræve som familiedyr skulle være omfattet af lovens forbud mod hold af ræve, da sådant hold af ræve vurderedes at kunne ske i overensstemmelse med dyreværnslovens almindelige bestemmelser og bestemmelserne i bekendtgørelse om privates hold af særlige dyr m.v., således at rævene kunne sikres forsvarlige forhold, hvor hensynet til rævenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov kunne tilgodeses.

På denne baggrund er privates hold af domesticerede ræve som familiedyr undtaget fra forbuddet i § 1 i lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014. Privates hold af ræve som familiedyr er dog også omfattet af bestemmelserne om forbud mod hold af særlige dyr, jf. bekendtgørelse nr. 1261 af 17. november 2015, hvorfor det kun er tilladt for private at holde sølvræve, men ikke blåræve.

Ifølge bekendtgørelse om forbud mod hold af særlige dyr tillades hold af fennekræve (*Fennecus zerda*) samt domesticerede ræve af arten *Vulpes vulpes*. Den domesticerede ræv, også kaldet sølvræv, stammer fra den røde ræv (*Vulpes vulpes*), som lever vildt i store dele af verden, herunder Danmark. Sølvræven er gennem generationer blevet avlet som farmræv, dvs. produktion af pels. Dette har ført til ændringer i udseendet, især pelsfarven, der nu kan variere fra meget lys til næsten sort.

Det fremgår af lovforslaget, at det er tilladt at holde sølvræv som familiedyr på samme måde som man holder hund. Holdt på denne måde bliver sølvræven meget tam. Blårræven (*Alopex lagopus*), som ligesom sølvræven er blevet avlet som farmræv, stammer fra polarræven, og tillades ikke holdt af private.

Miljø- og Fødevareministeriet er ikke bekendt med ny viden, som ændrer grundlaget for forbuddet mod hold af ræve, som beskrevet ovenfor. De hensyn, der lå til grund for det gældende forbud mod hold af ræve, gør sig således fortsat gældende. Af hensyn til dyrevelfærden og af dyreetiske hensyn foreslås forbuddet således videreført med lovforslagets § 16. Den tilladelse, der i medfør af § 4, stk. 2, i lov om hold af ræve er meddelt til fortsat hold af ræve frem til 31. december 2023, beholder sin gyldighed, jf. lovforslagets § 70, stk. 8.

Lovforslagets § 17 stk. 1, der indeholder en bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

mellem disse kan holdes græsdækket. Endvidere skal dyr, der er udegående hele døgnet i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, have adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidigt kan hvile på et tørt, strøet leje. Krav om læskur eller bygning kan alene fraviges, hvis dyrene holdes på så store arealer, at de naturlige forhold er af en sådan beskaffenhed, at der kan ydes dyrene en beskyttelse, som et læskur eller en bygning vil kunne give. Med "naturlige forhold" skal nærmere forstås, at der er en passende tæthed af bevoksning, der sammenholdt med de øvrige landskabsforhold (hældninger, skrånninger og niveauforskelle) samt jordbundsforhold på arealet kan sikre dyrene mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov. De naturlige forhold skal herunder samtidig kunne sikre, at alle dyr på samme tid kan hvile på et passende tørt leje. Rådene bemærker i deres udtalelse, at der efter deres opfattelse findes ganske få steder i Danmark, hvor de naturlige forhold er af en sådan beskaffenhed, at dyr i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr vil kunne holdes ude i mere end 12 timer om dagen uden adgang til læskur eller bygning. Særligt for så vidt angår får bemærker rådene, i udtalelsen, at de generelt er særligt hårdføre. Det er derfor rådernes opfattelse, at kravet om læskur eller bygning samt de ovenfor nævnte "naturlige forhold" ikke gælder for får, såfremt disse tilses dagligt og dyrene i øvrigt er tilvænnet som beskrevet ovenfor.

Udtalelsen er blevet anvendt som et fortolkningsbidrag til dyreværnslovens § 3, stk. 1, 3. pkt.

Af dyreværnslovens § 3, stk. 2, fremgår, at bestemmelserne i § 3, stk. 1, om, at det skal sikres, at dyr har den fornødne bevægelsesfrihed, også finder anvendelse, når man anvender bindsel, tøjlr og lignende indretninger.

Af dyreværnslovens § 4, stk. 1, fremgår, at miljø- og føde- vareministeren kan fastsætte regler om dyrs opholdsarealer og opholdsrum og om inventaret heri, herunder, at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug. Bemyndigelsen har bl.a. været udnyttet til at fastsætte regler om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr, mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, beskyttelse af kalve, beskyttelse af svin og beskyttelse af pelsdyr samt om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion. Disse regler har baggrund i internationale forpligtelser.

På dyrevelfærdsområdet er der i EU vedtaget en række direktiver, som med hjemmel i dyreværnslovens § 4, stk. 1, og § 4 a, stk. 1, helt eller delvist er blevet gennemført administrativt, fordi der forelå en international forpligtelse, som betød, at regelfastsættelsen ikke var omfattet af dyreværnslovens § 4, stk. 2. Dette gælder Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (kodificeret udgave), Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (kodificeret udgave), Rådets direktiv 1999/74/ EF om mindstekrav til beskyttelse af æglæggende høner, samt Rådets direktiv 2007/43/EF om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 4, stk. 1, omfatter som udgangspunkt udstedelse af regler for alle slags dyr, herunder landbrugsdyr og heste, familie- og hobbydyr m.v. Udgangspunktet begrænses dog af § 4, stk. 2, for så vidt angår landbrugsdyr, jf. nedenfor.

Dyreværnslovens § 4, stk. 1, giver også mulighed for at stille krav om, at opholdsrum og inventar skal godkendes før, det tages i brug. Bemyndigelsen er ikke udnyttet til at udstede krav om sådanne godkendelser.

Af dyreværnslovens § 4, stk. 2, fremgår, at regler vedrørende dyr i landbruget, der ikke beror på en forpligtelse af international karakter, alene kan fastsættes efter stk. 1, når de er af mindre indgribende betydning. Dog kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler vedrørende ægproduktionssystemer, jf. dyreværnslovens § 6.

Det fremgår således af dyreværnslovens § 6, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om indretning, drift og anvendelse af ægproduktionssystemer, herunder om pasning og pleje af æglæggende høner. Ægproduktionssystemer er således ikke omfattet af begrænsningen i dyreværnslovens §

4, stk. 2, og ministeren er i medfør af dyreværnslovens § 6 bemyndiget til at fastsætte regler af indgribende karakter om opholdsarealer og opholdsrum til æglæggende høner, uanset bestemmelsen i § 4, stk. 2. Dyreværnslovens § 6 skal ses på baggrund af, at der allerede var fastsat regler om æglægningsbure til æglæggende høner, som gik videre end EU-kravene, da bestemmelsen i § 4, stk. 2, blev indført. Disse krav fremgik af bekendtgørelse nr. 340 af 30. juni 1981 om anvendelse af æglægningsbure (som ændret ved bekendtgørelse nr. 340 af 16. juni 1986). I dag er bemyndigelsen udnyttet til at fastsætte regler i bekendtgørelse nr. 881 af 28. juni 2016 om beskyttelse af æglæggende høner.

Det følger af dyreværnslovens § 4, stk. 3, at der ved fastsættelse af regler efter stk. 1 om dyr i landbruget skal fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.

Varigheden af sådanne overgangsordninger er i praksis blevet fastsat ud fra en konkret vurdering af, hvor lang tid, det vil være rimeligt at give landbruget til at omstille sig, bl.a. under hensyntagen til reglernes erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Af dyreværnslovens § 4, stk. 4, fremgår, at regler om dyr i landbruget efter § 4, stk. 1, skal fastsættes efter forhandling med ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling og de organisationer, der efter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestillings skøn særlig berøres af reglerne.

Om en forskrift er af en sådan mindre indgribende betydning, at regulering kan ske ved bekendtgørelser, beror på en konkret vurdering af det påtænkte indgreb, herunder dets økonomiske vægt. Det må i den forbindelse tillægges en vis betydning, om reglerne kommer til at berøre eksisterende produktionsanlæg, eller om der er tale om nye og måske endda uafprøvede anlæg.

Begrænsningen i dyreværnslovens § 4, stk. 2, har betydet, at en række nationale bestemmelser vedrørende hold af landbrugsdyr er blevet fastsat ved lov, fordi de har haft indgribende betydning og ikke har baggrund i en international forpligtelse. Det drejer sig om de love, der beskrives i afsnittene 2.4.1.2. – 2.4.1.8.

2.4.1.2. Rum og arealer m.v. i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer.

Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 49. af 11. januar 2017, finder anvendelse på bedrifter med gylte, goldsøer og drægtige søer, der holdes indendørs til landbrugsmæssigt formål.

Det fremgår af § 5, stk. 1, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, at søer skal holdes løsgående iløsdriftssystemer i perioden fra fravæning og indtil 4 uger efter løbning. Tilsvarende gælder for gylte i perioden fra indsættelse i stald eller staldafsnit med henblik på løbning og indtil 4 uger efter løbning. Bestemmelsen bevirker, at der er forbud mod fiksering i løbe- og kontrolafdelingen. Enkelte dyr, som er aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, kan dog opstaldes midlertidigt i individuelle stier eller i aflastningsstier. Goldsøer kan i den egentlige brunstperiode opstaldes i individuelle stier eller enkeltdyrsbokse i højst 3 dage, såfremt det vurderes, at dyret på grund af sin adfærd kan skade sig selv eller andre dyr.

Det fremgår af § 5, stk. 2, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, at søer og gylte skal senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper. Dette medfører, at dyrene i drægtighedsstalden skal gå løse i større eller mindre grupper i løsdriftssystemer. Løsdriftssystemer imødekommer dyrenes sociale behov og giver dyrene større bevægelsesfrihed. Enkelte dyr, som er aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, kan dog opstaldes midlertidigt i individuelle stier eller i aflastningsstier.

Det fremgår af § 6, stk. 1 og 2, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer hvilke arealkrav, der gælder for frit tilgængeligt stiareal, når søer og gylte holdes i løsdriftssystemer. Af § 6, stk. 3, fremgår det, at

stier i løsdriftssystemer ikke på noget sted må være smallere end 3 m. Dog kan gylte, der inden løbning holdes i grupper på færre end 6 dyr, holdes i løsdriftssystemer med stier, der ikke på noget sted er smallere end 2,4 m.

Af § 7 i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer fremgår, at hvor goldsøer, drægtige søer og gylte holdes i enkeltdyrsbokse, jf. lovens § 5, stk. 1, 4. pkt., skal der mindst være 90 cm fast gulv målt fra krybbens bagkant. Boksene skal være indrettet således, at hvert svin kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær.

Af § 7 a, stk. 1, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer fremgår minimumskrav til stiareal, når gylte, goldsøer og drægtige søer holdes i individuelle stier eller aflastningsstier, jf. lovens § 5. Der må højst anbringes tre dyr i en aflastningssti. Hver individuel sti eller aflastningssti skal være udformet således, at hvert dyr let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærådgivning. Af § 7 a, stk. 2, fremgår, at i de stier, der er nævnt i § 7 a, stk. 1, og i de løsdriftssystemer, som er nævnt i lovens § 6, skal mindst 1,3 m² pr. so og 0,95 m² pr gylt være et sammenhængende areal med fast eller drænet gulv eller en kombination heraf med strøelse.

Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer indeholder i § 8 krav om overbrusningsanlæg eller anden tilsvarende anordning i løsdriftssystemer, således at dyrenes kropstemperatur kan reguleres.

2.4.1.3. Rum og arealer m.v. i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin

Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 56. af 11. januar 2017, finder anvendelse på indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin til landbrugsmæssigt formål.

Det følger af § 3 i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, at i stier til smågrise, avls- og slagtesvin skal mindst 1/3 af det til enhver tid gældende minimumsarealkrav være fast eller drænet gulv eller en kombination heraf. I stier, der alene anvendes til smågrise, skal mindst halvdelen af minimumsarealkravet udgøres af fast eller drænet gulv eller en kombination heraf. Bestemmelsen indebærer et forbud mod fuldspaltegulve, som ikke giver dyrene god liggekomfort, som heller ikke åbner mulighed for at tildele dyrene halm eller andet materiale, der kan tilgodese deres behov for at rode og undersøge. Med drænet gulv forstås et gulv med højst 10 pct. åbninger.

Det fremgår af § 4 i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, at der i stier til smågrise over 20 kg, avls- og slagtesvin skal være installeret et overbrusningsanlæg eller en tilsvarende anordning, der skal bruges til at regulere dyrenes kropstemperatur. Svin har ikke funktionelle svedkirtler og kan således ikke svede over hele kroppen som f.eks. mennesker. Svin har derfor et stort behov for at kunne få afkølet kroppen på en anden måde, når det bliver varmt eller efter fysisk aktivitet. En af de måder, hvorpå svin således kan blive kølet af, er ved at installere et overbrusningsanlæg, der kan indstilles til, f.eks. når det er over en vis temperatur, med passende intervaller at sende forstøvet vand ud over en del af stien. Svinene kan så søge hen til dette område, hvis de har behov for at blive afkølet. Af hensyn til eventuelle aggressioner blandt dyrene bør man ved installering af sådanne anordninger tage højde for, at alle dyrene får tilstrækkelig adgang til vandet. Smågrise under 20 kg har ved typiske staldtemperaturer ikke samme behov for at blive afkølet som de større grise, mens de i langt højere grad har behov for at få lidt mere varme end de større grise. Smågrise under 20 kg er derfor ikke omfattet af kravet om overbrusningsanordninger.

2.4.1.4. Rum og arealer m.v. i lov om udendørs hold af svin

Lov om hold af udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 51. af 11. januar 2017, omhandler udendørs hold af svin i hytter, hvorfra de har adgang til udearealer.

Af § 1, stk. 2, lov om udendørs hold af svin fremgår, at der ved udendørs hold af svin forstås, at svinene holdes i hytter, hvorfra de har adgang til udearealer i form af marker/folde eller arealer med miljøgodkendt

bund. Udendørs hold af svin kan opdeles i to kategorier: Traditionelle frilandsgrise, der på grund af miljømæssige hensyn har adgang til marker med store græsarealer, samt svin, der holdes i udendørs anlæg i hytter eller telte med adgang til et begrænset udendørs areal udenom, hvor der er en miljøgodkendt bund under hele arealet. En miljøgodkendt bund er en bund, der er udført i overensstemmelse med de gældende miljøregler.

Af § 1, stk. 3, lov om udendørs hold af svin fremgår, at der ved hytter forstås enkeltstående konstruktioner som blikhytter, halmhytter, telte og lignende, som svinene kan gå ind i og som beskytter mod vejrliget. Henvisningen til "enkeltstående konstruktioner" indebærer, at svin, der holdes i stald- bygninger, som er indrettet sådan, at svinene har adgang til såvel indendørs stier som afgrænsede udendørs arealer i umiddelbar tilknytning til staldbygningen i form af små løbegårde eller verandaer eller lignende, ikke er omfattet af loven, men er omfattet af regler om indendørs hold af svin.

Lov om udendørs hold af svin fastsætter i § 3 arealkrav til det sammenhængende lejeareal for hhv. drægtige søer og gylte, orner, farende og diegivende søer og gylte, samt smågrise, avls- og slagtesvin.

Det følger af § 4 i lov om udendørs hold af svin, at alle hytter skal have en indvendig højde, der er tilstrækkelig til, at svinene kan stå oprejst og bevæge hovedet uhindret og til, at det er muligt at føre tilsyn med svinene. Hytterne skal endvidere være indrettet sådan, at det er muligt gennem åbninger, vinduer eller lignende at se alle de svin, der opholder sig i en hytte.

Hvis flere søer og gylte går i samme fold, skal det i medfør af § 5 i lov om udendørs hold af svin sikres, at ingen af svinene forhindres i at komme ind i en hytte og få adgang til et lejeareal. Når flere søer og gylte går i samme fold, kan der opstå situationer, hvor et dominerende svin stiller sig hindrende i vejen for et svagere svin, så det svagere svin ikke kan få adgang til hytten. Der stilles derfor krav om, at det skal sikres, at ingen svin forhindres i at komme ind i en hytte og få adgang til et lejeareal derinde.

Lov om udendørs hold af svin fastsætter i § 6, at hytterne skal være isolerede eller på anden måde indrettet således, at svinenes temperaturkrav kan tilgodeses under alle vejrforhold. Ved indretning af farehytter skal der både tages hensyn til soens, gyltens og pattegrisenes temperaturkrav. Svin, der holdes udendørs, udsættes i løbet af året for meget store temperatursvingninger, og under de givne klimatiske forhold i Danmark vil gennemsnitstemperaturen i store dele af året være under svinenes nedre kritiske temperatur. Af hensyn til muligheden for, at svin, der holdes udendørs, kan opretholde kropstemperaturen i kolde og våde perioder, stilles der krav om, at hytterne skal isoleres eller på anden måde indrettes således, at svinenes temperaturkrav tilgodeses.

I medfør af § 7 i lov om udendørs hold af svin skal hytterne være indrettet således, at der er mulighed for yderligere ventilation ud over en enkelt døråbning, så luftcirkulationen i hytterne kan reguleres både i kolde og varme perioder. Antallet, dimensioneringen og indretningen af døråbningerne og eventuelle andre åbninger skal være afpasset efter, at svinene skal sikres bedst muligt mod vejrliget. Det er navnlig vigtigt at beskytte svinene mod træk, fugt og snefygning i koldt og blæsende vejr.

Lov om udendørs hold af svin fastsætter i § 9 minimumskrav til størrelsen af aktivitetsareal og udeareal for henholdsvis gylte, søer og orner, og udeareal for smågrise, avls- og slagtesvin.

I lovens § 10, stk. 1, fastsættes krav om, at alle svin over 20 kg skal have adgang til et sølehul, hvori de kan regulere deres kropstemperatur og beskytte sig mod solskoldning, når den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15°C i skyggen. Hvis svinene har adgang til et eller flere arealer med både skygge og effektiv luftudskiftning, hvor der er plads til, at alle svin i samme fold kan ligge ned i udstrakt sideleje på samme tid i døgnets varmeste timer, kan sølehullet erstattes med et overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning, hvorved dyrenes kropstemperatur kan reguleres, jf. § 10, stk. 2, i lov om udendørs hold af svin. I medfør af §

10, stk. 3, i lov om udendørs hold af svin skal adgangen til et søle hul kunne lukkes for diegivende søer i op til 14 dage efter faring, hvis det er veterinært begrundet.

Det fremgår af § 12 i lov om udendørs hold af svin, at alle svin på over 2 uger skal have permanent adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde. Det er vigtigt for svinenes velfærd, at de altid har adgang til rigeligt, frisk vand. Ved udendørs hold af svin kan der være problemer med tildeling af vand, når det er frostvejr, ligesom der kan være problemer med algevækst i vandtrugene i de varmeste perioder. Adgang til vand indebærer, at afstanden fra svinets mulige opholdssteder til drikkevandet ikke må være så stor, at svinet alene på grund af afstanden hindres i at drikke. Pattegrise har de første 2 uger efter faring ikke behov for vand til at supplere soens mælk. Pattegrisene har allerede efter de første 2 uger behov for adgang til vand, hvorfor pattegrise alene er undtaget fra kravet om fri adgang til vand i de første 2 uger.

2.4.1.5. Rum og arealer m.v. i lov om hold af slagtekalkuner

Lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 57. af 11. januar 2017, finder anvendelse på bedrifter med slagtekalkuner, der holdes til erhvervsmæssigt formål. Ved slagtekalkuner forstås kalkuner, der holdes med henblik på slagtning til brug for konsum.

Ifølge § 6, stk. 1, i lov om hold af slagtekalkuner skal huse til slagtekalkuner være tilstrækkeligt oplyst til, at dyrene kan se hinanden og til, at der kan føres tilsyn. Lysintensiteten har betydning dels for kalkunernes mulighed for at se deres omgivelser, dels for producentens mulighed for at inspicere kalkunerne i tilstrækkeligt omfang.

Det fremgår af § 6, stk. 2, i lov om hold af slagtekalkuner, at der skal anvendes et lysprogram, der sikrer kalkunerne en døgnrytme med en tilstrækkelig og sammenhængende mørkeperiode til at imødekomme deres adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Skumring og dæmring skal imiteres ved en overgang mellem lys og mørke, så kalkunerne kan nå at indstille sig på de ændrede lysforhold. Det kan f.eks. ske ved, at kalkunerne finder hvilepladser i skumringen eller indtager ekstra foder før mørkeperioden.

Det følger af § 6, stk. 3, i lov om hold af slagtekalkuner, at ministeren administrativt kan fastsætte regler om sammensætningen og varigheden af lys- og mørkeperioder, om lysintensitet og om imiteret skumring og dæmring. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse nr. 658 af 11. juni 2011 om hold af slagtekalkuner, som i § 3 fastsætter nærmere bestemmelser om lysintensitet, lysprogrammer og dæmrings- og skumringsperioder. Forskning har vist, at lysprogrammer kan forbedre kalkuners velfærd. En længerevarende og sammenhængende mørkeperiode giver dyrene mulighed for at hvile og øger deres mobilitet og aktivitet, ligesom den kan medføre højere vækst og bedre foderudnyttelse.

Af § 7 i lov om hold af slagtekalkuner fremgår der krav til maksimal belægningsgrad i huse med slagtekalkuner. Det følger af lovens § 7, stk. 3, at ministeren kan fastsætte regler om, at producenten skal stille nærmere angivne oplysninger til rådighed til brug for kontrollen af belægningsgraden. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse om hold af slagtekalkuner, som i § 6 fastsætter bestemmelser om, at producenten efter anmodning fra kontrolmyndigheden vederlagsfrit skal give oplysninger om antal leveret kalkun til brug for kontrol af belægningsgraden.

Af § 9 i lov om hold af slagtekalkuner fremgår det, at i bygninger, hvor der holdes kalkuner, skal isolering, opvarmning og ventilation sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af gasarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalkunerne. Det fremgår endvidere, at temperaturen i husene i varme perioder ikke må overstige temperaturen udenfor væsentligt. Det er væsentligt af hensyn til kalkunernes velfærd, at sikre det rette staldklima. For høje koncentrationer af skadelige gasarter kan f.eks. medføre luftvejslidelser, nedsat vækst, øjenirritation eller andre skader. Kravet om, at temperaturen i husene i varme perioder ikke stiger for meget er væsentligt, hvis man f.eks. under en hedebølge vil undgå

overdødelighed blandt kalkunerne.

Af § 10 i lov om hold af slagtekalkuner fremgår, at ventilatorer, fodermaskiner og andre maskiner skal konstrueres, monteres og drives og vedligeholdes på en sådan måde, at der forårsager mindst mulig støj, og at pludselig udefra kommende støj i videst muligt omfang skal undgås.

I § 11 i lov om hold af slagtekalkuner stilles der bl.a. krav om, at kalkuner skal have adgang til tilstrækkeligt nærende, afbalanceret og hygiejnisk foder hver dag og tilstrækkelige forsyninger af frisk vand af god kvalitet på alle tidspunkter. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om udformningen af foder- og drikkevandsanlæg. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser om fodertrug og vandere i § 5 i bekendtgørelse om hold af slagtekalkuner.

Af § 13 i lov om hold af slagtekalkuner fremgår, at bygninger og indhegninger, hvor der holdes slagtekalkuner, og udstyr, herunder vandingsudstyr, skal holdes tilfredsstillende rene, og der er tillige krav om, at de dele af bygningerne, udstyret og redskaberne, som kalkunerne er i berøring med, skal rengøres grundigt og desinficeres, inden der indsættes en ny flok.

I § 14 i lov om hold af slagtekalkuner er der krav vedrørende installation af alarmanlæg, der kan advare om svigt i elektriske systemer, der er af betydning for kalkunernes sundhed og velfærd.

2.4.1.6. Rum og arealer m.v. i lov om hold af slagtekyllinger

Lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54. af 11. januar 2017, finder anvendelse på bedrifter med slagtekyllinger, der holdes til erhvervmæssigt formål.

Det fremgår af § 4 i lov om hold af slagtekyllinger, at husene skal være tilstrækkeligt oplyst til, at kyllingerne kan se hinanden, undersøge deres omgivelser og udvise normal adfærd, samt at der kan føres nøje tilsyn med dyrene. Det fremgår endvidere, at slagtekyllinger ikke må holdes ved konstant lys, og at der i opdrætsperioden skal anvendes et lysprogram, der sikrer slagtekyllingerne en døgnrytme med en tilstrækkelig sammenhængende mørkeperiode til at imødekomme deres adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Skumring og dæmring skal imiteres ved en overgang mellem lys og mørke, så slagtekyllingerne kan nå at indstille sig på de ændrede lysforhold. Slagtekyllinger blev tidligere traditionelt holdt ved konstant lys, og kravet om lysprogrammer indebærer, at kyllingerne skal have en sammenhængende mørkeperiode og derved en vis naturlig døgnrytme. Den gradvise overgang mellem lys og mørke har til hensigt, at slagtekyllingerne kan forberede sig på de ændrede lysforhold, f.eks. ved at finde hvilepladser i skumringen eller indtage ekstra foder før mørkeperioden. Hvis slagtekyllinger har adgang til udendørs arealer, og de får en mørkeperiode svarende til nattens længde ifølge årstiden eller af samme længde som ved brug af lysprogrammer, kan anvendelse af lysprogrammer dog undlades.

Det fremgår endvidere af § 4 i lov om hold af slagtekyllinger, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om sammensætningen og varigheden af lys- og mørkeperioder og om lysintensitet. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse nr. 1047 af 13. august 2018 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger.

Efter § 6 i lov om hold af slagtekyllinger skal bygningernes isolering, opvarmning og ventilation sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af luftarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for slagtekyllingerne. Det fremgår endvidere, at temperaturen i husene i varme perioder ikke må overstige temperaturen udenfor væsentligt. Det er væsentligt af hensyn til kyllingernes velfærd, at sikre det rette staldklima. For høje koncentrationer af skadelige gasarter kan f.eks. medføre luftvejslidelser, nedsat vækst, øjenirritation eller andre skader. Kravet om, at temperaturen i husene i varme perioder ikke stiger for meget er væsentligt, hvis man f.eks. under en hedebløge vil undgå overdødelighed

blandt kyllingerne. Husene kan f.eks. nedkøles ved at oversprøjte dem med vand, hvis der er risiko for en for høj indetemperatur.

Af § 7 i lov om hold af slagtekyllinger fremgår, at den maksimale belægningsgrad ikke må overstige 33 kg pr. m² på noget tidspunkt, jf. dog §§ 7 a og 7 b. Det fremgår af § 7 a i lov om hold af slagtekyllinger, at belægningsgraden kan øges op til 39 kg pr. m² friareal, hvis en række betingelser er opfyldt, herunder, at bestemmelserne i §§ 4-6 og § 8 i lov om hold af slagtekyllinger samt krav til hold af slagtekyllinger, som er fastsat i medfør af loven er overholdt, samt at det hus, hvor der ønskes en maksimal belægningsgrad på op til 39 kg pr. m², der udstyret med ventilationssystemer og om nødvendigt køle- og varmesystemer, der er udformet og anvendes på en sådan måde, at:

- a) Ammoniakkoncentrationen (NH₃) ikke overstiger 20 ppm og kuldioxidkoncentrationen (CO₂) ikke overstiger 3.000 ppm målt i kyllingernes hovedhøjde,
- b) Indendørstemperaturen højst er 3°C højere end udendørstemperaturen, når udendørstemperaturen er over 30°C i skyggen, og
- c) Den gennemsnitlige relative luftfugtighed målt indenfor i huset i 48 timer ikke overstiger 70 pct., når udendørstemperaturen er under 10°C.

Det fremgår af § 7 b, stk. 1, i lov om hold af slagtekyllinger, at den maksimale belægningsgrad efter § 7 a i et hus yderligere kan øges op til 42 kg levende vægt pr. m² friareal, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Der er inden for de seneste 2 år udført tilsyn på et slagteri efter lovens § 9 med kyllinger fra huset eller foretaget besætningskontrol efter lovens § 10, og i den forbindelse ikke konstateret væsentlige eller gentagne velfærdsproblemer på bedriften eller inden for dette tidsrum i øvrigt på bedriften konstateret overtrædelser af kravene i denne lov eller af kravene til hold af slagtekyllinger i regler udstedt i medfør af denne lov.
- 2) Bedriften drives i overensstemmelse med de retningslinjer for hold af slagtekyllinger, som er udarbejdet af Det Danske Fjerkræråd og godkendt af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.
- 3) Den samlede dødelighed har i de seneste 7 på hinanden følgende kontrollerede flokke fra det hus, hvor der ønskes en maksimal belægningsgrad på op til 42 kg pr. m² friareal, været mindre end 1 pct. tillagt 0,06 pct. ganget med flokkens slagtealder i dage.

Det fremgår tillige, at uanset at betingelsen i § 7 b, stk. 1, nr. 3, i lov om hold af slagtekyllinger ikke er opfyldt, kan Fødevestyrelsen tillade anvendelse af den maksimale belægningsgrad efter stk. 1, hvis den forhøjede dødelighed er undskyldelig. Dette indebærer, at ejeren eller den, der har dyrene i sin varetægt, skal give en tilstrækkelig forklaring på, hvorfor den samlede kumulative dødelighed er forhøjet eller påvise, at årsagerne til den forhøjede dødelighed skyldes forhold, som denne ikke har kontrol over. Kravet om en tilstrækkelig forklaring skal forstås sådan, at forklaringen skal indeholde oplysninger, der i fornødent omfang redegør for, hvad der har forårsaget forhøjelsen af dødeligheden, og at forklaringen i sig selv ikke giver anledning til dyrevelfærdsmæssige betænkeligheder. Det bemærkes, at dødeligheden inkluderer både selvdøde kyllinger og kyllinger, som er aflivet på grund af sygdom eller af andre grunde.

Det fremgår endvidere af § 7 b, stk. 3, i lov om hold af slagtekyllinger, at det ved anvendelse af belægningsgrader over 40 kg pr. m² samtidig skal iagttages, at den gennemsnitlige belægningsgrad i det pågældende hus på intet tidspunkt på overstiger 40 kg levende vægt pr. m² friareal. Den gennemsnitlige belægningsgrad måles som gennemsnittet for det aktuelle hold og de to forudgående hold slagtekyllinger i det enkelte hus.

Af § 7 c, stk. 1, i lov om hold af slagtekyllinger fremgår, at anvendelse af den maksimale belægningsgrad efter §§ 7 a og 7 b skal anmeldes til Fødevestyrelsen på det sted, hvor bedriften er beliggende. Anmeldelsen skal indgives senest 3 uger før, belægningsgraden forøges. Det fremgår af § 7 c, stk. 2, at ministeren for fødevarer,

fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse efter stk. 1, herunder om, at der skal betales gebyr for registrering af anmeldelsen. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse nr. 1047 af 13. august 2018 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger.

Ifølge § 8, stk. 1, i lov om hold af slagtekyllinger skal slagtekyllinger gennem hele produktionsperioden have adgang til tilstrækkelig foderplads og vandforsyning. Det fremgår af § 8, stk. 2, i lov om hold af slagtekyllinger, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om foder og drikkevandsanlæg. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

2.4.1.7. Rum og arealer m.v. i lov om hold af heste

Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, finder anvendelse på ethvert hestehold, undtagen hestehold i forbindelse med dyreforsøg under Dyreforsøgstilsynet. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan dog i særlige tilfælde helt eller delvist at undtage visse hestehold fra loven. Ved heste forstås dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, jf. definitionen af heste i lov om hold af heste. Ordet heste omfatter således i det følgende dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Det fremgår af § 6, stk. 1, i lov om hold af heste, at loftshøjden i stalden skal være mindst hestens stangmål plus 75 cm. Frihøjden måles over eventuel strøelse. For en hest med stangmål på 1,85 m eller derover kan loftshøjden dog være 2,60 m i frihøjde over eventuel strøelse. Ved stangmål forstås afstanden fra jorden og til det højeste punkt på hestens manke. Højden skal måles over eventuel strøelse for at sikre, at et stort lag strøelse ikke bevirker, at loftshøjden – og dermed hestens mulighed for at stå oprejst – reelt er væsentlig mindre. Områder i stalden, som ikke er beregnet til, at hesten skal færdes, f.eks. sadelrum, foderrum, opbevaringsarealer til f.eks. halm og hø, anses ikke i relation til § 6, stk. 1, for værende en del af stalden. Dette betyder, at sådanne arealer ikke skal opfylde kravet til loftshøjde, jf. § 6, stk. 1, ligesom arealet ikke skal indregnes i staldens areal ved fravigelse fra kravet til loftshøjde, jf. § 6, stk. 2 og 3.

Af § 6, stk. 2, i lov om hold af heste fremgår, at kravet i stk. 1 kan fraviges i op til 15 pct. af stalden, hvor den lavere loftshøjde skyldes spærfodder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, hvis hesten ikke kan komme til skade eller udsættes for væsentlig ulempe. Arealet må ikke overstige 15 pct. af den enkelte hests minimumsgulvareal, jf. lovens §§ 7-9. Ved spærfodder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner forstås bygningsdele, der er afgørende for bygningens stabilitet. Det vil sige dele af bygningens konstruktion, som ikke kan fjernes eller placeres anderledes, uden at det vil kræve større ombygning af stalden. Det vil altid bero på en konkret vurdering, om en staldkonstruktion, der i medfør af § 6, stk. 2, betinger en fravigelse fra kravet om loftshøjde i § 6, stk. 1, er til væsentlig ulempe eller skade for hesten.

Af § 6, stk. 3, i lov om hold af heste fremgår, at kravet i § 6, stk. 1, kan fraviges i op til 30 pct. af en stald med taghældning, forudsat at fravigelsen skyldes taghældningen, og der ikke er spærfodder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, der betinger en fravigelse, jf. § 6, stk. 2. Det er en forudsætning for fravigelsen, at hesten ikke kan komme til skade eller udsættes for væsentlig ulempe. Arealet med den lavere loftshøjde må ikke overstige 30 pct. af den enkelte hests minimumsgulvareal, jf. lovens §§ 7-9. Det er således ikke muligt at fravige kravet om loftshøjde pga. ta hældning, hvis der er spærfodder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner. Baggrunden for, at det ikke skal være muligt at fravige kravet til loftshøjde i § 6, stk. 1, både efter stk. 2 og 3, hvis der er spærfodder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, er, at det i høj grad vil begrænse hestens mulighed for at stå naturligt, herunder strække hals m.v., hvis loftshøjden fraviges både langs endevæggen pga. taghældning samt på tværs af boksen på grund af spærfodder eller lignende konstruktioner. Det vil altid bero på en konkret vurdering, om en staldkonstruktion, der i medfør af § 6, stk. 2, betinger en fravigelse fra kravet om loftshøjde i § 6, stk. 1, er til væsentlig ulempe eller skade for hesten. På linje med bestemmelsen i § 6, stk. 2, kan det areal, der overstiger hestens minimumsgulvareal, godt have lavere til loftet i større omfang end 30 pct., forudsat at der ingen steder er lavere til loftet end 2,10 m over evt. strøelse, jf. § 6,

stk. 4.

Det følger af § 6, stk. 4, i lov om hold af heste, at uanset bestemmelserne i § 6, stk. 1–3, må loftshøjden i stalde ikke være lavere end 2,10 m frihøjde over eventuel strøelse.

Af § 7 i lov om hold af heste fremgår, at der ved opstaldning enkeltvis i boks skal være et gulvareal på mindst $(1,7 \times \text{hestens stangmål})^2$, og den korteste side af boksen skal være mindst $1,7 \times \text{hestens stangmål}$.

Bestemmelsen lægger til grund, at boksen skal have en størrelse, der tillader, at hesten kan vende sig, lægge sig ned på siden og komme op igen uden at komme til skade.

Af § 8 i lov om hold af heste fremgår mindstekrav til størrelsen af gulvarealet, når heste gruppeopstaldes. For de første fire heste skal der være mindst $(2,0 \times \text{hestens stangmål})^2$ pr. hest, for hver yderligere hest skal der være $(1,7 \times \text{hestens stangmål})^2$ pr. hest. Udgangspunktet for kravet er, at heste skal kunne foretage deres normale bevægelsesmønstre uden at komme til skade. Desuden skal der være plads til, at samtlige heste kan ligge ned på siden samtidig.

Af § 9, stk. 2, i lov om hold af heste fremgår, at gulvarealet i folingsboksen skal være mindst $(2,0 \times \text{hoppens stangmål})^2$, og den korteste side skal være mindst $1,7 \times \text{hoppens stangmål}$. Det følger af lovens § 9, stk. 3, at når hoppe og føl er på stald, skal de indtil tidspunktet for fravæning, dog maksimalt 6 måneder, opholde sig i folingsboksen eller en boks af tilsvarende størrelse. Dette gælder dog ikke, hvis hoppe og føl opstaldes efter reglerne om gruppeopstaldning, jf. § 8. Der stilles således ikke krav, om at hoppe og føl skal opholde sig i den boks, hvor folingen fandt sted. Hoppe og føl kan således flyttes til en anden boks efter folingen, hvis boksen blot opfylder arealkravet til folingsboksen, eller de kan opstaldes efter arealkravene for gruppeopstaldning. Reglerne for opstaldning gælder, når hoppe og føl er på stald.

Lov om hold af heste fastsætter i § 11, stk. 1, at gulvet i stalden og boksen skal være jævnt og ikke glat. Det skal være konstrueret således, at hestene ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. Det fremgår af § 11, stk. 2, at lejearealet skal være bekvemt, rent og passende drænet, og der skal i passende omfang udlægges strøelse. Ved gruppeopstaldning skal hestene have adgang til et tørt, velstrøet leje på mindst 80 pct. af gulvarealet. Bestemmelserne har til hensigt, at hesten skal kunne hvile behageligt uden at blive generet af tryk- eller liggesår.

I § 12 i lov om hold af heste er der bl.a. fastsat krav om, at rum og udstyr, der anvendes i forbindelse med opstaldning af heste, skal konstrueres, installeres og vedligeholdes på en sådan måde, at hestene beskyttes bedst muligt mod tilskadekomst og ikke udsættes for væsentlig ulempe. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand samt for, at hesten pådrager sig skader. Automatiseret og mekanisk udstyr af betydning for hestens sundhed og velfærd skal monteres sådan, at hestene beskyttes bedst muligt mod tilskadekomst og ikke udsættes for væsentlig ulempe. Udstyret skal tilses mindst 1 gang dagligt og eventuelle fejl skal rettes straks, og hvis det ikke kan lade sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte hestens sundhed og velfærd, indtil fejlen er udbedret. Inventar, herunder låger, mekanisk udstyr m.v., skal være konstrueret og installeret med henblik på at opnå et så lavt støjniveau som muligt.

Det følger af § 13 i lov om hold af heste, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af luftarter skal holdes på et niveau, der ikke er skadeligt for hestene. Stalden skal have mekanisk eller naturlig ventilation, som sikrer et tilstrækkeligt luftskifte. De forskellige parametre, der indgår i vurderingen af et passende staldklima, vil variere over tid, bl.a. afhængig af udendørs klima, staldens størrelse, antal heste i stalden og ventilationsforhold. Hvis der er tvivl om, hvorvidt staldklimaet er godt nok, kan det blive nødvendigt at foretage målinger. Især måling af relativ luftfugtighed og luftens indhold af ammoniak og kuldioxid kan være relevant. Bestemmelserne i § 13 indebærer ikke, at ejere af stalde skal installere et ventilationssystem, idet bestemmelsen kan opfyldes ved, at der sikres tilstrækkelig ventilation gennem åbne døre, vinduer m.v. Hvis

den naturlige ventilation, f.eks. gennem åbne døre eller vinduer, ikke er tilstrækkelig til at sikre et passende staldklima, er det nødvendigt at supplere med mekanisk ventilation.

Det fremgår af § 14, stk. 1, i lov om hold af heste, at der skal være tilstrækkeligt naturligt lys i stalden, evt. suppleret med kunstigt lys, til at opfylde hestes adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Af § 14, stk. 2, fremgår, at stalden skal indrettes så følgende krav opfyldes:

1. Belysningen skal være jævnt fordelt, så hestene kan se hinanden og få et visuelt overblik over deres omgivelser,
2. Det skal tilstræbes, at belysningen følger en døgnrytme, dog skal der altid sikres passende sammenhængende perioder med lys og mørke, og
3. Der skal være kunstig belysning af tilstrækkelig styrke til, at hestene til enhver tid kan tilses. Lyskilderne skal placeres således, at hesten til enhver tid kan tilses.

Hvor stor en lysstyrke, der er behov for, når bestemmelsen i § 14, stk. 1, nr. 1, i lov om hold af heste, skal opfyldes, afhænger af formålet med at have lys. Et orienteringslys, hvor hestene skal have mulighed for at se hinanden og orientere sig i deres omgivelser, behøver ikke nødvendigvis at være så kraftigt som det lys, der er behov for i forbindelse med arbejdet med hestene. Et tilstrækkeligt orienteringslys bør som udgangspunkt være på mindst 50 lux.

Med hensyn til kravet om døgnrytme i § 14, stk. 2, nr. 2, i lov om hold af heste, er der store variationer efter hvilken type stald, der er tale om (f.eks. rideskoler, stutteri, væddeløbsstald), idet der er stor forskel på de daglige rutiner i de forskellige typer stalde, og der er store variationer afhængigt af årstid, hvorfor det ikke er muligt at stille krav om, at lyset i stalden skal følge en døgnrytme og derved følge lyset udenfor. Det skal tilstræbes, at belysningen i videst muligt omfang følger en døgnrytme, dog således, at der altid sikres en minimumsperiode med hhv. lys og mørke. Af hensyn til at sikre opstaldede heste en tilstrækkelig aktivitetsperiode, såvel som en hvileperiode, bør belysningen følge en døgnrytme med en sammenhængende mørkeperiode, der ikke bør være kortere end 6 timer, samt en sammenhængende lysperiode, der ikke bør være kortere end 8 timer.

Ved vurdering af, hvorvidt der er kunstig belysning af tilstrækkelig styrke til, at hesten kan tilses nøje, jf. § 14, stk. 2, nr. 3, eksempelvis i forbindelse med vurdering af en skade, bør en lysstyrke som udgangspunkt være på mindst 100 lux. Der kan dog være steder i stalden, f.eks. dele af en boks, hvor det er vanskeligt med faste lyskilder at opnå 100 lux. I sådanne tilfælde kan det være nødvendigt med en mobil lyskilde. På steder, hvor der skal arbejdes med hesten, f.eks. hvor heste beskæres eller skos, bør der være en lysstyrke på mindst 200 lux.

Det fremgår af § 15 i lov om hold af heste, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om staldens indretning. Bemyndigelsen er ikke udnyttet, da de eksisterende regler for nærværende anses for tilstrækkelige. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at ny viden i fremtiden viser, at der er behov for yderligere regler.

Det fremgår af § 16, stk. 1, i lov om hold af heste, at der for ethvert hestehold skal være adgang til en fold. Lovens § 16, stk. 2, fastsætter arealkrav til folden. Af lovens § 16, stk. 3, fremgår det, at folden ikke må indhegnes med pigtråd.

Endelig fremgår det af § 16, stk. 4, i lov om hold af heste, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at kravet i stk. 2 kan fraviges for bestemte typer af heste, eller hvor veterinære hensyn eller hensyn til hestens adfærd tilsiger det. Bestemmelsen indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at f.eks. miniatureheste eller små ponyer kan opfylde kravet om foldophold, jf. lovens § 17, på folde, der er mindre end det fastsatte arealkrav i lovens § 16, stk. 2. Endvidere indebærer bestemmelsen, at ministeren kan fastsætte regler om, at heste af veterinære årsager, eller hvor

hestens adfærd tilsiger det, kan opfylde kravet om foldophold, jf. § 17, på folde, der er mindre end det fastsatte arealkrav i lovens § 16, stk. 2. Dette kan f.eks. være tilfældet for heste, der på grund af skade ikke bør bevæge sig ret meget på fold, men alligevel med fordel kan komme ud og få frisk luft, eller i de tilfælde, hvor hesten har en særlig aggressiv adfærd, der gør, at den ikke kan være på fold med øvrige heste og derfor må gå alene på fold. I sidstnævnte tilfælde bør der gives mulighed for, at hesten kan gå på en fold, der ikke opfylder minimumskravet til foldareal i lovens § 16, stk. 2. En sådan undtagelsesmulighed vurderes at være hensigtsmæssig, da den, især i hestehold med begrænset foldkapacitet, kan betyde, at heste, der af adfærdsmæssige grunde bør være alene på fold, kan være på fold hele dagen i stedet for i kortere perioder.

Det fremgår af § 19, stk. 1, i lov om hold af heste, at den ansvarlige for et hestehold skal sikre, at heste, som går ude i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, kun er ude i mere end 12 timer i døgnet, hvis de har udviklet et kraftigt og tæt hårlag og er ved godt huld og har adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidig kan hvile på et tørt, strøet leje. Det fremgår af lovens § 19, stk. 2, at læskur eller bygning skal opfylde samme arealkrav som ved gruppeopstaldning. Af § 19, stk. 3, fremgår, at læskur eller bygning skal placeres på et sted med tilstrækkelig afvanding.

Det fremgår af § 20 i lov om hold af heste, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om adgang til og indretning af fold m.v. Efter § 20, 2. pkt., kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling endvidere fastsætte nærmere regler om, at § 19, stk. 1, i lov om hold af heste kan fraviges for heste af bestemte racer.

Bemyndigelsen i § 20, 2. pkt., i lov om hold af heste er udmøntet i bekendtgørelse nr. 979 af 16. august 2017 om udegående heste, som indeholder bestemmelser om, at heste af 5 hesteracer (islandsheste, konik-heste, przewalski-heste, exmoor ponyer og shetlandsponyer), uanset bestemmelserne i § 19 i lov om hold af heste, kan holdes ude i mere end 12 timer i døgnet uden adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidig kan hvile på et tørt, strøet leje, hvis de holdes på meget store arealer, som opfylder nogle specifikke naturgivne forhold. Desuden skal hestene have udviklet et kraftigt og tæt hårlag og være ved godt huld. Det fremgår endvidere, at de pågældende heste skal have stambog, som viser, at de er af en af de nævnte racer eller, at de skal være dyr, der dokumenterbart er mindst 7/8-rene racedyr.

Af § 22, stk. 1, i lov om hold af heste, fremgår, at heste skal have fri adgang til frisk drikkevand. Af § 22, stk. 2, fremgår, at kravet i stk. 1 ikke gælder ved kortere ophold på fold indtil 4 timer. Kravet indebærer, at den ansvarlige for hesteholdet skal sørge for, at hestene har adgang til rindende vand, eller at vandet – hvilket er særligt relevant på fold – udskiftes jævnligt med henblik på at sikre, at drikkevandet er frisk.

2.4.1.8. Rum og arealer m.v. i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg

Lov om af hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58. af 11. januar 2017, finder anvendelse på bedrifter med kvæg, der holdes med henblik på mælkeproduktion (malkekvæg), samt bedrifter med kalve og ungkvæg, der er afkom af malkekvæg.

Af § 8 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at båse, bokse, inventar og redskaber til kreaturer, regelmæssigt skal rengøres og desinficeres for at forebygge ophobning af sygdomsfremkaldende mekanismer.

Det følger af § 9, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed, koncentrationer af luftarter og støjforhold skal holdes på et niveau, der ikke er skadeligt for kreaturerne. Af § 9, stk. 2, fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om forhold omfattet af stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet i bekendtgørelse nr. 79 af 23. januar 2017 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvor der er fastsat nærmere krav vedrørende luftens indhold af kuldioxid, ammoniak og svovlbrinte.

Ifølge § 10 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om belysning i stalde og om staldes rumfang. Bemyndigelsen er udnyttet i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvor der er fastsat regler om tilstrækkeligt lys til tilsyn, natbelysning og belysning af gangarealer, samt bestemmelser om rumfanget i stalde til køer.

Af § 12 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, fremgår, at der på bedriften skal være en behandlingsfacilitet, som gør det muligt at løfte bagben på kreaturer ved hjælp af mekaniske hjælpemidler. Bestemmelsen tager sigte på, at behandlingsfaciliteten muliggør undersøgelse for klov- og lemmelidelser på en måde, der er faglig forsvarlig, og under hensyntagen til arbejdssikkerheden. Bestemmelsen indebærer, at behandlingsfaciliteten skal være tilgængelig, f.eks. ved at være placeret i tilknytning til staldens separationsafsnit eller ved eksisterende sygebokse.

Af § 13, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at når afgræsning anvendes, må kreaturer først komme på græs, når vejrforhold, mark, græs og drivveje er egnede til det. Drivveje skal bestå af et farbart underlag. Ved farbart underlag forstås, at drivvejene skal have en bund af f.eks. sten, grus, sand eller træflis eventuelt med belægning af beton. Af § 13, stk. 2, fremgår, at kreaturer skal holdes på stald ved ekstreme vejr-situationer. Ifølge § 13, stk. 3, skal alle kreaturer på afgræsningsarealet i varme perioder have mulighed for at få skygge eller have adgang til stald. Ved skygge forstås f.eks. at kreaturerne kan søge skygge under et levende hegn på marken. Uanset hvilken form for skygge, der anvendes, skal alle kreaturerne have mulighed for at opholde sig i skyggen samtidig. En særlig varm periode i forbindelse med afgræsning er f.eks. solrige dage, hvor temperaturen er over 25° C, og der er vindstille eller svag vind. I lovens § 13, stk. 4, er det fastsat, at kreaturer skal have adgang til vand i umiddelbar forbindelse med afgræsningsarealet.

Af § 16 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at totalarealet for det område, hvor køerne opholder sig mellem malkningerne, pr. malkeko skal være mindst 6,6 m² for små racer og 8,0 m² for store racer. For sengebåsestalder omfatter området sengebåsen, gangarealet, tværgange og området ved foderbordet. I dybstrølesstalder (dvs. løsdriftstalder, hvor hvilearealet er et strøet fællesareal) omfatter området hvilearealet og området ved foderbordet.

Det følger af § 17 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at køer altid skal have adgang til mindst én roterende kobørste. Hvis besætningen er på mere end 50 køer, skal der være mindst én roterende kobørste pr. 50 køer. Ved beregning af kravet til antallet af roterende kobørster afrundes til nærmeste hele antal kobørster. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at køerne har mulighed for at udøve komfortadfærd, dvs. adfærd, der øger det kropslige velbefindende, f.eks. hudpleje og udstrækning af muskler.

I § 18, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg er det fastsat, at gulve i gangarealer skal være skridsikre og være konstrueret, udformet og vedligeholdt således, at køerne kan gå naturligt og ikke kommer til skade. Gangarealerne omfatter ustrøede arealer i dybstrølesstalder, herunder ustrøede arealer bag foderbordet. Bestemmelsen omfatter også gangarealer i sygebokse, kælvningsbokse m.v. Ved betongulve kan skridsikkerhed sikres ved, at gulvene enten er kostet eller rillet (profileret). Ved gummibelagte gulve kan skridsikkerhed sikres ved at gulvet er profileret. Det fremgår af § 18, stk. 2, at gødning skal fjernes så ofte som nødvendigt for at sikre skridsikre gulve og god klovsundhed. Ved brug af faste betongulve skal gulvet være drænet for at opfylde bestemmelsen.

Ifølge § 19, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg skal underlaget i hvilearealet bestå af et tørt og blødt materiale. Ved blødt materiale forstås f.eks. madrasser, gummi, sand, halm eller savsmuld. Det fremgår af § 19, stk. 2, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om størrelsen og indretningen af hvilearealet, herunder størrelsen og indretningen af sengebåse. For bygninger, der er taget i brug før den 1. juli 2010, kan der ikke fastsættes regler, der går videre end kravene i "Indretning af stalde til kvæg – Danske anbefalinger" fra 2001. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i

bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende bl.a. størrelsen af sengebåse og hvileareal.

Det følger af § 20, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at gangarealer i stalde, herunder gangarealet mellem sengebåserækker, skal være indrettet således, at der er tilstrækkelig mulighed for, at køerne uhindret kan vende sig og frit passere hinanden. Det gælder dog ikke malkeområdet. Ifølge § 20, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte nærmere regler om bredden af gangarealet. For bygninger, der er taget i brug før den 1. juli 2010, kan der ikke fastsættes regler, der går videre end kravene i "Indretning af stalde til kvæg – Danske anbefalinger" fra 2001. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg desangående.

Ifølge § 21, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, skal der i sengebåsestalde være mindst én sengebås pr. ko. Det følger af § 21, stk. 2, at sengebåse skal være indrettet sådan, at koen kan lægge sig, hvile sig og rejse sig uden besvær.

Efter § 22, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg skal der være mindst én tværgang for hver 15. sengebås i stalde med flere end tre rækker sengebåse. Der skal være mindst én tværgang for hver 20. sengebås i stalde med to eller tre rækker sengebåse. Hvis en række af sengebåse støder op imod en væg, skal der være en tværgang efter højst syv sengebåse. Ifølge § 22, stk. 2, kan miljø- og føde- vareministeren fastsætte regler om bredden af tværgange. Bemyndigelsen indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om bredden af tværgange afhængig af antallet af sengebåserækker og af, om der i tværgangen er placeret drikkekar, kobørster eller begge dele. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende bredden af tværgange afhængig af, antallet af sengebåserækker og af, om der i tværgangen er placeret drikkekar, kobørster eller begge dele.

Det fremgår af § 24, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at der skal være mindst én sygeplads på bedriften. Hvis besætningen er på mere end 100 køer, skal der være mindst én sygeplads pr. 100 køer. Ved beregning af kravet til antallet af sygepladser afrundes til nærmeste hele antal sygepladser. Der kan være flere sygepladser i én sygeboks. Af § 24, stk. 2, fremgår, at syge og tilskadekomne dyr skal opstaldes i enkeltsygebokse, hvis det er nødvendigt. Af § 24, stk. 3, fremgår, at sygebokse ikke må bruges som kælvningsbokse. Det følger af lovens § 27, stk. 4, at kælvningsbokse kun må bruges som sygebokse, hvis kreaturet, der opstaldes, lider af en ikke-smitsom sygdom, eller hvis det bliver sygt i forbindelse med kælvning. Af § 24, stk. 4, fremgår, at underlaget i sygebokse, herunder i eventuelle sengebåse, skal bestå af tørt og blødt materiale. Tørt og blødt materiale skal forstås i overensstemmelse med det tilsvarende krav i § 19. Af § 24, stk. 5, fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om størrelsen og indretningen af sygebokse og sygepladser. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser desangående i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg.

Det følger af § 25, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at der i malkestalde skal være en særskilt opsamlingsplads, hvor køerne kan opholde sig umiddelbart inden malkning. Kravet om en opsamlingsplads skal sikre, at der er en jævn og glidende tilgang af nye køer til selve pladsen, hvor malkningen foregår. Opsamlingspladsen skal udgøre et areal på mindst 1,5 m² pr. ko for store racer og 1,35 m² for små racer. Gulvet på opsamlingspladsen skal være eftergiveligt. Kravet kan opfyldes med gummi eller andet eftergiveligt materiale, der sikrer, at koens klove og ben belastes mindst muligt. Det fremgår af § 25, stk. 2, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om malkning. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende bl.a. maskinmalkning i sygebokse og kælvningsbokse og beredskabsplaner ved strømsvigt, når der anvendes maskinmalkningsanlæg.

Det fremgår af § 26 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at ministeren for fødevarer, fiskeri og

ligestilling kan fastsætte regler om adgang til foder og vand, herunder, om antallet af ædepladser, indretning af foderbord og sammensætning af foder. Bestemmelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg bl.a. vedrørende adgang til foder, fodersammensætning og størrelsen af ædepladsen ved foderbordet.

Det fremgår af § 27, stk. 2, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at der skal være mindst én enkeltkælvningsboks på bedriften. Hvis besætningen er på mere end 100 kreaturer, skal der i kælvningsfaciliteten være mindst fire pladser pr. 100 kreaturer, hvoraf mindst halvdelen skal være enkeltkælvningsbokse. Bestemmelsen indebærer, at den anden halvdel af pladserne kan bestå i pladser i en fælles forberedelsesboks. Ved beregning af kravet til antallet af pladser i kælvningsfaciliteten afrundes til nærmeste hele antal pladser.

Det følger af § 27, stk. 3, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at bestemmelsen i stk. 2 ikke gælder, hvis alle kælvninger på en bedrift finder sted på græs, jf. stk. 1, 2. pkt.

Ifølge § 27, stk. 4, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg må kælvningsbokse og fællesforberedelsesbokse til højdrægtige køer og kvier kun bruges som sygeboks, hvis kreaturet, der opstaldes, lider af en ikke-smitsom sygdom, eller hvis det bliver sygt i forbindelse med kælvning.

Det fremgår af § 27, stk. 5, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at underlaget i enkeltkælvningsbokse og fællesforberedelsesbokse til højdrægtige køer og kvier, herunder i eventuelle sengebåse, skal bestå af et tørt og blødt materiale. Tørt og blødt underlag skal forstås i overensstemmelse med kravet i lovens § 19.

Det fremgår endvidere af § 27, stk. 6, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om størrelsen og indretningen af kælvningsbokse og fællesforberedelsesbokse til højdrægtige dyr. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg desangående.

Af § 29 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at bestemmelserne i lovens § 15, §§ 18-23, § 24, stk. 2-4, og § 26, som er refereret ovenfor, finder tilsvarende anvendelse på ungdyr.

Herudover gælder der særlige regler for ungdyr, som fremgår af §§ 30-32 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Af lovens § 30 fremgår det, at fuldspaltegulve ikke må anvendes i stalde med ungdyr. Med fuldspaltegulv forstås gulve med spalter på både hvile- og ædearealet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovens § 43 om kviekalves og kviers adgang til græsarealer i en overgangsperiode.

Af § 31 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om størrelsen og indretningen af bokse til ungdyr og om ungdyrs adgang til at udføre hudpleje. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende krav til totalareal i fællesbokse med strøelse i hele boksen og for fællesbokse med ustrøet ædeareal, samt mindstekrav til liggearealet i fællesbokse med ustrøet ædeareal. Endvidere er der fastsat bestemmelser om at ungdyr, der opstaldes i grupper, skal have adgang til at udføre hudpleje.

Af § 32 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fremgår, at der i stalde med ungdyr altid skal være mindst én ledig plads i en sygeboks. Med mindst én ledig plads i en sygeboks forstås, at den ansvarlige for bedriften straks skal gøre mindst én yderligere sygeplads klar til brug, når øvrige sygepladser anvendes.

Det fremgår af § 33 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at bestemmelserne i lovens § 19, stk. 2, og §§ 20-22, 26, 30 og 31, som er beskrevet ovenfor, finder tilsvarende anvendelse på kalve.

Herudover er der i § 34 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fastsat krav om, at der ved produktion af slagtekalve skal være et modtageafsnit for nyankomne kalve, hvor det sikres, at kalvene er sunde og raske, før de indsættes i besætningen. Den specialiserede produktion af slagtekalve indebærer, at kalve fra mange forskellige besætninger samles, og ved denne flytning er kalvene udsat for stressbelastning, smittefare og foderskift, hvilket gør kalvene disponerede for sygdomme. Sektionering, holddrift og små grupper vil mindske belastningen og smittefaren. Der er derfor krav om etablering af et modtagerafsnit for nyankomne kalve, således at det sikres, at de er sunde og raske, før de indsættes i besætningen.

2.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.

Det fremgår af lovforslagets § 18, at opholdsrum eller opholdsarealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses, og at det herunder skal sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed, også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov. Kravet om bevægelsesfrihed finder også anvendelse på bindsel, tøjlr og lignende indretninger. Det bemærkes, at krav om dyrs adgang til udearealer reguleres i lovforslagets kapitel 2. Der henvises til bemærkningerne i afsnit 2.2.

Bestemmelsen i lovforslagets § 18 viderefører dyreværnslovens § 3, stk. 1 og 2, idet der dog er foretaget en sproglig tilpasning af den foreslåede § 18, stk. 1, således at det præciseres, at der er tale om opholdsrum og opholdsarealer, altså steder, hvor dyr opholder sig. De behov, der nævnes i lovforslagets § 18, stk. 1, er de behov, der fremgår af den foreslåede § 3.

Det fremgår af lovforslagets § 19, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætte regler om udformning og indretning af opholdsarealer og opholdsrum for dyr, herunder om plads, støj, lys og lysprogrammer, staldklima m.v. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om inventar m.v. i opholdsarealer og opholdsrum. Ministeren kan fastsætte regler om, at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug.

Med lovforslaget foreslås det, at dyreværnslovens § 4, stk. 2, ophæves. Dyrevelfærd og -adfærd er genstande for videnskabelig forskning af et ikke ubetydeligt omfang og genererer ny viden, der afstedkommer et behov for løbende at kunne justere reglerne i forhold til de rum og arealer m.v., hvor dyrene holdes. Dette indebærer ofte, at der er behov for en lovændring, fordi en række dyreartsspecifikke regler er fastsat ved lov. Ophævelse af dyreværnslovens § 4, stk. 2, vil således betyde, at nye eller ændrede regler mere fleksibelt kan fastsættes i bekendtgørelsesform. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ophævelsen af dyreværnslovens § 4, stk. 2, endvidere vil danne grundlag for en enklere og mere overskuelig lovstruktur. Med ophævelse af § 4, stk. 2, kan de dyreartsspecifikke love om henholdsvis malkekvæg og afkom af malkekvæg, svin, heste, slagtekyllinger og slagtekalkuner ophæves, og bestemmelserne kan videreføres i bekendtgørelser. Det er således hensigten med ophævelsen af § 4, stk. 2, at der udstedes én artsspecifik bekendtgørelse for hver dyreart, som samler reglerne, der gælder for dyrearten, ét sted. Dette vil betyde en væsentligt øget brugervenlighed.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i afsnit 1.4. og 1.5.1.

Af lovforslagets § 19, stk. 2, fremgår, at der ved fastsættelse af regler efter forslaget § 19, stk. 1, skal fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig. Bestemmelsen viderefører dyreværnslovens § 4, stk. 3. Det følger af bestemmelsen, at man skal tilsikre, at landbruget får mulighed for at rette ind efter de nye bestemmelser, således at der tages hensyn til de praktiske og økonomiske konsekvenser, som ny lovgivning har for den enkelte producent og landbruget som sådan. Der er ikke med forslaget tilsigtet materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Den foreslåede § 20, stk. 1, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om udendørs hold af landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, herunder muligheden for skygge og adgang til stald

eller læskur. Bemyndigelsen skal i første omgang bruges til at fastsætte regler i bekendtgørelsesform, som svarer til § 13 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017 og til § 19, stk. 1-3, i lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017.

Den foreslåede § 20, stk. 2, er ny og indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at dyr af bestemte racer og krydsninger heraf kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det. Der er tale om en udvidelse af den bemyndigelse, der findes i § 20, 2. pkt., i lov om hold af heste, og som omfatter heste og æsler af bestemte racer. Miljø- og Fødevarerministeriet har fundet det hensigtsmæssigt at udvide bemyndigelsen til at omfatte bestemte racer af alle dyrearter og også krydsninger af disse racer. Dette skal ses i lyset af, at praktiske erfaringer eller ny videnskabelig viden i fremtiden kan vise et behov for at kræve adgang til læskur eller bygning for andre dyrearter end heste og æsler. Det kan i den forbindelse være relevant at undtage bestemte racer og krydsninger heraf fra kravet om adgang til læskur eller bygning. Dette skyldes, at der indenfor de fleste dyrearter vil være nogle racer, der er så robuste, at det er forsvarligt at lade dem gå ude døgnet rundt om vinteren uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det. Krydsninger af to robuste racer vil typisk have bevaret de oprindelige racers robusthed.

Dyreværnslovens § 6, som bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om indretning, drift og anvendelse af ægproduktionssystemer, videreføres ikke særskilt, men bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler vil blive omfattet af bemyndigelsen i lovforslagets § 19, stk. 1. Der vil som konsekvens af, at dyreværnslovens § 4, stk. 2, foreslås ophævet, ikke være behov for at opretholde lovens § 6.

2.5. Lovforslagets kapitel 5 om uddannelse m.v.

2.5.1. Gældende ret

Dyreværnsloven har ikke et særskilt kapitel om uddannelse. Bestemmelser herom findes bl.a. i kapitel 1 om generelle bestemmelser og i kapitel 3 om fremvisning og salg.

Dyreværnslovens § 7, stk. 1, bemyndiger miljø og fødevarerministeren til at fastsætte regler om uddannelseskra v vedrørende dyrevelfærd til personer, som er ansvarlige for landbrugsmæssigt hold af dyr.

Bemyndigelserne i dyreværnslovens § 7 er udnyttet ved fastsættelse af regler i bekendtgørelse nr. 650 af 31. maj 2018 om uddannelseskra v for den besætningsansvarlige for landbrugsmæssigt hold af svin, malkekvæg og æglæggende høner. Bekendtgørelsens uddannelseskra v finder anvendelse for den besætningsansvarlige for landbrugsmæssigt hold af svin, malkekvæg og æglæggende høner, hvis dyreholdet overskrider nærmere angivne tærskelværdier. Endvidere er bemyndigelsen udnyttet til fastsættelse af regler i bekendtgørelse nr. 1319 af 23. november 2018 om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlige for driften af minkfarme, samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme.

Uddannelseskra vet, der fastsættes i medfør af dyreværnslovens § 7, stk. 1, gælder for den besætningsansvarlige, hvilket indebærer, at kra vet finder anvendelse på personer, som har det daglige ansvar for pasningen af dyrene. Dette kan være ejeren eller den person, som ejeren har udpeget til at varetage det daglige ansvar for pasning af dyrene i en besætning. Såfremt den besætningsansvarlige ikke er ejeren selv, vil det være ejerens ansvar at påse, at der på bedriften er en besætningsansvarlig, og at denne opfylder uddannelseskra vet. Hvis den besætningsansvarlige ikke deltager i den daglige pasning af dyrene, forudsættes det, at den besætningsansvarlige er til stede i besætningen i et sådant omfang, at denne kan føre tilsyn med, at pasning af dyrene sker på forsvarlig vis. Den besætningsansvarlige behøver ikke at være den, som rent faktisk udfører det daglige arbejde med pasning af dyrene, men det er den pågældendes ansvar at påse, at dyrene passes på forsvarlig vis. Den besætningsansvarlige har, som en del af ansvaret, til opgave at sikre, at øvrigt personale har eller bibringes de relevante faglige færdigheder, så dyrene passes velfærdsmæssigt forsvarligt.

Uddannelseskravet gælder i forhold til personer, der overtager ansvaret som besætningsansvarlig for første gang, med en frist for opfyldelse af kravet.

Definitionen af, hvad der forstås ved et erhvervmæssigt hold af husdyr, er fleksibel, idet begrebet erhvervmæssigt hold af dyr rykker sig i takt med ændrede produktionsformer og kan være forskellig afhængig af dyrekategorier. Ved fastlæggelse af, hvad der skal forstås ved erhvervmæssigt hold af malkekvæg, svin og æglæggende høner, er der i ovennævnte bekendtgørelse fastlagt tærskelværdier for besætningsstørrelser for de enkelte dyrearter.

Uddannelsen skal omhandle dyrevelfærdsmæssige forhold af betydning i forhold til hold af den respektive dyreart. Der skal være særligt fokus på at give den besætningsansvarlige kendskab til gældende lovgivning, dyrenes adfærdsmæssige behov, håndtering af dyr samt dyrevelfærdsmæssige problemstillinger og deres løsning.

Uddannelseskravet vil som udgangspunkt kunne opfyldes i form af den landbrugsuddannelse, der udbydes af landbrugsskolerne, eller en anden selvstændig uddannelse end landbrugsuddannelsen. Undtaget fra uddannelseskravet er f.eks. dyrlæger eller kandidater i husdyrvidenskab, som via deres uddannelse må forventes at have erhvervet sig de nødvendige kompetencer inden for dyrevelfærd.

En anden uddannelse end landbrugsuddannelsen vil skulle have den varighed, der er nødvendig for, at emner vedrørende dyrevelfærd, som er relevante for den pågældende dyreart, kan behandles på en så tilstrækkelig vis, at der opnås samme kompetenceniveau i forhold til dyrevelfærd, som der opnås gennem landbrugsuddannelsen.

Der vil i særlige situationer kunne opnås dispensation fra uddannelseskravet på baggrund af relevant erhvervs erfaring. Der kan f.eks. være tale om en situation, hvor der er ønske om, at en person, der gennem længere tid har arbejdet som medarbejder i en besætning, overtager ansvaret for besætningen. Dette kan skyldes, at den besætningsansvarlige, der kan være ejeren, f.eks. på grund af alder eller sygdom ønsker at trække sig tilbage og overdrage ansvaret til en medarbejder, der er fortrolig med besætningen.

Det fremgår af dyreværnslovens § 7, stk. 2, at ministeren kan fastsætte regler om uddannelseskrav vedrørende dyrevelfærd til andre personer, end de i stk. 1 nævnte, som er beskæftiget med landbrugsmæssigt hold af pelsdyr.

Det fremgår af dyreværnslovens § 7, stk. 3, at ministeren kan fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser, uddannelsens indhold og varighed, krav til undervisere, eksamen og opnåelse af kursusbevis for gennemført uddannelse samt udformning af kursusbeviser.

Fødevarestyrelsen tager stilling til, om en selvstændigt udbudt anden uddannelse end landbrugsuddannelsen vurderes at tilvejebringe et kompetenceniveau, der i forhold til dyrevelfærd svarer til landbrugsuddannelsen. Fødevarestyrelsen skal godkende et kursus, inden kurset udbydes, herunder indhold og varighed af kurset, krav til undviseres kvalifikationer, eksamen og udstedelse af kursusbeviser. Der kan bl.a. stilles krav om, at uddannelse afsluttes med en eksamen, og at betingelsen for at opnå kursusbevis er, at deltageren har bestået eksamen på et nærmere fastsat minimumsniveau for besvarelse af eksamensspørgsmålene, ligesom der kan stilles formkrav til udformningen af kursusbeviser.

Ifølge dyreværnslovens § 18, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om indretning og drift af virksomheder, der bedriver erhvervmæssige handel med og opdræt af dyr, jf. dyreværnslovens § 18, stk. 1. Ministeren kan herunder bl.a. stille krav til personalet, og om tilsyn. Dyreværnslovens § 18, stk. 1-2, omfatter virksomheder, der driver erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr, dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på handel med og opdræt af dyr til landbrugsformål.

Bestemmelsen i dyreværnslovens § 18, stk. 2, er udnyttet til at fastsætte krav om uddannelse af den eller de personer, der har det daglige ansvar for visse typer virksomheder, der er omfattet af kravet om tilladelse jf. dyreværnslovens § 18, stk. 1. Krav om uddannelse er fastsat i bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervsmæssig handel med dyr (dyrehandlerbekendtgørelsen), hvor der endvidere er fastsat uddannelseskra­v for visse ansatte, som håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr og bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner, hundeeinternater m.v. Uddannelseskra­vene forbliver gældende, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler, der er udstedt med hjemmel i den foreslåede § 21.

Udover bestemmelserne i dyreværnsloven er der i de artsspecifikke love om hold af heste og om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg ligeledes bestemmelser om uddannelse.

Med hjemmel i § 19 i lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 11. januar 2017, er det i § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 245 af 16. marts 2010 om uddannelse og kvalifikationer ved hold af slagtekyllinger fastsat, at den eller de fysiske personer, der har det daglige ansvar for en bedrift med slagtekyllinger, skal have gennemført og bestået et kursus om de emner, der er nævnt i bilag IV til Rådets direktiv 2007/43/EF af 28. juni 2007 om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger, EF-tidende 2007 nr. L182, side 19.

Det fremgår af § 28, stk. 2, i lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at beskæring eller anlæggelse af beslag kun må foretages af personer, der har den relevante faglige uddannelse hertil. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan desuden fastsætte krav til uddannelsen. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet. Ved heste forstås dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, jf. definitionen i lov om hold af heste. Ordet heste omfatter således i dette og følgende afsnit dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Det fremgår af § 29, 1. pkt., i lov om hold af heste, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at mærkning af heste skal foretages af personer, som er uddannet hertil. Af § 29, 2. pkt., i lov om hold af heste fremgår, at miljø og fødevareministeren kan fastsætte krav til uddannelsen.

Det fremgår af § 30 i lov om hold af heste, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at den, som er ansvarlig for et professionelt hestehold, skal være over 18 år og besidde en relevant faglig uddannelse hertil. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan desuden fastsætte krav til uddannelsen. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet. Det bemærkes, at et hestehold kan bestå af heste, æsler eller krydsninger heraf, idet heste i lov om hold af heste er defineret som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Det fremgår af § 11, stk. 2, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, hvem der må foretage kloveftersyn, -behandling og -beskæring, og at ministeren herunder kan fastsætte krav om uddannelse til personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan desuden fastsætte krav til uddannelsen. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet.

Mht. uddannelse i relation til transport af dyr følger det af § 12, stk. 1, i dyreværnsloven, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om transport af dyr og om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning. Der er tale om bred bemyndigelse til at fastsætte regler om transport af dyr, herunder uddannelseskra­v.

Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte krav om uddannelse i transport af dyr for personale i transportvirksomheder og på samlesteder samt for førere og ledsagere på vej­køretøjer, som transporterer dyr. Kra­vene er fastsat i bekendtgørelse nr. 1471 af 8. december 2015 om uddannelse i transport af dyr. Af

bekendtgørelsens § 1 fremgår, at den ansvarlige for transportvirksomheder og samlesteder kun må betro håndteringen af dyr til personale, som er blevet undervist i bestemmelserne i bilag I og II til Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter. Dette krav suppleres for så vidt angår førere og ledsagere på vejkkøretøjer, som transporterer dyr, af et krav om, at de skal være i besiddelse af et kompetencebevis, jf. bekendtgørelsens stk. 2.

Undervisningen i forordningens bilag I og II benævnes del 1, mens kompetencebevisuddannelsen benævnes del 2. Begge uddannelser er etableret efter reglerne i lov om arbejdsmarkedsuddannelse, jf. bekendtgørelsens § 4. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen om uddannelse i transport af dyr, at Fødevarestyrelsen kan godkende en anden uddannelse i transport af dyr, der er etableret af virksomheder, organisationer og andre, forudsat at uddannelsen er på mindst samme niveau som den i § 4 nævnte uddannelse.

Desuden fastsætter bekendtgørelse om uddannelse i transport af dyr regler om suspension og inddragelse af kompetencebevis. Det fremgår således af bekendtgørelsens § 6 at en fører eller ledsager, der gør sig skyldig i en overtrædelse af forordningen eller nationale regler om transport af dyr, under nærmere angivne omstændigheder, kan få suspenderet eller inddraget sit kompetencebevis.

2.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås, at uddannelseskra v samles i et fælles kapitel om uddannelse m.v. i relation til håndtering af, transport af og ansvar for dyr, både for så vidt angår personer, som er ansvarlige for landbrugsmæssigt hold af dyrpersoner, som er ansvarlige for erhvervsmæssigt opdræt af andre dyr end disse, f.eks. hunde, samt personer, der er ansat i transportvirksomheder og på samlesteder og førere og ledsagere på vejkkøretøjer, som transporterer dyr.

På denne baggrund foreslås bemyndigelserne til, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler vedrørende uddannelse, jf. § 7, stk. 1 og 3, § 12, stk. 1, og § 18, stk. 2, i dyreværnsloven, §§ 28 og 30 i lov om hold af heste og § 11, stk. 2, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg samt uddannelseskra v udstedt i medfør af § 19 i lov om hold af slagtekyllinger samlet i ét kapitel.

Med lovforslagets § 21, stk. 1, nr. 1 og stk. 2, foreslås dyreværnslovens § 7, stk. 1 og 3, om uddannelse i forbindelse med landbrugsmæssigt hold af dyr videreført. Dyreværnslovens § 7, stk. 2, videreføres ikke, idet det i politisk forlig om Veterinærforlig III 2018 - 2021 af 13. december 2017 blev aftalt, at uddannelseskra vet vedrørende dyrevelfærd til andre personer end den virksomhedsansvarlige, som er beskæftiget med landbrugsmæssigt hold af pelsdyr, ikke længere skulle være gældende. Kra vet om uddannelse af andre personer end virksomhedsansvarlige, som er beskæftiget med landbrugsmæssigt hold af mink, er således bortfaldet med bekendtgørelse nr. 1319 af 23. november 2018 om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlige for driften af minkfarme, samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme.

Lovforslagets § 21, stk. 1, nr. 2-6, stk. 2 og 3, uddyber den del af bemyndigelsen i dyreværnslovens § 18, stk. 2, der vedrører uddannelseskra v. Miljø- og fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at bemyndigelsen til at fastsætte kra v til uddannelse af både den virksomhedsansvarlige, som har det daglige ansvar for virksomhedens dyrehold, og af ansatte i virksomheder m.v., der kun må drives med tilladelse i henhold til dyreværnslovens § 18, stk. 1, fremgår eksplicit for de enkelte virksomhedstyper. Den foreslåede § 21 indebærer således ikke nogen materielle ændringer i forhold til indholdet af bemyndigelsen i dyreværnslovens § 18, stk. 2, men specificerer anvendelsesområdet.

Med lovforslagets § 22 foreslås § 30 i lov om hold af heste videreført, således, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at den, som er ansvarlig for et professionelt hestehold, der i medfør af definitionen af heste i lov om hold af heste kan bestå af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, skal være over 18 år og besidde en relevant faglig uddannelse. Det foreslås endvidere, at ministeren kan fastsætte regler om, hvilke uddannelser, der opfylder kra vet i stk.1. Bestemmelsen viderefører med en sproglig justering §

30 i lov om hold af heste. Bemyndigelsen er ikke udnyttet, idet det antages, at værdien af et professionelt hestehold, som i dag typisk alene består af heste, tilsiger, at den ansvarlige typisk er over 18 år og har en uddannelse i form af en af de uddannelser, der udbydes i privat eller offentligt regi, og som er rettet mod personer, der beskæftiger sig med heste. Uanset dette finder Miljø- og fødevareministeriet det hensigtsmæssigt at videreføre bemyndigelsen, da det ikke kan udelukkes, at fremtiden vil bringe ændrede eller nye former for professionelle hold af heste, æsler eller krydsninger heraf.

Med lovforslagets § 23, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om uddannelseskraft til personer, som foretager mærkning, beskæring eller anlæggelse af beslag på dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Med bestemmelsen videreføres bemyndigelsen i § 28, stk. 2, 1. pkt., i lov om hold af heste, for så vidt angår beskæring og anlæggelse af beslag, idet det dog præciseres, at bestemmelsen finder anvendelse på dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, jf. anvendelsesområdet for lov om hold af heste. Bemyndigelsen er ikke udnyttet. Miljø- og Fødevareministeriet finder det imidlertid hensigtsmæssigt at videreføre den.

Beskæring og anlæggelse af beslag udføres i dag af både af beslagsmede, der har gennemgået en formel uddannelse, og beslagsmede, der ikke har. Når bemyndigelsen ikke er udnyttet, skyldes det, at der er foretaget en afvejning af forskellige hensyn. Det er herunder vurderet, at et uddannelseskraft kan få uønskede konsekvenser især i form af en reduktion i det antal beslagsmede, der vil være til rådighed, såfremt der stilles krav om uddannelse. Det har endvidere indtil nu ikke været muligt at få tilstrækkelig dokumentation for, om der er forskel på, hvor mange og hvor alvorlige skader, der er forekommet afhængig af, om beskæring eller anlæggelse af beslag er foretaget af en uddannet beslagsmed eller ej. Der har i 2018 og 2019 været gennemført en spørgeskemaundersøgelse i forbindelse med, at medarbejdere fra Fødevarestyrelsen har været i hestehold. Ved undersøgelsen kunne der ikke påvises en sammenhæng mellem væsentlige skader og uddannelse i forbindelse med beskæring og anlæggelse af beslag på heste. Det er således ministeriets opfattelse, at undersøgelsen ikke på nuværende tidspunkt giver belæg for at fastsætte regler om uddannelse som forudsætning for at beskære og anlægge beslag på heste. Det er dog ministeriets opfattelse, at bemyndigelsen bør opretholdes, da undersøgelsens resultat er behæftet med en vis usikkerhed, dels fordi der kun blev oplyst om et meget lille antal væsentlige skader, dels på grund af en vis usikkerhed for så vidt angår antal ikke-uddannede beslagsmede. Dertil kommer, at det ikke kan udelukkes, at den kompetence ikke-uddannede beslagsmede er i besiddelse af i dag, i fremtiden kan ændres i negativ retning.

Bemyndigelsen i forslagets § 23, stk. 1, viderefører endvidere for så vidt angår mærkning af dyr af heste- og æselarten og krydsninger heraf bemyndigelsen § 29, 1. pkt., i lov om hold af heste. Bemyndigelsen er ikke udnyttet, men kan i fremtiden blive udnyttet til at ændre eller nyaffatte bekendtgørelse nr. 804 af 22. juni 2017 om identifikation af dyr af hestefamilien, såfremt anvendelsesområdet indskrænkes til dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Bekendtgørelsen har hjemmel i dyreværnslovens § 14, stk. 3. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. krav om, at kun dyrlæger og personer, der har bestået et kursus godkendt af Fødevarestyrelsen, må implantere transpondere i dyr af hestefamilien. Bekendtgørelsen har i dag bl.a. hjemmel i dyreværnslovens § 14, stk. 3.

Med lovforslagets § 23, stk. 2, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om uddannelseskraft til personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring af malkekvæg. Bestemmelsen viderefører bemyndigelsen i § 11, stk. 2, 1. pkt., 2. led, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, efter hvilken ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte krav om uddannelse til personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Bemyndigelsen er ikke udnyttet. Korrekt klovpleje har stor betydning for kreaturers velfærd og sundhed. Miljø- og Fødevareministeriet finder derfor relevant at videreføre bemyndigelsen, da det ikke kan udelukkes, at især praktiske erfaringer i fremtiden kan vise, at der er behov for et krav om uddannelse.

Med lovforslagets § 23, stk. 3, 1. pkt., bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, hvilke uddannelser, eller dele heraf, der kan opfylde kravene nævnt i forslaget § 23, stk. 1 og 2. Bestemmelsen viderefører § 28, stk. 2, 2. pkt., og § 29, 2. pkt., i lov om hold af heste samt § 11, stk. 2, 2. pkt., i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg.

Med lovforslagets § 23, stk. 3, 2. pkt., bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling endvidere til at fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser og om uddannelsers indhold og varighed. Denne bestemmelse er ny og skal ses som en præcisering af, at der kan stilles om godkendelse, indhold og varighed af de uddannelser, der nævnes i 1. pkt.

Bemyndigelserne i lovforslagets § 23, stk. 3, vil finde anvendelse i det omfang, der fastsættes krav om uddannelse i medfør af lovforslagets § 23, stk. 1 og 2.

Lovforslagets § 24 viderefører bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12, stk. 1, hvorefter der kan fastsættes regler om transport af dyr generelt, for så vidt angår den del af bemyndigelsen, der vedrører fastsættelse af regler om uddannelseskrav. Med forslaget § 24, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om uddannelse til personer, som er ansat i transportvirksomheder og på samlesteder og for førere og ledsagere på vejkøretøjer, der transporterer dyr. Med forslaget § 24, stk. 2 bemyndiges ministeren endvidere til at fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser, uddannelsers indhold og varighed, krav til undervisere, eksamen og opnåelse af kursusbevis for gennemført uddannelse samt udformning af kursusbeviser. Med forslaget § 24, stk. 3 bemyndiges ministeren til at fastsætte regler om suspension og fratagelse af kursusbeviser, herunder kompetencebeviser, vedrørende transport af dyr.

2.6. Lovforslagets kapitel 6 om aflivning, herunder slagtning

2.6.1. Gældende ret

2.6.1.1. Aflivning, herunder slagtning, af dyr

Det fremgår af dyreværnslovens § 13, stk. 1, at den, der vil aflive et dyr, skal sikre sig, at dyret aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt. Det fremgår endvidere, at aflivning ved drukning ikke må finde sted.

Med udtrykket ”så hurtigt og smertefrit som muligt” signaleres, at der kan være situationer, hvor det kan være nødvendigt at fravige udgangspunktet om at anvende den hurtigste og mest smertefri aflivningsform. Der kunne f.eks. være tale om aflivning af skadedyr som f.eks. rotter eller aflivning af et stort antal dyr i forbindelse med bekæmpelse af en alvorlig smitsom sygdom. I disse og lignende situationer kan hensynet til at forhindre smittespredning, herunder til mennesker, veje tungere end at anvende den dyrevelfærdsmæssigt mest optimale aflivningsmetode.

Forbuddet mod aflivning ved drukning gælder alle dyr uanset art og størrelse. Bestemmelsen gælder også aflivning af skadedyr som led i skadedyrsbekæmpelse.

Dyreværnslovens § 13, stk. 2, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte nærmere regler om aflivning af dyr, herunder regler om slagtning og om forbud mod visse aflivningsformer samt regler om, at aflivning af visse større dyr kun må foretages af en dyrlæge eller anden autoriseret person. Denne bemyndigelse skal bl.a. ses i lyset af, at den europæiske konvention om beskyttelse af kæledyr (EST no. 125) af 13. november 1987 foreskriver, at aflivning som udgangspunkt skal foretages af en dyrlæge eller anden kompetent person.

Bestemmelsen giver ministeren mulighed for at fastsætte regler om forbud mod aflivningsformer, hvor dyret beviseligt påføres en lidelse, der går videre end det, der kan være uundgåeligt ved aflivning. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagtning og aflivning af dyr.

2.6.1.2. Slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste

Det fremgår af § 1, stk. 1, i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013, at slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden som udgangspunkt er forbudt. Der er fastsat en række undtagelser fra forbuddet i loven, herunder om, at der f.eks. kan ske slagtning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, hvis der er tale om nødslagtning, hvor dyret aflives på bedriften, eller hvis dyret er blevet transporteret til et slagteri med henblik på slagtning. Det er i så fald en betingelse, at slagtningen udføres af en dyrlæge eller af en person under dennes tilsyn.

Forbuddet omfatter produktionsdyr, hvorved forstås kvæg, svin, får, geder og andre produktionsdyr, som f.eks. farmede hjorte, kaniner, og pelsdyr.

Loven omfatter – ud over produktionsdyr – specifikt heste (og ikke æsler medmindre disse holdes som produktionsdyr). Når heste specifikt er nævnt, skyldes det, at de fleste heste i dag ikke holdes som landbrugsdyr.

I §§ 2 og 3 lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden er der fastsat undtagelser fra slagteforbuddet, når der er tale om nødslagtning af dyr på bedriften eller slagtning af dyr, der er blevet transporteret til slagteri med henblik på slagtning, samt aflivning af dyr med injektion af bedøvelsesmiddel (barbiturater), aflivning som led i offentlig sygdomsbekæmpelse eller aflivning som led i tekniske eller videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet. Den praktiske konsekvens heraf er således, at alene hjemmeslagtning er forbudt.

Slagteforbuddet gælder ikke, hvis der er tale om nødslagtning, hvor dyret aflives på bedriften, jf. lovens § 2, stk. 1. Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2004/ 853/EF af 20. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit I, kapitel VI, at det bl.a. er en forudsætning for at tale om nødslagtning, at der har været tale om et i øvrigt sundt dyr, og at det har været udsat for en ulykke, der har haft til følge, at dyret af hensyn til dets velfærd ikke har kunnet bringes til slagteriet. Dyret skal underkastes inspektion af en dyrlæge før slagtning.

Det bemærkes, at i den situation, hvor det højdrægtige dyr er transporteret til slagteri med henblik på slagtning, er dette sket i strid med forbuddet mod at transportere højdrægtige dyr, jf. Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter. I § 2, stk. 3, i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden er der en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om håndtering af fostre i forbindelse med slagtning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, når dyrene nødslagtes eller slagtes efter de er indbragt til slagteri med henblik på slagtning. Bestemmelsen blev indsat med henblik på udstedelse af administrative forskrifter der sikrer, at fosteret efter nødslagtning eller slagtning bliver ilivmoderen tilstrækkelig længe til, at det med sikkerhed er dødt.

Bemyndigelsen giver mulighed for eventuel fastsættelse af en minimumsperiode fra slagtning af moderdyret til udtagning af fosteret med henblik på at sikre, at fosteret er dødt ved udtagning. Hvis fostret ikke er dødt, når det tages ud af moderdyret, kan det ikke afvises, at der opstår dyreværns-mæssige problemer, idet fostret muligvis kan opleve smerte. Bemyndigelsen er ikke udnyttet, men det kan ikke udelukkes, at ændrede slagtemetoder kan indebære et behov for at fastsætte regler i fremtiden.

Ved håndhævelse af lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013, er der taget udgangspunkt i den for den enkelte dyreart gennemsnitlige drægtighedsperiode.

Nedenfor gengives i skematisk form en oversigt over den gennemsnitlige længde af forskellige dyrearters drægtighedsperioder og den sidste tiendedel heraf afrundet til hele dage.

Dyreart	Drægtighedsperiodens længde	En tiendedel af drægtighedsperioden
Heste	340 dage	34 dage
Kvæg	282 dage	28 dage
Får	148 dage	15 dage
Geder	150 dage	15 dage
Svin	114 dage	11 dage
Hjorte	234 dage	23 dage
Kaniner	31 dage	3 dage
Mink	50 dage	5 dage
Ræve	52 dage	5 dage
Ildere/ fritter	42 dage	4 dage

Der er ikke nogen dyrevelfærdsmæssige forhold, der tilsiger, at højdrægtige dyr i højere grad end andre dyr udsættes for smerte, lidelse, angst m.v., når de slagtes, forudsat at gældende regler vedrørende aflivning, herunder slagtning, overholdes.

Loven har et dyreetisk sigte, idet der ikke er nogen viden, der tilsiger, at højdrægtige dyr udsættes for dyrevelfærdsmæssigt betænkelige forhold i form af smerte, lidelse, angst m.v., når de slagtes eller aflives efter gældende regler.

2.6.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.6.2.1. Aflivning, herunder slagtning, af dyr

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at videreføre gældende bestemmelser om aflivning, herunder slagtning af dyr. Der foreslås dog enkelte ændringer.

Miljø- og Fødevareministeriet foreslår et særskilt kapitel om aflivning, herunder slagtning af dyr, da det er fundet mere overskueligt.

I stedet for dyreværnslovens § 13, stk. 1, 2. pkt., om forbud mod aflivning af dyr ved drukning foreslås det, at bemyndigelsen i lovforslagets § 25, stk. 2, bliver anvendt til i bekendtgørelsesform at indføre forbud mod bl.a. aflivning af visse dyrearter ved drukning.

Som bestemmelsen er i dag, gælder den alle dyr uanset art, men det er ikke fundet hensigtsmæssigt at lade et kommende forbud gælde alle dyrearter, da der for en række laverestående dyrearters vedkommende, f.eks. insekter og snegle ikke synes at være videnskabelig dokumentation for, at disse føler smerte og lidelse ved drukning. Det er derfor tanken, at et kommende forbud i første omgang skal gælde hvirveldyr, undtagen fisk. Såfremt der senere kommer videnskabelig dokumentation for andre dyrearters mulige evne til at føle smerte og lidelse ved drukning, kan der i takt hermed fastsættes regler for disse i bekendtgørelsesform.

Det er endvidere fundet hensigtsmæssigt at ændre formuleringen ”dyrlæge eller anden autoriseret person” til ”dyrlæge eller anden særlig uddannet person” i lovforslagets § 25, stk. 2, 2. pkt. Ifølge bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagtning og aflivning af dyr, må dyr af hesteslægten, kvæg, strudsefugle samt hunde og katte (dog undtaget hundehvalpe og kattekillinger) kun aflives eller slagtes af dyrlæger, slagtere, personer med jagttegn eller andre personer, der har modtaget uddannelse i slagtning eller aflivning. Af de nævnte personer er det kun dyrlæger, der er autoriserede, de øvrige har modtaget uddannelse.

Det foreslås, at lovforslagets § 25 i lighed med dyreværnslovens § 13, stk. 1, også skal regulere aflivning af skadedyr som led i skadedyrsbekæmpelse. Det er ikke muligt entydigt at definere skadedyr, da betegnelsen anvendes om en betydelig og varierende mængde dyrearter, og da betegnelsen i høj grad er tidsbestemt og varierer efter samfundsudviklingen i lyset af, hvilke dyr der aktuelt kan frembyde risiko for især menneskers og dyrs sundhed m.v.

Aflivning af skadedyr bør ske ud fra grundnormen i forslaget § 25, stk. 1, hvorefter dyret skal aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt. Hensynet til effektivitet i skadedyrsbekæmpelsen vil imidlertid i praksis ofte veje tungere end hensynet til skadedyret.

Når der henses til skadedyrsbegrebets diffuse og dynamiske omfang, er det Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der kan opstå behov for at kunne fastsætte nærmere regler for aflivning af skadedyr. Dette giver den foreslåede § 25, stk. 2, mulighed for, idet der således ville kunne fastsættes regler, hvis der f.eks. opstår behov for hurtigt at kunne fastsætte regler for at imødegå et pludseligt opstået problem eller for at forbyde en dyrevelfærdsmæssigt betænkelig metode, når en ny og bedre metode er udviklet og praktisk anvendelig.

2.6.2.2. Aflivning, herunder slagtning, af højdrægtige landbrugsdyr og heste

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at de overvejelser, som gjorde sig gældende i forbindelse med udstedelse af lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013, fortsat er relevante. Bemyndigelsen i den foreslåede § 26 påtænkes således i første omgang anvendt til at udstede en samlet bekendtgørelse om aflivning, herunder slagtning, hvori vil indgå det samme materielle indhold der på nuværende tidspunkt er fastsat i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

Den foreslåede § 26, stk. 1, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om forbud mod aflivning, herunder slagtning, af drægtige landbrugsdyr og heste.

Bemyndigelsesbestemmelsen erstatter forbuddet mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, og de i loven fastsatte undtagelser fra forbuddet. Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt med en bemyndigelsesbestemmelse, da fastsættelse af reglerne i en bekendtgørelse fremfor en lov giver større fleksibilitet, hvis ny viden betinger, at der er behov for at ændre bestemmelserne. Det er endvidere fundet hensigtsmæssigt at ændre ”produktionsdyr og heste” til ”landbrugsdyr og heste”, som er en mere tidssvarende betegnelse for de dyregrupper, som er omfattet af forbuddet i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. Det er endvidere fundet hensigtsmæssigt at ændre ”slagtning og aflivning” til ”aflivning, herunder slagtning”, for at være i overensstemmelse med den terminologi, der er anvendt i Rådets forordning (EF) nr. 1099 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

Endvidere kan ministeren med det foreslåede stk. 1 fastsætte regler om, i hvilken periode af drægtigheden forbuddet skal gælde, samt om, hvordan og af hvem aflivning, herunder slagtning, skal foretages.

Med den foreslåede § 26, stk. 1, vil der også kunne udstedes forbud mod aflivning, herunder slagting, af drægtige landbrugsdyr og heste i andre perioder end den sidste tiendedel af drægtigheden, og der vil kunne fastsættes bestemmelser om, at andre end dyrlæger eller personer under dennes tilsyn kan foretage nødslagtning eller slagting efter indtransport til slagteri.

Bestemmelsen i lovforslagets § 26, stk. 2, hvormed ministeren endvidere kan fastsætte regler om håndtering af fostre i forbindelse med slagting af drægtige landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, er en videreførelse af § 2, stk. 3, i lov om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet, men foreslås videreført i dyreværnsloven, så der på sigt, hvis der viser sig behov herfor, vil kunne fastsættes en minimumsperiode fra slagting af moderdyret til udtagning af dyrefosteret, med henblik på at sikre, at dyrefosteret er dødt ved udtagning. Hvis dyrefostret ikke er dødt, når det tages ud af moderdyret, kan det ikke afvises, at der opstår dyreværnsmæssige problemer, idet dyrefostret muligvis kan opleve smerte.

De foreslåede bemyndigelser skal ses i lyset af, at ny viden på området kan betinge fornyede overvejelser vedrørende disse forhold. Det er ministeriets vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er behov for at fastsætte regler i andet end i den sidste tiendedel af drægtigheden. Der foregår imidlertid fortsat forskning af dyrefostres mulige smerteopfattelse. Det kan derfor ikke udelukkes, at der i fremtiden vil være behov for yderligere regulering.

2.7. Lovforslagets kapitel 7 om operative og lignende indgreb

2.7.1. Gældende ret

Det fremgår af dyreværnslovens § 14, stk. 1, at operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, kun må foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.

Udgangspunktet er således, at operative indgreb kun må udføres af en dyrlæge. Mindre indgreb, der kun medfører uvæsentlig smerte som f.eks. injektioner i muskulatur eller under huden, samt uopsættelige indgreb, som f.eks. isætning af vomspyd ved livstruende trommesyge hos kreaturer kan dog foretages af andre personer. Bestemmelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 1, 2. pkt., forudsætter, at dyrlægen i den konkrete situation vurderer, om dyret skal bedøves for at begrænse smerte og lidelse.

Af dyreværnslovens § 14, stk. 2, fremgår, at operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, ikke må foretages.

Bestemmelsen indebærer, at ethvert indgreb, der er begrundet i kosmetiske hensyn, herunder f.eks. halekupering og ørekupering, er forbudt. Indgreb, der er veterinært begrundet eller har til formål at forhindre senere smertevoldende skader, er tilladt. Dette gælder f.eks. kupering af halerne på visse jagthunderacer, som ellers risikerer at pådrage sig haleskader, når de senere i livet anvendes til jagt.

Dyreværnslovens § 14, stk. 3, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte nærmere regler om operative og lignende indgreb, herunder regler om kastration, afhorning, mærkning, fjernelse af kløer og andre legemsdele og beskæring af næb samt klove og hove. Endvidere bemyndiges ministeren til at fastsætte nærmere regler om halekupering af visse hunderacer, der anvendes til jagt.

Dyreværnslovens § 14, stk. 4, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, at visse typer indgreb kun må foretages af en dyrlæge eller andet særligt uddannet personale.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 3 og 4, er udnyttet til fastsættelse af en række administrative regler, herunder om hvilke indgreb, der kun må foretages af dyrlæger og hvilke indgreb, der kan foretages af andre

end dyrlæger og uden bedøvelse. Dette er sket ved:

- Bekendtgørelse nr. 627 af 29. august 1991 om halekupering af visse hunderacer
- Bekendtgørelse nr. 1402 af 27. november 2018 om halekupering og kastration af dyr
- Bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr
- Bekendtgørelse nr. 804 af 22. juni 2017 om identifikation af dyr af hestefamilien
- Bekendtgørelse nr. 881 af 28. juni 2016 om beskyttelse af æglæggende høner (næbtrimning)
- Bekendtgørelse nr. 1047 af 13. august 2018 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger (næbtrimning og amputation af tæer, sporer og kam)
- Bekendtgørelse nr. 658 af 11. juni 2011 om hold af slagtekalkuner (næbtrimning)
- Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin (forbud mod klipning af orners og pattegrises hjørnetænder, samt regler om reduktion af orners og pattegrises hjørnetænder ved slibning).

Dyreværnslovens § 14, stk. 5, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at forbyde visse typer operative og lignende indgreb.

Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1169 af 8. oktober 2010 om forbud mod hel eller delvis fjernelse af hundes stemmebånd og bekendtgørelse nr. 125 af 2. februar 2010 om forbud mod brændemærkning af heste.

Det fremgår af § 4, nr. 3, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, at der er forbudt at bruge andre levende hvirveldyr end fisk som agn. Det fremgår af § 10 i samme lov, at fjernelse af mælketænder hos heste er forbudt, medmindre den blivende tand er i frembrud og kan ses. I andre tilfælde, hvor fjernelse af tænder er nødvendig, må denne kun foretages af en dyrlæge. Bestemmelserne i § 4, nr. 3, og § 10 er holdt i kraft i dyreværnsloven, jf. § 32, stk. 2, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af loven. Der er ikke udstedt regler, som afløser bestemmelserne i § 4, nr. 3, eller § 10, som derfor stadig er i kraft.

2.7.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at videreføre gældende bestemmelser om operative og lignende indgreb, idet de findes dækkende til at varetage hensynet til dyrs velfærd i relation til operative og lignende indgreb.

Der foreslås dog enkelte ændringer. I lovforslagets § 27, stk. 1, foreslås det i forhold til dyreværnslovens § 14, stk. 1, 1. pkt., præciseret, at bestemmelsen gælder operative og lignende indgreb. Dette er i overensstemmelse med formuleringen i dyreværnslovens § 14, stk. 2-5. Ud over de operative og lignende indgreb, der fremgår af dyreværnslovens § 14, stk. 3, foreslås "isætning af ring m.m. i næsen eller trynen" og "fjernelse af tænder" omfattet af lovforslagets § 27, stk. 3. Som følge heraf foreslås bestemmelsen i dyreværnslovens § 16 om forbud mod at sætte ringe og andet i trynen på svin, bortset fra en glat ring for at forhindre grisen i at rode i jorden, ikke videreført, og i stedet kan regler om, herunder forbud mod, isætning af ring m.m. i næsen eller trynen, fremover fastsættes i bekendtgørelsesform. Det samme gælder bestemmelsen i § 10 i Lov om værn for dyr fra 1950, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, der indeholder et forbud mod fjernelse af tænder hos heste m.m. For begge bestemmelser vedkommende findes det mest hensigtsmæssigt, at de videreføres i bekendtgørelsesform. Desuden vil bemyndigelsen i § 27, stk. 3, sammen med bemyndigelserne i stk. 4 og 5, kunne anvendes, såfremt det i fremtiden findes nødvendigt at fastsætte regler om, eller forbud mod ringning eller fjernelse af tænder hos andre dyrearter end henholdsvis svin og heste, samt eventuelle regler om, at disse typer af indgreb kun må foretages af en dyrlæge.

Dyreværnslovens § 14, stk. 3, 1. pkt., indeholder en bemyndigelse til at fastsætte regler om beskæring af hove og klove. Bemyndigelsen foreslås videreført i lovforslagets § 15. Der henvises til bemærkningerne i afsnit 2.2.2.3.

Den særskilte bemyndigelse i dyreværnslovens § 14, stk. 3, 2. pkt., til at fastsætte nærmere regler om halekupering af visse hunderacer, der anvendes til jagt, videreføres ikke særskilt, idet den anses for at være omfattet af bemyndigelsen i forslaget § 27, stk. 3.

Med den forslåede bemyndigelse i § 27, stk. 5, kan ministeren fastsætte regler om forbud mod visse typer af operative og lignende indgreb. Foruden eventuelle forbud mod de indgreb, som er nævnt i forslaget § 27, stk. 3, vil bemyndigelsen kunne anvendes til at fastsætte regler, som kan afløse bestemmelserne i § 4, nr. 3, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, som forbyder brugen af andre levende hvirveldyr end fisk som agn. Bemyndigelsen kan endvidere anvendes til at fastsætte forbud mod en række andre operative eller lignende indgreb, der kan påføre et dyr smerte og lidelse, f.eks. randklipping af ørerne på f.eks. kalve og svin, hvor dyrene får et nummer ved hjælp af klipping af hak forskellige steder i ørets kant. Der findes i dag andre metoder, til at mærke dyr, som ikke indebærer den samme ulempe for dyret som randklipping, og det kan ikke afvises, at det vil findes hensigtsmæssigt at fastsætte et forbud mod denne mærkningsmetode.

2.8. Lovforslagets kapitel 8 om fremvisning, cirkus, zoologiske haver, tilsyn m.v.

2.8.1. Gældende ret

Regler vedrørende fremvisning af dyr fremgår af dyreværnslovens § 17, stk. 1-4.

Det fremgår af dyreværnslovens § 17, stk. 1, at dyr ikke må dresseres eller bruges til fremvisning, cirkusforestillinger, filmoptagelser eller lignende, hvis dyret herved påføres væsentlig ulempe. Bestemmelsen angår alle dyr, dvs. både domesticerede dyrearter og vilde dyrearter. Med hensyn til begrebet "væsentlig ulempe" henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2.

Af dyreværnslovens § 17, stk. 2, fremgår det, at dyr ikke må fremvises i omrejsende menagerier. Ved begrebet "menagerier" forstås en samling af levende – især eksotiske – dyr, der transporteres rundt i bur og vises frem, men hvor dyrene ikke samtidig optræder for publikum. Bestemmelsen omfatter principielt alle dyrearter. Om der er tale om et menageri må dog bero på et skøn, hvori indgår dyrenes art og antal.

Det følger af dyreværnslovens § 17, stk. 3, at zoologiske haver, dyreparker og lignende ikke må oprettes uden tilladelse fra Fødevarerstyrelsen. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om indretning og drift af sådanne virksomheder og om tilsyn. I medfør af dyreværnslovens § 17, stk. 3, er der fastsat regler om indretning, drift og tilsyn af zoologiske anlæg i bekendtgørelse nr. 1397 af 2. december 2015 om zoologiske haver m.v. Udover dyrevelfærdsmæssige hensyn, indeholder bekendtgørelsen også bestemmelser, der vedrører dyresundhed, formidling og deltagelse i avlsprogrammer. Disse bestemmelser er bl.a. fastsat med hjemmel i lov om hold af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 1 af 2. januar 2019.

Det fremgår af bekendtgørelsen om zoologiske haver m.v., at en zoologisk have skal være godkendt af Fødevarerstyrelsen inden åbning for publikum. Godkendelsen meddeles, hvis en række nærmere angivne krav er opfyldt, herunder krav vedrørende indretning af dyreanlæg, personale, formidling og bevaring af dyrearter, registrering af dyrebestanden, avlsprogrammer, fodring, håndtering af undslupne dyr, til- og fraførsel af dyr samt bortskaffelse af døde dyr. Fødevarerstyrelsen kan tilbagekalde en tilladelse, hvis der sker en grov eller gentagen overtrædelse af kravene til en godkendelse eller de i forbindelse med en godkendelse fastsatte vilkår.

Det følger af dyreværnslovens § 17, stk. 4, at miljø- og føde- vareministeren kan fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, herunder om forbud mod hold og fremvisning af visse vilde dyrearter. I medfør af dyreværnslovens § 17, stk. 4, er der fastsat regler i bekendtgørelse nr. 1494 af 10. december 2015 om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v. Dyreværnslovens § 17, stk. 4, omfatter dyr, der optræder i egentlige omrejsende cirkus, fremvisning af rovfugle eventuelt med optræden, hvor fuglene viser flyvefærdigheder, eller hvor der formidles viden vedrørende ugler, høge, falke

eller andre rovfugle, som vises frem på naturdage, middelaldermarkeder eller lignende uden egentlig at optræde.

I medfør af dyreværnslovens § 17, stk. 4, er udstedt bekendtgørelse nr. 1494 af 10. december 2015 om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v. Bekendtgørelsen omfatter hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, der som led i deres virksomhed fremviser levende dyr, som optræder for et publikum. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. en negativliste over dyrearter, der ikke må holdes og fremvises i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, og en positivliste over dyrearter, der må holdes og fremvises i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, hvis visse krav til hold og fremvisning er opfyldt. Bekendtgørelsen indeholder endvidere en bestemmelse om, at Fødevarestyrelsen kan meddele tilladelse til fremvisning af vilde dyrearter, der ikke er omfattet af bekendtgørelsens positiv- eller negativliste, hvis det ud fra dyrevelfærdsmæssige hensyn er ubetænkeligt.

Det fremgår af dyreværnslovens § 11, stk. 2, at hale- eller ørekuperede hunde ikke må udstilles eller på anden måde fremvises med henblik på bedømmelse af hundens ydre, dens brugsegenskaber eller færdigheder. Forbuddet gælder dog ikke for hunde, der er halekuperet i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i medfør af dyreværnslovens § 14, stk. 3, 2. pkt., jf. bekendtgørelse nr. 627 af 29. august 1991 om halekupering af hunderacer. Det fremgår af dyreværnslovens § 11, stk. 3, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling i ganske særlige tilfælde kan meddele undtagelse fra bestemmelsen i § 11, stk. 2.

Ved udtrykket "udstilles" forstås bedømmelse af hundens ydre med henblik på præmiering. Ved "på anden måde fremvises" forstås bedømmelse af hundens brugsegenskaber eller færdigheder i forbindelse med udholdenhedsprøver, lydighedsprøver, mental – og karaktertest, markprøver, sporhundepøver, politihundepøver, redningshundepøver m.v.

Det eksisterende udstillingsforbud retter sig mod hunde, der er øre- eller halekuperet, medmindre de tilhører én af de 5 jagthunderacer, som tillades halekuperet i medfør af reglerne i bekendtgørelse om halekupering af visse hunderacer. Forbuddet skal hindre, at hunde, der er ørekuperet i modstrid med dyreværnslovens § 14, stk. 2, eller halekuperet i modstrid med bestemmelserne i bekendtgørelse om halekupering af visse hunderacer, udstilles med henblik på præmiering af deres udseende eller egenskaber. Forud for indførelse af udstillingsforbuddet kunne det konstateres, at ejere eller opdrættere selv foretog kupering af hunde, som ikke måtte kuperes, eller at udenlandske dyrlæger foretog kupering. De kuperede hunde blev ofte udstillet med henblik på præmiering. Udstillingsforbuddet understøtter således forbuddene mod henholdsvis ørekupering og halekupering.

2.8.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at de gældende regler, som beskrevet ovenfor, bør videreføres med henblik på beskyttelse af dyr, der fremvises i cirkus, zoologiske haver m.v. Det er dog ministeriets opfattelse, at der for så vidt angår visse vilde dyrearter i cirkus af dyrevelfærdsmæssige årsager bør foretages visse skærpselser, jf. nedenfor.

Den foreslåede § 28, stk. 1-4, viderefører dyreværnslovens § 17, stk. 1-4. Dog foreslås enkelte ændringer og præciseringer af stk. 3 og 4. Det fremgår således af den foreslåede § 28, stk. 4, 2. pkt., at ministeren kan fastsætte vilkår med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelser udstedt i medfør af den foreslåede § 28, stk. 4, 1. pkt. Bestemmelsen indebærer, at der kan fastsættes individuelle vilkår, som relaterer sig til forhold, som ikke fremgår af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 28, stk. 4, 1. pkt., og at tilsidesættelse af de fastsatte vilkår i tilladelsen kan straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5. Endvidere tilføjes i § 28, stk. 5, 2. pkt., at ministeren kan fastsætte regler om anmeldelse til Fødevarestyrelsen af turné med dyr, herunder arten og antallet af dyr samt turnéplanen.

Den 23. marts 2018 fremsatte Enhedslisten, Alternativet og Socialistisk Folkeparti forslag til folketingsbeslutning om forbud mod vilde dyr i cirkus, B 126 (Folketingstidende A 2017-18). Det fremgik af forslaget, at forslagsstillerne ønskede, at der inden udgangen af 2018 skulle indføres et forbud mod brug af vilde dyr i cirkus. Regeringen støttede ved 1. behandlingen intentionerne bag forslaget og var enig i, at der burde indføres et forbud mod hold og fremvisning i cirkus af elefanter, søløver og zebraer, som er de tre vilde pattedyrearter, der tillades holdt og fremvist i cirkus i Danmark. Regeringen kunne dog ikke tilslutte sig forslaget i sin helhed, bl.a. fordi det ikke var klart, hvad der skulle ske med de vilde dyr, der allerede befinder sig i cirkus, der er bosiddende i Danmark.

Det fremgår af beretningen over beslutningsforslag B 126 (Folketingstidende B 2017-18), at et flertal i Miljø- og Fødevarerudvalget (S, DF, V, LA, RV og KF) delte intentionerne i B 126 om forbud mod vilde dyr i cirkus, men ikke fandt, at et forbud inden udgangen af 2018 vil give mulighed for at finde den bedste løsning i forhold til at sikre dyrevelfærden for de dyr, der holdes i cirkus i dag. Flertallet mener derfor, at der skulle indføres en overgangsordning for de vilde dyr, der befinder sig i cirkus, så det ville blive muligt at klarlægge de dyrevelfærdsmæssige hensyn for disse dyr. Samtidig skulle juridiske spørgsmål vedrørende bl.a. ekspropriation afklares. Flertallet fandt, at overgangsperioden skulle være så kort som muligt.

Efter det for Miljø- og Fødevarerministeriet oplyste, er der to af de cirkus, der er hjemmehørende i Danmark, som holder og fremviser vilde dyr. Det ene cirkus har en afrikansk elefant, det andet cirkus har tre afrikanske elefanter, tre søløver og fem zebraer. Et forbud mod at holde og fremvise elefanter, søløver og zebraer i cirkus i Danmark giver anledning til overvejelser om, hvad der skal ske med disse dyr, fordi dyrene har været holdt i cirkus i en årrække, hvor de er blevet tilvænnet til mennesker, og aldrig har prøvet at klare sig selv i naturen. For elefanterne gælder det samtidig, at de vil kunne opnå en alder, der indebærer, at de måske lever 20-30 år endnu.

Forud for ændring af bekendtgørelse om hold og fremvisning af vilde dyr i cirkus m.v. er der således, som anført i beretningen fra Miljø- og Fødevarerudvalget, behov for at klarlægge de dyrevelfærdsmæssige hensyn til de vilde dyr, der allerede holdes og fremvises i cirkus, der har opholdssted i Danmark, og hvordan disse hensyn bedst muligt sikres. I den forbindelse er inddragelse de relevante fagpersoner, herunder Det Dyreetiske Råd, relevant.

Med den foreslåede § 28, stk. 5, vil ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kunne fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, herunder om forbud mod hold og fremvisning af visse dyrearter. Den foreslåede § 28, stk. 5, indebærer, at ministeren som tilsigtet kan fastsætte regler om forbud mod hold og fremvisning af elefanter, søløver og zebraer i cirkus i Danmark.

Det tilsigtede nye forbud mod hold og fremvisning af visse vilde dyrearter i cirkus m.v. giver som nævnt ovenfor anledning til overvejelser i forhold til grundlovens § 73.

Det følger af grundlovens § 73, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det, og det kan kun ske ifølge lov og mod fuld erstatning.

Der er tale om ekspropriation i grundlovens forstand, hvis der gøres indgreb i en rettighed, som er beskyttet af grundlovens § 73 (et indgreb i "ejendom"), og indgrebet må karakteriseres som ekspropriativt.

Det må antages, at udøvelse af cirkusvirksomhed med hold og fremvisning af vilde dyr udgør en rettighed, som er beskyttet af grundlovens § 73, og et forbud mod hold og fremvisning af visse vilde dyrearter i cirkus m.v. vil derfor kunne indebære et indgreb i en rettighed, der er omfattet af grundlovens ejendomsbegreb.

Hvorvidt dette indgreb må anses for ekspropriativt, beror herefter på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed. Som momenter, der må tillægges betydning ved udøvelsen af dette skøn, kan navnlig peges på indgrebets formål og begrundelse, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret (herunder om det rammer

mange eller få rettighedshavere), indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller aktuel rettighed, og om indgrebet går ud på at overføre rettigheden fra den hidtidige ejer til en ny eller på en tilintetgørelse af denne råden.

Et forbud mod hold og fremvisning af visse dyr vil efter omstændighederne kunne ramme allerede etablerede virksomheder så økonomisk intensivt, at indgrebet må anses for ekspropriativt, hvis der ikke fastsættes overgangsregler i forbindelse med forbuddet.

Det forudsættes imidlertid, at der i forbindelse med indførelse af et forbud mod hold og fremvisning i cirkus af visse dyrearter vil blive fastsat passende overgangsregler for de virksomheder, der i dag driver virksomhed med hold og fremvisning af disse dyr i henhold til de gældende regler herom, så det sikres, at forbuddet ikke kommer til at udgøre et ekspropriativt indgreb.

Den foreslåede § 29 bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om forbud mod udstilling og fremvisning af dyr, der er blevet underkastet operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre dyrets udseende. Bemyndigelsen vil i første omgang blive udnyttet til i bekendtgørelsesform at videreføre bestemmelserne i dyreværnslovens §§ 11, stk. 2, der vedrører forbud mod udstilling og fremvisning af hale- og ørekuperede hunde. Det kan dog ikke afvises, at der på et senere tidspunkt kan blive relevant at udbygge forbuddet til at omfatte andre operative indgreb end øre- og halekupering, selvom dette i øjeblikket ikke er aktuelt, ligesom det senere kan blive relevant at fastsætte lignende forbud for så vidt angår andre dyrearter, der er opereret i strid med lovforslagets § 27.

Den foreslåede § 29 har til hensigt at understøtte forbuddet mod operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, herunder forbuddet mod ørekupering og halekupering af hunde.

Muligheden for at meddele undtagelse fra udstillingsforbuddet, jf. dyreværnslovens § 11, stk. 3, er hidtil blevet administreret restriktivt. Der er således meddelt afslag på en række ansøgninger om dispensation, medmindre der har været tale om helt særlige tilfælde, hvor det har været nødvendigt at halekupere hunde, som i øvrigt var ved at gennemgå et træningsforløb med henblik på gennemførelse af en prøve, hvor hundens egnethed til politihund eller servicehund til handicappede skulle bedømmes.

Der har været eksempler på, at hunde af racer, der traditionelt ikke er blevet øre- eller halekuperet, ikke har kunnet udstilles, fordi de af sygdomsmæssige årsager har fået fjernet et stykke af øret eller halen. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der er behov for at ændre den hidtidige restriktive praksis for at tage højde for situationer, hvor der utvivlsomt er sket en øre- eller halekupering af veterinære årsager, idet et udstillingsforbud i sådanne situationer rammer hundeejere, der ikke har handlet i strid med forbuddet mod at foretage operative eller lignende indgreb, der har til formål at ændre et dyrs udseende. Den foreslåede § 29 er alene rettet mod dyr, som er blevet opereret – f.eks. øre- eller halekuperet – med henblik på at ændre deres udseende. Der er derfor ikke behov for at videreføre undtagelsesbestemmelsen i dyreværnslovens § 11, stk. 3. Fremover vil det således være muligt at udstille f.eks. hunde, der er blevet øre- eller halekuperet af veterinære årsager.

2.9. Lovforslagets kapitel 9 om opdræt, pensioner, internater, handel, tilsyn m.v.

2.9.1. Gældende ret

Efter dyreværnslovens § 12, stk. 3, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr. Der vil med bemyndigelsesbestemmelsen kunne fastsættes krav om, hvilke forholdsregler, den der avler familie- og hobbydyr skal tage, herunder om brug af de pågældende avlsdyr vil kunne medføre sundheds- og/eller velfærdsmæssige problemer for dyrene, herunder arveligt betingede sygdomme eller misdannelser af kropsdele eller organer. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Dyreværnslovens § 18, stk. 1, fastsætter, at erhvervsmæssig handel med og opdræt af dyr kun må drives med tilladelse fra Fødevarerstyrelsen. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. I medfør af bestemmelsen skal en tilladelse angive, hvilke dyr den omfatter. Endvidere kan tilladelsen tilbagekaldes, når særlige forhold taler for det. Ved afgørelsen af, om tilladelsen skal tilbagekaldes, lægges der blot vægt på det afgørende, nemlig om dyrene passes uforsvarligt, og om det derfor synes betænkeligt at lade virksomheden fortsætte. Den uforsvarlige pasning kan bestå i utilstrækkeligt foder og pasning, overanstrengelse eller vanrøgt, eller den kan bestå i, at en af lovens øvrige bestemmelser, der sikrer dyrenes forsvarlige behandling, er overtrådt.

Bestemmelsen i § 18, stk. 2, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om indretning og drift af virksomheden, herunder om krav, der kan stilles til personalet, og om tilsyn. Med hjemmel i bestemmelsen er bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervsmæssig handel med dyr og bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater udstedt.

Dyreværnslovens § 18, stk. 3, er en bemyndigelse til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, at der i forbindelse med erhvervsmæssigt salg af dyr til private skal udleveres skriftlig information til køberen om forsvarlig pasning og pleje af dyret. Baggrunden for bestemmelsen er, at en privat køber af et familie- eller hobbydyr også kan have behov for uddybende, skriftlig information (pasningsvejledninger), som vedkommende kan sætte sig mere grundigt ind i hjemme. Sådanne pasningsvejledninger kan f.eks. indeholde retningslinjer for størrelsen og indretningen af dyreanlæg og bure, de enkelte dyrearters behov for fodersammensætning, stimulation, særlige temperaturforhold m.v. Pasningsvejledninger kan således medvirke til at sikre, at dyret passes forsvarligt, også selvom ejeren ikke har særlige forudsætninger. Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater samt i bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervsmæssig handel med dyr (Dyrehandlerbekendtgørelsen), som begge indeholder krav om udlevering af en skriftlig pasningsvejledning senest på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Bestemmelserne i § 18, stk. 1 og 2, omfatter ikke dyr som holdes til landbrugsmæssigt formål, jf. dyreværnslovens § 18, stk. 4.

I medfør af dyreværnslovens § 19 må dyr kun overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker. Bestemmelsen fremgår af den europæiske konvention af 13. november 1987 om beskyttelse af kæledyr, som Danmark har ratificeret. Bestemmelsen har til hensigt, at børn under 16 år ikke erhverver dyr uden, at forældremyndighedsindehaveren har givet sit fulde samtykke, idet dette kunne føre til, at dyret ikke behandles forsvarligt i overensstemmelse med dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Dyreværnslovens § 19 a forbyder salg af hunde på markeder. Forbuddet omfatter ethvert marked, dog ikke internettet eller andre medier, såsom avisannoncer og lignende.

2.9.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at de gældende regler, som beskrevet ovenfor, virker efter hensigten, som er beskyttelse af dyr i forbindelse med erhvervsmæssig handel med og opdræt af dyr, drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. Reglerne foreslås videreført som beskrevet i det følgende.

Den foreslåede § 30, stk. 1, viderefører dyreværnslovens § 18, stk. 1, og fastsætter, at erhvervsmæssig handel med og opdræt af dyr kun må drives med tilladelse fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. Tilladelsen skal angive,

hvilke dyrearter den omfatter. Tilladelsen kan tilbagekaldes, når særlige forhold taler derfor.

Lovforslagets § 30, stk. 2, er ny og indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling ved meddelelse af tilladelser kan fastsætte vilkår med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelser fastsat i medfør af den foreslåede § 30, stk. 4. Det kan f.eks. dreje sig om vilkår om, at den virksomhedsansvarlige skal oplyse den tilsynsførende dyrlæges navn til Fødevestyrelsen inden for en given frist, såfremt dyrlægen ikke er kendt ved meddelelse af tilladelse til virksomhed. Bestemmelsen indebærer, at der kan fastsættes individuelle vilkår, som relaterer sig til forhold, som ikke fremgår af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 30, stk. 4, og at tilsidesættelse af de fastsatte vilkår i tilladelsen kan straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5.

Med forslaget § 30, stk. 3, fastsættes, at stk. 1, 2 og 4 ikke finder anvendelse på landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Landbrugsdyr har hidtil været undtaget fra kravet om tilladelse til erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr. Heste, som ikke har været holdt til landbrugsformål, har hidtil været omfattet af kravet om tilladelse, jf. dyreværnslovens § 18, stk. 1. Med lovforslaget foreslås, at landbrugsdyr fortsat ikke skal være omfattet af kravet om tilladelse til drift af dyrepensioner, dyreinternater og formidling af dyr. Det foreslås ligeledes, at også dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, der ikke holdes som landbrugsdyr, skal være undtaget fra kravet om tilladelse til erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr samt drift af dyrepensioner, dyreinternater og formidling af dyr. Dette skal ses i lyset af, at der siden dyreværnslovens vedtagelse er vedtaget artsspecifikke regler om en række landbrugsdyr og om dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Disse regler indgår allerede i Fødevestyrelsens velfærdskontrol, hvorfor det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der ikke er behov for at stille yderligere krav til hold af disse dyr.

I den foreslåede § 30, stk. 4, videreføres dyreværnslovens § 18, stk. 2, således at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indretning og drift af virksomheden, herunder om krav, der kan stilles til personalet og om tilsyn. Der vil således med den foreslåede § 30, stk. 4, kunne fastsættes regler om bl.a. krav om f.eks. visse kompetencer, uden at der er tale om et egentligt uddannelseskrav, der kan stilles til personalet, dvs. den gruppe af personale, som ikke har det daglige ansvar for virksomheden. Herudover kan der være tale om andre krav end uddannelse, som stilles til den virksomhedsansvarlige, som f.eks. instruktionspligt overfor andet personale i virksomheden. Bemyndigelsen til at fastsætte uddannelseskrav til den virksomhedsansvarlige og andre personer, som håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr, fremgår af lovforslagets § 21, hvortil der henvises.

Lovforslagets § 31 viderefører dyreværnslovens § 18, stk. 3, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at der i forbindelse med erhvervmæssigt salg af dyr, bortset fra landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, til private skal udleveres skriftlig information til køberen om forsvarlig pasning og pleje af dyret.

Bestemmelsen i dyreværnslovens § 19 om, at dyr kun må overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker, foreslås videreført uændret med lovforslagets § 32.

Dyreværnslovens § 19 a indeholder forbud mod salg af hunde på markeder. Den foreslåede § 33 er en bemyndigelse til ministeren således, at der i bekendtgørelsesform kan fastsættes forbud mod salg af visse dyr på markeder og andre samlinger af dyr. Efter bestemmelsen vil der i bekendtgørelsesform blive fastsat tilsvarende forbud mod salg af hunde på markeder, idet hvalpe er både fysisk og mentalt sårbare, og idet især salg på markeder kan give anledning til impuls køb, hvor køber måske ikke har gennemtænkt de krav der stilles til det at have hund. Bemyndigelsen foreslås udvidet, således at den i fremtiden også kan anvendes i tilfælde af, at der i fremtiden skulle vise sig behov for at tilsvarende forbud for andre dyrearter, som f.eks. dyr, som er særligt fysisk og mentalt sårbare eller stiller særlige pasningsmæssige krav, der vanskeligt kan tilgodeses på et marked. Dette gør sig især gældende for meget unge dyr, der ikke har opnået voksne dyrs fysiske og mentale robusthed.

Lovforslagets § 34, som bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at kunne fastsætte regler om, herunder forbud mod, avl af familie- og hobbydyr, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 12, stk. 3.

2.10. Lovforslagets kapitel 10 om markedsføring m.v. af visse produkter

2.10.1. Gældende ret

2.10.1.1. Forbud mod reklame for og salg af visse produkter

Efter dyreværnslovens § 12 a kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om, at reklame for og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr, ikke er tilladt. Ministeren kan i den forbindelse endvidere fastsætte regler om, at forsøg kan straffes. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr.

Baggrunden for dyreværnslovens § 12 a er, at der på trods af et forbud mod brug af visse halsbånd og fjernbetjente eller automatisk virkende aggregater, der hæftes på dyr, og som påfører dyret elektrisk stød eller anden væsentlig ulempe, når det aktiveres, stadig fandt reklame for og salg af sådanne produkter sted. Dette fandtes i strid med god markedsføringsskik, idet produkterne ikke lovligt kunne anvendes på dyr, ligesom det kan tilskynde til anvendelse af disse genstande, selvom de er forbudt.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12 a er udmøntet i bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr. Bekendtgørelsen forbyder brugen af ethvert fjernbetjent eller automatisk virkende aggregat, der hæftes på dyr, og som, når det aktiveres, påfører dyret elektrisk stød eller anden væsentlig ulempe. Bekendtgørelsen stiller endvidere krav om, at halsbånd skal være lavet af et velegnet og uskadeligt materiale, og forbyder brugen af halsbånd, der på den indvendige side er forsynet med skarpe eller spidse pigge. Specielt for så vidt angår hunde stilles der krav om, at der kun må anvendes halsbånd med en fast lukning eller med en glidelukning, der har en selvudløsende stramningseffekt, og disse halsbånd må på indersiden være forsynet med stumpe metalombøjninger eller -tappe, såfremt disse højst har en længde på 8 mm fra underkanten af efterfølgende led. Reklame for, samt salg af genstande, som det er forbudt at anvende, må ikke finde sted. Ved salg af genstande forstås både erhvervsmæssigt salg og privates salg.

2.10.1.2. Forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte

Det fremgår af § 1, stk. 1, i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013, at det er forbudt erhvervsmæssigt at indføre, producere og handle med andre skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) og katte (*Felis silvestris*), end de pelsskind og pelsskindsprodukter, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår. Efter § 1, stk. 2, i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, kan ministeren meddele undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1 og fastsætte nærmere regler herom.

Loven supplerer forordningen, idet den forbyder indførsel og udførsel af skind uden pels fra hunde og katte, samt produkter, hvori sådanne skind indgår. Endvidere fastsætter loven strafbestemmelser for overtrædelse af forordningen.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, at indførsel og udførsel af pelsskind fra hunde og katte, samt produkter, hvori

sådanne skind indgår, er forbudt. Uanset dette kan EU-Kommissionen undtagelsesvis vedtage foranstaltninger, der tillader at markedsføre, indføre eller udføre pelskind fra hunde og katte eller produkter, hvori sådanne pelskind indgår, til uddannelsesformål eller med henblik på udstopning. Sådanne foranstaltninger er ikke vedtaget.

Hvor forordningen udelukkende omhandler pelskind og produkter heraf, omfatter det danske forbud enhver form for skind og skindprodukter, der stammer fra hunde og katte, og som ikke er omfattet af forordningen, dvs. skind og skindprodukter uden pels. De danske regler er således et supplement til EU-reglerne.

Forbuddet i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte omfatter skind fra hunde og katte uanset race. Forbuddet omfatter de nævnte skind og produkter, hvori sådanne skind indgår, jf. lovens § 1, stk. 1. Det er således uden betydning, om der er tale om hele skind eller stykker af skind, om skindene er rå eller forarbejdede. Produkter, hvori sådanne skind indgår, omfatter også varer med selv små skinddetaljer, f.eks. som besætning på beklædningsgenstande, nøgleringe og legetøjsfigurer. Forbuddet gælder udelukkende erhvervsmæssig indførsel, produktion og handel med de omhandlede skind og skindprodukter. Indførsel m.v. er således tilladt for privatpersoner. Loven omfatter skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) samt katte (*Felis silvestris*) uanset race. Dyrets artsbetegnelse er afgørende. Det er således uden betydning, om der er tale om kæledyr eller herreløse hunde og katte. Det er endvidere uden betydning, om skindet stammer fra dyr, som er opdrættet med henblik på pelsproduktion, ligesom der ikke sondres mellem, om dyret er afgået ved en naturlig død eller er blevet aflivet.

Forbuddet forbyder indførsel og produktion af og handel med de nævnte skind og produkter. Der er alene tale om indførsel, hvis varerne bringes ind i landet, hvorimod transport inden for rigets grænser, herunder fra Grønland til Danmark, ikke er omfattet. Forbuddet berører således ikke mulighederne for at medtage f.eks. produkter, hvori der indgår skind fra grønlandske slædehunde, fra Grønland til Danmark. Det er derimod forbudt erhvervsmæssigt at afsætte sådanne varer i Danmark, jf. nedenfor.

Produktion af de nævnte skind og produkter omfatter opdræt, hold og aflivning af hunde og katte, når formålet er erhvervsmæssig pelsproduktion. Herudover er bl.a. den videre forarbejdning af hunde- og katteskind og endelig fremstilling af produkter, hvori sådanne skind indgår, omfattet.

Handel med de nævnte skind og produkter omfatter såvel salg som køb og bytte.

Kun den erhvervsmæssige indførsel, produktion og handel er omfattet af forbuddet, jf. lovens § 1, stk. 1, 1. led. Private kan således lovligt indføre og forarbejde de nævnte skind og produkter.

Der kan foreligge et erhvervsmæssigt forhold, selvom der ikke er tale om den pågældendes hovederhverv. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en person under ferieophold i udlandet indkøber partier af skind med henblik på videresalg med fortjeneste i Danmark.

At loven har et dyreetisk sigte ses af, at der er tale om et generelt forbud, der omfatter alle hunde- og katteskind, uanset om dyrene har været holdt og aflivet på dyrevelfærdsmæssig forsvarlig vis eller ej. Endvidere har det spillet ind, at hunde og katte er meget almindelige familiedyr i Danmark, hvilket betyder, at erhvervsmæssig produktion af skind fra hunde og katte er i modstrid med den særstilling, som hunde og katte indtager i mange menneskers bevidsthed.

2.10.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.10.2.1. Forbud mod reklame for og salg af visse produkter

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12 a, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om, at reklame for og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr, ikke

er tilladt, foreslås videreført i lovforslagets § 35. Bemyndigelsen til at kunne fastsætte regler om, at forsøg kan straffes, foreslås videreført i straffebestemmelsen, jf. den foreslåede § 58, stk. 9.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12 a er udmøntet i bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr. Denne bekendtgørelse forbliver i kraft indtil den ophæves eller afløses af nye regler, der er fastsat i medfør af den foreslåede § 35.

2.10.2.2. Forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte

Lovforslagets § 36 indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Der er tale om en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter ministeren kan fastsætte regler i bekendtgørelsesform, der svarer til de regler, der i dag fremgår af lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013 om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. En bemyndigelsesbestemmelse findes mest hensigtsmæssigt, idet der skal fastsættes bestemmelser om straf, herunder om at forsøg kan straffes, for overtrædelse af reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter. Det findes derfor mest hensigtsmæssigt at holde de danske regler, som supplerer forordningen, og straffebestemmelserne samlet i én bekendtgørelse.

Det er på nuværende tidspunkt hensigten at anvende bemyndigelsen i forslaget § 36 til uændret at videreføre i de materielle regler i § 1 i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte i bekendtgørelsesform. Det kan endvidere ikke udelukkes, at der sker ændringer på området, f.eks. ændrede EU-regler, som betinger, at der vil være behov for at fastsætte andre bestemmelser end dem, der i dag fremgår af § 1 i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Bekendtgørelsen vil endvidere indeholde regler om straf for overtrædelse af reglerne i ovennævnte forordning samt overtrædelse af de supplerende nationale regler. Disse strafbestemmelser findes i lovens § 2 og videreføres uændret.

En bekendtgørelse udstedt i medfør af bemyndigelsen i den foreslåede § 36 vil have et dyreetisk sigte, idet der bliver tale om et generelt forbud, der omfatter alle hunde- og katteskind, uanset om dyrene har været holdt og aflivet på dyrevelfærdsmæssig forsvarlig vis eller ej. Endvidere har det spillet ind, at hunde og katte er meget almindelige familiedyr i Danmark, hvilket betyder, at erhvervmæssig produktion af skind fra hunde og katte er i modstrid med den særstilling, som hunde og katte indtager i mange menneskers bevidsthed.

2.11. Lovforslagets kapitel 11 om transport af dyr

2.11.1. Gældende ret

Transport af dyr er reguleret i dyreværnsloven § 12, stk. 1, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om transport af dyr og om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning. Det bemærkes, at "behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning" ikke relaterer sig til transport af dyr, og at denne del af bemyndigelsen videreføres med andre af lovforslagets bestemmelser.

Reglerne om transport af dyr findes i dag navnlig i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, som har fundet anvendelse i EU siden den 5. januar 2007. Forordningens regler er beskrevet nærmere i vejledning nr. 145 af 21. december 2006.

Ved forordningens vedtagelse blev det vurderet, at der var behov for at supplere forordningens meget overordnede regler med nationale regler. På den baggrund udstedtes en bekendtgørelse om kravene til uddannelse i forbindelse med transport af dyr, jf. bekendtgørelse nr. 1471 af 8. december 2015, samt en generel

bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport, som knytter sig til selve forordningen, jf. bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport. Bekendtgørelsen om uddannelse i transport af dyr og bekendtgørelsen om beskyttelse af dyr under transport er fastsat i medfør af dyreværnslovens § 4 a, stk. 2, og § 12, stk. 1.

Bekendtgørelsen om beskyttelse af dyr under transport indeholder tillige en række skærpede krav, som alene finder anvendelse på dyretransporter, der fuldt ud afvikles i Danmark. Disse nationale bestemmelser er fastsat med hjemmel i forordningens artikel 1, stk. 3, hvoraf det fremgår, at forordningen ikke udelukker, at der på nationalt plan kan træffes strengere foranstaltninger med henblik på at forbedre dyrenes velfærd under transport, der fuldt ud afvikles inden for et EU-medlemslands område, eller som i forbindelse med søtransport indledes på et EU-medlemslands område.

2.11.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at indholdet af bestemmelsen i den nugældende § 12, stk. 1, i dyreværnsloven fortsat er aktuelt, og at der fortsat er behov for at kunne regulere forhold relateret til dyretransporter, som gør det muligt at sikre dyrenes velfærd under transport. Skønt hovedparten af reglerne om transport af dyr findes i forordningen, som er direkte gældende i medlemsstaterne, har der siden forordningens ikrafttræden, på grund af forordningens meget overordnede formuleringer, været behov for at supplere forordningen ved nationale regler, ligesom der er behov for at kunne fastsætte regler i relation til forordningens artikel 1, stk. 3, hvorefter forordningen ikke udelukker fastsættelse af strengere foranstaltninger for rent nationale transportere. Der er således behov for at opretholde en bemyndigelse, som giver mulighed for at fastsætte nationale regler for transport af dyr med henblik på at sikre dyrevelfærd under transport.

På den baggrund viderefører bestemmelsen i lovforslagets § 37 bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12, stk. 1, 1. led, til at fastsætte regler om transport af dyr, dog således at bestemmelsen opdeles i flere stykker og bemyndigelsens rækkevidde beskrives mere uddybende, end det er tilfældet for den nuværende meget bredt formulerede bemyndigelse.

2.12. Lovforslagets kapitel 12 om Det Dyreetiske Råd

2.12.1. Gældende ret

Det fremgår af dyreværnslovens § 25, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling nedsætter et råd, der ud fra en etisk vurdering skal følge udviklingen inden for dyreværn (Det Dyreetiske Råd). Rådet kan afgive udtalelser om spørgsmål inden for dyreværn. Rådet skal endvidere på ministerens begæring afgive udtalelse om særlige spørgsmål vedrørende lovgivningen om dyreværn, herunder rådgive ministeren i forbindelse med fastsættelsen af regler efter denne lov.

Det Dyreetiske Råd blev nedsat i januar 1992. Rådets kompetence omfatter alle dyr og er således ikke begrænset til husdyr. Rådet er uafhængigt, dvs. rådet er under udførelsen af sine funktioner som råd ikke undergivet tjenestebefalinger fra Miljø- og Fødevareministeriet eller anden administrativ myndighed.

Udtrykket "lovgivning om dyreværn" omfatter ikke kun lovforslag om dyreværn, men tillige bekendtgørelser udstedt i henhold til dyreværnsloven.

Det Dyreetiske Råds arbejde er koncentreret om udtalelser, hvor både dyreetiske, dyrevelfærdsmæssige og relevante samfundsmæssige forhold er taget i betragtning. Rådets udtalelser indeholder ofte konkrete anbefalinger, herunder om behov for ny eller ændret lovgivning, men rådet giver ikke konkrete forslag til lovgivning. Rådet forholder sig til et bestemt emne, særligt ud fra etiske betragtninger. Det Dyreetiske Råd har således afgivet en række udtalelser, som er offentlig tilgængelige. Udtalelserne omhandler alle former for brug

af dyr. Det gælder husdyrproduktion (f.eks. om svin, malkekvæg, æglæggende høner, slagtefjerkræ, pelsdyr), brug af forsøgsdyr og bioteknologi, hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, hold og avl af familie- og hobbydyr, vildtlevende dyr (f.eks. om jagt og lystfiskeri), eller mere tværgående emner (f.eks. om skadedyrsbekæmpelse, rituelle slagtninger, markedsdrevet dyrevelfærd og dyreværnsloven).

Rådet kan endvidere på begæring af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling afgive udtalelse om særlige spørgsmål om lovgivningen om dyrevelfærd. Det Dyreetiske Råd afgiver desuden løbende hørings svar i forbindelse med konkrete lovforslag og andre lovmæssige initiativer inden for sit område.

Rådet kan endvidere give anbefalinger, som rækker ud over lovgivning og regler, som f.eks. anbefalinger om oplysningskampagner eller opfordringer til detailhandlen om at stille dyreværns mæssige krav til produktionen af slagtekyllinger og lignende.

Der er knyttet en faglig sekretær til rådet, og Miljø- og Fødevarerministeriet stiller derudover juridisk og almindelig sekretariatsbistand til rådighed.

Rådet varetager desuden andre typer af opgaver, såsom debatskabende aktiviteter og formidling aktiviteter.

Det følger af dyreværnslovens § 25, stk. 2, at rådet på eget initiativ eller på ministerens begæring varetager informations- og debatskabende aktiviteter inden for sit virksomhedsområde, jf. stk. 1.

Rådet har mulighed for på eget initiativ at iværksætte informations- og debatskabende aktiviteter, såsom offentlige høringer, foredrags- og debatmøder, arrangementer, udarbejdelse af debat- og undervisningsmateriale til anvendelse i skoler, gymnasier, konkurrencer etc. Ministeren kan pålægge rådet at iværksætte sådanne aktiviteter og opgaver.

Som eksempel på en sådan aktivitet kan nævnes, at rådet i juni 2016 afholdt en konference på Københavns Universitet i anledning af fejringen af dyreværnslovens 100-års fødselsdag: "100 år med dyrenes lov – udvikling, udfordringer og nye veje frem". Rådet har også deltaget ved flere offentlige arrangementer som f.eks. Kultur natten i København og Naturmødet i Hirtshals. Rådets medlemmer deltager desuden jævnligt i diverse offentlige debatter og skriver blogindlæg på Rådets hjemmeside.

Det følger af dyreværnslovens § 25, stk. 3, at Det Dyreetiske Råd består af en formand og mindst 10 andre medlemmer. Medlemmerne beskikkes for 3 år ad gangen.

Det fremgår af dyreværnslovens § 25, stk. 4, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling udpeger rådets formand og de øvrige medlemmer. Heraf udpeges to medlemmer efter udtalelse fra dyreværnsorganisationer, to medlemmer efter udtalelse fra landbrugets organisationer og ét medlem efter udtalelse fra Forbrugerrådet Tænk.

Det fremgår af dyreværnslovens § 25, stk. 5, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling ved sammensætningen af rådet så vidt muligt skal sikre, at der blandt rådets medlemmer er personer med indsigt i de faglige discipliner, der har særlig betydning for løsningen af de opgaver, som er tillagt Det Dyreetiske Råd.

Dyreværnslovens § 25, stk. 3-5, indeholder regler om rådets sammensætning. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling er ikke retligt forpligtet til at følge en indstilling fra de organisationer, som er nævnt i stk. 4, men de skal have lejlighed til at udtale sig.

I medfør af dyreværnslovens § 25, stk. 6, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte de nærmere regler for rådets virksomhed i en forretningsorden.

Med hjemmel i dyreværnslovens § 25, stk. 6, er udstedt bekendtgørelse nr. 1260 af 16. november 2015 om forretningsorden for Det Dyreetiske Råd, som forbliver i kraft indtil den ophæves eller afløses af nye regler,

der er fastsat i medfør af den foreslåede § 38.

2.12.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslagets § 38 viderefører uændret dyreværnslovens § 25. Den hidtidige retstilstand opretholdes således med den foreslåede § 38. Det præciseres dog, at Det Dyreetiske Råd udtaler sig om spørgsmål både inden for dyrevelfærd og dyreetik.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at Det Dyreetiske Råds arbejdsmåde, hvor etikken er en del af overvejelserne, og hvor rådets brede sammensætning tilgodeser både faglige og almene synspunkter, tilsiger, at de gældende bestemmelser om Det Dyreetiske Råd videreføres.

2.13. Lovforslagets kapitel 13 om særlige opgaver for dyrlæger og politi

2.13.1. Gældende ret

De nedenfor omtalte §§ 20-24 fremgår af dyreværnslovens kapitel 4 om tilsyn.

Det fremgår af dyreværnslovens § 20, stk. 1, at en dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, skal anmelde forholdet til politiet. Dette gælder dog ikke, hvis forholdet ikke er groft og i øvrigt straks rettes.

Bestemmelsen forpligter dyrlæger til at reagere, når de vurderer, at dyr behandles uforsvarligt, herunder at anmelde til politiet, hvis forholdet ikke straks rettes eller er groft. Pligten gælder autoriserede dyrlæger. Denne begrænsning er fundet naturlig under hensyn til de forpligtelser, der i henhold til lov om dyrlæger, jf. lovbekendtgørelse nr. 48 af 11. januar 2017 følger af autorisationen.

Af dyreværnslovens § 20, stk. 2, fremgår, at en dyrlæge, der tilser et tilskadekommet eller sygt dyr, skal opfordre den ansvarlige til at lade dyret aflive, hvis det ikke kan helbredes, og det vil medføre unødigt lidelse at lade det leve. Aflives dyret ikke, skal dyrlægen indberette forholdet til politiet.

Af dyreværnslovens § 20, stk. 3, fremgår, at dyrlægen kan aflive dyret straks, hvis den ansvarlige nægter at efterkomme en opfordring efter stk. 2, og hvis det vil medføre unødige alvorlige lidelser for dyret at følge fremgangsmåden i § 21, jf. § 20, stk. 2, 2. pkt.

Af dyreværnslovens § 21, stk. 1, fremgår, at behandles et dyr uforsvarligt, kan politidirektøren give den ansvarlige pålæg om dyrets behandling. Er dyret sygt eller kommet uheldigt til skade, kan politidirektøren meddele pålæg om aflivning af dyret, hvis det vil medføre unødigt lidelse at lade det leve.

Af dyreværnslovens § 21, stk. 2, fremgår, at pålæg skal meddeles skriftligt. Inden der meddeles pålæg, skal politidirektøren indhente en erklæring fra en dyrlæge og om fornødent fra Fødevarerstyrelsen. Endvidere skal den, der har ansvaret for dyret, have lejlighed til at udtale sig.

Af dyreværnslovens § 21, stk. 3, fremgår, at stk. 2 kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt for at afværge en væsentlig lidelse for dyret.

Af dyreværnslovens § 21, stk. 4, fremgår, at politidirektøren afholder omkostningerne ved sagens behandling, men kan kræve beløbet refunderet af den, der har fået pålæg. Refusionskravet tillægges udpantningsret.

Af dyreværnslovens § 22, stk. 1, fremgår, at efterkommes pålægget efter § 21, stk. 1, 1. pkt., ikke, skal politidirektøren sørge for dyrenes pasning og kan herunder anbringe dyrene et andet sted. Efterkommes pålæg efter § 21, stk. 1, 2. pkt., ikke, skal politidirektøren sørge for, at dyret aflives.

Af dyreværnslovens § 22, stk. 2, fremgår, at politidirektøren straks eller senere kan bestemme, at dyrene skal sælges eller aflives, hvis forholdene taler derfor, herunder dyrenes tilstand, udsigten til, at ejeren kan passe

dyrene igen, og udgifterne ved dyrenes placering andetsteds.

Af dyreværnslovens § 22, stk. 3, fremgår, at § 21, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse på udgifterne efter denne bestemmelse.

Af dyreværnslovens § 23, stk. 1, fremgår, at den, der har fået et pålæg efter § 21, stk. 1, og den, hvis dyr er solgt eller aflivet efter § 22, stk. 2, kan begære sagen indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for politidirektøren inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Sagen indbringes for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80. Indbringelse for domstolene har ikke opsættende virkning.

Dyreværnslovens § 20, stk. 2-3, og §§ 21-23 har til formål at sikre, at der kan ske en hurtig indgriben i tilfælde, hvor der vurderes at være tale om en overtrædelse af dyreværnslovens bestemmelse om forsvarlig behandling af dyr. Bestemmelserne dækker både den situation, hvor en dyrlæge tilser et sygt eller tilskadekommet dyr, der på grund af dets tilstand skal aflives, og hvor politiet er tilkaldt på grund af en konkret mistanke om et strafbart forhold. Bestemmelserne muliggør, at der kan træffes beslutning om aflivning af et dyr, selvom ejeren modsætter sig dette, og at der kan gives pålæg om dyrs behandling. Bestemmelsen om pålæg er formuleret, således at det er muligt at udstede pålæg i enhver situation, hvor et dyr behandles uforsvarligt. Et pålæg er således ikke begrænset til f.eks. fodring og vanding.

Af dyreværnslovens § 24 fremgår, at politiet til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til et dyrehold, hvis det skønnes nødvendigt. Politiet kan om fornødent tage en sagkyndig med.

Bestemmelsen giver politiet en administrativ tilsynsbeføjelse uden for strafferetsplejen. Der er tale om en tilsynsbeføjelse for politiet som tilsynsmyndighed, og adgangen er ikke betinget af, at der er formodning om et strafbart forhold. Dette er også grunden til, at bestemmelsen er placeret i dyreværnslovens kapitel om tilsyn og ikke i tilknytning til bestemmelserne om straf. Bestemmelsen finder anvendelse på ethvert dyrehold både erhvervsmæssige og private. Tidligere var det politiet, der gav tilladelser efter dyreværnslovens § 17, stk. 3, og § 18, stk. 1, men i forbindelse med politireformen fra 2006 blev opgaven med ændring af dyreværnsloven i 2009 overført til Fødevarerstyrelsen.

2.13.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser om den foreslåede ordning

Det foreslås, at de opgaver vedrørende uforsvarlig behandling af dyr, som ifølge dyreværnslovens kapitel 4 om tilsyn påhviler dyrlæger og politiet, videreføres i lovforslagets kapitel 13 om særlige opgaver for dyrlæger og politi.

Med forslagets §§ 39-42 foreslås reglerne i dyreværnslovens §§ 20-23 videreført, dog således at det i forslagets § 40, stk. 2, er præciseret, at den dyrlæge, som politiet skal indhente en erklæring fra, før der udstedes et påbud, som udgangspunkt skal være en embedsdyrlæge fra Fødevarerstyrelsen. Dette er i overensstemmelse med ekspertgruppens udtalelse, hvor det anføres, at det er væsentligt, at den gældende ordning for kontrol, tilsyn og håndhævelse opretholdes. Der henvises til bemærkningerne i afsnit 1.4. Endvidere er der i lovforslagets § 41, stk. 2, foretaget enkelte sproglige justeringer. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den gældende ordning i praksis har fungeret hensigtsmæssigt, hvorfor den bør opretholdes.

Dyreværnslovens § 24 foreslås ikke videreført. Dette skal ses i lyset af, at det med lovforslagets § 50, stk. 1, foreslås at give adgang mod behørig legitimation og uden retskendelse til tilsynsmyndigheden.

Tilsynsmyndigheden er aktuelt Fødevarerstyrelsen, Landbrugsstyrelsen eller politiet afhængig af, hvilket område af dyrevelfærdsløvgivningen, der er tale om. Politiet er bl.a. tilsynsmyndighed, når der ved vejkontrol foretages kontrol af reglerne om beskyttelse af dyr under transport. De forskellige tilsynsmyndigheder vil således i samme omfang som hidtil have adgang uden retskendelse med henblik på at varetage deres tilsynsopgaver. På den baggrund anses dyreværnslovens § 24 for overflødig og videreføres ikke. Der henvises

til afsnit 2.16. og til bemærkningerne til lovforslagets § 50.

2.14. Lovforslagets kapitel 14 om formålsbestemte afgifter og gebyrer

2.14.1. Gældende ret

Det følger af dyreværnslovens § 24 f, at ejere af besætninger med mindst ti landbrugsdyr eller heste betaler et årligt beløb på 108 kr. (2010-niveau) til dækning af udgifterne i forbindelse med dyrevelfærdsrejseholdets tematiserede kontroller.

Det følger af dyreværnslovens § 31 a, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om betaling for omkostninger ved kontrolopgaver samt i forbindelse med tilladelser, godkendelser, autorisationer eller dispensationer m.v., der meddeles i medfør af loven eller regler, der er fastsat i henhold til loven, eller forordninger udstedt af Det Europæiske Fællesskab. Denne hjemmel er udnyttet i § 11 i bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. til at fastsætte takster for udstedelse af autorisation i henhold til artikel 10 i Rådets forordning (EF) nr. 2015/1 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97, i §§ 12 og 13 i bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. til at fastsætte takster for kontrol af logbøger for transport af dyr af varighed over 8 timer i henhold til artikel 14 i forordningen, og i § 74 i bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. til at fastsætte en takst for udstedelse af midlertidige kompetencebeviser til slagterimedarbejdere beskæftiget med aflivning af dyr. Hjemlen er desuden udnyttet til i § 34 i bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport og i § 48 i bekendtgørelse om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr at fastsætte en generel pligt til at afholde udgifterne ved en embedsdyrlæges kontrol.

I henhold til § 7 c i lov om hold af slagtekyllinger kan ministeren fastsætte nærmere regler om krav til anmeldelser om anvendelse af den maksimale belægningsgrad efter samme lovs §§ 7 a og 7 b, herunder om, at der skal betales gebyr for registrering af anmeldelsen og for Fødevarestyrelsens prøvelse af oplysningerne i anmeldelsen; denne hjemmel er udnyttet i § 17 i bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion, hvori der er fastsat en takst for registrering af en sådan anmeldelse og for Fødevarestyrelsens prøvelse af, om betingelserne herfor er opfyldt.

I § 18 i lov om hold af slagtekyllinger er det fastsat, at producenter, der leverer slagtekyllinger til slagterier i Danmark til dækning af udgifterne i forbindelse med tilsynet på slagterierne efter § 9 i loven, betaler et i loven fastsat beløb på 640 kr. (2010-niveau) for hver levering og pr. hus, hvorfra kyllingerne leveres. Det er endvidere fastsat, at alle producenter af slagtekyllinger betaler et i loven fastsat årligt beløb på 580 kr. (2010-niveau) til dækning af udgifterne i forbindelse med stikprøvekontrol efter lovens § 10, stk. 1.

Endelig er det i § 18 i lov om hold af slagtekyllinger bestemt, at medmindre ministeren bestemmer andet, afholder den enkelte slagtekyllingeproducent selv udgifterne i forbindelse med kontrol, som Fødevarestyrelsen udøver med producentens bedrift på baggrund af en indberetning fra et slagteris embedsdyrlæge, Fødevarestyrelsens godkendelse af en redegørelse for de tiltag, som er nødvendige for at udbedre forhold i huse med slagtekyllinger, hvor Fødevarestyrelsen har konstateret velfærdsproblemer, som nævnt i lovens § 11, og Fødevarestyrelsens opfølgende kontrol i forbindelse med et påbud om nedsættelse af den maksimale belægningsgrad og fastsættelse af vilkår for efterfølgende at øge belægningen igen, jf. lovens § 12, stk. 1, og § 13.

I henhold til tekstanmærkning nr. 158, stk. 1-2, på finansloven kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om, at ejere af dyrehold, bortset fra akvakulturbrug, som i Miljø- og Fødevarerministeriets Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) er registreret som ejer af en eller flere besætninger, med 10 dyr eller derover, skal betale et årligt beløb til dækning af omkostningerne ved ordinær kontrol i

besætninger i henhold til lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, lov om udendørs hold af svin, lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, lov om hold af slagtekalkuner, lov om hold af slagtekyllinger og dyreværnsloven. Taksterne er differentieret således, at ejere af en eller flere besætninger med over 40 dyr, for fjerkræ dog 2000 dyr, betaler 1.789 kr. (2018-niveau) årligt mens ejere af en eller flere besætninger, hvoraf ingen har over 40 dyr, for fjerkræ dog 2000 dyr, betaler 647 kr. (2018-niveau) årligt. For slagtekyllinger er disse takster trådt i stedet for den takst i § 18 i lov om hold af slagtekyllinger, som alle producenter af slagtekyllinger betaler til dækning af udgifterne i forbindelse med stikprøvekontrol efter den lovs § 10, stk. 1. For øvrige landbrugsdyr er taksterne trådt i stedet for taksten i dyreværnslovens § 24 f. Disse bestemmelser i tekstanmærkningen er udmøntet i bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.

I henhold til tekstanmærkning nr. 158, stk. 3, på finansloven kan ministeren fastsætte regler om betaling af omkostningerne ved ekstrakontrol, som udføres efter, at der er påvist manglende overholdelse af de i stk. 1 nævnte love, lov om hold af heste, lov om dyrlæger samt regler, der er fastsat i henhold til de nævnte love eller Den Europæiske Unions forordninger. Denne hjemmel er udnyttet ved i bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v. at fastsætte regler om betaling for ekstrakontrol svarende til dem, der gælder for ekstrakontrol i forhold til lov om hold af dyr. I 2018 opkræves for ekstrakontrol et grundgebyr på 391 kr., hvortil lægges 539 kr. pr. kvarters tilstedetid ved kontrollen, og et tillæg på 3.076 kr. for den særligt ressourcekrævende administration, hvis der udstedes, påbud eller forbud.

I henhold til tekstanmærkning nr. 158, stk. 4, på finansloven kan ministeren fastsætte regler om at producenter, der leverer slagtekyllinger til slagterier i Danmark til dækning af udgifterne i forbindelse med tilsynet på slagterierne efter § 9 i lov om hold af slagtekyllinger betaler et beløb på 772 kr. (2018-niveau) for hver levering og pr. hus, hvorfra kyllingerne leveres. Denne takst har erstattet den tilsvarende takst i § 18 i lov om hold af slagtekyllinger, og er udmøntet i bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.

2.14.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Finansieringen af dyrevelfærdskontrol i forhold til erhvervmæssigt dyrehold bygger på princippet om brugerbetaling. Den svarer herved til det, der gælder for kontrol i henhold til fødevarerloven og lov om hold af dyr, hvor der som hovedregel skal opkræves betaling for kontrollen, medmindre ministeren bestemmer andet. Den gældende adgang til at opkræve brugerbetaling foreslås videreført, og på grund af den nære tilknytning til fødevarerkontrol og veterinærkontrol finder Miljø- og Fødevarerministeriet det hensigtsmæssigt, at bestemmelserne om brugerbetaling for dyrevelfærdskontrol formuleres således, at de i alt væsentligt er udformet som dem, der følger af lov om fødevarer og lov om hold af dyr, for derved at sikre de bedste muligheder for en ensartet administration på de tre lovområder.

Takster for ordinær kontrol på dyrevelfærdsområdet er ligesom visse takster for fødevarerkontrol fastsat direkte i loven, da det i modsætning til f.eks. de opfølgende besøg, der er rettet mod besætninger, hvor der konkret har vist sig at være problemer med dyrenes velfærd, i vidt omfang vil bero på tilfældigheder, hvem der udtages til ordinær kontrol af dyrevelfærd. Formålet med de faste takster er, at omkostningerne ikke kun skal bæres af de besætninger, der udtages til kontrol, og at taksterne bør fastsættes i loven fremfor i bekendtgørelse, da modydelsen for betalingen ikke er tilstrækkeligt direkte til at kunne betegnes som et ikke-fiskalt gebyr.

For de takster, som producenter af slagtekyllinger skal betale for dyrevelfærdskontrol af de indleverede slagtekyllinger på slagterierne, var det, da bestemmelsen i sin nuværende udformning blev indsat i lov om hold af slagtekyllinger ved lov nr. 714 af 25. juni 2010 om ændring af lov om hold af slagtekyllinger vurderingen, at kontrollen retter sig mod alle producenter, uanset om den enkelte producent har udvist en bebrejdelssværdig adfærd, og at kontrollen er af en karakter, som ikke i sig selv udgør noget gode for producenter uden velfærdsproblemer eller for det pågældende slagteri. På den baggrund fandtes det, at størrelsen af

producentens betaling for tilsynet med de indleverede slagtekyllinger på slagterierne burde fremgå direkte af loven. Miljø- og fødevarerministeriet finder forsat, at de betragtninger gør sig gældende, og at det derfor er hensigtsmæssigt, at taksten fremgår direkte af loven.

Kapitel 14 i lovforslaget indeholder bestemmelser, der viderefører de gældende bestemmelser om brugerbetaling for kontrol og andre ydelser inden for lovens område. For at sikre den bedste og mest økonomiske udnyttelse af kontrolmyndighedens ressourcer udføres kontrol i husdyrbesætninger som en integreret kontrol, hvor kontrol efter lov om hold af dyr og fødevarer kan indgå som delelementer i de kontrolbesøg, der udføres for at påse, at dyrevelfærdslovgivningen efterleves. Som eksempel kan nævnes, at der i forbindelse med dyrevelfærdskontrol i malkekvægsbesætninger kan ske samtidig kontrol af mælkehygiejne med hjemmel i fødevarerlov og af tegn på smitsomme dyresygdomme med hjemmel i lov om hold af dyr. Det foreslås derfor, at der indsættes en bemyndigelse i loven til, at ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, hvor der udføres kontrol og tilsyn og opkræves betaling efter både dyrevelfærdslovgivningen og lov om fødevarer eller lov om hold af dyr opkræves alene med hjemmel i dette lovforslag, når kontrollen udgør en del af et overordnet kontrolområde omfattet af dette lovforslag.

Herved bliver det i en del tilfælde muligt at forenkle gebyropkrævningen ved at gebyr for kontrol, der udføres af Fødevarerstyrelsen, opkræves alene med hjemmel i den foreslåede § 43, stk. 6, og således overfor brugerne regnskabsmæssigt opgøres samlet. Bestemmelsen vil kunne finde anvendelse for gebyrer, der opkræves i forbindelse med det enkelte kontrolbesøg, såsom ved ekstrakontrol, mens den ikke umiddelbart påregnes anvendt ved ordinære kontrolbesøg finansieret af en fast årlig betaling. Tilsvarende bestemmelser findes i § 53, stk. 4, i lov om hold af dyr og i § 45, stk. 4, i lov om fødevarer.

2.15. Lovforslagets kapitel 16 om kontrol og offentliggørelse af kontrolresultater

2.15.1. Gældende ret

Kontrollen på dyrevelfærdsområdet er over de seneste mange år løbende blevet styrket. Dette er sket samtidig med, at EU-reguleringen på dyrevelfærdsområdet gradvist er blevet udbygget, samt at ressortansvaret for området er blevet flyttet fra Justitsministeriet til Miljø- og Fødevarerministeriet. Disse tre udviklingstendenser afspejles i både struktur og formulering af dyreværnslovens bestemmelser om kontrollen på området.

Dyreværnslovens § 24 a fastlægger en række grundlæggende bestemmelser for kontrollen på lovens område. § 24 a, stk. 1, indeholder således hjemmel for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler for den dyrevelfærds-mæssige kontrol, som udføres af personer ansat i eller under Miljø- og Fødevarerministeriet og privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarerstyrelsen er bemyndiget til at udføre kontrol. Der er med hjemmel i denne bestemmelse udstedt en række bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervs-mæssig handel med dyr og bekendtgørelse nr. 31 af 20. januar 2015 om veterinær kontrol.

Denne generelle hjemmel suppleres af § 24 a, stk. 2, hvorefter personer ansat i eller under Miljø- og Fødevarerministeriet og privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarerstyrelsen er bemyndiget hertil, kan foretage kontrol i det omfang, det er fastsat i Rådets direktiver eller i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd. Det samme gælder for sagkyndige fra Europa-Kommissionen i samarbejde med de nævnte personer.

For at sikre, at tilsynsmyndigheden har mulighed for at gennemføre dyrevelfærdskontrollen, er det i dyreværnslovens § 24, stk. 3, fastsat, at personer ansat i eller under Miljø- og Fødevarerministeriet og privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarerstyrelsen er bemyndiget hertil, har, i det omfang varetagelsen af kontrolopgaver som nævnt i stk. 1 og 2 kræver det, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse

adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler og dokumenter. Dette omfatter også sagkyndige fra Europa-Kommissionen i samarbejde med tilsynsmyndigheden.

Denne bestemmelse supplerer således dyreværnslovens § 24, hvorefter politiet til enhver tid mod behørig legitimation har adgang uden retskendelse til et dyrehold, hvis det skønnes nødvendigt. Politiet kan om fornødent tage en sagkyndig med. Denne bestemmelse finder anvendelse, når politiet som tilsynsmyndighed træffer dispositioner og afgørelser inden for dyreværnslovens område, dvs. uden for strafferetsplejen.

Disse to bestemmelser om adgang uden retskendelse er en forudsætning for, at politiet, Fødevarestyrelsen og Landbrugsstyrelsen kan varetage de opgaver som tilsynsmyndighed, der er henlagt til dem hver især.

Af § 24 a, stk. 4, fremgår det, at indehaveren, de i virksomheden beskæftigede personer, føreren af det pågældende transportmiddel og andre, der udfører opgaver i forbindelse med behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd, skal yde tilsynsmyndigheden fornøden vejledning og hjælp i forbindelse med foretagelsen af kontrol efter stk. 1-3.

I henhold til § 24 a, stk. 5, kan tilsynsmyndigheden anmode politiet om at yde om nødvendig bistand til at gennemføre kontrollen. Dette kan eksempelvis være situationer, hvor tilsynsmyndigheden ikke kan få adgang til et lokale, fordi det er aflåst eller ejeren nægter at give adgang. Bestemmelsen giver tillige ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte nærmere regler om denne bistand, men dette har hidtil ikke været vurderet nødvendigt.

Af hensyn til muligheden for at sikre grundlaget for dokumentation af og opfølgning på kontrollen er det i dyreværnslovens § 24 a, stk. 6, fastsat, at tilsynsmyndigheden kan medtage dokumenter, herunder udskrift af elektroniske data eller kopier heraf, samt medtage hele dyr eller udtage prøver fra levende og døde dyr mod kvittering. Hvis det skønnes nødvendigt for at undersøge, om der foreligger en overtrædelse af regler i dyreværnsloven eller regler fastsat i medfør heraf, kan dyrlæger ansat i tilsynsmyndigheden aflive et dyr med henblik på at udtage prøver af dette.

Som undtagelse fra det generelle princip om, at tilsynsmyndigheden til brug for kontrollen vederlagsfrit kan udtage prøver, er det i § 24 a, stk. 7, fastsat, at ejeren, hvis dyr er blevet aflivet ned henblik på udtagelse af prøve, har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, hvis der ikke efterfølgende rejses påtale, påtale opgives eller tiltalte frifindes. Erstatning ydes for økonomisk skade. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, såfremt den pågældende selv har givet anledning til foranstaltningerne.

Ved kontrollen skal tilsynsmyndigheden bl.a. overholde lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lov nr. 442 af 9. juni 2004 med senere ændringer (herefter retssikkerhedsloven). Retssikkerhedslovens kapitel 2 og 3 finder efter retssikkerhedslovens § 1, stk. 1, anvendelse ved tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning uden for strafferetsplejen, og som består i husundersøgelse eller undersøgelse eller beslaglæggelse af breve og andre papirer.

Formålet med retssikkerhedsloven er at sikre borgeres og virksomheders rettigheder, når myndigheder anvender tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Tilsynsmyndighedens fysiske kontrol betragtes normalt som et tvangsindgreb. Loven øger virksomhedernes retssikkerhed ved bl.a. at stille krav i forhold til varsel, bistand, repræsentation og skriftlig information.

Alle private virksomheder er beskyttet af retssikkerhedsloven. Offentlige virksomheder, lokaler på private virksomheder med fuld offentlig adgang (f.eks. butikslokaler) samt kontrol, der alene foretages i det fri eller på marker, er ikke omfattet af alle bestemmelser i loven. Rekvireres kontrollen af virksomheden, er den ikke omfattet af varslingsreglerne i retssikkerhedsloven, idet der ikke er tale om et tvangsindgreb.

Kontrollen skal efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 1 og 2, som udgangspunkt varsles og begrundes over for

borgeren mindst 14 dage før kontroltidspunktet. Begrundelsen skal forklare lovhjemlen og den konkrete anledning til den forestående kontrol. Disse krav opfyldes ved at sende et varslingsbrev mindst 14 dage, før kontrollen foretages. I visse tilfælde kan der efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, dog foretages en kontrol uden varsling. Det gælder bl.a. i tilfælde, hvor formålet med kontrollen vil forspildes ved varsling.

Tilsynsmyndigheden har ikke adgang uden retskendelse i tilfælde, hvor der med rimelig grund foreligger mistanke om en strafbar lovovertrædelse. I et sådant tilfælde skal kontrolmyndigheden gå frem efter retsplejelovens regler. Det indebærer f.eks. at tilsynsmyndigheden ikke kan følge en administrativ kontrol op med en fysisk kontrol med hjemmel til adgang i lovens § 28 i tilfælde, hvor den administrative kontrol i sig selv har givet en rimelig grund til mistanke om, at den virksomhed, der ønskes kontrolleret, har begået en strafbar lovovertrædelse.

Oplysningspligten er begrænset efter retssikkerhedslovens § 10, hvorefter bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke gælder i forhold til den mistænkte, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Dyreværnsloven § 24 b, stk. 1, 1. pkt., giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at meddele de påbud og forbud, der anses for nødvendige til at sikre overholdelsen af loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd. Der kan med hjemmel i bestemmelsen meddeles påbud og forbud fra det tidspunkt, hvor tilsynsmyndigheden vurderer, at der vil ske en overtrædelse af reglerne, hvis forholdet ikke rettes. Det er således ikke en forudsætning, at der er konstateret en overtrædelse. Som udgangspunkt skal påbud og forbud meddeles til den ansvarlige for dyreholdet, altså typisk besætningsejeren eller den driftsansvarlige. Dog kan påbud og forbud meddeles til personer, der repræsenterer besætningsejeren, slagteriet eller et samlested, for eksempel en ansat der i kontrolsituationen håndterer dyrene, uden at disse personer som sådan er ansvarlige for dyreholdet. Der kan for eksempel være tilfælde, hvor det for at sikre dyrenes velfærd er nødvendigt at meddele påbud eller forbud, men hvor det for tilsynsmyndigheden kan være vanskeligt umiddelbart at fastslå det formelle ansvarsforhold. Bestemmelsen er dermed på linje med dyreværnslovens § 1, som retter sig mod enhver og ikke kun mod den, der holder dyr, jf. dyreværnslovens § 2.

Efter dyreværnsloven § 24 b, stk. 1, 2 og 3. pkt., skal påbud og forbud som udgangspunkt meddeles skriftligt, og der skal forinden ske en høring af den ansvarlige. I henhold til § 24 b, stk. 2, kan disse krav dog fraviges, hvis det er nødvendigt af hensyn til dyrevelfærden.

Efter dyreværnsloven § 24 b, stk. 3, har politiets pålæg meddelt efter § 21 vedrørende samme forhold fortrinsret i forhold til påbud og forbud meddelt efter § 24 b, stk. 1. Dette indebærer, at der ikke kan meddeles påbud eller forbud efter stk. 1, hvis politiet i forvejen har meddelt pålæg, samt at påbud og forbud bortfalder, hvis politiet efterfølgende giver pålæg vedrørende samme forhold. Det skal dog bemærkes, at hjemlen i § 24 b, stk. 1, til at meddele påbud vil kunne anvendes i forhold til enhver overtrædelse af dyreværnsloven eller regler fastsat i medfør heraf, mens politiets hjemmel til pålæg efter § 21 er forbeholdt situationer, hvor der er tale om uforsvarlig behandling af dyr.

Som supplement til den generelle hjemmel til påbud og forbud, giver dyreværnslovens § 24 c ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om, at Fødevarestyrelsen kan meddele den ansvarlige for et dyrehold påbud om at modtage rådgivning samt at udarbejde og gennemføre en handlingsplan med henblik på at rette op på dyrevelfærdsmæssige problemer i besætningen. En sådan handlingsplan vil bl.a. kunne indeholde en oversigt over indsatsområder og initiativer - herunder f.eks. ændring af staldindretning og kompetenceløft hos personalet. Endvidere bør handlingsplanen indeholde en tidsfrist for gennemførelse af

initiativerne. Hjemlen har endnu ikke været udnyttet.

Med henblik på at iværksætte en offentliggørelsesordning for kontrolresultaterne på hundeområdet blev der i 2018 med § 24 g indsat hjemmel i dyreværnsloven hjemmel for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at etablere sådanne offentliggørelsesordninger for kontrolresultater inden for dyreværnslovens område.

Denne bestemmelse, som i alt væsentligt er udformet som de tilsvarende bestemmelser i den øvrige veterinær- og fødevarerlovgivning, giver i stk. 1 ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til dyreværnslovgivningen eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning.

Med hjemmel i § 24 g, stk. 2, kan der fastsættes regler om, på hvilken måde og i hvilken form registreringspligtige virksomheder med erhvervmæssig handel med dyr, opdræt af dyr eller formidling af dyr samt dyrepensioner og dyreinternater skal gøre kontrolresultater efter stk. 1, tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Dyreværnslovens § 24 g, stk. 3, giver hjemmel til at fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelsen, herunder at offentliggørelsen kan ske i elektronisk form samt, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Efter § 24 g, stk. 4, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater. Til brug for offentliggørelse kan ministeren på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Af bestemmelsen fremgår, at enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres, og at adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Med hjemmel i § 24 g blev den nævnte offentliggørelsesordning for kontrolresultaterne på hundeområdet iværksat ved bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater, som trådte i kraft den 1. marts 2018.

2.15.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er med lovforslaget ikke tilsigtet grundlæggende ændringer med hensyn til de retlige rammer for kontrollen. Imidlertid er der som nævnt over de seneste mange år løbende sket ændringer i dyreværnslovens kontrolbestemmelser. Samtidig er EU-reguleringen på dyrevelfærdsområdet gradvist blevet udbygget og ressortansvaret for området er blevet flyttet fra Justitsministeriet til Miljø- og Fødevarerministeriet. Disse tre udviklingstendenser afspejles i både struktur og formulering af dyreværnslovens kontrolrelaterede bestemmelser.

Selvom der efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering ikke er behov for grundlæggende indholdsmæssige ændringer i kontrolbestemmelserne, vil det være hensigtsmæssigt at tilpasse såvel sprog som struktur til den aktuelle situation. I den forbindelse skal det tages højde for, at kontrollen på dyrevelfærdsområdet ofte vil ske sammen med anden veterinærkontrol. Det vil således være hensigtsmæssigt, at der med den kommende dyrevelfærdslov etableres et ensartet lovgrundlag sammenholdt med de tilgrænsende områder, da det vil understøtte mulighederne for en sammenhængende, effektiv og behovsorienteret veterinær kontrol. Lovforslagets kontrolbestemmelser er derfor udformet, så de i videst muligt omfang svarer til bestemmelserne i lov om hold af dyr.

Det er ved udformningen endvidere taget højde for, at kontrollen med de fællesskabsretlige dyrevelfærdsregler skal overholde kravene i kontrolforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2004/882/EF af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes). Ud over de nedenfor nævnte regler om delegation af kontrolopgaver kan nævnes kravene om, at der skal gennemføres regelmæssig risikobaseret kontrol, at kontrollen som udgangspunkt skal foretages uanmeldt, samt at der skal udarbejdes kontrolrapporter. Endvidere kan nævnes krav om, at tilsynsmyndigheden skal være sikret den for kontrollen nødvendige uhindrede adgang samt ret til at undersøge dyr, gennemgå dokumenter og udtage prøver.

Ved anvendelse af kontrolbestemmelserne skal tilsynsmyndigheden overholde retssikkerhedsloven. Se afsnit 2.15.1 for en nærmere beskrivelse af retssikkerhedsloven.

Af flere af dyreværnslovenes bestemmelser fremgår, at de også retter sig mod "privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarestyrelsen er bemyndiget til at udføre kontrol". Denne formulering ville imidlertid indebære, at kompetencen til at udføre kontrol skulle delegeres til de pågældende privat- praktiserende dyrlæger. En sådan delegation er omfattet af reglerne i artikel 5 i kontrolforordningen, som dels opstiller en række formelle krav, dels indebærer, at kompetence til at træffe afgørelser om bl.a. påbud og forbud ikke kan delegeres. Da denne model med delegering ville betyde, at de på- gældende personer kun i begrænset omfang ville kunne varetage kontrolopgaver, ansættes disse dyrlæger i stedet af Fødevarestyrelsen – ofte som honorarlønnede – på linje med styrelsens øvrige ansatte. Formulering "privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarestyrelsen er bemyndiget til at ud- føre kontrol" er derfor ikke anvendt i det foreliggende forslag til dyrevelfærdslov.

Det vil fortsat være nødvendigt med hjemmel til at fastsætte nærmere regler for kontrollen, men Miljø- og Fødevareministeriet anser, at denne hjemmel mest hensigtsmæssigt udformes, så den – på samme måde som den tilsvarende bestemmelse i § 58, stk. 1, i lov om hold af dyr – dækker hele lovens område inklusive de fællesskabsretlige regler på området uanset hvilken myndighed, som udfører kontrollen.

Det vil fortsat være behov for, at alle, der enten som ejer, ansat eller på anden måde udfører opgaver i forbindelse med behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd, skal have pligt til at svare på spørgsmål fra tilsynsmyndigheden og efter anmodning yde praktisk bistand ved kontrollen. Det er også nødvendigt, at tilsynsmyndigheden har hjemmel til at medtage dokumenter, herunder udskrift af elektroniske data, eller kopier heraf samt udtage prøver fra levende eller døde dyr mod kvittering. Det skal i den forbindelse som hidtil være hjemmel til at aflive et dyr med henblik på at udtage en prøve, hvis det skønnes nødvendigt for at dokumentere en mulig overtrædelse af regler i dyreværnsloven eller regler fastsat i medfør heraf.

Konstaterer tilsynsmyndigheden forhold, som er i strid med dyrevelfærdsreglerne, skal der sanktioneres på passende vis. Helt grundlæggende skal der i den konkrete situation anvendes de sanktioner, som skønnes nødvendige for at sikre, at reglerne vil blive overholdt fremadrettet. På den ene side må sanktionen ikke være mere indgribende end nødvendigt. På den anden side skal sanktionen have tilstrækkelig gennemslagskraft, så reglerne overholdes. Ved vurderingen af den rette sanktion skal der tages hensyn til alle omstændigheder i den konkrete sag.

På dyrevelfærdsområdet omfatter sanktionsmulighederne indskærpelse, påbud, forbud og politianmeldelse. Når tilsynsmyndighedens kontrol har medført en anmærkning, dvs. en af de nævnte sanktioner, medfører det som hovedregel et opfølgende gebyrfinansieret kontrolbesøg, jf. bekendtgørelse om veterinær kontrol. Formålet med dette er at sikre, at den ansvarlige har foretaget det nødvendige for at bringe overtrædelsen til ophør. Med hensyn til indskærpelser skal bemærkes, at det alene er en præcisering af, at gældende regler skal overholdes, og en indskærpelse dermed ikke i sig selv en afgørelse. I det omfang en indskærpelse medfører et opfølgende gebyrfinansieret kontrolbesøg bliver der samlet set tale om en bebyrdende afgørelse, som bl.a. vil kunne påklages.

Hverken indskærpelser eller politianmeldelser er i forvaltningsretlig forstand afgørelser og kræver derfor ikke udtrykkelig hjemmel i dyrevelfærdsloven. Påbud og forbud er derimod afgørelser og skal være hjemlet i loven. De gældende bestemmelser i dyreværnslovens § 24 b om forbud og påbud foreslås derfor videreført med mindre justeringer. Det foreslås således at indsætte hjemmel til, at tilsynsmyndighederne kan lade et påbud eller forbud gennemføre for den ansvarliges regning. Formålet er at sikre, at tilsynsmyndigheden kan sikre gennemførelse af et påbud eller et forbud i det omfang, det er dyrevelfærdsmæssigt nødvendigt, hvor den ansvarlige enten ikke kan eller ikke vil gøre dette inden for en rimelig frist.

Dyreværnslovens særlige hjemmel til at fastsætte regler om pålæg til den ansvarlige om at modtage rådgivning eller at udarbejde og gennemføre en handlingsplan har endnu ikke været udnyttet. På trods af dette finder Miljø- og Fødevareministeriet, at det vil være hensigtsmæssigt at videreføre hjemlen i den nye dyrevelfærdslov, da både påbud om rådgivning fra eksterne eksperter og påbud om at udarbejde og gennemføre en handlingsplan vil kunne være værdifulde værktøjer ikke mindst i situationer, hvor den ansvarlige for et dyrehold udviser dårlig regelefterlevelse.

For at sikre en effektiv kontrol på området med dyrevelfærden i centrum er det efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering en afgørende forudsætning, at tilsynsmyndighederne fortsat har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler og dokumenter uden at skulle indhente retskendelse i det omfang, det er nødvendigt for kunne gennemføre dyrevelfærdskontrollen.

Tilsynsmyndighedernes adgang uden retskendelse er således nødvendig for, at den ordinære kontrol på området kan ske uanmeldt, det vil sige uden forudgående meddelelse til ejer eller bruger, hvilket i de fleste tilfælde vil være nødvendigt for at tilsynsmyndigheden kan få et reelt billede af eksempelvis de driftsmæssige forhold i et dyrehold.

Som et andet eksempel kan nævnes tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden får oplysninger fra offentligheden om så konkret og alvorlige mulige dyrevelfærdsmæssige problemer, at øjeblikkelig indgriben af hensyn til dyrevelfærden vurderes nødvendig. I sådanne tilfælde vil det være afgørende, at myndighederne ved en uanmeldt kontrol får mulighed for at gennemføre kontrol med henblik på at be- eller afkræfte de modtagne oplysninger.

Muligheden for at gennemføre kontrol uden retskendelse er endvidere en forudsætning for at myndighederne kan efterleve de ovennævnte fællesskabsretlige bestemmelser om, at kontrol som udgangspunkt skal foretages uanmeldt, og at tilsynsmyndigheden skal være sikret den for kontrollen nødvendige uhindrede adgang samt ret til at undersøge dyr, gennemgå dokumenter og udtage prøver.

Efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering er det som nævnt en væsentlig forudsætning for en effektiv og behovsorienteret veterinær kontrol, at der etableres et så vidt muligt ensartet lovgrundlag på veterinær- og fødevarerområdet. Der skal i den forbindelse tages højde for, at digitaliseringen spiller en stadig stigende rolle i samtlige elementer af kontrollen fra den overordnede planlægning og prioritering til gennemførelsen og opfølgningen på den enkelte kontrol. Desuden forudsætter såvel den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi som Miljø- og Fødevareministeriets koncernfælles digitaliseringsstrategi, at den enkelte myndighed i højere grad end hidtil anvender data om virksomheder og borgere, som er registreret af andre myndigheder.

Det foreslås derfor, at der med lovforslagets § 51 indsættes hjemmel til registersamkøring, som sammen med de tilsvarende bestemmelser i bl.a. § 65 a i lov om hold af dyr og § 16 a i lov om dyrlæger kan bidrage til at sikre det optimale datagrundlag for planlægning, gennemførelse og opfølgning på kontrollen på tværs af Miljø- og Fødevareministeriets område.

Den foreslåede bestemmelse indebærer bl.a., at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan bestemme, hvilke oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, som andre offentlige myndigheder skal

udlevere. Udleveringen af oplysninger forudsættes dog at ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF) og databeskyttelsesloven (lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger).

Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksom på, at behandling af de modtagne oplysninger skal ske under iagttagelse af de databeskyttelsesretlige regler, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger i artikel 5 i databeskyttelsesforordningen, herunder forordningens artikel 5, stk. 1, litra b, hvorefter det følger, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål.

2.16. Lovforslagets kapitel 17 om delegation og klage

2.16.1. Gældende ret

I henhold til dyreværnslovens § 24 d, stk. 1, har ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelser efter loven eller efter de i medfør heraf udstedte regler, herunder om afskæring af klageadgangen, og om remonstration, dvs. at den myndighed, som har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen, selvom der er indgivet klage, og eventuelt træffe en ny afgørelse. Der er endvidere hjemmel til at fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen.

Bestemmelsen er udmøntet i §§ 19-21 i bekendtgørelse nr. 1614 af 18. december 2018 om Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser.

Dyreværnslovens § 24, stk. 2, fastlægger, at afgørelser i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf som udgangspunkt kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Af dyreværnslovens § 24 d, stk. 3, følger, at klager til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indgives skriftligt via første instans ved anvendelse af digital selvbetjening. Herved sikres adgang til remonstration. Hvis myndigheden fastholder sin afgørelse, skal klagen som udgangspunkt videresendes til nævnet senest 3 uger efter modtagelsen. I nogle tilfælde har første instans dog behov for længere tid, f.eks. hvis klagepunkterne vedrører komplicerede forhold. Endvidere kan første instansen have behov for længere tid til at undersøge, om der er grundlag for at genoptage sagen. Ved videresendelsen af klagen til nævnet skal førsteinstansen vedlægge den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.

Som en udtagelse fra hovedreglen om, at afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, er denne klagemulighed udtrykkeligt afskåret i dyreværnslovens § 10, stk. 3, for så vidt angår afgørelser truffet af politiet i medfør af § 10, stk. 2, om aflivning af farlige dyr. Disse afgørelser kan i stedet påklages til Rigspolitechefen i henhold til retsplejelovens regler om klage over politiets dispositioner og afgørelser uden for strafferetsplejen. I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet blev det endvidere understreget, at dette også gælder for øvrige afgørelser, som træffes af politiet efter dyreværnsloven eller efter de i medfør heraf udstedte regler, herunder bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport.

Spørgsmålet om klagers opsættende virkning reguleres ikke i dyreværnsloven, men følger af de almindelige forvaltningsretlige regler. En klage har således som udgangspunkt ikke opsættende virkning, men både den

myndighed, som har truffet afgørelsen i første instans, og Miljø- og Fødevareklagenævnet kan tillægge en klage opsættende virkning, hvis klager anmoder om det, og formålet med den påklagede afgørelse ikke derved forspildes.

2.16.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er ikke hensigten at foretage indholdsmæssige ændringer i de gældende klageregler, men for at sikre den størst mulige sammenhæng mellem den dyrevelfærdsmæssige og regulering på det øvrige veterinær område foreslås det at tilpasse formulering og struktur til bestemmelserne i § 66 i lov om hold af dyr.

Det foreslås som hidtil, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling skal have hjemmel til at fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelser efter loven eller efter de i medfør heraf udstedte regler, herunder om afskæring af klageadgangen, og om remonstration, dvs. at den myndighed, som har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen, selvom der er indgivet klage, og eventuelt træffe en ny afgørelse. Der er endvidere hjemmel til at fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen. De gældende klageregler i bl.a. bekendtgørelse nr. 1614 af 18. december 2018 om Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser vil således blive videreført.

Der er ikke i den gældende dyreværnslov udtrykkelig hjemmel for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at delegere opgaver til myndigheder uden for ministerens ressort. Medmindre der etableres en sådan hjemmel vil det imidlertid ikke være grundlag for at bibeholde politiets beføjelser i henhold til bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport, og det vil heller ikke fremadrettet være muligt at bemyndige eksempelvis politiet eller Skat til at varetage dyrevelfærdsmæssig kontrol i forbindelse med grænsekontrol. Det bør derfor efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse etableres udtrykkelig hjemmel til sådan delegation uden for ministerområdet. Som konsekvens af tilpasningen til reglerne i lov om hold af dyr foreslås, at denne hjemmel for ministeren til at delegere opgaver til offentlige myndigheder uden for ministerens ressort indsættes i lovforslagets § 52, stk. 2.

Det foreslås at fastholde, at klageinstansen for afgørelser indenfor lovens område er Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre andet er fastsat ved lov eller bekendtgørelse, og at nævnets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Dette indebærer således, at afgørelserne ikke kan indbringes for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.

Som det fremgår af lovforslagets § 52, stk. 5, foreslås politiets afgørelser dog generelt undtaget. Fastholder myndigheden sin afgørelse, skal klagen som udgangspunkt videresendes til nævnet senest 3 uger efter modtagelsen.

Det foreslås at videreføre de nærmere regler for klager til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klager skal fortsat indgives skriftligt via første instans ved anvendelse af digital selvbetjening, så adgangen til remonstration sikres. Hvis myndigheden fastholder sin afgørelse skal klagen som udgangspunkt videresendes til nævnet senest 3 uger efter modtagelsen. Ved videresendelsen af klagen til nævnet skal første instansen vedlægge den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.

Som nævnt fastlægger lovforslagets § 52, stk. 5, at politiets afgørelser inden for dyrevelfærdslovens område ikke kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og dette vil også gælde i det omfang der ved bekendtgørelse med hjemmel i forslaget § 52, stk. 2, henlægges nye beføjelser til politiet. Som konsekvens heraf vil politiets afgørelser i stedet kunne påklages til Rigspolicehøveden i henhold til retsplejelovens regler om klage over politiets dispositioner og afgørelser uden for strafferetsplejen.

Med hensyn til den opsættende virkning af klager vurderer Miljø- og Fødevareministeriet på grundlag af de hidtidige erfaringer, at der ikke er behov for at indføre særlig regulering på dyrevelfærdsområdet. Efter de

almindelige forvaltningsretlige regler vil klage således som udgangspunkt fortsat ikke have opsættende virkning, men både den myndighed, som har truffet afgørelsen i første instans, og Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan tillægge en klage opsættende virkning, hvis klager anmoder om det, og formålet med den påklagede afgørelse ikke derved forspildes.

2.17. Lovforslagets kapitel 18 om obligatorisk digital kommunikation

2.17.1. Gældende ret

De gældende bestemmelser om obligatorisk digital kommunikation fremgår af dyreværnslovens §§ 27 a-27 c, som blev indsat ved lov nr. 1459 af 17. december 2013 om ændring af forskellige bestemmelser på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område om obligatorisk digital kommunikation m.v.

Ved denne ændringslov, som omfattede alle de af Fødevestyrelsen administrerede lovområder, blev der skabt hjemmel til at fastsætte regler om, at al relevant skriftlig kommunikation mellem Fødevestyrelsen og virksomheder eller fysiske personer skal foregå digitalt. Ændringsloven var således styrelsens arbejde med at implementere den fælles offentlige digitaliseringsstrategi for 2011-2015 "Den digitale vej til fremtidens velfærd" fra august 2011 om, at virksomhederne skal foretage alle indberetninger digitalt til offentlige myndigheder, når den nødvendige lovgivning og de effektive løsninger er på plads. I alle omfattede love blev bestemmelserne udformet efter samme model for at sikre ensartethed i lovgivningen. Udformningen er stort set identisk med de bemyndigelser, der ved lov nr. 1231 af 18. december 2012 om ændring af forskellige lovbestemmelser om obligatorisk digital kommunikation m.v. er indført i 68 love på Erhvervs- og Vækstministeriets område.

På dyreværnslovens område er bestemmelserne hidtil udmøntet i §§ 34 a-34 c i bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport, som blev indsat ved bekendtgørelse nr. 40 af 12. januar 2016 om ændring af bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport. Disse bestemmelser, der har hjemmel i dyreværnslovens § 27 a, stk. 1, fastsætter, at organisatorer af dyretransport og transportvirksomheder skal anvende Fødevestyrelsens digitale IT-system, Eksportportalen, på eksportportalen.fvst.dk, ved indberetninger og ansøgninger.

2.17.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Implementeringen af den fælles offentlige digitaliseringsstrategis målsætning om, at skriftlig kommunikation mellem virksomheder, borgere og myndigheder også på dyrevelfærdsområdet skal foregå digitalt, forudsætter, at de nødvendige hjemler er til stede. For at fastholde ensartetheden i lovgivningen på Miljø- og Fødevarerministeriets område, foreslås der fastsat bemyndigelsesbestemmelser, der svarer til de gældende.

Det foreslås således i lovforslagets § 53, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling også fremover skal have hjemmel til at fastsætte regler om, at al relevant skriftlig kommunikation mellem Fødevestyrelsen og virksomheder eller fysiske personer skal foregå digitalt. Med kommunikation menes alle former for henvendelser fra virksomheder eller fysiske personer, f.eks. forespørgsler, ansøgninger og indberetninger, og alle former for meddelelser fra Miljø- og Fødevarerministeriet til virksomheder eller fysiske personer, f.eks. anmodninger om oplysninger, afgørelser, forbud og påbud samt opkrævning af betalinger.

Dette indebærer, at visse typer af kommunikation vil blive sendt via den digitale postløsning Offentlig Digital Post med de retsvirkninger, der følger heraf. Det kan f.eks. komme på tale for visse afgørelser, herunder forbud eller påbud.

Øvrig kommunikation vil fremover skulle foregå digitalt på anden vis, f.eks. via e-mail eller digitale selvbetjeningsløsninger.

Det vil fremgå af de enkelte bekendtgørelser, der udstedes på området, på hvilken måde kommunikationen mellem myndigheden og de pågældende virksomheder eller personer fremover skal foregå.

Indtil videre sker tilslutningen til den offentlige digitale postløsning på baggrund af personens CPR-nr. henholdsvis virksomhedens CVR-nummer. Det er således CVR-nummeret, der skal bruges, når en virksomhed ønsker at identificere sig overfor myndighederne.

Ud over et CVR-nummer får en virksomhed også tildelt ét såkaldt P-nummer (Produktionsenhedsnummer) for hver fysisk beliggenhed, hvor virksomheden driver virksomhed fra. Dette gør det muligt at kommunikere direkte med produktionsenheden, og da mange virksomheder selskabsretligt er organiseret på en sådan måde, at de forskellige produktionsenheder har en mere eller mindre grad af selvstændighed, er dette en hensigtsmæssig måde at kommunikere på.

P-nummeret er et 10-cifret entydigt nummer. Da virksomheden tildeles et P-nummer for hver fysisk beliggenhed, hvor- fra der drives virksomhed, kan der således være tilknyttet flere P-numre til samme CVR-nummer.

Offentlig Digital Post kan på nuværende tidspunkt ikke håndtere aflevering af post til rette P-nummermodtager under CVR-nummeret, men da al kontrol med virksomheder i Fødevarestyrelsen er baseret på P-numre, er det nødvendigt, at der fastholdes mulighed for at udstede regler om, at kommunikation med virksomhederne kan foregå på P-nr. niveau.

Forslaget indebærer, at oplysningerne i en henvendelse ikke kan anses for behørigt modtaget, hvis de ikke indgives på den digitale måde, som er fastsat i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af lovforslaget. Hvis oplysninger m.v. alligevel sendes eksempelvis pr. brev, følger det af den almindelige vejledningspligt, at myndigheden skal vejlede om reglerne på området, herunder om pligten til at kommunikere på den foreskrevne digitale måde.

De sanktioner, der i dag er knyttet til manglende indberetning eller indsendelse i papirform, vil også finde anvendelse, når indberetning eller indsendelse ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelser i henhold til dette lovforslag.

Det er i den forbindelse uden betydning, at den pågældende oplever, at den pågældendes egen computer ikke fungerer, at den pågældende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til den pågældende at overvinde.

Endvidere kan der fastsættes regler om, at skriftlig kommunikation til og fra styrelsen skal foregå digitalt på anden måde, f.eks. via e-mail. I den forbindelse kan der stilles krav om, at den pågældende oplyser en e-mailadresse, som den pågældende kan kontaktes på i forbindelse med behandlingen af en konkret sag m.v.

Ved kommunikation via e-mail kan der stilles krav om sikker identifikation, således at mailen afsendes med digital signatur for at sikre, at afsenderen er den, vedkommende giver sig ud for at være. Er der tale om udveksling af fortrolige eller personfølsomme oplysninger, bør dette enten ske ved krypterede mails (dette forudsætter typisk et certifikat til den pågældende myndigheds e-postadresse) eller den offentlige digitale postløsning. Der vil således også kunne fastsættes regler om, at visse oplysninger sendes til myndighederne ved krypterede mails eller via den offentlige digitale postløsning.

Der vil også kunne stilles krav om anvendelse af digital signatur eller lignende i forbindelse med andre former for digital kommunikation, eksempelvis via digitale selvbetjeningsløsninger, så Fødevarestyrelsen har sikkerhed for, at afsenderen er den, han eller hun giver sig ud for at være.

Der kan efter forslaget på bekendtgørelsesniveau stilles krav om, at virksomheden skal anvende bestemte it-systemer og særlige digitale formater for at sikre, at styrelsen kan håndtere de modtagne indberetninger.

Overgangen til obligatorisk digitalisering kan i en overgangsperiode være forbundet med særlige udfordringer

for grupper af virksomheder og fysiske personer. For at smidiggøre denne overgang, vil der efter de foreslåede bestemmelser kunne fastsættes overgangsordninger, så det eksempelvis i en overgangsperiode bliver frivilligt for visse grupper af virksomheder og fysiske personer at kommunikere digitalt.

Det er ligeledes hensigten, at det i en overgangsperiode vil være muligt efter ansøgning at blive fritaget for kravet om digital kommunikation, hvis specielle forhold begrundet dette.

Herudover vil det være muligt for virksomheder eller fysiske personer efter ansøgning at opnå dispensation fra kravet om digital kommunikation. Dispensation vil kun undtagelsesvist blive givet. Det kunne f.eks. være handicappede eller stærkt ordblinde, der ikke kan betjene en computer eller personer, som bor i dele af Danmark, hvor det ikke er teknisk muligt at koble sig på internettet.

Med lovforslagets § 53, stk. 2, foreslås det endvidere at fastholde hjemlen til at fastsætte regler om anvendelse af digital signatur eller lignende, som tilgodeser de samme sikkerhedsmæssige hensyn som en digital signatur. Også ved digital signatur varetages de samme hensyn, der ligger bag underskriftskravet som omtalt ovenfor.

I den foreslåede § 53, stk. 3, er det fastsat, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem til adressaten, dvs. til modtageren af meddelelsen, når den er tilgængelig for denne. En hvilken som helst skriftlig kommunikation, som foretages digitalt, herunder også en afgørelse, som sendes via mail, via den offentlige digitale postløsning eller på anden digital vis er omfattet af bestemmelsen. Dette svarer til, at et papirbrev anses for at være kommet frem, når det pågældende brev er lagt i adressatens fysiske postkasse.

Det er normalt uden betydning, om en afgørelse er kommet til adressatens kundskab. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten bærer således alene risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen.

Forslaget har betydning for alle meddelelser, herunder også for om f.eks. en indberetning eller lignende kan anses for rettidig fremkommet. Fremkomsttidspunktet er normalt afgørende for, om en indberetning eller lignende til en myndighed anses for rettidig.

Lovforslaget medfører ikke ændringer i de gældende principper for beregning af frister i forbindelse med klager.

En meddelelse til en myndighed vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig.

Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse til en myndighed ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke kunne komme virksomheden til skade, at indberetning modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

En meddelelse fra en myndighed vil normalt være tilgængelig for modtageren, når adressaten vil kunne fremkalde meddelelsen på en almindeligt fungerende computer tilsluttet internettet med almindeligt tilgængelige programmer og dermed gøre sig bekendt med meddelelsens indhold.

Det er i denne forbindelse uden betydning, om adressaten for myndighedens meddelelse har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige digitale signatur til at modtage

meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Offentlig Digital Post, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelser.

Det er endvidere uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde. Myndigheden kan dog i sådanne situationer give adressaten mulighed for inden for en rimelig frist at fjernet hindringen.

De generelle regler om krav om identifikation i dokumenter fra myndigheder til borgere, herunder fravigelse af kravet om personlig underskrift, er reguleret i § 32 b i forvaltningsloven.

Som supplement til dette foreslås det i lovforslagets § 54 at fastholde hjemlen til regler om, at såkaldte maskinelle afgørelser, der udelukkende er truffet på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af den pågældende myndighed som afsender. Dette vil eksempelvis omfatte tilfælde, hvor en virksomheds indsendelse af oplysninger, herunder indgivelse af en ansøgning, til en forvaltningsmyndighed foretages digitalt via f.eks. en hjemmeside, og hvorefter et elektronisk databehandlingssystem træffer (og eventuelt også afsender) den pågældende afgørelse automatisk. De pågældende afgørelser er kendetegnet ved, at et digitalt databehandlingssystem på grundlag af nogle faste og entydige kriterier kan træffe afgørelsen, og der er således tale om afgørelser, der træffes, uden at en sagsbehandler er involveret i afgørelsesprocessen.

Lovforslagets bestemmelser om obligatorisk digital kommunikation vedrører alene kommunikation om forhold, som er reguleret af de af lovforslaget omfattede love. Bestemmelserne skal således læses i samspil med anden lovgivning, herunder databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF).

For at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at virksomheder og personer kan opfylde underskriftskravet på anden måde end ved en personlig underskrift, foreslås det i § 55, stk. 1, at videreføre bestemmelsen om, at underskriftskravet kan opfyldes ved, at underskriveren anvender en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. digital signatur.

Samtidig foreslås det med lovforslagets § 55, stk. 2, fastholdt, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan kravet om personlig underskrift kan fraviges, eksempelvis ved at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner dokumentet som en pdf-fil.

I så fald kan der stilles krav om, at virksomheder eller fysiske personer, som indsender dokumenter til en myndighed uden personlige underskrifter, skal opbevare et eksemplar af det pågældende dokument forsynet med originale underskrifter, som myndigheden kan forlange at få forevist i kontroløjemed.

Det foreslås endvidere fastholdt, at ministeren kan fastsætte regler om, at krav om personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af dokumenter. Det kan f.eks. være aktuelt i de tilfælde, hvor det er nødvendigt at fremlægge originaldokumenter med originale underskrifter, eksempelvis for myndigheder i andre lande, således som det er tilfældet med visse import- og eksportcertifikater.

Med de foreslåede bestemmelser sikres det, at underskriftskravet ikke udgør en unødigt barriere for digital kommunikation, samtidig med, at det sikres, at der kan stilles krav om personlig underskrift for visse typer af dokumenter, hvor der er behov for dette.

2.18. Lovforslagets kapitel 19 om Den Europæiske Union m.v.

2.18.1. Gældende ret

Dyreværnslovens § 4 a, stk. 1, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler

med henblik på opfyldelse af De Europæiske Fællesskabers direktiver om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd.

Bestemmelsen i § 4 a, stk. 1, har til formål at sikre, at Danmark har den nødvendige lovhjemmel til at gennemføre Den Europæiske Unions direktiver om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd.

Bestemmelsen er eksempelvis blevet anvendt til at gennemføre Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (kodificeret udgave), EU-tidende 2009, nr. L 10, side 7 ved bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve og Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (kodificeret udgave), EU-tidende 2009, nr. L47, side 5 ved bl.a. bekendtgørelse nr. 17 af 17. januar 2016 om beskyttelse af svin og bekendtgørelse nr. 1402 af 27. november 2018 om halekupering og kastration af dyr.

Dyreværnslovens § 4 a, stk. 2, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen af Den Europæiske Fællesskabers forordninger om forsvarlig behandling af dyr om dyrs velfærd.

Bestemmelsen i § 4 a, stk. 2, skal ses på baggrund af et behov for at fastsætte bestemmelser om straf og for at kunne fastsætte supplerende regler vedrørende anvendelsen forordningerne, hvor disse giver mulighed for det.

Bemyndigelsen er bl.a. blevet udmøntet i bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport, bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagtning og aflivning af dyr og bekendtgørelse nr. 1319 af 23. november 2018 om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlig for driften af minkfarme samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarm.

2.18.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 56, stk. 1, svarer indholdsmæssigt til dyreværnslovs § 4 a.

Lovforslagets § 56, stk. 2, er en ny bestemmelse, som sikrer hjemmel til at fastsætte regler på områder, hvor Danmark har påtaget sig forpligtelser til opfyldelse af internationale traktater, konventioner og aftaler indenfor lovforslagets område.

Den foreslåede formulering af lovforslagets § 56 bidrager til at opnå en ensartethed i formuleringen af generelle bestemmelser i veterinær- og fødevarerlovgivningen.

2.19. Lovforslagets kapitel 20 om høring af interessenter m.v.

2.19.1. Gældende ret

Bestemmelserne i § 27 i dyreværnsloven, i § 20 i lov om hold af slagtekyllinger og i § 31 i lov om hold af heste indeholder alle et krav om, at inden ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter regler i henhold til bemyndigelser i de pågældende love, skal dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne, have lejlighed til at udtale sig.

Ved udarbejdelsen af administrative regler skal der således foretages en høring af dyreværnsorganisationer og af andre organisationer, der berøres af reglerne. Herved sikres, at dyreværnsrådgivningens begrundede synspunkter tages i betragtning i forbindelse med udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelser.

I dag er det imidlertid praksis på alle områder under Miljø- og Fødevarerministeriets ressort at inddrage eksterne interessenter og andre myndigheder i form af en høring over ministeriets udkast til bekendtgørelser. Et bekendtgørelsesudkast vil blive sendt i høring, hvis udkastet indeholder materielle ændringer. Derved sikres, at de berørte interessenter inddrages i udarbejdelsen af bekendtgørelser, som vedrører forhold, der har betydning

for de pågældende interessenter.

2.19.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Miljø- og Fødevarerministeriet finder det fortsat relevant, at landbrugets organisationer, dyreværnsorganisationer og andre organisationer, der bliver berørt af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet, har ret til at udtale sig før, der fastsættes regler.

Det foreslås derfor at videreføre bestemmelsen i dyreværnslovens § 27 således, at dyrevelfærdsorganisationer, landbrugsorganisationer og andre organisationer får en lovsikret adgang til at udtale sig om kommende lovgivning.

Den praktiske gennemførelse af inddragelsen vil afhænge af den konkrete lovgivning, der er tale om. Bestemmelsen vil som udgangspunkt indebære, at særlige berørte organisationer såvel som andre interessenter får mulighed for at udtale sig i forbindelse med den normale høringsproces, men inddragelsen kan også tage form af et eller flere møder med særligt berørte organisationer eller skriftlige tilkendegivelser fra relevante organisationer uden for den sædvanlige høring.

2.20. Lovforslagets kapitel 21 om straf m.v.

2.20.1. Gældende ret – generelle straffebestemmelser m.v.

Dyreværnslovens straffebestemmelser findes i lovens kapitel 8 om straf, gebyr m.v. Dyreværnslovens § 28 fastsætter bl.a. strafferammerne for uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr, samt for overtrædelse af en række bestemmelser i dyreværnsloven og i administrative forskrifter udstedt i medfør af loven. Endvidere fastsætter dyreværnslovens § 28 a straf for uretmæssig aflivning af et dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, såfremt aflivningen er begået forsætligt. Dyreværnslovens § 29 omhandler muligheden for frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr og om mulighederne for at generhverve denne ret efterfølgende. Endvidere fastsætter dyreværnslovens §§ 29 a-29 k muligheden for frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, herunder i forbindelse med klippekortordningen (som ikke videreføres med nærværende lovforslag). For så vidt angår særlige bestemmelser om straf i relation til transport og muligheden for frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr henvises til afsnit 2.20.3. Endelig fastsætter dyreværnslovens § 30, at den, der har tilsyn med et barn under 15 år, kan straffes for handlinger begået af barnet, hvis den pågældende har været vidende om overtrædelsen og ikke har søgt at forhindre den.

2.20.1.1. Sanktioner for overtrædelse af dyreværnsloven

Den generelle straffebestemmelse i dyreværnsloven er § 28, hvorefter overtrædelse af dyreværnsloven og regler udstedt i medfør af loven straffes med bøde eller fængsel.

Den centrale del af straffebestemmelsen er dyreværnslovens § 28, stk. 1-3, som fastsætter strafferammerne for henholdsvis uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr.

I medfør af dyreværnslovens § 28, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, som ved overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt.

Af dyreværnslovens § 28, stk. 2, fremgår, at har det i stk. 1, nævnte forhold haft karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år.

Af dyreværnslovens § 28, stk. 3, fremgår, at såfremt det i stk. 2, jf. stk. 1, nævnte forhold har haft karakter af mishandling, er straffen fængsel indtil 2 år.

Dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 1, fastsætter, at medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3 straffes med

bøde eller fængsel indtil 4 måneder den der overtræder §§ 1-3, § 3 a, stk. 1, § 5, § 9, § 11, stk. 2, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1 og 2, § 16, § 17, stk. 1-3, § 18, stk. 1, § 19, § 19 a og § 24 a, stk. 4.

Endvidere fastsætter dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 2, at medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3 straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den der tilsidesætter et vilkår for en tilladelse.

Endelig fastsætter dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 3, at medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3 straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den der undlader at efterkomme et påbud eller forbud efter § 24 b, stk. 1.

I medfør af dyreværnslovens § 28, stk. 5, kan den, der overtræder et pålæg efter § 21, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

En dyrlæge, som tilsidesætter sin anmeldelsespligt efter dyreværnslovens § 20, straffes med bøde, jf. § 28, stk. 6.

Dyreværnslovens § 28, stk. 7, fastsætter, at der i forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. Straffebestemmelsen i § 28 suppleres således i en række bekendtgørelser udstedt i medfør af dyreværnsloven. For nogle af bekendtgørelserne gælder det, at strafferammen kun er bøde, mens andre bekendtgørelser særskilt hjemler straf i form af bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Ligeledes kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling efter dyreværnslovens § 28, stk. 8, fastsætte regler om straf i form af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forordninger udstedt af De Europæiske Fællesskaber (nu Den Europæiske Union). Som eksempel kan nævnes § 13, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagting og aflivning af dyr, der fastsætter, at overtrædelse af visse bestemmelser i Rådets forordning 2009/1099/EF af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

I dyreværnslovens § 28, stk. 9, er fastsat, at ved udmåling af straf efter loven eller efter regler fastsat i medfør af stk. 7 og 8, anses det som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået mod dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hvern eller i anledning af samme.

Endelig fastsættes i dyreværnslovens § 28, stk. 10, at er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 11.

Dyreværnslovens § 28 a fastsætter desuden, at den, som uretmæssigt afliver et dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hvern eller i anledning af samme, straffes med fængsel indtil 2 år, såfremt aflivningen er begået forsætligt. Dette gælder uanset, at aflivningen er sket i overensstemmelse med § 13, stk. 1, om at dyr skal aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt.

2.20.1.1.1. Særligt om bødeniveau

De nuværende bødetakster m.v. i sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen fremgår af bemærkninger til lovforslagene vedrørende ændringslov nr. 384 af 28. maj 2003, ændringslov nr. 530 af 6. juni 2007 og betænkningen nr. 215 af 23. maj 2007 til denne lov samt ændringslov nr. 645 af 8. juni 2016. Bødetaksterne fremgår tillige af Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/2008, senest ændret den 28. november 2017.

Nedenstående strafpositioner gælder som udgangspunkt for strafudmålingen:

Overtrædelser udenfor erhvervsforhold (privates hold af dyr):

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Uforsvarlig behandling af dyr	2.000 kr.	6.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	10.000 kr.	15.000 kr.

Overtrædelser i erhvervsforhold:

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Ikke uforsvarlig behandling af dyr (væsentlig ulempe)	3.000 kr.	4.500 kr.
Uforsvarlig behandling af dyr	5.000 kr.	15.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	20.000 kr.	30.000 kr.

Spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles i den enkelte konkrete sag, beror på domstolenes samlede vurdering af sagens foreliggende omstændigheder. Det betyder, at der kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere og efter omstændighederne væsentligt højere end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Det kan for eksempel være i sager, hvor det konkret kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding. Omvendt kan der også konkret være grundlag for at udmåle lavere bøder end de anførte, for eksempel hvis forholdet i den konkrete sag har mindre strafværdighed eller den pågældendes personlige forhold taler for det. De domme, hvor bødestørrelserne adskiller sig fra de vejledende bødestørrelser, er for så vidt angår lavere bødestørrelser primært konkret begrundede i særlige tidsmæssige eller personlige forhold, f.eks. psykiske problemer, og for så vidt angår højere bødestørrelser, er der ofte tale om domme, der vedrører mange forhold på flere områder, der er til bedømmelse samtidig.

Når der er tale om 2. gangstilfælde, er bøderne betydeligt højere for så vidt, der ikke findes grundlag for fængselsstraf.

I sager, hvor der er tale om erhvervsforhold, vil der kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde. Det beror på en konkret vurdering i den enkelte sag, i hvilket omfang dette udmålingsprincip om absolut kumulation bør anvendes.

2.20.1.1.2. Særligt om fængselsstraf

Visse grovere overtrædelser af dyreværnslovens bestemmelser om forsvarlig behandling af dyr kan straffes med fængsel, jf. afsnit 2.20.1.1. ovenfor om dyreværnslovens § 28 og § 28 a.

Dyreværnsloven skelner ikke mellem dyrearter. Derfor forudsættes det, at der ved strafudmålingen ikke bliver lagt afgørende vægt på, hvilken dyreart sagen vedrører. Strafudmålingen foretages ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. I vurderingen vil der bl.a. skulle lægges vægt på overtrædelsens alvor, overtrædelsens

omfang, overtrædelsens art, om overtrædelsen er sket med forsæt eller har systematisk karakter og eventuelle andre omstændigheder (jf. straffelovens almindelige del).

Ved tvivl om, hvorvidt et konkret forhold skal karakteriseres som uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af dyr, forudsættes som hidtil indhentet en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1712 af 15. december 2015 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

2.20.1.2. Rettighedsfrakendelse m.v.

Dyreværnslovens § 29 omhandler frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig med dyr. Desuden reguleres muligheden for generhvervelse af retten. Endvidere er det i medfør af bestemmelsen strafbart at overlade dyr i en anden persons varetægt, hvis man har kendskab til, at vedkommende er frakendt retten til at beskæftige sig med dyr.

Af dyreværnslovens § 29, stk. 1, fremgår, at den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, kan ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Det samme gælder den, der efter tidligere at have gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr på ny findes skyldig i sådan overtrædelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Efter dyreværnslovens § 29, stk. 2, kan frakendelse ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr efter stk. 1 vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. Frakendelsen kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr.

Efter dyreværnslovens § 29, stk. 3, sker betinget frakendelse på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på 3 år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder dyreværnslovgivningen under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, jf. § 29, stk. 1 og 2.

Endvidere fremgår det af dyreværnslovens § 29, stk. 4, at den, der ved dom findes skyldig i mishandling, grovere uforsvarlig behandling eller uforsvarlig behandling af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr betinget efter stk. 2 og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en rettighedsfrakendelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr.

Ubetinget frakendelse efter stk. 4 sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, jf. lovens § 29, stk. 5.

Af dyreværnslovens § 29, stk. 6, fremgår, at er retten til at beskæftige sig med dyr frakendt for længere tid end 2 år efter § 29, stk. 1 eller stk. 4, jf. stk. 5, eller efter en tidligere lov, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige

sig med dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Efter dyreværnslovens § 29, stk. 7, kan retten under behandlingen af de sager, som er nævnt i § 29, stk. 1 og 4, ved kendelse udelukke den pågældende fra at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, indtil sagen er endeligt afgjort. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter og antal af dyr. Det kan i kendelsen bestemmes, at kære ikke har opsættende virkning. Afsiges der med hensyn til rettighedsfrakendelse frifindende dom i sagen, bortfalder forbuddet, selvom dommen ankes. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

I medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 8, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder, den, der med kendskab til et forbud efter § 29, stk. 1, stk. 4 eller stk. 7, overlader dyr i en anden persons varetægt, såfremt der herved etableres en tilstand i strid med forbuddet. Dyreværnslovens § 28, stk. 11, om at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter straffelovens 5. kapitel, finder tilsvarende anvendelse.

2.20.1.3. Straf for handlinger, der begås af børn under 15 år

Af dyreværnslovens § 30, stk. 1, fremgår, at den, der har tilsyn med et barn under 15 år, straffes for overtrædelse af denne lov og regler fastsat efter loven for handlinger, der begås af barnet, hvis den pågældende har været vidende om overtrædelsen og ikke har søgt at forhindre den.

Det fremgår endvidere af dyreværnslovens § 30, stk. 2, at var den, der førte tilsyn, på grund af grov uagtsomhed uvidende om barnets handling, straffes vedkommende med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

2.20.1.4. Hundeloven – straf for forsøg vedrørende hundekampe

Det fremgår af § 6 d i lov om hunde (hundeloven), at det er forbudt for en ejer eller besidder at lade en hund deltage i hundekampe. Det er endvidere forbudt at afholde hundekampe. I medfør af hundelovens § 12, stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, der overtræder hundelovens § 6 d. Denne strafferamme indebærer, at forsøg kan straffes, idet det af straffelovens § 21, stk. 3, fremgår, at for så vidt andet ikke er bestemt, straffes forsøg kun, når der for lovovertrædelsen kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder.

Dyreværnsloven indeholder ikke et eksplicit forbud mod dyrekampe. Det anses dog for at være en overtrædelse af dyreværnslovens § 1, når dyr i forbindelse med dyrekampe udsættes for væsentlig ulempe eller uforsvarlig behandling. Forsøg på at afholde dyrekampe er imidlertid ikke en overtrædelse af dyreværnslovens bestemmelser. Hundelovens § 6 d indeholder forbud mod at lade en hund deltage i hundekampe og forbud mod afholdelse af hundekampe. Forbuddet i hundeloven har således til formål udtrykkeligt at præcisere, at afholdelse af hundekampe er forbudt.

2.20.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning – generelle strafbestemmelser m.v.

Med lovforslagets §§ 58-61 foreslås dyreværnslovens §§ 28, 28 a, 29 og 30 videreført med enkelte modifikationer i de foreslåede §§ 58 og 61.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at den strafferamme, som fremgår af dyreværnslovens § 28, § 28 a og § 30, bør videreføres uændret, da den fortsat findes tidssvarende.

Det er tillige Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at det gældende niveau for bøder stadig bør finde anvendelse, da det fortsat findes proportionalt.

Lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 7, er en ny bestemmelse, som svarer til tilsvarende bestemmelser i andre love på veterinær- og fødevarerområdet, bl.a. lov om fødevarer. Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for at

straffe den, der undlader at give tilsynsmyndighederne adgang efter lovforslagets § 50, stk. 1.

Lovforslagets § 58, stk. 5, fastsætter, at forsøg på overtrædelse af §§ 6-7 kan straffes.

Lovforslagets § 6 fastsætter, at det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger. Forsøg på overtrædelse af forbuddet kan ikke i dag straffes, idet strafferammen er bøde eller fængsel i indtil 4 måneder. Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at forsøg på overtrædelse af bestemmelsen bør kunne straffes, idet anvendelse af levende dyr til øvelses- og kapskydning må forventes at kunne påføre dyrene væsentlig smerte og lidelse.

Lovforslagets § 7 fastsætter et forbud mod dyrekampe og et forbud mod afholdelse af dyrekampe. Af hundelovens § 6 d fremgår, at det er forbudt for en ejer eller besidder at lade en hund deltage i hundekampe, og at afholdelse af hundekampe er forbudt. Af hundelovens § 12, stk. 3, fremgår, at den, der overtræder hundelovens § 6 d, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Da strafferammen for overtrædelse af forbuddet med lovforslaget ændres fra bøde eller fængsel indtil 1 år til bøde eller fængsel indtil 4 måneder, kan der ikke, jf. straffelovens § 21, stk. 3, straffes for forsøg på overtrædelse. Lovforslagets § 58, stk. 5, fastsætter således at forsøg på overtrædelse af § 7 kan straffes. Dermed videreføres muligheden for at kunne straffe forsøg på at lade en hund deltage i hundekampe og afholdelse af hundekampe, dog således at forbuddet udvides til at gælde for alle dyr. Ved overtrædelse af § 7 kan højere straf være forskyldt efter lovens § 58, stk. 1-3, om uforsvarlig, grov uforsvarlig og mishandling af dyr.

Som noget nyt foreslås det med lovforslagets § 58, stk. 9, at der administrativt kan fastsættes regler om, at forsøg på overtrædelse af visse regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 33, 35, 36 og 37, stk. 1 og 5, kan straffes.

Som noget nyt foreslås det med lovforslagets § 58, stk. 11, at der administrativt kan fastsættes regler om, at forsøg på overtrædelse af bestemmelser i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning 97/1255/EF, EU-Tidende 2005, nr. L 3, side 1, og Europa- Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelskind indgår, EU-Tidende 2007, nr. L 343, side 1, kan straffes med bøde.

Lovforslagets § 37, stk. 1, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om transport af dyr, herunder syn af dyr, dyrs velbefindende og transportegnethed, håndtering af dyr under transport, forsendelsestider, hvil, vanding og fodring. Lovforslagets § 37, stk. 5, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om indretning, konstruktion og udformning af transportmidler og på- og aflæsningsfaciliteter, herunder vedligeholdelse og anvendelse, inventar, ventilations- og temperaturovervågningssystemer, anvendelse af navigationssystem, pladsforhold og arealkrav for dyr, adgang til dyrene, forhold vedrørende strøelse eller tilsvarende materiale på transportmidlets gulv, forhold vedrørende tag eller overdække på transportmidler og beskyttelse af dyr mod vejret.

Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der kan straffes for forsøg på overtrædelse af særligt arealkrav, dvs. hvor et transportmiddel kører med for mange dyr. I dag sanktioneres der som udgangspunkt ikke for overlæs medmindre, at transportmidlet kontrolleres ved en vejkontrol af enten Fødevarestyrelsen eller politiet. Det skyldes, at det først er efter, at pålæsningen (dvs. indladningen) af dyrene er tilendebragt – og transporten dermed er igangsat – at det reelt kan konstateres/dokumenteres, at der er overlæs på transportmidlet. Forsøg på transport med for mange grise, skal kunne strafsanktioneres, hvor der er overlæs på transportmidlet, da det u hensigtsmæssigt, at transportmidlet skal nå at køre et par meter (dvs. have påbegyndt transporten), før transportmidlet kan stoppes, og forholdet sanktioneres.

Fuldbyrdesmomentet rykkes således frem, så allerede forsøget på at læsse flere dyr på transportmidlet kan

straffes.

En hjemmel til strafsanktionering for forsøg på overtrædelse af visse af transportreglerne ligger i naturlig forlængelse af den udvidede mulighed for at meddele påbud og muligheden for at meddele forbud på dyrevelfærdsområdet, som blev indført med ændringen af dyreværnsloven i 2016 (Lov nr. 645 af 8. juni 2016 om ændring af dyreværnsloven). Med ændringen blev det muligt at meddele forbud såvel som påbud allerede på det tidspunkt, hvor det er åbenlyst, at der vil ske en overtrædelse af reglerne, hvis forholdet ikke rettes, i modsætning til før lovændringen i 2016, hvor reglerne skulle være konstateret overtrådt, før der kunne meddeles påbud.

Dyreværnslovens § 28, stk. 10, foreslås ikke videreført, idet bestemmelsen er omfattet af straffelovens 9. kapitel. Dette betyder, at såfremt der ved en overtrædelse er opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, og hvis der ikke kan ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillæggsbøde.

Lovforslagets § 59 og § 60 viderefører uændret dyreværnslovens § 28 a og § 29.

Lovforslagets § 61 viderefører dyreværnslovens § 30, dog med den modifikation, at der ikke, som i dag, fastsættes en bestemt aldersgrænse på 15 år, men at der henvises til den kriminelle lavalder. Dermed vil reglerne følge den til enhver tid fastsatte kriminelle lavalder.

2.20.3. Gældende ret – særlige bestemmelser om straf m.v. i relation til dyretransport

2.20.3.1. Bødeniveauet – særligt i relation til dyretransport

Som nævnt i afsnit 2.20.1.1. særligt om bødestraf fremgår de nuværende bødetakster m.v. i sager om overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen af bemærkningerne til lovforslagene vedrørende ændringslov nr. 384 af 28. maj 2003, ændringslov nr. 530 af 6. juni 2007 (samt hertil betænkning af 23. maj 2007 over L 215) og ændringslov nr. 645 af 8. juni 2016.

For så vidt angår dyretransportssager blev der med ændringen af dyreværnsloven i 2007 gennemført en skærpelse af bødestraffene i visse sager. Der var tale om mere end en fordobling af de minimumsbøder, som fulgte af ændringen af dyreværnsloven i 2003.

Det fremgår af forarbejderne til ændringsloven fra 2007 at ændringen bl.a. skete på baggrund af, at det ved opgørelsen over rigspolitiets kontrol med dyretransporter for 2006 konstateredes, at der fortsat var tale om overtrædelser af betydning for dyrevelfærden i knap hver fjerde kontrollerede dyretransport.

Desuden fremgår det, at der navnlig i sager om transport af dyr kan være et særligt økonomisk incitament til at overtræde lovgivningen, og at det derfor er påkrævet med et højt bødeniveau for at opnå den forudsatte præventive effekt af de strafbelagte regler om transport af dyr.

Da det økonomiske incitament til at overtræde lovgivningen vurderes fortrinsvis at ligge hos transportørerne (vognmanden/transportvirksomheden) og leverandørerne (landmanden), men ikke hos de chauffører eller ledsagere, som udfører transporterne, gælder skærpelsen af bødestraffene, som blev indført ved ændringen af dyreværnsloven i 2007, kun for transportører og landmænd. Chauffører og ledsagere er således ikke omfattet af den bødetakst, der blev indført i 2007, men af de minimumsbøder ved overtrædelser i erhvervsforhold, som er nævnt i afsnit 2.20.1.1. særligt om bødestraf, der gælder generelt for overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen. Disse almindelige minimumsbøder blev fastsat med lovændringen i 2016 og udgør en forhøjelse af det bødeniveau, der blev fastsat med lovændringen i 2003. Det fremgår således af ændringsloven fra 2007, at der sker en skærpelse af strafniveauet, men ansvarssubjekterne forbliver uforandret, selvom chaufførers overtrædelser ikke straffes med så høje bøder, som transportvirksomheder og

leverandører. I sager om transport af dyr gælder det fortsat, at flere ansvarssubjekter kan straffes samtidig, dvs. både leverandør og transportør kan sanktioneres for samme overtrædelse efter en konkret vurdering af det strafferetlige ansvar.

Under behandlingen af L 215 (2006-2007) i Udvalget for Fødevarer, landbrug og Fiskeri indstillede et flertal af udvalget lovforslaget til vedtagelse med ændringsforslag om bl.a. bødestraffene. Flertallets ændringsforslag havde til formål at skærpe straffniveauet i visse sager om transport af dyr i forhold til det straffniveau der fremgik af det fremsatte lovforslag. Ændringsforslaget skal sikre, at bøde- niveauet er så tilpas højt, at den præventive effekt af de strafbelagte regler om transport af dyr opnås. Ændringsforslaget blev vedtaget og indebærer, at straffene som minimum bør være følgende:

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Ikke uforsvarlig behandling af dyr (væsentlig ulempe)	7.000 kr.	12.000 kr.
Uforsvarlig behandling af dyr	13.000 kr.	18.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	25.000 kr.	40.000 kr.

I sager, hvor der alene er tale om brud på helt formelle regler, og hvor dyr ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe m.v., gælder de anførte minimumsbøder ikke. I disse tilfælde kan også mindre bøder således efter omstændighederne anses for passende.

Som eksempler på formelle overtrædelser kan nævnes tilfælde, hvor autorisation ikke er medbragt, jf. artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, tilfælde, hvor godkendelsescertifikatet ikke er medbragt til kort national transport, jf. § 14, stk. 2, jf. § 5, i bekendtgørelsen om beskyttelse af dyr under transport, tilfælde, hvor godkendelsescertifikat ikke er medbragt til transportmidler og containere til lange forsendelse, jf. artikel 6, stk. 8, i forordningen, tilfælde hvor kompetencebevis ikke er medbragt, jf. artikel 6, stk. 5, i forordningen eller § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om uddannelse i transport af dyr, og tilfælde hvor transportdokument ikke er medbragt, jf. artikel 4 i forordningen. Det afgørende for at anse en overtrædelse som formel er at overtrædelsen – på grund af den overtrådte bestemmelses formelle karakter – ikke er egnet til konkret at udsætte dyret for væsentlig ulempe m.v.

De anførte minimumsbøder tjener som et udgangspunkt for retsanvendelsen i sager om transport af dyr og bygger bl.a. på, at overtrædelse af reglerne på dette område ofte generelt vil være egnet til at skaffe den pågældende transportør m.v. en økonomisk vinding. De nævnte strafpositioner forudsæt- ter således ikke, at der i den konkrete sag er opnået eller tilsigtet en sådan vinding.

Der kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere og efter omstændighederne væsentligt højere end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Dette gælder navnlig, hvor det i den konkrete sag kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding.

I tilfælde, hvor der foreligger gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser af transportreglerne, bør bødebeløbet også være væsentligt højere, end hvad de angivne strafpositioner for andengangstilfælde ellers ville føre til. I disse tilfælde vil der kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde.

Det bemærkes endvidere, at der kan differentieres i bødeudmålingen mellem de forskellige involverede personer i sagen, bl.a. på baggrund af en vurdering af, hvem der er »hovedmanden«, og hvem en opnået eller tilsigtet fortjeneste ville tilfalde. Der kan således f.eks. være grundlag for at sondre mellem leverandøren og transportøren i forbindelse med straffastsættelsen alt efter hvem af disse, som i særlig grad har haft en økonomisk interesse i at overtræde reglerne om transport af dyr.

Er der ved en overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller af en besparelse, er det udgangspunktet, at denne fordel skal konfiskeres, jf. reglerne om konfiskation i straffesager i straffelovens 9. kapitel (§§ 75 ff.), hvortil der henvises.

I tilfælde af vanskelighed med at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel, skal domstolene tage hensyn til den økonomiske fordel ved udmålingen af straffen, jf. straffelovens § 51, stk. 3, hvortil der henvises. Spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles i den enkelte konkrete sag beror på domstolenes samlede vurdering af sagens foreliggende omstændigheder.

2.20.3.2. Rettighedsfrakendelse m.v. – særligt i relation til dyretransport

Reglerne om betinget og ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr blev sammen med klippekortordningen (som ikke videreføres med nærværende lovforslag) indført ved ændringen af dyreværnsloven i 2007. Bestemmelserne i dyreværnslovens §§ 29 a-29 f blev indført på baggrund af at en vurdering af at der, udover den almindelige frakendelsesbestemmelse i dyreværnslovens § 29, bør være en bestemmelse om frakendelse, som udtrykkeligt tager sigte på transport af dyr.

Det fremgår af dyreværnslovens § 29 a, stk. 1, at den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Omfattet af bestemmelsen er fysiske personer, herunder transportører, chauffører og ledsagere. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på selskaber m.v. (juridiske personer).

Retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr kan dog frakendes et selskab m.v. (juridisk person) ved dom for strafbart forhold, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpede omstændigheder har overtrådt lovgivningen vedrørende transport af dyr, jf. dyreværnslovens § 29 d.

Bestemmelsen blev indført for at imødegå tilfælde, hvor det vil virke stødende for retsfølelsen, at et selskab, trods gentagne overtrædelser af reglerne om transport af dyr, kan fortsætte sin virksomhed, når blot der sker udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, dvs. tilfælde hvor selskabet danner rammen om gentagne, alvorlige lovovertrædelser.

Bestemmelsen er et supplement til den almindelige frakendelsesregel og er forbeholdt særlig grove tilfælde. Rettighedsfrakendelse over for en juridisk person træder således ikke i stedet for – men skal idømmes i tillæg til – rettighedsfrakendelse i forhold til de ansvarlige (fysiske) personer.

Der kan i øvrigt henvises til bemærkningerne til lovændringen i 2007 til §§ 29 a og 29 d, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 7754, samt tillæg B, side 1441 (lovforslag nr. L 215).

I sager, hvor det vurderes, at der både bør ske frakendelse af retten til at transportere dyr og retten til at beskæftige sig med dyr, f.eks. i tilfælde hvor en transportør tillige er landmand, kan der ske frakendelse efter både den generelle regel i lovens § 29, og reglen om frakendelse af retten til at beskæftige sig erhvervsmæssigt med transport af dyr, jf. § 29 a.

Der er mulighed for at idømme en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig erhvervmæssigt med transport af dyr. Det fremgår af dyreværnslovens § 29 a, stk. 2, at frakendelsen af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr kan ske betinget, hvis retten til at transportere dyr vil stå i misforhold til den begående lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. Således kan der i tilfælde, hvor der ikke findes fuldt tilstrækkeligt grundlag for en ubetinget frakendelse, i stedet vælges den mellemløsning, at frakendelsen sker betinget. Det altovervejende udgangspunkt er dog, at frakendelse i sager om mishandling, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller gentagne forhold af uforsvarlig behandling af dyr sker ubetinget, jf. lovens § 29 a, stk. 1.

I medfør af dyreværnslovens § 29 c, stk. 1, nr. 1, skal den person, der er idømt en betinget frakendelse efter § 29 a, stk. 2, og som i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en betinget frakendelse efter § 29 a, stk. 2, ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr. Det følger dog, af § 29 c, stk. 2, at under særlig formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse, hvor der ellers efter § 29 c, stk. 1, skulle ske ubetinget frakendelse.

I medfør af dyreværnsloven § 29 e sker ubetinget frakendelse efter § 29 a, stk. 1, § 29 c, stk. 1, eller § 29 d sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig. Er retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr frakendt for længere tid end 2 år, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Retten kan kun tilbagegives, når der foreligger ganske særlige omstændigheder, og har vedkommende tidligere ubetinget været frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Ifølge dyreværnslovens § 29 f sker betinget frakendelse på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på tre år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder lovgivningen om transport af dyr under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr. Ved en betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr skal den pågældende inden for en frist bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport, og den pågældende må ikke beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis prøven ikke er bestået inden udløbet af den fastsatte frist.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets §§ 62, 63, 64, 65 og 66.

2.20.3.3. Processuelle bestemmelser i sager om overtrædelse af reglerne for dyretransporter

Det fremgår af dyreværnslovens § 29 h, stk. 1, at anklagemyndigheden i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforlæg kan tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforlægget angivet bøde. Sager, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at betale en nærmere bestemt bøde eller vedtager en betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, jf. § 29 h, stk. 2. En ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr er så indgribende over for den pågældende transportør eller chauffør/ledsager, at en sådan alene kan vedtages i retten – dvs. foran en dommer. Det samme gælder betinget frakendelse efter den meget skønsprægede bestemmelse i dyreværnslovens § 29 a, stk. 2.

Det fremgår af dyreværnslovens § 29 j, stk. 1, at domsmænd medvirker i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, hvis der er spørgsmål om højere straf end bøde, hvis der er spørgsmål om ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, eller hvis sagen i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse. Efter stk. 2 medvirker

domsmænd ikke i sager, der behandles efter reglen i retsplejelovens § 831 eller kan afgøres med indenretlig vedtagelse, jf. § 29 h, stk. 2.

Sager, hvor der alene er spørgsmål om betinget frakendelse, skal således behandles uden domsmænd, mens sager om ubetinget frakendelse normalt vil være af en sådan indgribende betydning for den tiltalte, uanset om denne er transportør eller chauffør, at der skal medvirke domsmænd, medmindre sagen kan fremmes som en tilståelsessag.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets §§ 67 og 68.

2.20.3.4. Særlige spørgsmål om udenlandske transportører og chauffører m.fl.

Det fremgår af dyreværnslovens § 29 k, stk. 1, at både chaufføren og det køretøj, der anvendes til transport af dyr, og med hvilket en overtrædelse er begået, hjemmehørende i udlandet, kan køretøjet tilbageholdes af politiet, indtil forskyldte bøder eller sagsomkostninger er betalt, eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet.

Det er af væsentlig betydning for overholdelsen af lovgivningen om transport af dyr, at der også er mulighed for at håndhæve reglerne over for de transportører og chauffører/ ledsagere, som er hjemmehørende i udlandet.

Det kan dog i visse tilfælde – navnlig i sager om rettighedsfrakendelse – være vanskeligt at håndhæve reglerne over for f.eks. en udenlandsk transportør med bopæl og forretningssted i udlandet. Dette skyldes, at det kan være vanskeligt, at få sagerne gennemført ved de danske domstole og at få fuldbyrdet en eventuel dom. Det kan også vise sig vanskeligt i praksis at gennemføre kravet om en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport.

Disse vanskeligheder gør sig dog ikke på samme måde gældende, hvis der er tale om en person, der har bopæl i Danmark, men som eksempelvis driver transportvirksomhed gennem et selskab med hjemsted i udlandet eller ved anvendelse af køretøjer indregistreret i Danmark. »Udflagning« af en vognpark eller et vognmandsselskab til udlandet fritager ikke ejeren for personligt strafansvar eller rettighedsfrakendelse i Danmark, hvis den pågældende har overtrådt af reglerne om transport af dyr.

Til sikring af inddrivelsen af bøder for overtrædelser af reglerne om transport af dyr kan politiet derfor tilbageholde udenlandske chauffører og udenlandske køretøjer, indtil en bøde er betalt. Tilbageholdelsen kan dog kun ske, hvis den er nødvendig for at sikre betaling af bøder og sagsomkostninger, og var chaufføren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan der ikke ske tilbageholdelse, jf. lovens § 29 k, stk. 2.

Bestemmelsen om, at politiet kan tilbageholde udenlandske chauffører og udenlandske køretøjer, indtil en bøde er betalt, finder ikke anvendelse med hensyn til chauffører, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 69.

2.20.4. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning - særlige bestemmelser om straf m.v. i relation til dyretransport

Det blev i forbindelse med skærpelse af bødeniveauet i 2007 for transportør (vognmand) og landmand i sager om transport af dyr vurderet, at et højt bødeniveau er påkrævet for at opnå den forudsatte præventive effekt af de strafbelagte regler om transport af dyr, da der navnlig i sager om transport af dyr kan være et særligt økonomisk incitament til at overtræde lovgivningen. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at disse hensyn stadig er relevante, og at det fastsatte bødeniveau fortsat er passende. Det gældende bødeniveau foreslås derfor videreført uændret.

Da de generelle vejledende bødestørrelser ved overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen i erhvervsforhold, som er nævnt i afsnit 2.20.1.1.1. særligt om bødeniveau, stadig er relevante også i dyretransporter, og da chauffører og ledsagere ikke er omfattet af bødeniveauet, som følger af lovændringen i 2007 (lov nr. 530 af 6. juni 2007 om ændring af dyreværnsloven), foreslås disse ligeledes videreført uændret.

Det fremgår således af ændringsloven fra 2007, at der sker en skærpelse af straffniveauet, men ansvarssubjekterne forbliver uforandret, selvom chaufførers ansvar ikke straffes helt så hårdt, som transportvirksomheder og leverandører. Miljø- og Fødevarerministeriet finder det hensigtsmæssigt, at den eksisterende sanktioneringspraksis i transportegnethedssager bliver præciseret, således at det enten er transportvirksomheden og/eller leverandøren (landmanden), der i udgangspunktet sanktioneres. Der vil fortsat ske en konkret vurdering af overtrædelserne og den af aktørerne udviste uagtsomhed, og chaufføren vil fortsat ifalde ansvar, såfremt chaufføren har personligt ansvar for skaderne på dyrene.

Miljø- og Fødevarerministeriet har endvidere fundet det hensigtsmæssigt, at der indføres en hjemmel i § 58, stk. 9 og 11, til at strafsanktionere forsøg på overtrædelse af reglerne i § 37, stk. 1 og 5, og Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter. Der henvises til afsnit 2.20.2. om generelle strafbestemmelser m.v.

De gældende regler i dyreværnslovens §§ 29 a, § 29 c, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, og § 29 d-29 f om henholdsvis rettighedsfrakendelser m.v. vedrørende dyretransporter for fysiske personer og rettighedsfrakendelse for juridiske personer i særligt grove tilfælde, varigheden af en ubetinget rettighedsfrakendelse og om retsvirkningerne af den betingede frakendelse foreslås videreført med lovforslagets §§ 62-66.

Reglerne om betinget og ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr blev sammen med klippekortsordningen indført på baggrund af at en vurdering af, at der, udover den almindelige frakendelsesbestemmelse i dyreværnslovens § 29, som videreføres med lovforslagets § 60, bør være en bestemmelse om frakendelse, som udtrykkeligt tager sigte på transport af dyr, og dyreværnslovens § 29 a foreslås derfor videreført uændret med lovforslagets § 62.

For så vidt angår klippekortsordningen har evalueringer af ordningen konkluderet, at klippekortsordningen medfører en uhensigtsmæssig forskelsbehandling af danske transportører og chauffører i forhold til udenlandske transportører og chauffører. Med den gældende klippekortsordning kan klip tildes både danske og udenlandske chauffører/ledsagere og transportører. Danske myndigheder kan dog ikke inddrage udenlandske kompetencebeviser og autorisationer, da Danmark ikke er kompetent myndighed i andre EU-lande. Efter inddragelse af en danske chaufførs kompetencebevis kan vedkommende ikke transportere levende dyr i Danmark eller resten af EU, indtil kompetencebeviset generhverves. Den danske chauffør mister dermed retten til at udøve sit erhverv. Derimod vil en udenlandsk chauffør, som har fået tildelt tre klip eller mere i Danmark ikke få inddraget sit kompetencebevis, da Danmark ikke har udstedt kompetencebeviset. Det medfører dog, at en udenlandsk chauffør med tre klip ikke kan transportere dyr i Danmark, men vil fortsat kunne gøre dette i resten af EU.

Det foreslås derfor at ophæve klippekortsordningen, og dyreværnslovens §§ 29 b og 29 videreføres dermed ikke med lovforslaget.

Miljø- og Fødevarerministeriet har vurderet, at den gældende § 29 g i dyreværnsloven om udførelse af dyretransporter trods frakendelse skal udgå. Dette skyldes, at det forhold, at beskæftigelse med transport af dyr, på trods af en frakendelse, eller medvirken til, at en person udfører transport af dyr på trods af, at personen er frakendt retten hertil, anses for omfattet af henholdsvis straffelovens § 131 og § 23.

Miljø- og Fødevarerministeriet har vurderet, at de hensyn, som lå til grund for indførelsen af de processuelle bestemmelser i sager om overtrædelse af reglerne for dyretransporter, stadig gør sig gældende. Lovforslagets

§§ 67 og 68 viderefører derfor uændret dyreværnslovens §§ 29 h og 29 j.

Endvidere har Miljø- og Fødevareministeriet vurderet, at de hensyn som lå til grund for indførelsen af reglen om tilbageholdelse af udenlandske chauffører og udenlandske køretøjer stadig gør sig gældende, og lovforslagets § 69 viderefører derfor uændret den gældende § 29 k i dyreværnsloven.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

3.1. Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget eller den påtænkte udmøntning af lovforslagets bemyndigelser har ingen økonomiske konsekvenser for det offentlige.

3.2. Implementeringskonsekvenser

Med den foreslåede samling og forenkling af dyrevelfærdslovgivningen opnås en mere overskuelig lovgivning til gavn for brugerne, der hurtigere og nemmere vil kunne få et overblik over gældende ret på området. Lovforslaget vurderes på den baggrund at have positive implementeringskonsekvenser for de statslige myndigheder, der administrerer og håndhæver dyrevelfærdslovgivningen, herunder veterinærmyndighederne og politiet.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Med den foreslåede samling og forenkling af dyrevelfærdslovgivningen opnås en mere overskuelig lovgivning til gavn for brugerne, der hurtigere og nemmere vil kunne få et overblik over gældende ret på området. Lovforslaget vurderes på den baggrund at have positive økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivets brugere af dyrevelfærdslovgivningen, herunder besætningsejere, dyrlæger og brancheorganisationer m.v.

Lovforslaget har været forelagt Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER). TER bemærker indledningsvis, at formålet med lovforslaget er at samle og forenkle dyrevelfærdslovgivningen og derved gøre lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig i praksis. Som led heri sammenskrives en række love.

Selvom dette forventeligt vil opfattes positivt blandt de omfattede virksomheder, vurderer TER, at lovforslaget ikke medfører væsentlige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

TER ligger til grund for vurderingen, at der ikke foretages ændringer i de administrative informationsforpligtigelser og oplysningskrav, som erhvervslivet i dag er underlagt. Virksomhedernes tidsforbrug til efterlevelse af disse krav, herunder informationsindsamling vurderes derfor at være uændret.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ingen af principperne for agil erhvervsrettet regulering er relevante, da lovforslaget ikke påvirker virksomhedernes muligheder for at teste, udvikle og anvende digitale teknologier og forretningsmodeller. Det kan oplyses, at lovforslaget er en del af det såkaldte Lovkompas II og har til formål at forenkle lovstrukturen på dyrevelfærdsområdet. Der er således ikke tale om væsentlige materielle ændringer i dyrevelfærdslovgivningen, men i det væsentlige en omstrukturering med henblik på at skabe en rammelov, der kan danne hjemmelsgrundlag for udstedelse af artsspecifikke bekendtgørelser istedet for, at disse bestemmelser fastsættes ved lov, som det er tilfældet i dag. Der vil blive foretaget en selvstændig vurdering af de enkelte bekendtgørelser, der udstedes med hjemmel i loven. TER har ingen bemærkninger hertil.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Med den foreslåede samling og forenkling af dyrevelfærdslovgivningen opnås en mere overskuelig lovgivning til gavn for brugerne, der hurtigere og nemmere vil kunne få et overblik over gældende ret på området. Lovforslaget vurderes på den baggrund at have positive administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser, der gennemfører ny eller ændret EU-regulering. Der er tale om en omstrukturering af dyrevelfærdslovgivningen, som betyder, at en større del af reguleringen fremover vil ske i bekendtgørelsesform og der vil ikke med lovforslaget ske ændringer i forhold til de allerede gennemførte EU-regler i dansk lovgivning.

Lovforslaget rummer en række bemyndigelsesbestemmelser, som det er hensigten at udmønte ved at udstede bekendtgørelser, der indeholder regler, som gennemfører en række EU-direktiver, og som i dag er en del af de artsspecifikke love, som vil blive ophævet ved ikrafttrædelsen af dyrevelfærdsloven.

Det drejer sig om dele af Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, EF-tidende 1998, nr. L 221, side 23, Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (kodificeret udgave), EU-tidende 2009, nr. L 47, side 5, samt Rådets direktiv 2007/43/EF af 28. juni 2007 om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger, EU-Tidende, nr. L 182, side 19.

Enkelte direktiver er alene gennemført ved bekendtgørelser. Det drejer sig om Rådets direktiv 1999/74/EF af 19. juli 1999 om mindstekrav til beskyttelse af æglæggende høner, EF-Tidende, nr. L 203, side 53, Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (kodificeret udgave), EU-tidende 2009, nr. L 10, side 7 samt Rådets direktiv 1999/22/EF af 29. marts 1999 om hold af vilde dyr i zoologiske haver, EF-Tidende, nr. L 94, side 24.

Lov om forbud mod hold af ræve og lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte har som udkast været notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF (informationsproceduredirektivet) som ændret ved direktiv 98/48/EF. Efterfølgende er dele af lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, EU-Tidende 2007, nr. L 343, side 1. Der henvises til afsnit 2.3.1. og afsnit 2.10.1.2.

Forbuddet mod hold af ræve fremgår af lovforslagets § 16, mens regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte fremover vil blive fastsat i bekendtgørelsesform i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 36.

Lovforslagets kapitel 15 om kontrol og offentliggørelse af kontrolresultater viderefører visse kontrolbestemmelser, der gennemfører bestemmelser i følgende EU-forskrifter: Rådets direktiv 98/58/EF om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, Rådets direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (kodificeret udgave), Rådets direktiv 2008/119/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (kodificeret udgave), Rådets direktiv 1999/74/EF om mindstekrav til beskyttelse af æglæggende høner og Rådets direktiv 2007/43/EF om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger.

Lovforslaget indeholder en bemyndigelsesbestemmelse i § 56, stk. 1, som giver ministeren mulighed for at fastsætte de regler, der er nødvendige for anvendelsen af EU's forordninger, dvs. bestemmelser om straf samt supplerende bestemmelser, hvor forordningerne giver mulighed for det. Tilsvarende bemyndigelse findes i dyreværnslovens § 4 a, stk. 2.

Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt udnyttet for så vidt angår Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.m., som suppleres ved bekendtgørelse nr. 1727 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport og bekendtgørelse nr. 1471 af 8. december 2015 om uddannelse i transport af dyr, og Rådets forordning 2009/1099/EF om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet, som er suppleret ved bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagtning og aflivning af dyr, bekendtgørelse nr. 1424 af 3. december 2015 om uddannelse af personer, der beskæftiger sig med aflivning af dyr og dermed forbundne aktiviteter på slagteri og bekendtgørelse nr. 1319 af 23. november 2018 om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlige for driften af minkfarme, samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme.

For så vidt angår Rådets forordning 2007/1523/EF om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførelse fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, er der fastsat supplerende bestemmelser i lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013 om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførelse af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Loven op- hæves med den nye dyrevelfærdslov og erstattes af en bekendtgørelse, som vil indeholde de gældende bestemmelser.

Lovforslaget er ikke i strid med de fem principper for implementering af EU-regulering.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den [...] til den [...] været sendt i høring hos følgende organisationer m.v.:

[...]

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser / mindredgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes at have positive implementeringskonsekvenser for det offentlige (statslige myndigheder).	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vurderes at have positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivets brugere af dyrevelfærdslovgivningen, herunder besætningsejere, dyrlæger og brancheorganisationer m.v.	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vurderes at have positive administrative konsekvenser for erhvervslivets brugere af dyrevelfærdslovgivningen, herunder besætningsejere, dyrlæger og brancheorganisationer m.v.	Ingen

Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vurderes at have positive administrative konsekvenser for borgerne.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser, der gennemfører ny eller ændret EU- regulering.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, indeholder ikke nogen formålsbestemmelse, og det fremgår ikke eksplicit af dyreværnsloven, at loven finder anvendelse på dyreetiske forhold. Men det er ikke nyt, at lovgivningen på dyrevelfærdsområdet omfatter dyreetiske hensyn. Sådanne hensyn fremgår således allerede i dag af bestemmelserne i dyreværnslovens § 3 a og i lov om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, samt lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Der henvises til afsnit 2.1.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 1 er ny og fastslår formålet med loven.

Det fremgår af den foreslåede formålsbestemmelse, at loven har til formål at fremme god dyrevelfærd, herunder beskytte dyr, og fremme respekt for dyr som levende væsener. Det fremgår endvidere, at loven har til formål at varetage dyreetiske hensyn.

Når formålsbestemmelsen alene betegner dyr som levende væsener og ikke som følede eller sansende væsener, skal det ses i lyset af, at loven omfatter alle dyr, og at der i dag ikke er videnskabelig dokumentation for, at alle dyr er i stand til at føle og opfatte eller sanse smerte og lidelse. For en lang række dyr, f.eks. pattedyr, fugle, krybdyr og fisk, er der videnskabelig dokumentation, der viser, at disse dyr i større eller mindre grad er i stand til at føle og opfatte eller sanse smerte og lidelse. Dette er ikke tilfældet for en række andre dyr, som f.eks. insekter, orme og snegle. Disse dyr vil reagere på skadelige stimuli. For eksempel vil en flue, der sætter sig på eller nærmer sig en meget varm genstand, straks flyve væk igen. Dette tilskrives en rent refleksmæssig handling, der har til formål at sikre artens overlevelse.

I forlængelse heraf bemærkes det, at dyr, der traditionelt holdes som husdyr, som f.eks. svin, kvæg, heste og fjerkræ, samt familiedyr som f.eks. hunde, katte, fugle og marsvin, er sansende væsener.

Loven er en rammelov og varetager hovedsageligt dyrevelfærdsmæssige hensyn. Udtrykket "dyrevelfærd" dækker både dyrebekyttelse, hvilket vil sige de dyreværns-mæssige forhold, og velfærd, der går videre end beskyttelse af dyr, dvs. hensynet til dyrenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Hensynet til dyrenes adfærdsmæssige behov indebærer også i muligt omfang, at dyrenes naturlige adfærd tilgodeses.

Samtidig vil lovens anvendelsesområde ikke alene angå dyrevelfærdsmæssige hensyn, men vil også have sigte på forhold, som ikke i sig selv udgør en risiko for dyrenes velfærd, men hvor der af dyreetiske hensyn vil være behov for fastsættelse af regler. Derfor foreslås det, at dyreetiske hensyn fremgår eksplicit af lovens formålsparagraf.

Det er dog ikke nyt, at lovgivningen på dyrevelfærdsområdet omfatter dyreetiske hensyn. Sådanne hensyn fremgår således allerede i dag af bestemmelserne i dyreværnslovens § 3 a og i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, samt lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med formålsbestemmelsen fremhæves endvidere, at lovens formål er at fremme respekt for dyr som levende væsener. Dette skal ses i lyset af, at dyr i sig selv har en værdi, der i videst muligt omfang bør respekteres, uanset om dyrene har en nytteværdi for mennesker eller ej. Dyr kan have en nytteværdi for mennesker, f.eks. når de holdes som selskabs- eller hobbydyr eller som landbrugsdyr.

Til § 2

I dyreværnslovens § 1 er det fastsat, at dyr er levende væsener, som skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Dyreværnslovens § 1 og § 2 fastlægger den generelle norm for, hvordan dyr skal behandles. De øvrige bestemmelser i dyreværnsloven og de tilknyttede administrative forskrifter, skal alle ses i lyset af dyreværnslovens § 1 og § 2. Der henvises til afsnit 2.1.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 2, foreslås, at dyr er levende væsener og skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Lovforslagets § 2 viderefører uændret § 1 i dyreværnsloven. Lovforslagets § 2 vil omfatte alle dyr, både vildtlevende dyr og dyr, som holdes af mennesker. Bestemmelsen retter sig mod enhver, og ikke alene mod dem, der holder dyr.

Med udtrykket, at dyr "er levende væsener" understreges og tydeliggøres det, at dyr ikke efter lovforslaget er ting. Lovforslagets bestemmelser vil som udgangspunkt ikke finde anvendelse på udviklingsstadier (fostre) indtil fødsel eller klækning, jf. dog forslaget § 26, stk. 2.

Udtrykket "bedst muligt" er dynamisk, da den bedst mulige beskyttelse af et dyr vil afhænge af dyrets art, race eller type, og hvad der foreligger af anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, herunder også hvad der i øvrigt til enhver tid findes af mulige behandlingsmetoder, aflivningsmetoder m.v.

Udtrykket "bedst muligt" indeholder endvidere en erkendelse af, at det ikke i alle tilfælde vil være muligt at undgå at påføre dyr smerte eller angst m.v. Som eksempel kan nævnes, at det kan være nødvendigt at binde eller fikser et dyr i forbindelse med en dyrlæges behandling af dyret med en skade eller sygdom. En sådan begrænsning af dyrets bevægelsesfrihed kan medføre, at dyret føler angst, ligesom en given behandling kan påføre dyret en forbigående smerte eller angst. Et andet eksempel er, at et dyr, f.eks. en hund, har behov for at få klippet kløer, hvilket for nogle hunde opleves meget ubehageligt. En sådan behandling er dog nødvendig for, at hunden ikke senere får skader på grund af for lange kløer.

Der vil også være situationer, hvor hensynet til hurtigt at kunne begrænse smittespredning til dyr og mennesker vil veje tungere, end at anvende den dyrevelfærdsmæssigt mest optimale aflivningsmetode, Dette kan f.eks. være tilfældet i forbindelse aflivning af skadedyr, såsom rotter.

Udtrykkene "smerte, lidelse og angst" omfatter både den fysiske påvirkning og anden påvirkning, som et dyr kan blive udsat for. Med udtrykket "varigt mén" strækkes beskyttelsen videre end til smerte, idet der tænkes på den

varige skade, som et dyr kan blive udsat for. Endelig skal dyret beskyttes mod væsentlig ulempe. Forudsætningen om, at ulempen skal være væsentlig, betyder, at den ulempe, der f.eks. vil være forbundet med isætning af øremærker, blodprøvetagning, injektioner, herunder vaccination, eller lignende mindre indgribende behandlinger af dyr, vil være undtaget fra bestemmelsens anvendelsesområde.

Til § 3

I dyreværnslovens § 2 er det fastsat, at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Dyreværnslovens § 1 og § 2 fastlægger den generelle norm for, hvordan dyr skal behandles. De øvrige bestemmelser i dyreværnsloven og de tilknyttede administrative forskrifter, skal alle ses i lyset af dyreværnslovens § 1 og § 2. Der henvises til afsnittet 2.1.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 3 foreslås det, at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Lovforslagets § 3 viderefører uændret dyreværnslovens § 2.

Lovforslagets § 3 svarer stort set til artikel 3 i den europæiske konvention af 10. marts 1976 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, som Danmark har ratificeret.

Lovforslagets § 3 vil omfatte ethvert dyrehold, herunder hold af landbrugsdyr og hold af familie- og hobbydyr, dyrehandlere, dyreformidlere, vagtselskaber, zoologiske haver, cirkus, internater og lignende og vil således rette sig mod alle, der holder dyr, såvel privatpersoner som virksomheder m.v.

Udtrykket "behandles omsorgsfuldt" i lovforslagets § 3 vil bl.a. indebære en pligt til ikke at efterlade dyr, der er omfattet af bestemmelsen, f.eks. i forbindelse med flytning og lignende. Dette vil have særlig betydning i forbindelse med familie- og hobbydyr og vil gælde, f.eks. hvis man flytter i sommerhus og regelmæssigt fodrer en tilløben kat. Man vil derved påtage sig et ansvar i lovens forstand, også efter man har forladt sommerhuset.

Udtrykket "behandles omsorgsfuldt" vil tillige indebære, at man vil skulle føre regelmæssigt tilsyn med dyret. Hvor ofte og hvor længe vil afhænge af en konkret vurdering af det enkelte dyrs behov. Udtrykket "behandles omsorgsfuldt" vil også omfatte beskyttelse mod og behandling af sygdom. Det indebærer endvidere en pligt til at tilkalde en dyrlæge, hvis et dyrs sygdom eller tilskadekomst vil medføre smerte, lidelse m.v., og dyret ikke vil kunne behandles forsvarligt uden veterinær bistand, medmindre dyret bliver aflivet. Som et yderligere eksempel kan nævnes, at fodring af kalve med næsten udelukkende mælkeprodukter og meget begrænset mængder fiberholdigt foder, sådan som det praktiseres i nogle lande med såkaldte "tremmekalve" eller "sødmælkskalve", ikke vil være foreneligt med lovforslagets § 3.

Med lovforslagets § 3 foreslås, at dyr skal behandles i overensstemmelse med deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Ved vurdering af dyrs fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov vil der skulle tages hensyn til dyrets art, graden af udvikling, tilpasning og tamhed. Graden af udvikling vil i denne sammenhæng skulle forstås som dyrets placering i det zoologiske system – hvirveldyr (pattedyr, fugle, krybdyr, padder og fisk) eller ikke-hvirveldyr (pighuder, bløddyr, leddyr, orme m.v.) og ikke som udviklingsstadier (fostre) indtil fødsel/ klækning.

Kravene til omsorgsfuld behandling af dyr og dyrs fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov vil skulle tage udgangspunkt i anerkendte danske og udenlandske praktiske og videnskabelige erfaringer. Dette vil

betyde, at kravene til den omsorgsfulde behandling vil kunne ændres i takt med, at der vil blive indvundet nye erfaringer.

Ved "anerkendte praktiske" erfaringer forstås i lovforslaget viden, som vil være hævet over enhver tvivl, og som vil være opnået ved praktisk deltagelse i hold af landbrugsdyr eller ved udførelse af klinisk veterinær praksis. Ved "videnskabelige" erfaringer forstås i lovforslaget resultater, der vil være offentliggjort efter peer review i internationalt almindeligt kendte og anerkendte tidsskrifter, eller af en internationalt almindelig kendt og anerkendt videnskabelig institution.

Udtrykkene "anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer" er i overensstemmelse med artikel 3 i den europæiske konvention af 10. marts 1976 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål.

Til § 4

Der er på nuværende tidspunkt i dyreværnsloven fastsat forbud mod at have seksuel omgang med eller foretage seksuelle handlinger med dyr, medmindre der er tale om er handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager. Der henvises til afsnit 2.1.1.2 om seksuel omgang med dyr m.v. i de almindelige bemærkninger

Det foreslås, at forbuddet mod at have seksuel omgang med eller at foretage seksuelle handlinger med dyr, og de gældende undtagelser fra forbuddet, videreføres uændret.

Med lovforslagets § 4, stk. 1, foreslås, at det vil være forbudt at foretage handlinger, hvor menneskets brug af dyret sker for at opnå seksuel tilfredsstillelse i en eller anden form medmindre der er tale om er handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager, herunder i forbindelse med reproduktion, dyreforsøg eller af andre lignende berettigede grunde. Handlingen skal dermed have et seksuelt præg og være af en sådan karakter, at den vil være egnet til at vække eller tilfredsstille menneskets seksuelle drift. Det er dog uden betydning for bedømmelse af, hvorvidt bestemmelsen er overtrådt, om handlingen har medført tilfredsstillelse af den seksuelle drift eller ej. Bestemmelsen retter sig mod menneskets brug af dyret, dvs. at mennesket skal være den aktive part i handlingen. Det forhold, at eksempelvis en hund parrer sig op ad et menneskeben, vil således ikke være omfattet af forbuddet.

Seksuel omgang med dyr omfatter fysisk berøring af dyrets kønsorgan eller af dyrets krop med menneskets kønsorgan. Dette indebærer konkret, at det foreslåede forbud vil omfatte penetration af dyrets vagina eller anus med menneskets kønsorgan, anden kropsdel eller genstand. Derudover vil et dyrs penetration af et menneskes vagina eller anus med dets kønsorgan være omfattet. Seksuelle handlinger med dyr vil omfatte bl.a. oral stimulering af dyrets kønsorgan eller andre erogene zoner, samt at dyr oralt stimulerer menneskets kønsorgan eller andre erogene zoner. Endelig vil forbuddet omfatte f.eks. det, at et menneske ved hjælp af hænder, andre kropsdele eller genstande stimulerer dyrets kønsorgan, eller lader dyret stimulere menneskets kønsorgan.

For så vidt angår dyrepornografi, udlejning med henblik på, at andre kan have seksuel omgang med dyret eller kan foretage seksuelle handlinger med dyret, bordeldrift eller lignende vil selve den seksuelle omgang eller de seksuelle handlinger, der foretages med dyret, være forbudt efter den foreslåede § 4, stk. 1. Handlingerne vil i øvrigt i et vist omfang være omfattet af lovforslagets § 28, stk. 1, hvorefter dyr ikke må dresseres eller bruges til fremvisning, cirkusforestillinger, filmoptagelser eller lignende, hvis dyret derved påføres væsentlig ulempe.

Forbuddet i den foreslåede § 4, stk. 1, vil indebære, at ikke kun selve den seksuelle handling, kan straffes, men også det at medvirke til, at andre mennesker har seksuel omgang med eller foretager seksuelle handlinger med dyr.

Forbuddet i lovforslagets § 4, stk. 1, vil omfatte alle personer, og dermed ikke kun dyrets ejer.

Menneskers seksuelle omgang eller seksuelle handlinger med dyr vil tillige være omfattet af lovforslagets §§ 2

og 3, hvis dyret udsættes for smerte, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe eller ikke behandles omsorgsfuldt, herunder huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

Den foreslåede § 4, stk. 1, vil finde anvendelse uanset om dyret har lidt overlast eller ej. Den foreslåede bestemmelse har dermed et dyreetisk sigte.

Efter lovforslagets § 4, stk. 2, vil handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager, herunder i forbindelse med avl og reproduktion, dyreforsøg eller af andre lignende berettigede grunde, være undtaget fra forbuddet i lovforslagets § 4, stk. 1. De handlinger, som ifølge forslaget vil være undtaget fra forbuddet, er således handlinger med et generelt veterinærmedicinsk eller zooteknisk præg, herunder vaginale undersøgelser med henblik på sygdomsdiagnostik, sædindsamling og inseminering eller andre nødvendige procedurer i forbindelse med avl eller andre lignende nødvendige handlinger, f.eks. i forbindelse med dyreforsøg under forudsætning af, at reglerne om forsøg med dyr er overholdt, eller ved kastration eller sterilisation af dyr. Der vil her være tale om samfundsnyttig virksomhed, f.eks. virksomhed, som er nødvendig for, at besætningsejeren kan drive virksomhed med hold af dyr, og som sker under kontrollerede forhold og i vidt omfang udføres af personer med særlige kompetencer. Endvidere vil handlinger, som udføres af lignende berettigede grunde, f.eks. privatpersoners pleje af dyre kønsorganer i forbindelse med eller som forebyggelse af sygdom, ikke være omfattet af forbuddet.

Til § 5

Dyreværnsloven fastsætter et forbud mod tvangsfodring af dyr. Forbuddet mod tvangsfodring gælder alle dyr. Det er dog tilladt at sikre, at syge dyr får den fornødne føde, hvilket ikke betragtes som tvangsfodring i den traditionelle forstand. Der henvises til afsnit 2.2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 5 foreslås det, at dyr ikke må tvangsfodres, medmindre det er påkrævet for at behandle dyret mod sygdom.

Lovforslagets § 5 viderefører uændret dyreværnslovens § 5.

Forbuddet mod tvangsfodring vil gælde alle dyr. Det er dog tilladt at sikre, at syge dyr får den fornødne føde, hvilket ikke betragtes som tvangsfodring i den traditionelle forstand. Det findes alligevel hensigtsmæssigt udtrykkeligt at undtage dette i bestemmelsen. Det er ikke et krav, at der skal medvirke dyrlæge ved tvangsfodring af syge dyr. Skulle der imidlertid være behov for operative eller lignende indgreb i forbindelse med fodringen af syge dyr, er dyrlægemedvirken dog nødvendig, jf. lovforslagets § 27, som foreskriver, at operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående karakter, kun må foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Endvidere kan ministeren fastsætte regler om, at visse typer indgreb kun må foretages af en dyrlæge eller andet særlig uddannet personale.

Til § 6

Dyreværnsloven fastsætter, at det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger. Der henvises til afsnit 2.2.1.1. de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 6 fastsætter, at det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger og viderefører således uændret dyreværnslovens § 9, stk. 1.

Formålet med bestemmelsen er at beskytte dyr mod smerte, lidelse og angst, idet risikoen for anskydninger i forbindelse med øvelses- og kapskydninger må formodes at være større end ved almindelig jagt. Bestemmelsen er rettet mod alle dyr, og ikke begrænset til dyr, der traditionelt regnes for jagtbart vildt. Hvorvidt der er tale om øvelses- og kapskydning må afhænge af en konkret vurdering af formålet med skydningen og dennes nærmere

tilrettelæggelse.

Som noget nyt i forhold til den gældende dyreværnslov vil forsøg på at anvende levende dyr ved øvelses- og kapskydninger kunne straffes. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 58.

Til § 7

Hundelovens § 6 d fastsætter, at det er forbudt for en ejer eller besidder at lade en hund deltage i hundekampe. Det er endvidere forbudt at afholde hundekampe. Forbuddet i hundeloven har således til formål udtrykkeligt at præcisere, at afholdelse af hundekampe er forbudt. Der henvises til afsnit 2.2.1.1. og i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 7 fastsætter, at det er forbudt at lade et dyr deltage i dyrekampe, og at det endvidere vil være forbudt at afholde dyrekampe.

Forsøg på at afholde dyrekampe vil endvidere kunne straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 5.

Formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at afholdelse af dyrekampe er forbudt, og at afholdelse heraf kan straffes. Kendetegnende for dyrekampe i bestemmelsens forstand er typisk, at der er tale om mere organiserede slagsmål mellem dyr, f.eks. med henblik på foranstaltning af væddemål om, hvilket dyr der vinder. Med lovforslaget ophæves hundelovens forbud mod hundekampe, men videreføres i den foreslåede § 7, dog udvidet til at omfatte alle dyr.

Til § 8

Der er i dyreværnslovgivningen fastsat et forbud mod anvendelse af kraftmaskiner ved forløsning af dyr. Der henvises til afsnit 2.2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med lovforslagets § 8, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr. Forbuddet mod anvendelse af kraftmaskiner ved forløsning af dyr i lovforslagets § 8 erstatter således det gældende forbud i § 3, nr. 5, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, som er holdt i kraft ved dyreværnslovens § 32, stk. 2, 2. pkt., og vil således fortsat gælde ved lovens ikrafttræden.

På baggrund af en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af juli 1987 er det Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at mekaniske fødselshjælpere, der højst kan yde en trækraft på 165 kg og har en sikkerhedsanordning, som sikrer at denne trækraft ikke overskrides, ikke kan betegnes som kraftmaskiner. Kraftmaskiner, som ikke har en sikkerhedsanordning og som kan yde en trækraft på mere end 165 kg er således efter ministeriets opfattelse omfattet af forbuddet. Det er ministeriets vurdering, at det kun er ved forløsning af større dyr, som f.eks. kreaturer, at anvendelse af mekaniske fødselshjælpere er relevant. Den trækraft, en mekanisk fødselshjælper højst må yde, skal derfor ses i forhold til disse større dyr.

Til § 9

Dyreværnsloven indeholder en pligt til at føre tilsyn med dyr, herunder at erhvervsmæssige dyrehold skal have et årligt tilsyn af en dyrlæge. Endvidere indeholder en række artsspecifikke love krav om hyppigere tilsyn end hvad der er fastsat i dyreværnsloven. Der henvises til afsnit 2.2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Af lovforslagets § 9, stk. 1, fremgår, at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at dyret tilses mindst en gang om dagen.

Lovforslagets § 9, stk. 1, viderefører uændret dyreværnslovens § 3, stk. 3, 1. pkt., og indebærer, at det fremadrettet også vil være gældende, at dyr, skal tilses mindst en gang om dagen.

Af lovforslagets § 9, stk. 2, 1. og 2. pkt., fremgår, at reglerne i § 9, stk. 1, ikke finder anvendelse på fritgående dyr

på græs eller lignende. Sådanne dyr skal dog tilses jævnlige. Tilsynsfrekvensen med fritgående dyr på græs eller lignende vil bero på en konkret vurdering afhængig af dyrets art, området beskaffenhed, vejrforhold m.v. Der skal dog føres tilsyn så ofte, at dyrenes velfærd til enhver tid er sikret. Det bemærkes, at udtrykket "fritgående dyr på græs eller lignende" også omfatter dyr, der udsættes til naturpleje, herunder visse former for rewilding. Ordet "rewilding" benyttes forskelligt. Det fælles udgangspunkt synes at være et ønske om at genetablere naturens måde at udvikle sig til en høj grad af biodiversitet uden eller med begrænset indgriben af mennesker. Dette opnås bl.a. ved at udsætte dyr, typisk større hov- eller klovbærende dyr, der bl.a. ved at æde vegetation og ved at sprede frø gennem afsætning af gødning, kan bidrage til bedre biodiversitet.

Lovforslagets § 9, stk. 2, 1. og 2. pkt., viderefører uændret dyreværnslovens § 3, stk. 3, 2. og 3. pkt.

Af lovforslagets § 9, stk. 3, 1. pkt., fremgår, at enhver, der erhvervsmæssigt holder dyr, skal sørge for, at dyreholdet tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. Lovforslagets § 9, stk. 3, 1. pkt., er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 3, stk. 4, 1. pkt., og indebærer, at der også fremadrettet vil være krav om, at erhvervsmæssige dyrehold skal tilses af en dyrlæge årligt.

Med lovforslagets § 9, stk. 3, 2. pkt., foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan undtage visse mindre dyrehold fra reglen i 1. pkt. Bestemmelsen er en videreførelse af dyreværnslovens § 3, stk. 4, 2. pkt. Mindre dyrehold kan f.eks. være hold af få dyr, som alene holdes hobbymæssigt.

Med lovforslagets § 9, stk. 4, 1. pkt., som er ny, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at dyr skal tilses oftere end nævnt i stk. 1.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 9, stk. 4, 1. pkt., tænkes i første omgang brugt til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler om hyppigere tilsyn af slagtekalkuner, slagtekyllinger, opstaldede kalve og syge malkekreaturer. Således skal slagtekalkuner og syge malkekreaturer tilses mindst to gange dagligt. Det samme gælder opstaldede kalve, jf. § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes, såfremt der viser sig tilsvarende behov for andre dyrearter.

Med lovforslagets § 9, stk. 4, 2. pkt., som er ny, kan ministeren fastsætte regler om, hvor ofte fritgående dyr på græs eller lignende skal tilses.

Det er hensigten med lovforslagets § 9, stk. 4, 2. pkt., at de gældende regler om tilsyn med dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, malkekvæg og kalve fremover vil blive fastsat i bekendtgørelsesform. Således skal dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf tilses mindst én gang om dagen. Dette gælder også når disse dyr på græs. Endvidere skal malkekvæg tilses mindst én gang om dagen. Dette gælder også malkekvæg på græs. Kalve, der holdes udendørs, skal tilses dagligt. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes, såfremt der viser sig tilsvarende behov for at fastsætte regler om frekvensen af tilsyn af andre arter af dyr, der holdes fritgående på græs eller lignende. Der kunne f.eks. være tale om særligt sårbare dyr, herunder nyfødte dyr og højdrægtige dyr.

Af lovforslagets § 9, stk. 5., som er ny, fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om indhold, omfang og hyppighed af dyrlægetilsynet efter stk. 3, herunder at tilsynet skal ske oftere end én gang årligt.

Bemyndigelse i lovforslagets § 9, stk. 5, vil i første omgang blive anvendt til at fastsætte regler om, at der i dyrlægens årlige tilsyn med erhvervsmæssige hestehold skal indgå en vurdering af, om hesteholdet er i overensstemmelse med de gældende regler herfor, svarende til § 23, stk. 2, i lov om hold af heste. Ved hestehold forstås, jf. definitionen af heste i lov om hold af heste, hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Ved erhvervsmæssigt hestehold forstås eksempelvis stutier, hingstestationer, træningsstalde, dyreparker, hestehandlere, hesteinternater, rideskoler, hestepensioner, hesteudlejning, hestevognskørsel (studenterkørsel, kapervogne m.v.), heste i zoologiske haver m.v. Det er ikke et krav efter

bestemmelsen, at dyrlægen tilkaldes alene med henblik på at foretage en egentlig gennemgang af hesteholdet. Dyrlægen kan således gennemføre tilsynet af hesteholdet i forbindelse med, at vedkommende er tilkaldt af andre årsager, f.eks. i forbindelse med sygdomsbehandling. Den ansvarlige for hesteholdet skal kunne dokumentere, at en dyrlæge har været tilkaldt til dyreholdet mindst én gang om året.

Bemyndigelsen vil endvidere i første omgang blive udnyttet til at fastsætte regler om hyppigheden af dyrlægens tilsyn med erhvervsmæssigt hundehold. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes, såfremt der viser sig tilsvarende behov for at fastsætte mere præcise regler for dyrlægetilsynets indhold m.v. andre dyrearter.

Af lovforslagets § 9, stk. 6, som er ny, fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over antallet af døde dyr, der konstateres i forbindelse med tilsyn udført efter stk. 1 og 2.

Bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 9, stk. 6, men bemyndigelsen har hidtil været indeholdt i dyreværnslovens § 12, stk. 1, 2. led, der bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning. Den foreslåede § 9, stk. 6, er således en tydeliggørelse af denne del af den gældende § 12, stk. 1.

Bemyndigelsen skal ses i lyset af, at det er hensigtsmæssigt at føre optegnelser over døde dyr, idet optegnelserne er med til at give den besætningsansvarlige et overblik over den dyrevelfærdsmæssige situation i besætningen og dermed et redskab til at vurdere, om det er nødvendigt at gennemføre foranstaltninger til forbedring af dyrevelfærden. Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12, stk. 1, er bl.a. udnyttet i bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, som indeholder krav om optegnelser over døde dyr og gennemfører dele af Rådets direktiv 98/58/EF om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Bekendtgørelsen forbliver gældende, indtil den ophæves eller afløses af nye regler, jf. lovforslagets § 70, stk. 4.

Til § 10

Dyreværnsloven indeholder en bemyndigelse til at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om hold af dyr på steder, hvor ejeren eller den, der fører tilsyn med dyret, ikke bor. Endvidere indeholder hundeloven et forbud mod hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, såsom i kolonihaver, medmindre politiet meddeler tilladelse hertil. Der henvises til afsnit 2.2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 10 foreslås det, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om hold af dyr på steder, hvor ejeren eller den, der fører tilsyn med dyret, ikke bor, herunder at der kan fastsættes regler om forbud mod hold af dyr på sådanne steder.

Lovforslagets § 10 viderefører dyreværnslovens § 3, stk. 5, dog med en tilføjelse, der bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om forbud mod hold af dyr på sådanne steder.

Bemyndigelsen danner hjemmel for en videreførelse af § 2 ilov om hunde (hundeloven) om forbud mod hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, såsom i kolonihaver, medmindre politiet meddeler tilladelse hertil. Sådan tilladelse kan kun gives, når der skønnes at være sikkerhed for, at hunden vil blive passet forsvarligt, og tilladelsen kan til enhver tid tilbagetages.

Det er i første omgang hensigten at benytte bemyndigelsen i lovforslagets § 10 til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler svarende til dem, der gælder i dag for hunde, jf. ovenfor. Dog er det hensigten, at tilladelser til at holde hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, fremadrettet skal gives af Fødevarestyrelsen og ikke politiet. Tilladelser, der er givet af politiet vil fortsat være gældende, jf. forslagens § 72. At det fremadrettet er

Fødevarestyrelsen og ikke politiet, som meddeler sådanne tilladelser, er i tråd med, at det med politireformen i 2006 blev besluttet, at opgaver på dyrevel- færdsområdet, der ikke tilhører politiets kerneopgaver, skulle outsources til private eller overlades til andre myndigheder. Den ovennævnte tilladelse vil kunne indeholde individuelle vilkår, som relaterer sig til forhold, der ikke fremgår af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 10. Tilsidesættelse af de fastsatte vilkår i tilladelsen kan straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5.

Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om hunde, som anvendes til bevogtning, svarende til dem, der i dag er indeholdt i bekendtgørelse nr. 962 af 23. december 1986 om hunde, som anvendes til bevogtning. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. regler om krav til hundens opholdsrum, hyppighed af tilsyn med hunden, fodring, dyrlægetilsyn m.v. Bekendtgørelsen forbliver gældende, indtil den ophæves eller afløses af nye regler, jf. lovforslagets § 70, stk. 4.

Til § 11

Dyreværnsloven og en række tilhørende bekendtgørelser indeholder regler om behandling og håndtering af dyr. Endvidere er der i en række artsspecifikke love ligeledes fastsat bestemmelser om behandling og håndtering af dyrene. Der henvises til afsnit 2.2.1. om behandling og håndtering af dyr m.v. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 11 er ny og erstatter for så vidt angår en række forhold vedrørende behandling og håndtering af dyr dyreværnslovens § 12, stk. 1, 2. led, hvoraf det fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om behandling og beskyttelse i anden særlig retning.

Det er på nuværende tidspunkt hensigten at bemyndigelserne i den foreslåede § 11 i første omgang skal bruges til ændret at videreføre de materielle bestemmelser i de gældende artsspecifikke love, som er nævnt nedenfor. Samtidig er det hensigten, at reglerne løbende skal kunne tilpasses ny viden på området. Bemyndigelserne vil endvidere kunne anvendes, såfremt der viser sig tilsvarende behov for at fastsætte yderligere regler for håndtering, herunder f.eks. opbinding, jf. den foreslåede § 11, stk. 1, pasning, jf. den foreslåede § 11, stk. 2, eller behandling af syge og tilskadekomne dyr, jf. den foreslåede § 11, stk. 3. Disse regler vil kunne finde anvendelse for andre dyr end dem, som fremgår af de gældende artsspecifikke love.

Med lovforslagets § 11, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om behandling og håndtering af dyr, herunder indfangning af dyr, opbinding af dyr, herunder forbud mod opbinding, forhold vedrørende fødsel og nyfødte dyr, oplæring og træning af dyr, artsfællekontakt, flytning af dyr, forbud mod behandling af dyr med henblik på at skjule sygdomssymptomer, brug af hjælpemidler samt forbud mod brug af tvangsmidler.

Bestemmelsen i § 15, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvoraf fremgår, at det er forbudt at binde køer, vil blive videreført i en bekendtgørelse udstedt med hjemmel i den foreslåede § 11, stk. 1. Kreaturer vil dog kunne bindes i perioder på højst én time på det tidspunkt, hvor kreaturet fodres, eller hvis det er nødvendigt kortvarigt at binde kreaturer i forbindelse med undersøgelser, behandling af sygdom, forebyggende behandling m.v. eller i forbindelse med malkning. Forbuddet mod bindestalde vil dog stadig blive omfattet af en overgangsordning, hvorefter bindestalde, der er taget i brug før den 1. juli 2010, på visse betingelser kan fortsætte indtil den 1. juli 2027. Det vil endvidere stadig være en betingelse, at de bindsler, som anvendes i bindestaldene, giver kreaturerne tilstrækkelig bevægelsesfrihed.

Ligeledes vil bestemmelsen i § 28 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg om, at kalve skal opholde sig sammen med koen i en enkeltkælvningsboks i mindst 12 timer efter fødslen blive videreført i en bekendtgørelse med hjemmel i den foreslåede § 11, stk. 1. Hvis kælvning har fundet sted på græs, vil 12 timers kravet dog ikke gælde, hvis kalven har adgang til koen i mindst 12 timer efter fødslen og koen, og kalven har adgang til et areal, der har en sådan størrelse og beskaffenhed, at de kan færdes uforstyrret.

Kalven og koen kan adskilles tidligere, hvis en dyrlæge har vurderet, at koens eller kalvens helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet. Koen skal flyttes til et produktionsafsnit, hvor den har mulighed for at få tilgodeset sine fysiologiske og adfærdsmæssige behov, når koen og kalven adskilles.

Bestemmelsen i § 5 i lov om hold af heste vil blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Bekendtgørelsen vil i lighed med lov om hold af heste definere heste som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Det vil således fortsat være forbudt at opstalde heste i spiltov. Spiltov defineres som opstaldning i bås, hvor hesten står bundet, oftest op mod en væg. Bestemmelsen indebærer, at heste skal opstaldes enkeltvis i boks eller i gruppeopstaldning. Forbuddet blev indført, idet opstaldning i spiltov ansås for at medføre så store restriktioner i hestens normale bevægelsesmønstre, at denne form for opstaldning eller anden længerevarende fiksering måtte anses for en uhensigtsmæssig opstaldningsform for heste.

Med bekendtgørelsen vil endvidere blive fastsat en bestemmelse om, at der vil være mulighed for, at heste kan opbindes i op til 2 timer under tilsyn, såfremt formålet er at lære hesten at stå opbundet uden tilsyn. Formålet hermed er, at hesten i en række situationer skal kunne stå bundet, eksempelvis for at modtage behandling eller anlæggelse af beslag. Det vil ikke opfattes som værende i strid med bestemmelsen, hvis der sker opbinding af hesten under tilsyn f.eks. to timer om formiddagen og derpå to timer om eftermiddagen i tilfælde, hvor der måtte være et særligt behov herfor. Der kan eksempelvis være tilfælde, hvor det er forbundet med særlige vanskeligheder at lære en hest at stå opbundet, og hvor opbinding i to timer én gang dagligt ikke skønnes tilstrækkeligt.

Endvidere vil der blive fastsat en bestemmelse om, at heste, der har lært at stå opbundet uden tilsyn, kan opbindes uden tilsyn i op til 2 timer. Det antages, at der også her kan ske opbinding mere end én gang dagligt. Ved transport, stævner, dyrskuer m.v. kan opbinding ske i længere tid.

Bestemmelsen i § 5, stk. 4, i lov om hold af heste om, at heste, der gruppeopstaldes hele døgnet, og som har lært at stå opbundet uden tilsyn, en gang i døgnet kan opbindes i op til 5 timer, hvis opbinding ud over 2 timer er nødvendig af sikkerhedsmæssige hensyn m.v. vil ligeledes blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Opbinding af sikkerhedsmæssige hensyn m.v. er især relevant i tilfælde, hvor en rideskole gruppeopstalter deres heste og opbinder dem, mens der færdes elever, ofte børn og unge, i stalden i forbindelse med undervisning, pasning og pleje af hestene. Formålet med "m.v." efter "sikkerhedsmæssige hensyn" er at give mulighed for, at man som led i opbindingen (i op til 5 timer) også afvikler fodring, så man ikke behøver at slippe hestene løs og opbinde dem på ny, hvis man kan afvikle både undervisning og fodring indenfor maksimalt 5 timer. Ved opbinding i op til 5 timer forstås 5 på hinanden følgende timer, hvis opbinding ud over 2 timer er nødvendig af sikkerhedsmæssige hensyn m.v. Selvom bestemmelsen giver mulighed for at opbinde heste, der gruppeopstaldes, i op til 5 timer, forudsættes det, at hestene ikke står opbundet længere end nødvendigt. Endelig kan den tidsmæssige begrænsning fraviges, hvis veterinære hensyn taler herfor.

Bestemmelsen i § 17 i lov om hold af heste vil blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Krav til motion eller foldophold, således skal heste motioneres eller gives fri bevægelse på fold i mindst 2 timer 5 dage om ugen, vil således blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Bestemmelsen vil ikke indebære et ubetinget krav om foldophold, såfremt hestene motioneres i de angivne tidsrum. Ved motionering forstås f.eks. ridning under rytter, longering m.v. Endvidere vil kravet om, at når plage, der er fra 1 til 2 år gamle, er på fold, skal de på fold sammen med artsfæller, blive videreført. Bestemmelsen har til formål at sikre, at plages sociale færdigheder og generelle udvikling påvirkes optimalt, hvilket bedst sker ved ophold på fold sammen med artsfæller. Kravet om at føl og plage, indtil de er 1 år gamle, skal på fold sammen med artsfæller i mindst 2 timer 5 dage om ugen med visse undtagelser vil ligeledes blive videreført i bekendtgørelsen. Baggrunden for en sådan bestemmelse er, at foldophold med artsfæller er afgørende for føl og plages udvikling og socialisering. Foldophold med artsfæller på dette tidspunkt i hestens liv er særlig vigtigt i forhold til, at hesten

lærer at tolke andre hestes signaler og dermed udvikler en hensigtsmæssig adfærd i relation til andre heste. Bestemmelsen skal således sikre, at føl og plage tilbringer tid på fold med artsfæller. Undtagelsen fra denne regel bør fortolkes restriktivt, således bør kravet om adgang til fold kun fraviges i kortere perioder med træning, f.eks. for væddeløbsheste, der påbegynder lettere træning som forberedelse til deres fremtid som løbsheste allerede som plage. Ved kortere perioder forstås sammenlagt maksimalt 30 dage det første leveår. Ovennævnte krav vil dog kunne fraviges, hvis veterinære eller ekstreme vejrsmæssige forhold taler afgørende herfor. Vedrørende adgang til fold henvises til bemærkningerne til § 12.

Bestemmelsen i § 25 i lov om hold af heste vil ligeledes blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Kravet om at enhver, der holder hest, skal sørge for, at heste i en tidlig alder oplæres til at blive håndteret vil således blive videreført. Dette indebærer, at hesten skal opdrages og oplæres, så den kan beherske visse grundlæggende færdigheder. Håndteringen bør påbegyndes allerede i løbet af den første uge af føllets liv. Ved håndtering forstås opdragelse og oplæring, så føllet vænnes til at blive berørt af mennesker, at der går mennesker omkring det, at det kan få lagt grime på, trækkes ud af stalden m.v., og med tiden at det lærer at få løftet ben, at rykke sig for menneskets tryk, vænner sig til at bære udstyr, rytter m.v. Den løbende håndtering af hesten skal altid være tilpasset dens alder samt dens fysiske og psykiske kapacitet.

Oplæring, træning og brug af heste skal være tilpasset hestens alder, dens fysiske og psykiske kapacitet, så hesten beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Hesten må således heller ikke fremover trænes eller i øvrigt bruges på en måde, som ikke svarer til dens alder samt fysiske og psykiske kapacitet.

Kravet om at heste i en tidlig alder oplæres til at blive håndteret heste vil dog ikke gælde for hestepopulationer, der lever delvis vildt i særligt afgrænsede områder. Visse steder i Danmark findes der heste, som lever delvist vildt på afgrænsede arealer, og hvor det ikke er hensigtsmæssigt at stille krav til håndtering. Disse heste findes f.eks. på Sydlangeland og i Lille Vildmose i Østhimmerland, hvor hestene benyttes til naturpleje samtidig med, at der også er tale om en attraktion, der trækker besøgende til. Der er tale om heste af en hårdfør natur. Hestene lever naturligt som flokdyr og danner deres eget hierarki. De går ude hele året, og der tilstræbes mindst mulig indblanding fra menneskers side. Der er dog typisk adgang for publikum til de arealer, hvor hestene holdes, hvorfor det af sikkerhedsmæssige hensyn er vigtigt, at hestene naturligt holder en passende afstand til mennesker. Af samme grund er det væsentligt, at hestene ikke vænnes til at blive håndteret. Når terminologien "lever delvist vildt" benyttes i stedet for "lever vildt", skyldes det især, at hestene, trods deres frie liv, bliver holdt på et afgrænset område og er under opsyn og fodres, såfremt der f.eks. under en meget streng vinter bliver knaphed på føde i det område, hvor de holdes. Ved afgrænsede områder forstås eksempelvis et naturreservat, dyrepark eller lignende.

Bestemmelsen i § 26, stk. 1, i lov om hold af heste vil ligeledes blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Dette vil indebære, at udstyr, som anvendes som hjælpemidler på hesten, skal være tilpasset den enkelte hest og må ikke påføre hesten skader og må ikke anvendes som tvangsmidler. Ved hjælpemidler forstås udstyr til træning af hesten, som benyttes til at hjælpe hesten til at forstå, hvad der kræves af den, f.eks. tøjler, pisk, sporer m.v. Anvendes udstyret derimod til at tvinge hesten til præstationer, som den endnu ikke forstår eller ikke kan udføre, eventuelt på grund af skader, vil udstyret fortsat blive anset som tvangsmidler, som ikke må anvendes. I den daglige omgang med hjælpemidler og tvangsmidler er det vigtigt, at man er opmærksom på forskellen mellem nødvendig brug af hjælpemidler og et decideret misbrug af tvangsmidler. I visse situationer er man nødt til at udøve tvang overfor hesten, uden at det dog må have karakter af vold. Sigtet må altid være, at det gavner hesten eller øger sikkerheden for de personer, som i den givne situation har en tæt kontakt til hesten. Her tænkes specielt på tvang i forbindelse med sygdomsbehandling, f.eks. næsebrems i forbindelse med indgift af olie, diverse former for lokalbedøvelser m.v. Til denne kategori af tvangsmidler hører alle former for fiksering (læbe-, øre- og hudbrems) og slå-/hildetøj (tov og koderemme). Det er således ikke acceptabelt, at

hesten står med en næsebremse, f.eks. under opfletning eller rykning af man eller beskæring af hove henset til varigheden heraf. Det anbefales, at der i stedet anvendes en tvangs- eller undersøgelsesboks, hvor personer er i sikkerhed uden brug af smertevoldende tiltag overfor hesten.

I § 26, stk. 2, i lov om hold af heste er der en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler om brug af hjælpemidler og tvangsmidler, herunder regler om, hvilket udstyr der må anses som henholdsvis hjælpemidler og tvangsmidler. Bemyndigelsen er ikke udnyttet. Der foregår imidlertid en del forskning på området. Det kan derfor ikke udelukkes, at der fremover viser sig et behov for at kunne fastsætte regler herom, hvorfor bemyndigelsen videreføres med lovforslagets § 11, stk. 1.

Bestemmelsen i § 27 i lov om hold af heste vil ligeledes blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Forbuddet mod enhver form for medicinering og behandling, herunder kirurgisk behandling, som har til formål at skjule sygdomssymptomer, så hesten kan træne og deltage i konkurrencer, vil således blive videreført. Forbuddet omfatter ikke kastrationer, der således anses som er lovligt indgreb.

Bestemmelsen i § 5 a i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin om, at svin må opstaldes i udleveringsvogne i højst 2 timer vil blive videreført i en ny samlet bekendtgørelse om svin. Bestemmelsen vil således indebære en tidsmæssig begrænsning i anvendelsen af udleveringsvogne, hvorimod udleveringsrum ikke berøres heraf. Bestemmelsen vil kun gælde for smågrise, avls- og slagtesvin.

Ligeledes vil kravet i § 11 i lov om udendørs hold af svin om, at drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring, blive videreført i en ny bekendtgørelse om svin. Baggrunden for bestemmelsen er, at praksis har vist, at pattegrisedødeligheden hos drægtige søer, der indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring, er signifikant lavere end hos søer, der er indsat 0-6 dage før faring. Flytning kort før faring stresser dyrene, hvilket kan medføre øget faringslængde, reduceret mælkenedlægning og nedsat absorption af råmælksantistoffer hos grisene m.v.

Bemyndigelsen i § 15 i lov om hold af slagtekalkuner til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling at kunne fastsætte regler om, hvordan kalkuner skal løftes og bæres, videreføres med lovforslagets § 11, stk. 1. Bestemmelsen i § 8 i bekendtgørelse om hold af slagtekalkuner, hvorefter kalkuner skal løftes og bæres enkeltvis under kroppen ved det ene ben og i den diagonalt modsatte vinge, vil således blive videreført i en ny bekendtgørelse om slagtekalkuner. Kalkuner skal bæres med hovedet opad med undtagelse af det tidspunkt, hvor de løftes.

Hundelovens forbud mod til stadighed at holde en hund bundet vil blive videreført i en bekendtgørelse om hunde. Vedvarende lænkning anses for værende så direkte stridende mod hundens natur, at det ikke kan anses for at være dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt. Endvidere vil blive fastsat, at når en hund holdes bundet, skal dens lænke mindst være 5 meter lang, og den skal have adgang til et opholdsrum, der kan yde den forsvarligt læ mod regn, blæst og kulde. Består opholdsrummet i et hundehus, skal det være rummeligt og så højt, at hunden kan stå oprejst.

Endvidere vil bemyndigelsen i den foreslåede § 11, stk. 1, kunne anvendes til at fastsætte regler, som kan afløse bestemmelserne i § 4, nr. 1 og nr. 2 i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, vedrørende behandling og håndtering af levende fisk.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 11, stk. 1, til at fastsætte forbud mod opbinding vil blive anvendt til at videreføre det eksisterende forbud mod opbinding af heste, svin, malkekvæg og kalve.

Bemyndigelsen vil også i fremtiden kunne fastsætte forbud mod opbinding af andre dyr.

For så vidt angår kødkvæg og ammekøer vil det i forbindelse med en ny bekendtgørelse for kvæg blive vurderet om det gældende forbud mod brug af bindestalde til malkekøer skal udvides til at omfatte andre

typer af kvæg. Sådanne regler vil skulle fastsættes med passende en overgangsordning for eksisterende bindestalde til andre typer af kvæg. Det forventes, at en sådan overgangsordning vil skulle indebære et krav om adgang til græsning i en passende periode af året. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 12. Det er en forudsætning, at der fastsættes passende overgangsregler for de bindestalde, der anvendes i henhold til gældende regler, så det sikres at forbuddet ikke vil komme til at udgøre et ekspropriativt indgreb.

Bemyndigelsen i forslagets § 11, stk. 1, kan desuden anvendes til at fastsætte regler om artsfællekontakt, herunder ved hold af heste, der, jf. definitionen af heste i lov om hold af heste, skal forstås som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Der i dag fastsat regler i lov om hold af heste om, at føl og plage, indtil de er 1 år gamle, skal på fold sammen med artsfæller i mindst 2 timer 5 dage om ugen med visse undtagelser. Baggrunden for bestemmelserne er, at foldophold med artsfæller er afgørende for føl og plages udvikling og socialisering.

Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksom på, at heste er flokdyr og derfor har et naturligt behov for social kontakt til artsfæller, og at social kontakt også har betydning for voksne hestes velfærd. Det er hensigten at anvende bemyndigelsen i den foreslåede § 11, stk. 1, til at indføre et krav om, at et hestehold skal bestå af mindst to heste. For at imødegå de konsekvenser et sådant krav kan have for ejere af heste, der holdes der holdes uden kontakt til artsfæller, vil der samtidig skulle fastsættes en overgangsordning, således at ejere af eksisterende heste, der holdes uden kontakt til artsfæller, kan fortsætte med at holde hestene på denne måde enten i en passende tidsperiode eller til de pågældende heste dør eller afhændes. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2.2.

Efter lovforslagets § 11, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler pasning af dyr, herunder miljøberigelse, strøelse, tildeling af foder, herunder strukturfoder, og vand samt dyrs adgang til at udføre hud- og fjerpleje m.v.

Bestemmelsen i § 21 i lov om hold af heste, hvorefter hestes foderration skal indeholde tilstrækkeligt strukturfoder vil blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Bestemmelsen vil udgøre en præcisering i forhold til dyreværnslovens § 2. Strukturfoderet skal forsyne hesten med den nødvendige mængde fordøjelige fibre til sikring af en sund mavetarmfunktion samt tilfredsstille dens naturlige ædeadfærd. Krybbefoderets primære funktion er at dække de behov, som ikke dækkes af strukturfoderet, dvs. primært energi, protein, mineraler og vitaminer.

Ved "strukturfoder" forstås f.eks. græs, wrap, ensilage, hør, roer, gulerødder, grøn- og roepiller. Strukturfoder omfatter dog ikke halm, som anvendes til strøelse eller den halm, som hesten har adgang til ved ophold på fold. Det beror på en konkret vurdering, om en hests foderration indeholder tilstrækkeligt strukturfoder. I denne vurdering indgår bl.a. det konkrete valg af fodertype, hestens konkrete behov m.v.

Ifølge kravet i § 5 i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin skal dyrene have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale. Efter § 7 a i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer gælder endvidere krav om strøelse i individuelle stier, aflastningstier og løsdriftssystemer. Begge bestemmelser vil blive videreført i en ny samlet bekendtgørelse om svin.

Endvidere vil kravene i §§ 9 og 9 a i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer om, at drægtige søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale samt adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedsfølelse og opfylde deres behov for at tygge blive fastsat i den nye bekendtgørelse om svin.

Endelig vil bestemmelsen i § 8 i lov om udendørs hold af svin om, at lejearealet i hytterne skal være dækket af halm eller andet materiale, således at svinene kan ligge tørt og lunt under alle vejrforhold blive videreført i den

nye bekendtgørelse om svin. I farehytter skal drægtige søer og gylte således have tildelt større mængder halm eller andre materialer, der virker isolerende og kan bruges til redebygning. Halmen bidrager direkte til, at svinene kan opretholde kropstemperaturen, og henset til de svingende klimatiske forhold, som udegående svin risikerer at blive udsat for i årets løb, er det afgørende for deres velfærd, at de altid uanset vejrforholdene har adgang til et tørt og lunt leje. I farehytter har soen/gylten også behov for materiale, den kan bruge til at bygge rede af. Redebygning er en vigtig del af drægtige søers og gyltes adfærd, så det er derfor vigtigt, at disse dyr skal have adgang til redebygningsmateriale i farehytterne, f.eks. i form af større mængder halm, end svinene normalt har behov for til lejeareal.

Alle svin, der holdes udendørs, skal have adgang til halm eller andet, der kan give mæthedsfølelse og tilgodese deres behov for rodemateriale. Selvom svin, der holdes udendørs, i de fleste tilfælde burde have rigelig adgang til græs, kan det ske, at de holdes på marker, hvor græsdækket er for kort til, at de kan æde ret meget af det, eller hvor der kun er et yderst sparsomt græsdække. Der kan endvidere være enkelte mere eller mindre permanente udeanlæg, hvor svinene kun har adgang til et begrænset udeareal med lidt eller intet græsdække. Af hensyn til de drægtige søers og gyltes behov for at føle sig mætte og til alle svinenes behov for at have noget at rode i, skal alle svin derfor have adgang til halm eller andet, der kan tilgodese disse behov.

Kravet i § 8 i lov om hold af slagtekalkuner om, at huse, hvor der holdes slagtekalkuner, i hele produktionsperioden skal have en strølesmåtte, der er løs og tør i overfladen, vil blive videreført i en bekendtgørelse om kalkuner. Kalkuners sundhed og velfærd er påvirket af strølesens kvalitet. Våd strøelse kan f.eks. føre til trædepudesvidninger, brystsvindninger og brystblæreforandringer, men kan også føre til at koncentrationen af ammoniak i luften bliver forhøjet med øjenskader og luftvejslidelser til følge. Strøleseskvaliteten har også betydning for kalkunernes mulighed for at støvbade.

Kravet i § 5 i lov om hold af slagtekyllinger om, at husene i hele produktionsperioden skal have en strølesmåtte, der er tør og løs i overfladen vil blive videreført i en ny bekendtgørelse om slagtekyllinger. Kravet om, at det er overfladen af strølsen, der skal være tør og løs, skal ses på baggrund af, at det ikke er praktisk muligt at holde strølsen fuldstændig tør, bl.a. på grund af kyllingernes afføring. Bestemmelsen skal sikre, at slagtekyllingerne har mulighed for støvbadning, samt at undgå svidninger på slagtekyllingernes bryst og trædepuder på grund af ammoniakfordampning fra fugtig eller våd strøelse.

Efter lovforslagets § 11, stk. 3, kan ministeren fastsætte regler om behandling af syge og tilskadekomne dyr, herunder om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser herom.

Bestemmelsen i § 23 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg om, at syge og tilskadekomne køer skal kunne holdes adskilt fra andre kreaturer vil blive videreført i en ny bekendtgørelse om malkekvæg og kalve. Bestemmelsen vil finde anvendelse på både køer, der opholder sig på stald, og køer, der opholder sig på græs.

Bestemmelsen i § 10 i lov om hold af heste om, at syge eller skadede heste skal kunne holdes adskilt fra de øvrige heste, vil blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. For stalde med gruppeopstaldning indebærer dette, at det skal være muligt at tage en syg eller skadet hest ud af gruppeopstaldningen og placere den i enkeltboks.

Ligeledes vil § 24 i lov om hold af heste blive videreført i en ny bekendtgørelse om heste. Det indebærer, at den ansvarlige for hesteholdet i tilfælde af sygdom eller tilskadekomst skal sikre, at hesten om fornødent isoleres, og at pleje iværksættes. Ved alvorlig lidelse, eller hvis hesten ikke hurtigt bedres, skal en dyrlæge straks tilkaldes.

Med lovforslagets § 11, stk. 4, indsættes en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr af dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Den gældende dyreværnslov indeholder ikke en bemyndigelse til at fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr. Der er derimod en bemyndigelsesbestemmelse i § 4, stk. 1, i lov om hold af dyr, til at fastsætte regler om registrering og mærkning af dyr, herunder regler om udstedelse af identifikationsdokument for enhovedede dyr. Mærkningsreglerne i lov om hold af dyr er navnlig møntet på husdyr og har til formål at sikre, at et dyrs identitet og oprindelse kan fastslås med størst mulig sikkerhed, bl.a. med hensyn til at bekæmpe smitsomme sygdomme, herunder zoonoser, der kan smitte til mennesker.

For så vidt angår hunde er der fastsat krav om mærkning og registrering med hjemmel i hundelovens § 1, stk. 2. Her er mærkningsreglerne navnlig begrundet i ansvarsplacering i forbindelse med skader forvoldt af hunde, men har også betydning for bekæmpelse af specielt rabies.

Såfremt der senere måtte opstå behov for mærkning og registrering af dyr, som ikke er begrundet i dyresundhedsmæssige hensyn, men i dyrevelfærdsmæssige hensyn, f.eks. katte, vil den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse kunne give hjemmel hertil. Den foreslåede § 11, stk. 4, vil kunne anvendes på alle dyrearter, hvor det af dyrevelfærdsmæssige hensyn vil være hensigtsmæssigt at stille krav til ejer af et dyr om mærkning og registrering.

Til § 12

Der er på nuværende tidspunkt fastsat specifikke regler om dyrs adgang til udearealer m.v. i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg samt lov om hold af heste. Der henvises til afsnit 2.2.1. lovforslagets almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 12 er ny og det foreslås med bestemmelsen, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætte regler om dyrs adgang til udearealer og om, hvor ofte og hvor længe dyr skal opholde sig ude. Ministeren bemyndiges endvidere til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold skal føre optegnelser over dyrs ophold på udearealer.

Det er i første omgang hensigten at benytte bemyndigelsen i lovforslagets § 12 til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler svarende til dem, der i dag findes i de artsspecifikke love om hold af heste og om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Reglerne vil løbende kunne tilpasses ny viden og forskning på området. Bemyndigelserne kan endvidere anvendes til at fastsætte regler for andre dyrearter end malkekvæg og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, såfremt der viser sig behov herfor.

I bekendtgørelsesform vil § 13, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg blive videreført, således at når afgræsning anvendes, må kreaturer først komme på græs, når vejrforhold, mark, græs og drivveje er egnede hertil. Dette vil indebære, at kreaturer først må komme på græs, når vejrforhold, mark, græs og drivveje er egnede hertil, og at drivveje skal bestå af et farbart underlag, hvorved forstås, at de skal bestå af en bund af f.eks. sten, grus, sand eller træflis eventuelt med belægning af beton eller en eller anden form for overlag for at undgå klov- og lemmelidelser. Endvidere vil § 13, stk. 2, blive videreført i bekendtgørelsesform, således at kreaturer skal holdes på stald ved ekstreme vejr situationer.

Forbuddet mod bindestalde i § 15 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil ligeledes blive videreført i en bekendtgørelse. Forbuddet vil blive omfattet af en overgangsbestemmelse, hvorefter det først vil finde anvendelse for bindestalde fra den 1. juli 2027. I denne overgangsperiode vil der dog være krav om, at kreaturerne fra og med den 1. juli 2022 til og med den 30. juni 2027 skal på græs i mindst 150 dage i mindst 6 timer om dagen i perioden fra den 15. april til og med den 31. oktober. Kreaturerne vil dog kunne holdes på stald, hvis det er nødvendigt for at beskytte dyrene mod unormale vejrforhold, hvis det er nødvendigt for at beskytte marken mod skader ved unormale vejrforhold, hvis det er nødvendigt for at beskytte dyrene mod alvorlige insekt- eller parasitangreb, eller hvis dyrene skal insemineres, undersøges eller behandles af veterinære årsager på en måde, der nødvendiggør, at dyrene ikke opholder sig udendørs. Den ansvarlige for bedriften skal

desuden påse, at der for flokken af kreaturer sker skriftlig registrering af, hvilke datoer flokken har haft adgang til græsarealer, og datoerne for opstaldning af flokken med angivelse af det konkrete forhold, som nødvendiggjorde opstaldning. Med bekendtgørelsen vil der endvidere blive fastsat en overgangsordning frem til den 30. juni 2024 for bedrifter etableret før den 1. juli 2010 med tilsvarende krav for kviekalve og kvier, der holdes på fuldspaltegulve. Tilsvarende vil der blive fastsat en overgangsordning frem til den 30. juni 2022 for bedrifter, etableret i perioden fra den 1. juli 2010 til og med den 30. juni 2012 med tilsvarende krav for kviekalve og kvier, der holdes på fuldspaltegulve.

Såfremt bemyndigelsen i lovforslagets § 11, stk. 1, anvendes til at fastsætte regler om forbud mod opbinding af f.eks. ammekøer og kødkvæg, forudsættes der fastsat en passende overgangsordning for eksisterende bindestalde, som forventes at indeholde krav om adgang til græs i en passende periode af året.

Bestemmelsen i § 16, stk. 1, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Bekendtgørelsen vil i lighed med lov om hold af heste definere heste som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Dette vil betyde, at der fortsat i ethvert hestehold skal være adgang til en fold. Dette indebærer, at ethvert hestehold skal sikre sig adgang til en fold. Adgang til fold kan f.eks. bestå i, at et hestehold har ejendomsret til en fold, eller at hesteholdet i form af en forpagtningsaftale har brugsret til en fold. Kravet om "adgang til fold" indebærer i øvrigt, at folden skal være beliggende ved – eller i tættere tilknytning til – opstaldningsfaciliteterne. En ordning, hvor hestene f.eks. skal transporteres flere kilometer for at komme på fold, vil således ikke opfylde kravet om adgang til fold. Det samme vil gælde tilfælde, hvor hestene f.eks. er på fold døgnet rundt i nogle måneder i sommerhalvåret, men i resten af året er opstaldet under forhold uden umiddelbar adgang til fold. Bestemmelsen vil ikke være udtryk for et krav om, at heste skal på fold daglig, men at der på alle opstaldningssteder for heste skal være mulighed for foldophold.

Krav til motion eller foldophold samt om plage og føls adgang til fold i § 17 i lov om hold af heste, vil ligeledes blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette vil medføre, at heste også fremadrettet skal motioneres eller gives fri bevægelse på fold i mindst 2 timer 5 dage om ugen. Dette vil dog ikke indebære et ubetinget krav om, at alle heste skal på fold daglig. Ved fri bevægelse forstås, at heste gives mulighed for at opholde sig i folden uden rytter og bevæge sig efter eget ønske. Desuden vil det blive videreført, at når plage, der er fra 1 til 2 år gamle, er på fold, skal de på fold sammen med artsfæller, og at føl og plage, indtil de er 1 år gamle, skal på fold sammen med artsfæller i mindst 2 timer 5 dage om ugen. Dette vil dog kunne fraviges i kortere perioder med træning. I bekendtgørelsen vil endvidere blive fastsat, at de ovenfor nævnte krav vil kunne fraviges, hvis veterinære eller ekstreme vejrsmæssige forhold taler afgørende herfor. Det vil f.eks. kunne dreje sig om tilfælde, hvor en dyrlæge fraråder, at en hest kommer på fold eller motioneres, eller hvis folden er dækket af is. De ekstreme vejrsmæssige forhold for hesten kan ud over is på folden, også være uvejr, som f.eks. storm, hvor der kan være risiko for, at både hest og personale kommer til skade, når hestene eksempelvis trækkes til og fra fold. Der skal således være tale om, at de vejrsmæssige forhold kan være til fare for hesten eller personale, førend udgangspunktet om motion eller foldophold kan fraviges. Endvidere kan der være tale om situationer, f.eks. ved en skade i bevægeapparatet, hvor det ikke er hensigtsmæssigt, at føl og plage er på fold med artsfæller, idet de derved opfordres til leg og bevægelser, der kan forværre en skade.

Endvidere vil § 18 i lov om hold af heste blive videreført i bekendtgørelsesform, således, at der for ethvert hestehold skal være en plan for, hvornår de enkelte heste kommer på fold. Bestemmelsens formål vil sammen med kravet om foldadgang være med til at sikre, at alle heste i hesteholdet kommer på fold så ofte som muligt.

Til § 13

Dyreværnsloven indeholder bemyndigelser for ministeren til at kunne fastsætte regler om behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning. Loven bemyndiger endvidere ministeren til at kunne fastsætte regler om udformningen og anvendelsen af elektriske drivstave, herunder regler om typegodkendelse. Desuden er der i

bekendtgørelse om beskyttelse af svin og i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg fastsat forbud mod brug af stødgivende instrumenter, aggregater m.v. med visse undtagelser.

Der henvises til afsnit 2.2.1. om behandling og håndtering m.v. af dyr i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i lovforslagets § 13, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om udformningen og anvendelsen af genstande, herunder fjernbetjente eller automatiske virkende genstande, der påfører dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om forbud mod anvendelse af sådanne genstande. Ordet "genstand" skal her forstås i bred betydning og kan således f.eks. også omfatte regler om elektriske hegn, herunder om at disse kan tillades.

Lovforslagets § 13 er ny og erstatter i forhold til fastsættelse af regler om eller forbud mod genstande, der kan påføre dyr elektriske stød eller anden væsentlig ulempe, dyreværnslovens § 12, stk. 1, 2. led, som bredt vedrører behandling og beskyttelse af dyr i anden særlig retning.

Lovforslagets § 13 viderefører endvidere bemyndigelsen i dyreværnslovens § 15, stk. 2, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om udformningen og anvendelsen af elektriske drivstave, herunder regler om typegodkendelse. Dog foreslås bemyndigelsen til at fastsætte regler om typegodkendelse ikke videreført. Bemyndigelsen til at fastsætte regler om typegodkendelse har ikke været udnyttet, og det vurderes ikke, at der fremover vil være behov for at fastsætte sådanne regler.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 13 vil i første omgang blive anvendt i forbindelse med udstedelse af en ny bekendtgørelse om malkekvæg og kalve, hvori forbuddet i § 6, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg mod anvendelse af stødgivende elektriske aggregater til at styre kreaturers adfærd vil blive videreført. Bestemmelsen vil omfatte ethvert aggregat, der påfører dyret elektrisk stød, når det aktiveres, herunder et fjernbetjent aggregat eller et automatisk virkende aggregat, som f.eks. en kotræner, som er et elektrisk aggregat, der har til formål at forhindre, at køer i bindestalde afsætter gødning i lejearealet. Dog kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler efter § 6, stk. 2, om at forbuddet ikke omfatter visse anvendelser af nærmere angivne stødgivende elektriske aggregater. Bestemmelsen i den gældende bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg om, at det er tilladt at anvende stødgivende elektriske hegn omkring marker og drivgange til kreaturer på græs blive videreført i den nye bekendtgørelse. Ligeledes vil det videreføres, at det indtil den 1. juli 2017 er tilladt at anvende stødgivende elektriske aggregater til at styre opbundne kreaturers gødningsafsætning i bindestalde. Spændingen i sådanne stødgivende elektriske aggregater må ikke overstige 3.000 volt.

Endvidere vil bestemmelsen i § 23 i bekendtgørelse nr. 21 af 7. januar 2016 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr om, at redskaber, som giver elektriske stød, ikke må anvendes til at drive dyr under flytning, som er udstedt med hjemmel i dyreværnslovens § 15, stk. 2, fortsat være i kraft, indtil den ophæves eller erstattes ved en ny bekendtgørelse. De nævnte redskaber må dog undtagelsesvist anvendes til kvæg over seks måneder, som ikke vil flytte sig, og som har plads til at rykke frem. Stødene må højst vare i et sekund, og der skal være mindst ti sekunder mellem hvert stød. Der må kun gives stød på bagpartiets muskulatur, og hvis dyret ikke reagerer efter tre stød, må der ikke gives flere stød. Redskabet skal være af en model, hvor elektroderne er afrundede og kugleformede.

Anden regulering forbyder ligeledes brug af instrumenter eller aggregater, som kan påføre dyrene elektrisk stød eller anden væsentlig ulempe. Det drejer sig bl.a. om bestemmelser i bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr, og om bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, som forbliver gældende til de ophæves eller afløses af nye regler, der er udstedt med hjemmel i den foreslåede § 13.

Til § 14

I medfør af dyreværnsloven kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om, herunder forbyde, anvendelse af bioteknologi, genteknologi og lignende på produktionsdyr i landbruget. Der henvises til afsnit 2.2.1. om gældende ret i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 14 bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, herunder forbud mod, anvendelse af bioteknologi, genteknologi og lignende på dyr, som holdes til landbrugsmæssige formål.

Lovforslagets § 14 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 12, stk. 2, og indebærer, at det fortsat vil være forbudt at anvende bioteknologi, genteknologi og lignende på produktionsdyr i landbruget.

Bemyndigelsen tager sigte på at kunne forbyde avlsmetoder m.v., som kompromitterer dyrenes velfærd.

Bemyndigelsen er i dag udnyttet i bekendtgørelse nr. 263 af 13. april 2005 om forbud mod anvendelse af bovin somatotropin (BST) på malkekøer og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, som bl.a. forbyder anvendelse af naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr smerte, skade, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe. Bekendtgørelserne forbliver gældende, indtil de ophæves eller afløses af nye bekendtgørelser.

Til § 15

Der er på nuværende tidspunkt fastsat forholdsvist detaljerede bestemmelser om hyppigheden af kloveftersyn for malkekvæg og afkom heraf samt om beskæring og anlæggelse af beslag på dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Gældende lovgivning indeholder endvidere en række bemyndigelser, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte bestemmelser om hvem, der må anvende redskabet til beskæring af hove og klove samt hvem, der må foretage kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Der henvises til afsnit 2.2.1.10. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 15, stk. 1, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om kloveftersyn, -behandling og -beskæring, herunder regler om hvem, der må foretage dette, og at det skal ske med en fornøden hyppighed.

Med lovforslagets § 15, stk. 1, der samler og viderefører bemyndigelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 3, 1. pkt., og bemyndigelsen i § 11, stk. 2, 1. pkt., 1. led, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, hvem der må foretage kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Med lovforslagets § 15, stk. 1, bliver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling endvidere bemyndiget til at fastsætte de specifikke bestemmelser, der findes i § 11, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg i bekendtgørelsesform.

Bemyndigelsen i § 11, stk. 2, 1. pkt. i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg er udnyttet i § 6 i bekendtgørelse nr. 79 af 23. januar 2017 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvor det er fastsat, at mindst et årligt kloveftersyn skal foretages af en dyrlæge eller klovbeskærer, der ikke er ansvarlig for eller arbejder på bedriften. Dette skal ses i lyset af, at eftersyn ved dyrlæger eller uddannede klovbeskærere skaber et kvalificeret og uafhængigt grundlag for at stille korrekte diagnoser til brug for vurderingen af klovsundheden i besætningen. Det forudsættes, at besætningsdyrlægen skal kunne foretage samtlige kloveftersyn. Bekendtgørelsen forbliver i kraft, indtil den ophæves eller afløses af en ny bekendtgørelse, jf. § 70, stk. 4. Bemyndigelsen vil blive udnyttet såfremt det i fremtiden findes nødvendigt at ændre bekendtgørelsen, f.eks. på grund af ny videnskabelig viden eller praktiske erfaringer.

Med lovforslagets § 15, stk. 1, bliver der derudover dannet hjemmel til, at bestemmelserne om kloveftersyn, -behandling og -beskæring i § 11, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg kan videreføres i bekendtgørelsesform.

Hensigten med at kunne fastsætte regler om kloveftersyn, - behandling og -beskæring er at medvirke til en god klovsundhed, som har betydning for velfærden i kvægbesætningerne, ved at kloveftersyn foretages med en nærmere fastsat hyppighed. Hyppigheden af kloveftersyn fastsættes efter alder og opstaldningsforhold. Således skal kloveftersyn på kreaturer over 12 måneder ske efter behov, dog mindst to gange årligt. Ungdyr, der har adgang til ustrøede arealer, skal dog kun efterses efter behov. Dette vil typisk gælde ungdyr, der er opstaldet i sengebåsesystemer eller på dybstrøelse med ustrøede arealer typisk ved foderbordet.

Ved kloveftersynet skal der foretages en vurdering af dyrenes bevægelighed og klovsundhed ved, at alle klovene tages i øjesyn. Om nødvendigt skræbes klovene rene. Det vurderes, om der er behov for klovbehandling eller -beskæring både ved de regelmæssige kloveftersyn og ved observering af unormal bevægelse i klovregionen.

Med lovforslagets § 15, stk. 2, bliver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiget til at fastsætte regler om beskæring af hove og anlæggelse af beslag, herunder at dette skal ske efter behov.

Lovforslagets § 15, stk. 2, viderefører således bemyndigelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 3, til at fastsætte regler om beskæring af hove, og indeholder samtidig en bemyndigelse til, at reglerne i § 28, stk. 1, i lov om hold af heste kan fastsættes i bekendtgørelsesform. En bekendtgørelse, der udstedes i medfør af den foreslåede § 15, stk. 2, vil i lighed med lov om hold af heste definere heste som dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Hensigten med bemyndigelsen i lovforslagets § 15, stk. 2, er at fastsætte regler, der ud fra hensynet til at sikre et velfungerende bevægeapparat, indebærer, at den ansvarlige for et hestehold er opmærksom på, at der foretages beskæring, når der konkret er behov for det, men samtidig også at der ikke nødvendigvis anlægges beslag, hvor dette ikke er nødvendigt. Korrekt hovpleje har afgørende betydning for hestens velfærd og holdbarhed. Hovpleje omfatter regelmæssig rensning af hovene og jævnlig beskæring og eventuelt anlæggelse af beslag. Ved beskæring forstås bortskæring af overflødig horn på hoven, så hoven giver grundlag for korrekt understøttelse af hesten, af hovmekanismen samt af den funktionelle balance. Ved beslag (skoning) lægges en sko af jern, aluminium, plastic eller lignende under hoven, sådan at hoven ikke slides af underlaget. Mangelfuld pleje af hestens hove kan medføre invaliderende lidelser for hesten, som f.eks. skævheder og funktionelle ubalancer i hoven samt nedsat stødabsorption, hvilket kan give belastningsskader på led og sener og efter længere tids påvirkning uhelbredelige skader som f.eks. slidgigt. Benstillingen hos føl og ungheste udvikles i vækstperioden, og derfor kan mangelfuld eller forkert hovpleje af føl og unge heste i blot få måneder ned- sætte hestens holdbarhed og værdi væsentligt.

Med lovforslagets § 15, stk. 3, bliver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiget til at fastsætte regler om, at redskaber, der anvendes til beskæring af klove og hove, kun må betjenes af særligt uddannede personer.

Lovforslagets § 15, stk. 3, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 15, stk. 3.

Med redskaber tænkes i denne sammenhæng især på motordrevne fræsere til beskæring af klove og hove, som meget hurtigt og effektivt fjerner overflødig horn. Risikoen for, at klovenes og hovenes bløddede læderes er således tilsvarende større. Bemyndigelsen er på nuværende tidspunkt ikke udnyttet, men det findes hensigtsmæssigt at videreføre bemyndigelsen, idet det ikke kan udelukkes, at der kan blive behov for at fastsætte et krav om særlig uddannelse som forudsætning for at anvende disse redskaber. Dette skal ses i lyset af, at der kan komme nye redskaber på markedet, der er så hurtigt og effektivt virkende, at det stiller krav om særlig viden bl.a. til hovens eller klovens anatomi at anvende dem forsvarligt. Kravet kan gælde alle, både professionelle klovbeskærere og andre, herunder landmænd, der beskærer klove på egne dyr.

Til § 16

Der er fastsat bestemmelser om forbud mod hold af ræve i lov om forbud mod hold af ræve. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.1.1.

Lovforslagets § 16, viderefører uændret § 1 i lov om forbud mod hold af ræve, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014.

Den foreslåede § 16, stk. 1, indebærer, at det også fremover vil være forbudt at holde ræve, dog med de undtagelser, der fremgår af den foreslåede § 16, stk. 2.

Den foreslåede § 16, stk. 2, indebærer, at følgende former for rævehold også fremover vil være undtaget fra forbuddet i § 16, stk. 1. Det drejer sig om:

- 1) Hold af ræve i zoologiske haver, dyreparker og lignende,
- 2) Hold af ræve i forbindelse med tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet, eller
- 3) Privates hold af domesticerede ræve som familiedyr.

Forbuddet mod hold af ræve blev indført i 2009. Baggrunden for indførelse af forbuddet var dyreetiske og dyrevelfærdsmæssige overvejelser og det faktum, at farmræven på trods af ca. 70 års opdræt i fangenskab fortsat er meget frygtsom og har vanskeligt ved at tilpasse sig fangenskab. Det fandtes ikke muligt at anvise en produktionsform, der kunne sikre farmræven rimelige forhold og på grund af etiske overvejelser om farmrævens velfærd fandtes hold af ræve derfor uacceptabelt. Ud over hold af ræve til pelsproduktion gør tilsvarende betragtninger sig gældende for ræve, der holdes med henblik på træning af hunde til gravjagt, således at disse også er omfattet af forbuddet mod hold af ræve.

De hensyn, der dannede grundlag for den gældende lov, er efter fortsat til stede, hvorfor det foreslås, at forbuddet mod hold af ræve videreføres, dog med de undtagelser, der fremgår af den foreslåede § 16, stk. 2, og som også er gældende i dag. I forbindelse med indførelse af forbuddet mod hold af ræve fik personer, der havde etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, og som på dette tidspunkt havde denne virksomhed som deres hovederhverv, mulighed for efter ansøgning at fortsætte virksomheden indtil den 31. december 2023. Den person, der efter den gældende lov har fået tilladelse til at drive virksomhed indtil 31. december 2023, vil bevare denne tilladelse, jf. lovforslagets § 70, stk. 8.

Bestemmelsen i lovforslagets § 16, stk. 2, nr. 3, undtager privates hold af domesticerede ræve som familiedyr. Ved domesticerede ræve skal forstås de ræve, som det ifølge bekendtgørelse nr. 1261 af 17. november 2015 om forbud mod hold af særlige dyr er tilladt for private at holde. Det fremgår af bekendtgørelsens bilag 1, at det er forbudt at holde alle arter af rovdyr, undtagen bl.a. fennekræve (*Fennecus zerda*) og domesticerede ræve (*Vulpes vulpes*). Den domesticerede ræv, også kaldet sølvæv, stammer fra den røde ræv (*Vulpes vulpes*), som lever vildt i store dele af verden, herunder Danmark. Sølvæven er gennem generationer blevet avlet som farmræv, dvs. med henblik på produktion af pels. Dette har ført til ændringer i udseendet, især pelsfarven, der nu kan variere fra meget lys til næsten sort. Det fremgår af lovforslaget, at det også fremover vil være tilladt at holde sølvæv som familiedyr på samme måde som man holder hund. Ud over sølvæven bruges også blåævnen som farmræv med henblik på produktion af ræveskind. Blåævnen (*Alopex lagopus*) stammer fra polarræven. Lovforslaget indebærer, at det fortsat ikke vil være tilladt at holde blåæve som familiedyr, idet de ikke tillades holdt i henhold til bekendtgørelse om forbud mod hold af særlige dyr. Blåæve vil således også fremover kun være undtaget fra forbuddet i den foreslåede § 16, stk. 1, hvis de holdes i zoologiske haver, dyreparker og lignende, eller hvis de holdes i forbindelse med tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet, jf. lovforslagets § 16, stk. 2, nr. 1 og nr. 2.

Til § 17

Der er i dyreværnsloven en bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte

regler om forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyrevelfærdsmæssigt forsvarlig måde. Der henvises til afsnit 2.3.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 17 viderefører dyreværnslovens § 10, stk.1 og 2.

Den foreslåede § 17, stk. 1, indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling også fremadrettet bemyndiges til at fastsætte forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på en dyrevelfærdsmæssigt forsvarlig måde. Der er sket en sproglig tilpasning af bestemmelsen, idet ordet dyreværnslovens § 10, stk. 1, i den foreslåede § 17, stk. 1, er erstattet med ordet dyrevelfærdsmæssigt. Der er ikke tilsigtet nogen indholdsmæssige ændringer med denne tilpasning.

Den foreslåede § 17, stk. 2, betyder, at det også fremover gælder, at hvis politiet konstaterer, at et dyr, som er optaget på bekendtgørelsens bilag 1, alligevel holdes, skal politidirektøren eventuelt i samarbejde med dyrets ejer forsøge at afsætte dyret til anden side, f.eks. til en zoologisk have eller lignende. Hvis det pågældende dyr imidlertid ikke afsættes, kan politidirektøren træffe afgørelse om, at dyret skal aflives. Politidirektøren kan i den forbindelse sætte sig i besiddelse af det pågældende dyr, herunder f.eks. afhente dyret med henblik på aflivning.

Bemyndigelsen i den foreslåede § 17, stk. 1, tager, ligesom dyreværnslovens § 10, stk. 1, sigte på at fastsætte bestemmelser, der både har et sikkerhedsmæssigt formål og et dyrevelfærdsmæssigt formål. Hensigten er således, at dyr, hvis velfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov kræver en særlig viden, ikke vil blive holdt ukyndige. Samtidig er det hensigten, at dyr, der kan være farlige for det omgivende samfund, ikke vil blive holdt under utilstrækkelige sikkerhedsmæssige forhold.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 10, stk. 1, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1261 af 17. november 2015 om forbud mod hold af særlige dyr. Bekendtgørelsens bilag 1 indeholder en liste over de dyrearter, det er forbudt at holde. Det drejer sig f.eks. om en lang række pattedyrarter, herunder alle rovdyr, undtagen domesticerede hunde og katte, manguster, genette, fennekræv, domesticerede ræve, næsebjørne, fritter, tamildere og domesticerede mink. Endvidere indeholder forbudslisten en lang række fugle, krybdyr, fisk, bløddyr og leddyr. Bekendtgørelsen vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Til § 18

Der er på nuværende tidspunkt i dyreværnsloven fastsat bestemmelser om indretning af rum og arealer, hvor dyr holdes. Der henvises til afsnit 2.4.1. om bestemmelser om rum og arealer m.v. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 18, stk. 1, viderefører uændret dyreværnslovens § 3, stk. 1, dog med en sproglig tilpasning, således, at det præciseres, at der er tale om opholdsrum og opholdsarealer, altså steder hvor dyr opholder sig. Med hensyn til, hvad der skal forstås ved opholdsrum eller opholdsarealer i lovforslagets § 18, stk. 1, henvises til bemærkninger til lovforslagets § 19, stk. 1, som nærmere beskriver rækkevidden heraf.

Lovforslagets § 18, stk. 2, viderefører uændret dyreværnslovens § 3, stk. 2.

Lovforslagets § 18, stk. 1, indebærer, at der også fremadrettet vil være krav om, at opholdsrum eller opholdsarealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrenes behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov. Med "behov" forstås de behov, som fremgår af lovforslagets § 3.

Ved "opholdsarealer" forstås ethvert sted, hvor dyr holdes, uden at det kan betegnes som et rum. Det kan

f.eks. være løbegårde, marker og folde.

Ved "opholdsrum" forstås såvel bygningens konstruktion og indretning som selve stien, boksen, buret, båsen, akvariet, terrariet, volieren eller lignende, hvori dyret opholder sig. Ved "opholdsrum" forstås også de forhold, som dyrene udsættes for i opholdsrummet, herunder støj, lys og lysprogrammer, staldklima, herunder temperatur, luftfugtighed, koncentration af gasarter, støv m.v.

Det Veterinære Sundhedsråd og Dyreværnsrådet har i en fælles udtalelse af 8. november 2012 angivet en række betingelser, som efter rådernes opfattelse skal være opfyldt, for at bl.a. dyreværnslovens § 3, stk. 1, 3. pkt., kan antages at være opfyldt for dyr, der går ude i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr. Udtalelsen omfatter dyr, der er udegående mere end 12 timer i døgnet i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr. Udtalelsen er blevet anvendt som et fortolkningsbidrag til dyreværnslovens § 3, stk. 1, 3. pkt., og vil også fremover blive anvendt som bidrag til fortolkning af lovforslagets § 18, stk. 1, 3. pkt., om sikring mod vejr og vind, medmindre ny viden ændrer fortolkningen af bestemmelsen. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.4.1.1.

Lovforslagets § 18, stk. 2, indebærer, at det også fremover vil gælde, at kravet om at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile, tilsvarende vil finde anvendelse på bindsel, tøjlr og lignende indretninger.

Til § 19

Der er på nuværende tidspunkt i dyreværnsloven en bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om dyrs opholdsarealer og opholdsrum og om inventaret heri, herunder at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug. Der henvises til afsnit 2.4.1. om bestemmelser om rum og arealer m.v. i de almindelige bemærkninger.

Med den foreslåede § 19, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om udformning og indretning af opholdsarealer og opholdsrum for dyr, herunder om plads, støj, lys og lysprogrammer, staldklima m.v. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om inventar m.v. i opholdsarealer og opholdsrum. Ministeren kan fastsætte regler om, at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug.

Den foreslåede bestemmelse omfatter udstedelse af regler for alle slags dyr, herunder landbrugsdyr og heste, familie- og hobbydyr m.v. Lovforslagets § 19, stk. 1, giver også bemyndigelse til at fastsætte arealkrav, idet den plads, som dyrene skal tildeles, er tæt forbundet med staldindretning og dermed med rum og arealer.

Lovforslagets § 19, stk. 1, viderefører dyreværnslovens § 4, stk. 1, dog specificeres og afgrænses indholdet af bemyndigelsen nærmere. Bemyndigelsen i dyreværnsloven til, at ministeren kan fastsætte regler om, at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug, er ikke udnyttet. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at bemyndigelsen vil blive relevant i fremtiden til at fastsætte regler om godkendelse af f.eks. nye staldtyper og nyt staldinventar. Bemyndigelsen foreslås derfor videreført.

Ved "opholdsarealer" forstås ethvert sted, hvor dyr holdes, uden at det kan betegnes som et rum. Det kan f.eks. være løbegårde, marker og folde.

Ved "opholdsrum" forstås såvel bygningens konstruktion og indretning som selve stien, boksen, buret, båsen, akvariet, terrariet, volieren eller lignende, hvori dyret opholder sig. Ved "opholdsrum" forstås også de forhold, som dyrene udsættes for i opholdsrummet, herunder støj, lys og lysprogrammer, staldklima, herunder temperatur, luftfugtighed, koncentration af gasarter, støv m.v.

Ved "inventar" forstås det inventar, der knytter sig til bygningen, såsom lys-, varme- og ventilationsanlæg, samt det inventar, dyret kommer mere direkte i berøring med, såsom stiadskillelser, fodrings- og vandingsudstyr,

bokse, bindsler og tøj.

For så vidt angår regler om plads kan ministeren bl.a. fastsætte regler om minimumsplads og dimensioner af rum, bokse, bure og arealer, hvor dyr holdes, herunder i forhold til dyreart, antallet af dyr og størrelsen på det eller de enkelte dyr. Bemyndigelsen giver endvidere ministeren mulighed for at fastsætte regler om belægningsgrad, herunder om det maksimale antal dyr, der må holdes på et givent areal eller i et givent rum.

De gældende regler om opholdsrum, opholdsarealer og inventaret heri samt arealkrav m.v. er bl.a. fastsat i en række artsspecifikke love. Lovforslagets § 19, stk. 1, vil blive anvendt til at videreføre reglerne i de dyreartsspecifikke love i bekendtgørelsesform. I første omgang er det ikke dog med enkelte undtagelser hensigten at ændre det materielle indhold af de pågældende bestemmelser, men ny viden om dyrs velfærd kan i fremtiden betinge, at der i medfør af lovforslagets § 19, stk. 1, fastsættes nye eller ændrede krav vedrørende de pågældende dyrearter for så vidt angår krav til plads, opholdsarealer og opholdsrum, samt krav til inventar m.v. Nogle af de artspecifikke love indeholder desuden bemyndigelsesbestemmelser. Bemyndigelsen i lovforslagets § 19, stk. 1, vil fremover dække disse. De regler, der er tale om, beskrives nærmere nedenfor.

I bekendtgørelsesform vil § 3 i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin blive videreført, således at i stier til smågrise, avls- og slagtesvin skal mindst 1/3 af det til enhver tid gældende minimumsarealkrav være fast eller drænet gulv eller en kombination heraf. I stier, der alene anvendes til smågrise, skal mindst halvdelen af minimumsarealkravet udgøres af fast eller drænet gulv eller en kombination heraf. Bestemmelsen vil indebære et forbud mod fuldspaltegulve, som ikke giver dyrene god liggekomfort, og som heller ikke åbner mulighed for at tildele dyrene halm eller andet materiale, der kan tilgodese deres behov for at rode og undersøge. Med drænet gulv forstås et gulv med højst 10 pct. åbninger.

Bestemmelsen i § 4 i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, om at der i stier til smågrise over 20 kg og i stier til avls- og slagtesvin skal være installeret et overbrusningsanlæg eller en tilsvarende anordning, der skal bruges til at regulere dyrenes kropstemperatur, vil også blive videreført i bekendtgørelsesform. Svin har ikke funktionelle svedkirtler og kan således ikke svede over hele kroppen som f.eks. mennesker. Svin har derfor et stort behov for at kunne få afkølet kroppen på en anden måde, når det bliver varmt eller efter fysisk aktivitet. En af de måder, hvorpå svin således kan blive kølet af, er ved at installere et overbrusningsanlæg, der kan indstilles til, f.eks. når det er over en vis temperatur, med passende intervaller at sende forstøvet vand ud over en del af stien. Svinene kan så søge hen til dette område, hvis de har behov for at blive afkølet. Af hensyn til eventuelle aggressioner blandt dyrene bør man ved installering af sådanne anordninger tage højde for, at alle dyrene får tilstrækkelig adgang til vandet. Smågrise under 20 kg har ved typiske staldtemperaturer ikke samme behov for at blive afkølet som de større grise, mens de i langt højere grad har behov for at få lidt mere varme end de større grise. Smågrise under 20 kg vil derfor ikke være omfattet af det kommende krav om overbrusningsanordninger.

Reglerne i § 5, stk. 1, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, om at søer skal holdes løsgående i løsdriftssystemer i perioden fra fravæning og indtil 4 uger efter løbning, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Tilsvarende vil gælde for gylte i perioden fra indsættelse i stald eller staldafsnit med henblik på løbning og indtil 4 uger efter løbning. Bestemmelsen vil bevirke, at der er forbud mod fiksering i løbe- og kontrolafdelingen. Enkelte dyr, som er aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, vil dog kunne opstaldes midlertidigt i individuelle stier eller i aflastningsstier. Goldsøer vil i den egentlige brunstperiode kunne opstaldes i individuelle stier eller enkeltdyrsbokse i højst 3 dage, såfremt det vurderes, at dyret på grund af sin adfærd kan skade sig selv eller andre dyr.

Bestemmelserne i § 5, stk. 2, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, om at søer og gylte senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring skal være løsgående i løsdriftssystemer i større

eller mindre grupper, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette medfører, at dyrene i drægtighedsstalden skal gå løse i større eller mindre grupper i løsdriftssystemer. Løsdriftssystemer skal imødekomme dyrenes sociale behov og give dyrene større bevægelsesfrihed. Enkelte dyr, som er aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, vil dog kunne opstaldes midlertidigt i individuelle stier eller i aflastningsstier.

Bestemmelserne i § 6, stk. 1 og 2, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer om, hvilke arealkrav, der gælder for frit tilgængeligt stiareal, når søer og gylte holdes i løsdriftssystemer, vil blive videreført i bekendtgørelsesform, ligesom bestemmelserne i lovens § 6, stk. 3, hvoraf det fremgår, at stier i løsdriftssystemer ikke på noget sted må være smallere end 3 m. Dog vil gylte, der inden løbning holdes i grupper på færre end 6 dyr, fortsat kunne holdes i løsdriftssystemer med stier, der ikke på noget sted er smallere end 2,4 m.

Bestemmelserne i § 7 i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer hvoraf det fremgår, at hvor goldsøer, drægtige søer og gylte holdes i enkeltdyrsbokse, jf. lovens § 5, stk. 1, 4. pkt., skal der mindst være 90 cm fast gulv målt fra krybbens bagkant, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Boksene vil også fremadrettet skulle være indrettet således, at hvert svin kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær.

Også § 7 a, stk. 1, i lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, som indeholder minimumskrav til stiareal, når gylte, goldsøer og drægtige søer holdes i individuelle stier eller aflastningsstier, jf. lovens § 5, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Der vil være krav om, at der højst anbringes tre dyr i en aflastningssti. Hver individuel sti eller aflastningssti skal være udformet således, at hvert dyr let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærrådgivning. Ligeledes vil § 7 a, stk. 2 blive videreført i bekendtgørelsesform. Det vil indebære, at i de stier, der er nævnt i § 7 a, stk. 1, og i de løsdriftssystemer, som er nævnt i lovens § 6, skal mindst 1,3 m² pr. so og 0,95 m² pr. gylt skal være et sammenhængende areal med fast eller drænet gulv eller en kombination heraf med strøelse.

Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer indeholder i § 8 krav om overbrusningsanlæg eller anden tilsvarende anordning i løsdriftssystemer, således at dyrenes kropstemperatur kan reguleres, og dette krav vil også blive videreført i bekendtgørelsesform.

Af bestemmelserne i § 1, stk. 2, lov om udendørs hold af svin, fremgår det, at der ved udendørs hold af svin forstås, at svinene holdes i hytter, hvorfra de har adgang til udearealer i form af marker/folde eller arealer med miljøgodkendt bund, og dette vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Udendørs hold af svin kan opdeles i to kategorier: Traditionelle frilandsgrise, der på grund af miljømæssige hensyn har adgang til marker med store græsarealer, samt svin, der holdes i udendørs anlæg i hytter eller telte med adgang til et begrænset udendørs areal udenom, hvor der er en miljøgodkendt bund under hele arealet. En miljøgodkendt bund er en bund, der er udført i overensstemmelse med de gældende miljøregler.

Ligeledes vil § 1, stk. 3, lov om udendørs hold af svin, hvoraf det fremgår, at der ved hytter forstås enkeltstående konstruktioner som blikhytter, halmhytter, telte og lignende, som svinene kan gå ind i og som beskytter mod vejrliget, blive videreført i bekendtgørelsesform. Henvisningen til "enkeltstående konstruktioner" indebærer, at svin, der holdes i staldbygninger, som er indrettet sådan, at svinene har adgang til såvel indendørs stier som afgrænsede udendørs arealer i umiddelbar tilknytning til staldbygningen i form af små løbegårde eller verandaer eller lignende, vil være omfattet af regler om indendørs hold af svin, som vil blive videreført i bekendtgørelsesform.

Bestemmelserne i § 3 i lov om udendørs hold af svin vil blive videreført i bekendtgørelsesform og indebærer arealkrav til det sammenhængende lejeareal for hhv. drægtige søer og gylte, orner, farende og diegivende søer og gylte, samt smågrise, avls- og slagtesvin.

Endvidere vil § 4 i lov om udendørs hold af svin, blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at alle hytter skal have en indvendig højde, der er tilstrækkelig til, at svinene kan stå oprejst og bevæge hovedet uhindret og til, at det er muligt at føre tilsyn med svinene. Hytterne skal endvidere være indrettet sådan, at det er muligt gennem åbninger, vinduer eller lignende at se alle de svin, der opholder sig i en hytte.

Også § 5 i lov om udendørs hold af svin vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at hvis flere søer og gylte går i samme fold, skal det sikres, at ingen af svinene forhindres i at komme ind i en hytte og få adgang til et lejeareal. Når flere søer og gylte går i samme fold, vil der kunne opstå situationer, hvor et dominerende svin stiller sig hindrende i vejen for et svagere svin, så det svagere svin ikke kan få adgang til hytten. Der vil derfor blive stillet krav om, at det skal sikres, at ingen svin forhindres i at komme ind i en hytte og få adgang til et lejeareal derinde.

Bestemmelserne i § 6 i lov om udendørs hold af svin vil blive videreført i bekendtgørelsesform, hvilket indebærer, at hytterne skal være isolerede eller på anden måde indrettet således, at svinenes temperaturkrav kan tilgodeses under alle vejrforhold. Ved indretning af farehytter vil der både skulle tages hensyn til soens, gyltens og pattegrisenes temperaturkrav. Svin, der holdes udendørs, udsættes i løbet af året for meget store temperatursvingninger, og under de givne klimatiske forhold i Danmark vil gennemsnitstemperaturen i store dele af året være under svinenes nedre kritiske temperatur. Af hensyn til muligheden for, at svin, der holdes udendørs, kan opretholde kropstemperaturen i kolde og våde perioder, vil der blive stillet krav om, at hytterne skal isoleres eller på anden måde indrettes således, at svinenes temperaturkrav tilgodeses.

Bestemmelserne i § 7 i lov om udendørs hold af svin vil blive videreført i bekendtgørelsesform, hvilket betyder, at hytterne skal være indrettet således, at der er mulighed for yderligere ventilation ud over en enkelt døråbning, så luftcirkulationen i hytterne kan reguleres både i kolde og varme perioder. Antallet, dimensioneringen og indretningen af døråbningerne og eventuelle andre åbninger vil skulle afpasses efter, at svinene skal sikres bedst muligt mod vejrliget. Det er navnlig vigtigt at beskytte svinene mod træk, fugt og snefygning i koldt og blæsende vejr.

Bestemmelserne i § 9 i lov om udendørs hold af svin vil blive videreført i bekendtgørelsesform, og vil indebære minimumskrav til størrelsen af aktivitetsareal og udeareal for henholdsvis gylte, søer og orner, og udeareal for smågrise, avls- og slagtesvin.

Bestemmelserne i § 10, stk. 1, lov om udendørs hold af svin vil blive videreført i bekendtgørelsesform, hvilket indebærer, at der vil blive fastsat krav om, at alle svin over 20 kg skal have adgang til et sølehul, hvori de kan regulere deres kropstemperatur og beskytte sig mod solskoldning, når den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15°C i skyggen. Hvis svinene har adgang til et eller flere arealer med både skygge og effektiv luftudskiftning, hvor der er plads til, at alle svin i samme fold kan ligge ned i udstrakt sideleje på samme tid i døgnets varmeste timer, vil sølehullet kunne erstattes med et overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning, hvorved dyrenes kropstemperatur kan reguleres, jf. videreførelse i bekendtgørelsesform af § 10, stk. 2, i lov om udendørs hold af svin. I medfør af § 10, stk. 3, i lov om udendørs hold af svin, som vil blive videreført i bekendtgørelsesform, vil adgangen til et sølehul kunne lukkes for diegivende søer i op til 14 dage efter faring, hvis det er veterinært begrundet.

Bestemmelserne i § 12 i lov om udendørs hold af svin om, at alle svin på over 2 uger skal have permanent adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det er vigtigt for svinenes velfærd, at de altid har adgang til rigeligt, frisk vand. Ved udendørs hold af svin kan der være problemer med tildeling af vand, når det er frostvejr, ligesom der kan være problemer med algevækst i vandtrugene i de varmeste perioder. Adgang til vand indebærer, at afstanden fra svinets mulige opholdssteder til drikkevandet ikke må være så stor, at svinet alene på grund af afstanden hindres i at drikke. Pattegrise har de første 2 uger efter faring ikke behov for vand til at supplere soens mælk. Pattegrisene har allerede efter de første 2 uger

behov for adgang til vand, hvorfor pattegrise alene vil være undtaget fra kravet om fri adgang til vand i de første 2 uger.

Ifølge § 6, stk. 1, i lov om hold af slagtekalkuner vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at huse til slagtekalkuner skal være tilstrækkeligt oplyst til, at dyrene kan se hinanden og til at der kan føres tilsyn. Lysintensiteten har betydning dels for kalkunernes mulighed for at se deres omgivelser, dels for producentens mulighed for at inspicere kalkunerne i tilstrækkeligt omfang.

Bestemmelserne i § 6, stk. 2, i lov om hold af slagtekalkuner vil blive videreført i bekendtgørelsesform, hvilke indebærer, at der skal anvendes et lysprogram, der sikrer kalkunerne en døgnrytme med en tilstrækkelig og sammenhængende mørkeperiode til at imødekomme deres adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Skumring og dæmring skal imiteres ved en overgang mellem lys og mørke, så kalkunerne kan nå at indstille sig på de ændrede lysforhold. Det kan f.eks. ske ved, at kalkunerne finder hvilepladser i skumringen eller indtager ekstra foder før mørkeperioden.

Bemyndigelsen i § 6, stk. 3, i lov om hold af slagtekalkuner vil blive videreført med lovforslagets § 19, stk. 1. Det betyder, at ministeren også fremover administrativt vil kunne fastsætte regler om sammensætningen og varigheden af lys- og mørkeperioder, om lysintensitet og om imiteret skumring og dæmring. Forskning har vist, at lysprogrammer kan forbedre kalkuners velfærd. En længerevarende og sammenhængende mørkeperiode giver dyrene mulighed for at hvile og øger deres mobilitet og aktivitet, ligesom den kan medføre højere vækst og bedre foderudnyttelse.

Bestemmelserne i § 7 i lov om hold af slagtekalkuner, hvoraf der fremgår krav til maksimal belægningsgrad i huse med slagtekalkuner, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at ministeren i medfør af den foreslåede § 49 vil kunne fastsætte regler om, at producenten skal stille nærmere angivne oplysninger til rådighed til brug for kontrollen af belægningsgraden, herunder, at producenten efter anmodning fra kontrolmyndigheden vederlagsfrit vil skulle give oplysninger om antal leveret kalkun til brug for kontrol af belægningsgraden.

Endvidere vil bestemmelserne i § 9 i lov om hold af slagtekalkuner blive videreført i bekendtgørelsesform. Det fremgår heraf, at i bygninger, hvor der holdes kalkuner, skal isolering, opvarmning og ventilation sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af gasarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalkunerne. Det fremgår tillige, at temperaturen i husene i varme perioder ikke må overstige temperaturen udenfor væsentligt. Det er væsentligt af hensyn til kalkunernes velfærd, at sikre det rette staldklima. For høje koncentrationer af skadelige gasarter kan f.eks. medføre luftvejslidelser, nedsat vækst, øjenirritation eller andre skader. Kravet om, at temperaturen i husene i varme perioder ikke stiger for meget er væsentligt, når man f.eks. under en hedebølge bedst muligt skal undgå overdødelighed blandt kalkunerne.

Bestemmelserne i § 10 i lov om hold af slagtekalkuner, hvoraf det fremgår, at ventilatorer, fodermaskiner og andre maskiner skal konstrueres, monteres og drives og vedligeholdes på en sådan måde, at de forårsager mindst mulig støj, og at pludselig udefra kommende støj i videst mulig omfang skal undgås, vil blive videreført i bekendtgørelsesform.

Bestemmelserne i § 11 i lov om hold af slagtekalkuner vil blive videreført i bekendtgørelsesform, og der vil således bl.a. blive stillet krav om, at kalkuner skal have adgang til tilstrækkeligt nærende, afbalanceret og hygiejnisk foder hver dag og tilstrækkelige forsyninger af frisk vand af god kvalitet på alle tidspunkter, samt krav til kapaciteten af fodertrug og vandere.

Bestemmelserne i § 13 i lov om hold af slagtekalkuner vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at bygninger og indhegninger, hvor der holdes slagtekalkuner, og udstyr, herunder vandingsudstyr, skal holdes

tilfredsstillende rene, og der vil tillige være krav om, at de dele af bygningerne, udstyret og redskaberne, som kalkunerne er i berøring med, skal rengøres grundigt og desinficeres, inden der indsættes en ny flok.

Ligeledes vil § 14 i lov om hold af slagtekalkuner, blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer krav vedrørende installation af alarmanlæg, der kan advare om svigt i elektriske systemer, der er af betydning for kalkunernes sundhed og velfærd.

Bestemmelserne i § 4 i lov om hold af slagtekyllinger vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at husene skal være tilstrækkeligt oplyst til, at kyllingerne kan se hinanden, undersøge deres omgivelser og udvise normal adfærd, samt at der kan føres nøje tilsyn med dyrene. Det vil endvidere være et krav, at slagtekyllinger ikke må holdes ved konstant lys, og at der i opdrætsperioden skal anvendes et lysprogram, der sikrer slagtekyllingerne en døgnrytme med en tilstrækkelig sammenhængende mørkeperiode til at imødekomme deres adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Skumring og dæmring skal imiteres ved en overgang mellem lys og mørke, så slagtekyllingerne kan nå at indstille sig på de ændrede lysforhold. Slagtekyllinger blev tidligere traditionelt holdt ved konstant lys, og kravet om lysprogrammer indebærer, at kyllingerne også fremover skal have en sammenhængende mørkeperiode og derved en vis naturlig døgnrytme. Den gradvise overgang mellem lys og mørke har til hensigt, at slagtekyllingerne kan forberede sig på de ændrede lysforhold, f.eks. ved at finde hvilepladser i skumringen eller indtage ekstra foder før mørkeperioden. Det vil endvidere fremgå af reglerne, at hvis slagtekyllinger har adgang til udendørs arealer, og de får en mørkeperiode svarende til nattens længde ifølge årstiden eller af samme længde som ved brug af lysprogrammer, kan anvendelse af lysprogrammer undlades.

Bestemmelserne i § 5 i lov om hold af slagtekyllinger om, at huset i hele opdrætsperioden skal have en strøelsesmåtte, der er tør og løs i overfladen, vil blive videreført i bekendtgørelsesform.

Bestemmelserne i § 6 i lov om hold af slagtekyllinger vil blive videreført. Dette indebærer, at skal bygningernes isolering, opvarmning og ventilation sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af luftarter vil skulle holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for slagtekyllingerne. Der vil endvidere blive fastsat regler om, at temperaturen i husene i varme perioder ikke må overstige temperaturen udenfor væsentligt. Det er væsentligt af hensyn til kyllingernes velfærd, at sikre det rette staldklima. For høje koncentrationer af skadelige gasarter kan f.eks. medføre luftvejslidelser, nedsat vækst, øjenirritation eller andre skader. Kravet om, at temperaturen i husene i varme perioder ikke stiger for meget er væsentligt, når man f.eks. under en hedebølge så vidt muligt skal undgå overdødelighed blandt kyllingerne. Husene kan f.eks. nedkøles ved at oversprøjte dem med vand, hvis der er risiko for en for høj indetemperatur.

Bestemmelserne i § 7 i lov om hold af slagtekyllinger vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer krav om, at den maksimale belægningsgrad som udgangspunkt ikke må overstige 33 kg pr. m² friareal på noget tidspunkt. Ligeledes vil lovens § 7 a blive videreført i bekendtgørelsesform, hvilket betyder, at belægningsgraden dog vil kunne øges op til 39 kg pr. m² friareal, hvis bl.a. en række bestemmelser om lys, strøelse, indendørs klima, foderplads og vandforsyning opfyldes, samt under forudsætning af, at det hus, hvor der ønskes en maksimal belægningsgrad på op til 39 kg pr. m², er udstyret med ventilationsystemer og om nødvendigt køle- og varmesystemer, der er udformet og vil blive anvendt på en sådan måde, at:

- a) Ammoniakkoncentrationen (NH₃) ikke overstiger 20 ppm og kuldioxidkoncentrationen (CO₂) ikke overstiger 3.000 ppm målt i kyllingernes hovedhøjde,
- b) Indendørstemperaturen højst er 3°C højere end udendørs temperaturen, når udendørstemperaturen er over 30°C i skyggen, og
- c) Den gennemsnitlige relative luftfugtighed målt indenfor i huset i 48 timer ikke overstiger 70 pct., når udendørstemperaturen er under 10°C.

Bestemmelserne i § 7 b, stk.1, i lov om hold af slagtekyllinger, vil blive videreført i bekendtgørelsesform, således at den maksimale belægningsgrad i et hus yderligere vil kunne øges op til 42 kg levende vægt pr. m² friareal, hvis følgende betingelser opfyldes:

- 1) Der er inden for de seneste 2 år udført tilsyn på et slagteri med kyllinger fra huset eller foretaget besætningskontrol i huset, og i den forbindelse ikke konstateret væsentlige eller gentagne velfærdsproblemer på bedriften eller inden for dette tidsrum i øvrigt på bedriften konstateret overtrædelser af kravene i denne lov eller af kravene til hold af slagtekyllinger i regler udstedt i medfør af denne lov.
- 2) Bedriften drives i overensstemmelse med de retningslinjer for hold af slagtekyllinger, som er udarbejdet af Det Danske Fjerkræråd og godkendt af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.
- 3) Den samlede dødelighed har i de seneste 7 på hinanden følgende kontrollerede flokke fra det hus, hvor der ønskes en maksimal belægningsgrad på op til 42 kg pr. m² friareal, været mindre end 1 pct. tillagt 0,06 pct. ganget med flokkens slagtealder i dage.

Bestemmelsen i § 7 b, stk.2, i lov om hold af slagtekyllinger, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette betyder, at hvis betingelsen om, at den samlede dødelighed i de seneste 7 på hinanden følgende kontrollerede flokke fra det hus, hvor der ønskes en maksimal belægningsgrad på op til 42 kg pr. m² friareal, skal have været mindre end 1 pct. tillagt 0,06 pct. ganget med flokkens slagtealder i dage, ikke er opfyldt, kan Fødevarestyrelsen tillade anvendelse af den maksimale belægningsgrad på 42 kg. pr. m², hvis den forhøjede dødelighed er undskyldelig. Dette indebærer, at ejeren eller den, der har dyrene i sin varetægt, vil skulle give en tilstrækkelig forklaring på, hvorfor den samlede kumulative dødelighed er forhøjet eller påvise, at årsagerne til den forhøjede dødelighed skyldes forhold, som denne ikke har haft kontrol over. Kravet om en tilstrækkelig forklaring skal forstås sådan, at forklaringen vil skulle indeholde oplysninger, der i fornødent omfang redegør for, hvad der har forårsaget forhøjelsen af dødeligheden, og at forklaringen i sig selv ikke giver anledning til dyrevelfærdsmæssige betænkeligheder. Det bemærkes, at dødeligheden inkluderer både selvdøde kyllinger og kyllinger, som er aflivet på grund af sygdom eller af andre grunde.

Endvidere vil bestemmelserne i § 7 b, stk. 3, i lov om hold af slagtekyllinger blive videreført i bekendtgørelsesform, således at det ved anvendelse af belægningsgrader over 40 kg pr. m² samtidig skal iagttages, at den gennemsnitlige belægningsgrad i det pågældende hus på intet tidspunkt på overstiger 40 kg levende vægt pr. m² friareal. Den gennemsnitlige belægningsgrad vil blive målt som gennemsnittet for det aktuelle hold og de to forudgående hold slagtekyllinger i det enkelte hus.

Bestemmelserne i § 7 c, stk. 1, i lov om hold af slagtekyllinger vil blive videreført i bekendtgørelsesform, hvilket indebærer, at anvendelse af den maksimale belægningsgrad, der ønskes anvendt i et hus med slagtekyllinger, vil skulle anmeldes til Fødevarestyrelsen på det sted, hvor bedriften er beliggende. Anmeldelsen vil skulle indgives senest 3 uger før, belægningsgraden forøges.

Det fremgår af § 7 c, stk. 2, i lov om hold af slagtekyllinger, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse efter stk. 1, herunder om, at der skal betales gebyr for registrering af anmeldelsen. Denne bemyndigelse er udnyttet i bekendtgørelse nr. 1047 af 13. august 2018 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion til produktion af slagtekyllinger. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 8, stk. 1, i lov om hold af slagtekyllinger vil blive videreført i bekendtgørelsesform, således at slagtekyllinger gennem hele produktionsperioden vil skulle have adgang til tilstrækkelig foderplads og vandforsyning.

En række bestemmelser i lov om hold af heste vil, jf. nedenstående, blive videreført i bekendtgørelsesform. En sådan bekendtgørelse vil i lighed med lov om hold af heste definere heste som dyr af heste- eller

æselarten eller krydsninger heraf. Ordet heste omfatter således i det følgende dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf.

Bestemmelserne i § 6, stk. 1, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform, således at loftshøjden i stalden også fremadrettet skal være mindst hestens stangmål plus 75 cm. Frihøjden vil skulle måles over eventuel strøelse. For en hest med stangmål på 1,85 m eller derover vil loftshøjden dog forsat kunne være 2,60 m i frihøjde over eventuel strøelse. Ved stangmål forstås afstanden fra jorden og til det højeste punkt på hestens manke. Højden skal måles over eventuel strøelse for at sikre, at et stort lag strøelse ikke bevirker, at loftshøjden – og dermed hestens mulighed for at stå oprejst – reelt er væsentlig mindre. Områder i stalden, som ikke er beregnet til, at hesten skal færdes, f.eks. sadelrum, foderrum, opbevaringsarealer til f.eks. halm og hø, vil heller ikke fremover blive anset for værende en del af stalden. Dette betyder, at sådanne arealer ikke vil skulle opfylde kravet til loftshøjde, ligesom arealet ikke vil skulle indregnes i staldens areal ved fravigelse fra kravet til loftshøjde.

Bestemmelserne i § 6, stk. 2, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at det generelle krav til loftshøjde også fremadrettet kan fraviges i op til 15 pct. af stalden, hvor den lavere loftshøjde skyldes spærfødder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, hvis hesten ikke kan komme til skade eller udsættes for væsentlig ulempe. Arealet må ikke overstige 15 pct. af den enkelte hests minimumsgulvareal. Ved spærfødder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner forstås bygningsdele, der er afgørende for bygningens stabilitet. Det vil sige dele af bygningens konstruktion, som ikke kan fjernes eller placeres anderledes, uden at det vil kræve større ombygning af stalden. Det vil altid bero på en konkret vurdering, om en staldkonstruktion, der betinger en fravigelse fra det generelle krav om loftshøjde, vil være til væsentlig ulempe eller skade for hesten.

Bestemmelserne i § 6, stk. 3, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform, således at det generelle krav om loftshøjde også fremadrettet vil kunne fraviges i op til 30 pct. af en stald med taghældning, forudsat at fravigelsen skyldes taghældningen, og der ikke er spærfødder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, der betinger en fravigelse. Det er en forudsætning for fravigelsen, at hesten ikke kan komme til skade eller udsættes for væsentlig ulempe. Arealet med den lavere loftshøjde må ikke overstige 30 pct. af den enkelte hests minimumsgulvareal. Det vil således ikke være muligt at fravige kravet om loftshøjde pga. taghældning, hvis der er spærfødder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner. Baggrunden for, at det ikke skal være muligt at fravige det generelle krav til loftshøjde, hvis der er spærfødder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, er, at det i høj grad vil begrænse hestens mulighed for at stå naturligt, herunder strække hals m.v., hvis loftshøjden fraviges både langs endevæggen pga. taghældning samt på tværs af boksen på grund af spærfødder eller lignende konstruktioner. Det vil altid bero på en konkret vurdering, om en staldkonstruktion, der betinger en fravigelse fra det generelle krav om loftshøjde, vil være til væsentlig ulempe eller skade for hesten. Bestemmelsen i § 6, stk. 4, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at uanset det generelle krav til loftshøjde, og uanset mulighederne for, at det generelle krav til loftshøjde kan fraviges på grund af spærfødder, tværgående bjælker eller lignende konstruktioner, eller på grund af taghældning, vil der blive fastsat krav om, at loftshøjden i stalde ikke er lavere end 2,10 m frihøjde over eventuel strøelse.

Bestemmelserne i § 7 i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at der ved opstaldning enkeltvis i boks vil blive fastsat krav om et gulvareal på mindst $(1,7 \times \text{hestens stangmål})^2$, og den korteste side af boksen skal være mindst $1,7 \times \text{hestens stangmål}$. Baggrunden for dette er, at boksen skal have en størrelse, der tillader, at hesten kan vende sig, lægge sig ned på siden og komme op igen uden at komme til skade.

Bestemmelsen i § 8 i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Der vil således også fremadrettet være et mindstekrav til størrelsen af gulvarealet, når heste gruppeopstaldes. For de første fire

heste vil der skulle være mindst $(2,0 \times \text{hestens stangmål})^2$ pr. hest, for hver yderligere hest vil der skulle være $(1,7 \times \text{hestens stangmål})^2$ pr. hest. Udgangspunktet for kravet er, at heste skal kunne foretage deres normale bevægelsesmønstre uden at komme til skade. Desuden vil der skulle være plads til, at samtlige heste kan ligge ned på siden samtidig.

Ligeledes vil § 9, stk. 2, i lov om hold af heste blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at gulvarealet i folingsboksen vil skulle være mindst $(2,0 \times \text{hoppens stangmål})^2$, og den korteste side vil skulle være mindst $1,7 \times \text{hoppens stangmål}$. Når hoppe og føl er på stald, vil de indtil tidspunktet for fravæning, dog maksimalt 6 måneder, skulle opholde sig i folingsboksen eller en boks af tilsvarende størrelse. Dette gælder dog ikke, hvis hoppe og føl opstaldes efter reglerne om gruppeopstaldning. Der vil således ikke blive stillet krav om, at hoppe og føl skal opholde sig i den boks, hvor folingen fandt sted. Hoppe og føl vil således kunne flyttes til en anden boks efter folingen, hvis boksen blot opfylder arealkravet til folingsboksen, eller de vil kunne opstaldes efter arealkravene for gruppeopstaldning. Reglerne for opstaldning vil finde anvendelse, når hoppe og føl er på stald.

Bestemmelserne i § 11, stk. 1, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at der vil blive fastsat krav om, at gulvet i stalden og boksen skal være jævnt og ikke glat og at det skal være konstrueret således, at hestene ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. Der vil blive fastsat krav om, at lejearealet skal være bekvemt, rent og passende drænet, og der skal i passende omfang udlægges strøelse. Ved gruppeopstaldning vil der være krav om, at hestene skal have adgang til et tørt, velstrøet leje på mindst 80 pct. af gulvarealet. Bestemmelserne har til hensigt, at hesten skal kunne hvile behageligt uden at blive generet af tryk- eller liggesår.

Bestemmelserne i § 12 i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at der vil fortsat være krav om, at rum og udstyr, der anvendes i forbindelse med opstaldning af heste, vil være konstrueret, installeret og vedligeholdt på en sådan måde, at hestene bliver beskyttet bedst muligt mod tilskadekomst og ikke udsættes for væsentlig ulempe. Ligeledes vil der fortsat være krav om, at udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand samt for, at hesten pådrager sig skader. Endvidere vil der være krav om, at automatiseret og mekanisk udstyr af betydning for hestens sundhed og velfærd vil skulle monteres sådan, at hestene beskyttes bedst muligt mod tilskadekomst og ikke udsættes for væsentlig ulempe. Der vil også fremadrettet være krav om, at udstyret skal tilses mindst 1 gang dagligt og at eventuelle fejl skal rettes straks, og hvis det ikke kan lade sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte hestenes sundhed og velfærd, indtil fejlen er udbedret. Inventar, herunder låger, mekanisk udstyr m.v., vil skulle være konstrueret og installeret med henblik på at opnå et så lavt støjniveau som muligt.

Bestemmelserne i § 13 i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at der også fremadrettet vil være krav om, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af luftarter også skal holdes på et niveau, der ikke er skadeligt for hestene. Dette indebærer mekanisk eller naturlig ventilation, som sikrer et tilstrækkeligt luftskifte. De forskellige parametre, der indgår i vurderingen af et passende staldklima, varierer over tid, bl.a. afhængig af udendørs klima, staldens størrelse, antal heste i stalden og ventilationsforhold. Hvis der er tvivl om, hvorvidt staldklimaet er godt nok, kan det blive nødvendigt at foretage målinger. Især måling af relativ luftfugtighed og luftens indhold af ammoniak og kuldioxid kan være relevant. De bestemmelser, der vil blive videreført i bekendtgørelsesform, indebærer fortsat ikke, at ejere af stalde skal installere et ventilationssystem, idet bestemmelserne vil kunne opfyldes ved, at der sikres tilstrækkelig ventilation gennem åbne døre, vinduer m.v. Hvis den naturlige ventilation, f.eks. gennem åbne døre eller vinduer, ikke er tilstrækkelig til at sikre et passende staldklima, vil det være nødvendigt at supplere med mekanisk ventilation.

Bestemmelserne i § 14, stk. 1, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at

der også fremadrettet skal være tilstrækkeligt naturligt lys i stalden, evt. suppleret med kunstigt lys, til at opfylde hestes adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Stalden vil skulle indrettes så følgende krav opfyldes:

1. Belysningen skal være jævnt fordelt, så hestene kan se hinanden og få et visuelt overblik over deres omgivelser,
2. Det skal tilstræbes, at belysningen følger en døgnrytme, dog skal der altid sikres passende sammenhængende perioder med lys og mørke, og
3. Der skal være kunstig belysning af tilstrækkelig styrke til, at hestene til enhver tid kan tilses. Lyskilderne skal placeres således, at hesten til enhver tid kan tilses.

Hvor stor en lysstyrke, der vil være behov for, når bestemmelsen om jævn fordeling af belysningen skal opfyldes, afhænger af formålet med at have lys. Et orienteringslys, hvor hestene skal have mulighed for at se hinanden og orientere sig i deres omgivelser, behøver ikke nødvendigvis at være så kraftigt som det lys, der er behov for i forbindelse med arbejdet med hestene. Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at et tilstrækkeligt orienteringslys som udgangspunkt bør være på mindst 50 lux.

Kravet om døgnrytme i § 14, stk. 2, nr. 2, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Der kan være store variationer efter hvilken type stald, der er tale om (f.eks. rideskoler, stutteri, væddeløbsstald), idet der er stor forskel på de daglige rutiner i de forskellige typer stalde, og der er store variationer afhængigt af årstid, hvorfor det ikke er muligt at stille krav om, at lyset i stalden skal følge en døgnrytme og derved følge lyset udenfor. Det skal tilstræbes, at belysningen i videst muligt omfang følger en døgnrytme, dog således, at der altid sikres en minimumsperiode med hhv. lys og mørke. Af hensyn til at sikre opstaldede heste en tilstrækkelig aktivitetsperiode, såvel som en hvileperiode, bør belysningen følge en døgnrytme med en sammenhængende mørkeperiode, der ikke bør være kortere end 6 timer, samt en sammenhængende lysperiode, der ikke bør være kortere end 8 timer.

Ved vurdering af, hvorvidt der er kunstig belysning af tilstrækkelig styrke til, at hesten kan tilses nøje, jf. § 14, stk. 2, nr. 3, eksempelvis i forbindelse med vurdering af en skade, bør en lysstyrke som udgangspunkt være på mindst 100 lux. Der kan dog være steder i stalden, f.eks. dele af en boks, hvor det er vanskeligt med faste lyskilder at opnå 100 lux. I sådanne tilfælde kan det være nødvendigt med en mobil lyskilde. På steder, hvor der skal arbejdes med hesten, f.eks. hvor heste beskæres eller skos, bør der være en lysstyrke på mindst 200 lux.

Det fremgår af § 15 i lov om hold af heste, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om staldens indretning. Bemyndigelsen er ikke udnyttet, da de eksisterende regler for nærværende anses for tilstrækkelige. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at ny viden i fremtiden viser, at der er behov for yderligere regler og bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler vil være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1.

Bestemmelserne i § 16, stk. 1, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at der for ethvert hestehold skal være adgang til en fold. Ligeledes vil der fremover i bekendtgørelsesform blive fastsat arealkrav til folden, som viderefører § 16, stk. 2 i lov om hold af heste, ligesom bestemmelserne i lovens § 16, stk. 3, om, at folden ikke må indhegnes med pigtråd, vil blive videreført i bekendtgørelsesform.

Bemyndigelsen i § 16, stk. 4, i lov om hold af heste er ikke udnyttet, men vil blive videreført med bemyndigelsen i lovforslagets § 19, stk. 1. Det indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at det generelt fastsatte arealkrav, som vil blive fastsat som en videreførelse af § 16, stk. 2, i lov om hold af heste, jf. ovenfor, kan fraviges for bestemte typer af heste, eller hvor veterinære hensyn eller hensyn til hestens adfærd tilsiger det. Bemyndigelsen indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at f.eks. miniatureheste eller små ponyer kan opfylde kravet om foldophold, der er mindre end de ellers fastsatte arealkrav. Endvidere indebærer bestemmelsen, at

ministeren kan fastsætte regler om, at heste af veterinære årsager, eller hvor hestens adfærd tilsiger det, kan opfylde kravet om foldophold på folde, der er mindre end det generelt fastsatte arealkrav. Dette kan f.eks. være tilfældet for heste, der på grund af skade ikke bør bevæge sig ret meget på fold, men alligevel med fordel kan komme ud og få frisk luft, eller i de tilfælde, hvor hesten har en særlig aggressiv adfærd, der gør, at den ikke kan være på fold med øvrige heste og derfor må gå alene på fold. I sidstnævnte tilfælde bør der gives mulighed for, at hesten kan gå på en fold, der ikke opfylder det generelle minimumskrav til foldareal. En sådan undtagelsesmulighed vurderes at være hensigtsmæssig, da den, især i hestehold med begrænset foldkapacitet, kan betyde, at heste, der af adfærdsmæssige grunde bør være alene på fold, kan være på fold hele dagen i stedet for i kortere perioder.

Bestemmelserne i § 22, stk. 1, i lov om hold af heste vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at der også fremadrettet vil være krav om, at heste skal have fri adgang til frisk drikkevand. Ligeledes vil bestemmelserne i § 22, stk. 2, i lov om hold af heste blive videreført i bekendtgørelsesform, således at kravet om fri adgang til drikkevand ikke gælder ved kortere ophold på fold indtil 4 timer. Undtagelsen fra bestemmelsen om fri adgang til drikkevand indebærer, at den ansvarlige for hesteholdet skal sørge for, at hestene har adgang til rindende vand, eller at vandet – hvilket er særligt relevant på fold udskiftes jævnligt med henblik på at sikre, at drikkevandet er frisk.

Bestemmelsen i § 8 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Dette indebærer, at der også fremover vil være krav om, at båse, bokse, inventar og redskaber til kreaturer, regelmæssigt skal rengøres og desinficeres for at forebygge ophobning af sygdomsfremkaldende mekanismer.

Ligeledes vil § 9, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg blive videreført i bekendtgørelsesform. Der vil således blive fastsat regler om, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed, koncentrationer af luftarter og støjforhold skal holdes på et niveau, der ikke er skadeligt for kreaturerne. Af § 9, stk. 2, fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om forhold omfattet af stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet i bekendtgørelse nr. 79 af 23. januar 2017 om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvor der er fastsat nærmere krav vedrørende luftens indhold af kuldioxid, ammoniak og svovlbrinte. Bekendtgørelsen vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Ifølge § 10 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om belysning i stalde og om staldes rumfang. Bemyndigelsen er udnyttet i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvor der er fastsat regler om tilstrækkeligt lys til tilsyn, natbelysning og belysning af gangarealer, samt bestemmelser om rumfanget i stalde til køer. Bekendtgørelsen vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 12 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at der også fremover på bedriften skal være en behandlingsfacilitet, som gør det muligt at løfte bagben på kreaturer ved hjælp af mekaniske hjælpemidler. Bestemmelsen tager sigte på, at behandlingsfaciliteten muliggør undersøgelse for klov- og lemmelidelser på en måde, der er faglig forsvarlig, og under hensyntagen til arbejdssikkerheden. Bestemmelsen indebærer, at behandlingsfaciliteten vil skulle være tilgængelig, f.eks. ved at være placeret i tilknytning til staldens separationsafsnit eller ved eksisterende sygebokse.

Bestemmelserne i § 16 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at også fremadrettet skal totalarealet for det område, hvor køerne opholder sig mellem malkningerne, være mindst 6,6 m² pr. malkeko for små racer og 8,0 m² for store racer. For

sengebåsestalde omfatter området sengebåsen, gangarealet, tværgange og området ved foder- bordet. I dybstrøelsesstalde (dvs. løsdriftsstalde, hvor hvilearealet er et strøet fællesareal) omfatter området hvilearealet og området ved foderbordet.

Bestemmelserne i § 17 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at køer også fremover altid skal have adgang til mindst én roterende kobørste. Hvis besætningen er på mere end 50 køer, vil der skulle være mindst én roterende kobørste pr. 50 køer. Ved beregning af kravet til antallet af roterende kobørster afrundes til nærmeste hele antal kobørster. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at køerne har mulighed for at udøve komfortadfærd, dvs. adfærd, der øger det kropslige velbefindende, f.eks. hudpleje og udstrækning af muskler.

Bestemmelserne i § 18, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at gulve i gangarealer også fremover skal være skridsikre og være konstrueret, udformet og vedligeholdt således, at køerne kan gå naturligt og ikke kommer til skade. Gangarealerne omfatter ustrøede arealer i dybstrøelsesstalde, herunder ustrøede arealer bag foderbordet. Bestemmelsen omfatter også gangarealer i sygebokse, kælvningsbokse m.v. Ved betongulve vil skridsikkerhed kunne sikres ved, at gulvene enten er kostet eller rillet (profileret). Ved gummibelagte gulve kan skridsikkerhed sikres ved at gulvet er profileret. Bestemmelserne i § 18, stk. 2, vil også blive videreført i bekendtgørelsesform og indebærer, at gødning også fremadrettet skal fjernes så ofte som nødvendigt for at sikre skridsikre gulve og god klovsundhed. Ved brug af faste betongulve vil gulvet skulle være drænet for at opfylde bestemmelsen.

Bestemmelserne i § 19, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at underlaget i hvilearealet også fremadrettet skal bestå af et tørt og blødt materiale. Ved blødt materiale forstås f.eks. madrasser, gummi, sand, halm eller savsmuld. Bemyndigelsen i lovens § 19, stk. 2, indebærer at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om størrelsen og indretningen af hvilearealet, herunder størrelsen og indretningen af sengebåse. Denne bemyndigelse vil fremover være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. For bygninger, der er taget i brug før den 1. juli 2010, vil der dog ikke blive fastsat regler, der går videre end kravene i "Indretning af stalde til kvæg – Danske anbefalinger" fra 2001. Bemyndigelsen i § 19, stk. 2, er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende bl.a. størrelsen af sengebåse og hvileareal. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 20, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at gangarealer i stalde, herunder gangarealet mellem sengebåserækker, også fremover skal være indrettet således, at der er tilstrækkelig mulighed for, at køerne uhindret kan vende sig og frit passere hinanden. Det vil dog ikke gælde malkeområdet. Ifølge lovens § 20, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte nærmere regler om bredden af gangarealet. Denne bemyndigelse videreføres med lovforslagets § 19, stk. 1. For bygninger, der er taget i brug før den 1. juli 2010, vil der dog ikke blive fastsat regler, der går videre end kravene i "Indretning af stalde til kvæg – Danske anbefalinger" fra 2001. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg desangående. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 21, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at der i sengebåsestalde skal være mindst én sengebås pr. ko. Det følger af § 21, stk. 2, at sengebåse skal være indrettet sådan, at koen kan lægge sig, hvile sig og rejse sig uden besvær.

Bestemmelserne i § 22, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i

bekendtgørelsesform. Det betyder, at der også fremadrettet skal være mindst én tværgang for hver 15. sengebås i stalde med flere end tre rækker sengebåse. Der skal være mindst én tværgang for hver 20. sengebås i stalde med to eller tre rækker sengebåse. Hvis en række af sengebåse støder op imod en væg, vil der skulle være en tværgang efter højst syv sengebåse. Ifølge § 22, stk. 2, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om bredden af tværgange. Bemyndigelsen indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om bredden af tværgange afhængig af antallet af sengebåserækker og af, om der i tværgangen er placeret drikkekar, kobørster eller begge dele. Bemyndigelsen vil være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende bredden af tværgange afhængig af, antallet af sengebåserækker og af, om der i tværgangen er placeret drikkekar, kobørster eller begge dele. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 24, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at der også fremadrettet skal være mindst én sygeplads på bedriften. Hvis besætningen er på mere end 100 køer, skal der være mindst én sygeplads pr. 100 køer. Ved beregning af kravet til antallet af sygepladser afrundes til nærmeste hele antal sygepladser. Der kan være flere sygepladser i én sygeboks. Bestemmelserne i § 24, stk. 2, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at syge og tilskadekomne dyr skal opstaldes i enkeltsygebokse, hvis det er nødvendigt. Bestemmelserne i lovens § 24, stk. 3, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at sygebokse heller ikke fremover må bruges som kælvningsbokse. Det følger af lovens § 27, stk. 4, at kælvningsbokse kun må bruges som sygebokse, hvis kreaturet, der opstaldes, lider af en ikke-smitsom sygdom, eller hvis det bliver sygt i forbindelse med kælvning, og denne bestemmelse vil ligeledes blive videreført i bekendtgørelsesform. Bestemmelserne i § 24, stk. 4, hvoraf det fremgår, at underlaget i sygebokse, herunder i eventuelle sengebåse, skal bestå af tørt og blødt materiale, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Tørt og blødt materiale skal forstås i overensstemmelse med det tilsvarende krav i lovens § 19, som også vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Bemyndigelsen i lovens § 24, stk. 5, vil fremover være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. Bemyndigelsen indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om størrelsen og indretningen af sygebokse og sygepladser. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser desangående i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 25, stk. 1, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at der i malkestalde også fremadrettet skal være en særskilt opsamlingsplads, hvor køerne kan opholde sig umiddelbart inden malkning. Kravet om en opsamlingsplads skal sikre, at der er en jævn og glidende tilgang af nye køer til selve pladsen, hvor malkningen foregår. Opsamlingspladsen vil også fremover skulle udgøre et areal på mindst 1,5 m² pr. ko for store racer og 1,35 m² for små racer. Gulvet på opsamlingspladsen skal være eftergiveligt. Kravet kan opfyldes med gummi eller andet eftergiveligt materiale, der sikrer, at koens klove og ben belastes mindst muligt. Lovens § 25, stk. 2, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte nærmere regler om malkning. Bemyndigelsen vil fremover være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende bl.a. maskinmalkning i sygebokse og kælvningsbokse og beredskabsplaner ved strømsvigt, når der anvendes maskinmalkningsanlæg. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 26 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om adgang til foder og vand, herunder, om antallet af ædepladser, indretning af foderbord og sammensætning af foder. Bemyndigelsen vil fremover være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. Bestemmelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold

af malkekvæg og afkom af malkekvæg bl.a. vedrørende adgang til foder, fodersammensætning og størrelsen af ædepladsen ved foderbordet. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 27, stk. 2, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at der også fremover skal være mindst én enkeltkælvningsboks på bedriften. Hvis besætningen er på mere end 100 kreaturer, vil der i kælvningsfaciliteten skulle være mindst fire pladser pr. 100 kreaturer, hvoraf mindst halvdelen skal være enkeltkælvningsbokse. Bestemmelsen indebærer, at den anden halvdel af pladserne kan bestå i pladser i en fælles forberedelsesboks. Ved beregning af kravet til antallet af pladser i kælvningsfaciliteten afrundes til nærmeste hele antal pladser.

Bestemmelsen i § 27, stk. 3, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, hvoraf det fremgår, at bestemmelsen i stk. 2 ikke gælder, hvis alle kælvninger på en bedrift finder sted på græs, jf. stk. 1, 2. pkt., vil ligeledes blive videreført i bekendtgørelsesform.

Bestemmelserne i § 27, stk. 4, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at kælvningsbokse og fællesforberedelsesbokse til højdrægtige køer og kvier kun må bruges som sygeboks, hvis kreaturet, der opstaldes, lider af en ikke-smitsom sygdom, eller hvis det bliver sygt i forbindelse med kælving.

Bestemmelserne i § 27, stk. 5, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at underlaget i enkeltkælvningsbokse og fællesforberedelsesbokse til højdrægtige køer og kvier, herunder i eventuelle sengebåse, skal bestå af et tørt og blødt materiale. Tørt og blødt underlag skal forstås i overensstemmelse med kravet i lovens § 19, som også vil blive videreført i bekendtgørelsesform.

Det fremgår endvidere af § 27, stk. 6, i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om størrelsen og indretningen af kælvningsbokse og fællesforberedelsesbokse til højdrægtige dyr. Bemyndigelsen vil fremover være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg desangående. Denne bekendtgørelse vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 29 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg betyder, at bestemmelserne i lovens § 15, §§ 18-23, § 24, stk. 2-4, og § 26, finder tilsvarende anvendelse på ungdyr. Denne bestemmelse vil ligeledes blive videreført i bekendtgørelsesform.

Der fremgår særlige regler for ungdyr, som fremgår af §§ 30-32 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg. Bestemmelserne i lovens § 30 vil blive videreført i bekendtgørelsesform, og indebærer, at fuldspaltegulve heller ikke fremover må anvendes i stalde med ungdyr. Med fuldspaltegulv forstås gulve med spalter på både hvile- og ædearealet. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovens § 43 om kviekalves og kviers adgang til græsarealer i en overgangsperiode.

Bemyndigelsen i § 31 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om størrelsen og indretningen af bokse til ungdyr og om ungdyrs adgang til at udføre hudpleje. Bemyndigelsen vil fremover være indeholdt i lovforslagets § 19, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bestemmelser i bekendtgørelse om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vedrørende krav til totalareal i fællesbokse med strøelse i hele boksen og for fællesbokse med ustrøet ædeareal, samt mindstekrav til liggearealet i fællesbokse med ustrøet ædeareal. Endvidere er der i bekendtgørelsen fastsat bestemmelser om, at ungdyr, der opstaldes i grupper, skal have adgang til at udføre hudpleje. Bekendtgørelsen vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves

eller afløses af nye regler.

Bestemmelserne i § 32 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg vil blive videreført i bekendtgørelsesform. Det betyder, at der i stalde med ungdyr altid vil skulle være mindst én ledig plads i en sygeboks. Med mindst én ledig plads i en sygeboks forstås, at den ansvarlige for bedriften straks skal gøre mindst én yderligere sygeplads klar til brug, når øvrige sygepladser anvendes.

Det fremgår af § 33 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, at bestemmelserne i lovens § 19, stk. 2, og §§ 20-22, 26, 30 og 31, som er beskrevet ovenfor, finder tilsvarende anvendelse på kalve. Denne bestemmelse vil blive videreført i bekendtgørelsesform.

Bestemmelserne i § 34 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg videreføres i bekendtgørelsesform. Det indebærer, at der også fremover vil være krav om, at der ved produktion af slagtekalve skal være et modtageafsnit for nyankomne kalve, hvor det sikres, at kalvene er sunde og raske, før de indsættes i besætningen. Den specialiserede produktion af slagtekalve indebærer, at kalve fra mange forskellige besætninger samles, og ved denne flytning er kalvene udsat for stressbelastning, smittefare og foderskift, hvilket gør kalvene disponerede for sygdomme. Sektionering, holddrift og små grupper vil mindske belastningen og smittefaren, hvilket begrunder kravet om etablering af et modtagerafsnit for nyankomne kalve, således at det sikres, at de er sunde og raske, før de indsættes i besætningen.

Dyreværnslovens § 4, stk. 2, har betydet, at en række nationale bestemmelser vedrørende hold af landbrugsdyr er blevet fastsat ved lov, fordi de har haft indgribende karakter og ikke har indebåret en international forpligtelse. Hjemlen i § 4, stk. 1, om, at ministeren kan fastsætte regler om krav til plads, opholdsarealer og opholdsrum for dyr og krav til inventaret m.v., herunder at opholdsrum og inventar skal godkendes, før det tages i brug, har derfor ikke kunnet udnyttes til at udstede administrative forskrifter i disse sammenhænge. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.1.1.

Dyreværnslovens § 4, stk. 2 og 4, videreføres ikke med dette lovforslag.

Lovforslagets § 19, stk. 2, indebærer, at der ved fastsættelse af regler efter lovforslagets § 19, stk. 1, skal fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.

Bestemmelsen viderefører dyreværnslovens § 4, stk. 3, hvoraf fremgår, at der ved fastsættelse af regler efter stk. 1 om dyr i landbruget skal fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.

Det følger af bestemmelsen, at man også fremover skal tilsikre, at landbruget får mulighed for at rette ind efter de nye bestemmelser, således at der tages hensyn til især de økonomiske konsekvenser, som ny lovgivning har for den enkelte producent og erhvervet som sådan.

Til § 20

Der er på nuværende tidspunkt i fastsat bestemmelser om udendørs hold af malkekvæg i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, og i lov om hold af heste. Der henvises til afsnit 2.4.1.7. og 2.4.1.8. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 20, stk. 1, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om udendørs hold af landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, herunder om mulighed for skygge og adgang til stald eller læskur.

Lovforslagets § 20, stk. 1, er ny og har til hensigt at bemyndige ministeren til i første omgang at fastsætte regler i bekendtgørelsesform, som viderefører bestemmelsen i § 13 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg samt bestemmelserne i § 19 i lov om hold af heste.

Videreførelse i bekendtgørelsesform af § 19 i lov om hold af heste betyder, at den ansvarlige for et hestehold fortsat vil skulle sikre, at dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, som går ude i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr, kun er ude i mere end 12 timer i døgnet, hvis de har udviklet et kraftigt og tæt hårlag og er ved godt huld og har adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidig kan hvile på et tørt, strøet leje. Endvidere vil læskur eller bygning skulle opfylde samme arealkrav som ved gruppeopstaldning. Endelig vil læskur eller bygning skulle placeres på et sted med tilstrækkelig afvanding.

Videreførelse i bekendtgørelsesform af § 13 i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg betyder, at når afgræsning anvendes, må kreaturer fortsat først komme på græs, når vejrforhold, mark, græs og drivveje er egnede til det. Drivveje vil skulle bestå af et farbart underlag. Ved farbart underlag forstås, at drivvejene skal have en bund af f.eks. sten, grus, sand eller træflis eventuelt med belægning af beton. Kreaturer vil fortsat skulle holdes på stald ved ekstreme vejrforhold, og også fremadrettet vil alle kreaturer på afgræsningsarealet i varme perioder skulle have mulighed for at få skygge eller have adgang til stald. Ved skygge forstås f.eks. at kreaturerne kan søge skygge under et levende hegn på marken. Uanset hvilken form for skygge, der anvendes, skal alle kreaturerne have mulighed for at opholde sig i skyggen samtidig. En særlig varm periode i forbindelse med afgræsning vil f.eks. være solrige dage, hvor temperaturen er over 25° C, og der er vindstille eller svag vind. Endelig vil kreaturer også fremadrettet skulle have adgang til vand i umiddelbar forbindelse med afgræsningsarealet.

Med lovforslagets § 20, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste og æsler af bestemte racer og krydsninger heraf kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det.

Lovforslagets § 20, stk. 2, er ny. Der er tale om en udvidelse af den bemyndigelse, der findes i § 20, 2. pkt., i lov om hold af heste.

Bemyndigelsen i § 20, 2. pkt., i lov om hold af heste er blevet udnyttet til at fastsætte regler i bekendtgørelse nr. 979 af 16. august 2017 om udegående heste, som indeholder bestemmelser om, at heste af 5 hesteracer (islandsheste, konik-heste, przewalski-heste, exmoor ponyer og shetlandsponyer), uanset bestemmelserne i § 19 i lov om hold af heste, kan holdes ude i mere end 12 timer i døgnet uden adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidig kan hvile på et tørt, strøet leje, hvis de holdes på meget store arealer, som opfylder nogle specifikke naturgivne forhold. Desuden skal hestene have udviklet et kraftigt og tæt hårlag og være ved godt huld. Det fremgår endvidere, at de pågældende heste skal have stambog, som viser, at de er af en af de nævnte racer eller, at de skal være dyr, der dokumenterbart er mindst 7/8- rene racedyr. Bekendtgørelsen vil blive videreført i medfør af lovforslagets § 70, stk.5, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler

Den udvidede bemyndigelse i den foreslåede § 20, stk. 2, således at den ikke blot omfatter heste og æsler, men også landbrugsdyr, skal ses i lyset af at, at praktiske erfaringer eller ny videnskabelig viden i fremtiden kan vise et behov for at fastsætte krav om adgang til læskur eller bygning for andre dyrearter end heste og æsler. Det kan i den forbindelse blive relevant at undtage bestemte racer og krydsninger heraf fra kravet om adgang til læskur eller bygning. Dette skyldes, at der indenfor de fleste dyrearter vil være nogle racer, der er så robuste, at dette vil være forsvarligt, såfremt de naturgivne forhold tillader det. Krydsninger af to robuste racer vil typisk have bevaret de oprindelige racers robusthed.

Til § 21

Dyreværnsloven og en række tilhørende bekendtgørelser indeholder regler om uddannelse. Endvidere er der i nogle artsspecifikke love ligeledes fastsat bestemmelser om uddannelse. Der henvises til afsnit 2.5.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

De foreslåede bestemmelser i § 21, stk. 1-3, viderefører indholdet i bemyndigelserne i dyreværnslovens § 7,

stk. 1 og 3, samt uddyber bemyndigelsen i dyreværnslovens § 18, stk. 2. Der er fastsat regler efter dyreværnslovens § 7, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse nr. 650 af 31. maj 2018 om uddannelseskra­v for den besætningsansvarlige for landbrugsmæssigt hold af svin, malkekvæg og æglæggende høner samt bekendtgørelse nr. 1319 af 23. november 2018 om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlige for driften af minkfarme, samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme. Disse uddannelseskra­v forbliver gældende, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler, der er udstedt med hjemmel i den foreslåede § 21.

Der er fastsat regler efter dyreværnslovens § 18, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervsmæssig handel med dyr (dyrehandlerbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner, hundeeinternater m.v. Disse uddannelseskra­v forbliver gældende, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler, der er udstedt med hjemmel i den foreslåede § 21.

Den foreslåede § 21, stk. 1, vil medføre, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om uddannelseskra­v om dyrevelfærd til personer, som er ansvarlige for 1) landbrugsmæssigt hold af dyr, 2) erhvervsmæssig handel med dyr, 3) erhvervsmæssigt opdræt af dyr, 4) drift af dyrepensioner, 5) drift af dyreinternater eller 6) formidling af dyr.

Hensigten med lovforslagets § 21, stk. 1, nr. 1 er at fastsætte uddannelseskra­v til personer, som er ansvarlige for landbrugsmæssigt hold af dyr. Et uddannelseskra­v vil skulle gælde for den besætningsansvarlige, dvs. den person, som har det daglige ansvar for pasningen af dyrene. Dette kan være ejeren eller den person, som ejeren har udpeget til at varetage det daglige ansvar for pasning af dyrene i en besætning. Såfremt den besætningsansvarlige ikke er ejeren selv, vil det være ejerens ansvar at påse, at der på bedriften er en besætningsansvarlig, og at denne opfylder uddannelseskra­vet. Hvis den besætningsansvarlige ikke deltager i den daglige pasning af dyrene, forudsættes det, at den besætningsansvarlige er til stede i besætningen i et sådant omfang, at denne kan føre tilsyn med, at pasning af dyrene sker på forsvarlig vis. Den besætningsansvarlige behøver således ikke at være den, som rent faktisk udfører det daglige arbejde med pasning af dyrene, men det er pågældendes ansvar at påse, at dyrene passes på forsvarlig vis. Den besætningsansvarlige vil, som en del af ansvaret, have til opgave at sikre, at øvrigt personale har eller bibringes de relevante faglige færdigheder, så dyrene passes velfærdsmæssigt forsvarligt. Uddannelseskra­vet vil gælde i forhold til personer, der overtager ansvaret som besætningsansvarlig for første gang, med en frist for opfyldelse af kra­vet. Personer, som er ansvarlige for landbrugsmæssigt hold af dyr, kan som udgangspunkt være såvel fysiske som juridiske personer, men da det ikke er meningsfuldt at stille uddannelseskra­v til f.eks. selskaber, vil de regler, der planlægges fastsat i medfør af bestemmelsens stk. 1, omfatte uddannelseskra­v til den fysiske person, som har det daglige ansvar for pasning af dyrene.

Definitionen af, hvad der forstås ved et erhvervsmæssigt hold af husdyr, vil være fleksibel, idet begrebet erhvervsmæssigt hold af dyr rykker sig i takt med ændrede produktionsformer og kan være forskellig afhængig af dyrekategorier.

Uddannelsen skal omhandle dyrevelfærdsmæssige forhold af betydning i forhold til hold af den respektive dyreart. Der skal være særligt fokus på at give den besætningsansvarlige kendskab til gældende lovgivning, dyrenes adfærdsmæssige behov, håndtering af dyr samt dyrevelfærdsmæssige problemstillinger og deres løsning.

Uddannelseskra­vet vil som udgangspunkt kunne opfyldes i form af den landbrugsuddannelse, der i dag udbydes af landbrugsskolerne eller en anden selvstændig uddannelse end landbrugsuddannelsen. Undtaget fra uddannelseskra­vet vil være f.eks. dyrlæger eller kandidater i husdyrvidenskab, som via deres uddannelse må forventes at have erhvervet sig de nødvendige kompetencer inden for dyrevelfærd.

En anden uddannelse end landbrugsuddannelsen vil skulle have den varighed, der er nødvendig for, at emner vedrørende dyrevelfærd, som er relevante for den pågældende dyreart, kan behandles på en så tilstrækkelig vis, at der opnås samme kompetenceniveau i forhold til dyrevelfærd, som der opnås gennem landbrugsuddannelsen.

Der vil i særlige situationer blive mulighed for at opnå dispensation fra uddannelseskravet på baggrund af relevant erhvervs erfaring. Der kan f.eks. være tale om en situation, hvor der er ønske om, at en person, der gennem længere tid har arbejdet som medarbejder i en besætning, overtager ansvaret for besætningen. Dette kan skyldes, at den besætningsansvarlige, der kan være ejeren, f.eks. på grund af alder eller sygdom ønsker at trække sig tilbage og overdrage ansvaret til en medarbejder, der er fortrolig med besætningen.

Den foreslåede § 21, stk. 1, nr. 2-6, indebærer endvidere, at der vil kunne fastsættes regler om uddannelseskrav vedrørende dyrevelfærd til personer, som er ansvarlige for erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr, drift af dyrepensioner og dyreinternater eller formidling af dyr. Bemyndigelsen retter sig imod den virksomhedsansvarlige og er møntet på virksomheder m.v., der beskæftiger sig med dyr på familie- og hobbydyrsområdet, undtagen heste.

Hensigten med bestemmelsen er bl.a., at der vil kunne fastsættes regler for personer, som er ansvarlige for erhvervmæssig handel med dyr, som i dag er reguleret i bekendtgørelse om erhvervmæssig handel med dyr samt i bekendtgørelse om erhvervmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundepensioner, hvor der er fastsat krav om uddannelse af den eller de personer, der har det daglige ansvar for visse typer af virksomheder, der er omfattet af kravet om tilladelse, jf. lovforslagets § 30, stk. 1.

Den foreslåede § 21, stk. 2, vil medføre, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser, uddannelsers indhold og varighed, krav til undervisere, eksamen og opnåelse af kursusbevis for gennemført uddannelse samt udformning af kursusbeviser således som det allerede fremgår af bekendtgørelse nr. 650 af 31. maj 2018 om uddannelseskrav for den besætningsansvarlige for landbrugsmæssigt hold af svin, malkekvæg og æglæggende høner og af bekendtgørelse nr. 1319 af 23. november 2018 om uddannelse m.v. af personer, der er ansvarlige for driften af minkfarme, samt uddannelse af personer, der fører direkte tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme.

Den foreslåede § 21, stk. 3, vil medføre, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om uddannelseskrav for personer, som er tilknyttet de i § 21, stk. 1, nr. 2-6, nævnte virksomheder uden at være ansvarlige for driften, men som håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr i virksomhederne. Med den foreslåede bestemmelse vil det fremgå klart at der i visse tilfælde kan være behov for at fastsætte regler om uddannelseskrav for andre personer, end den virksomhedsansvarlige, hvor disse personer håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr, bl.a. i forbindelse med salg af dyr.

Til § 22

Der er i gældende lovgivning en bemyndigelse til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om alder og uddannelse i forhold til professionelle hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Der henvises til afsnit 2.5.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 22, 1. pkt., foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætte regler om, at den, som er ansvarlig for et professionelt hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, skal være over 18 år og besidde en relevant faglig uddannelse hertil. Det foreslås endvidere i § 22, 2. pkt., at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, hvilke uddannelser, der opfylder kravet nævnt i 1. pkt.

Lovforslagets § 22 viderefører § 30 i lov om hold af heste, dog således at det med 2. pkt. foreslås præciseret,

at det, som ministeren kan fastsætte regler om, er hvilke uddannelser der opfylder kravet.

I lyset af det forholdsmæssigt lille antal æsler og æselkrydsninger, der holdes i Danmark antages bestemmelsen som situationen er i dag først og fremmest at være rettet mod hestehold. Professionelle hestehold antages som udgangspunkt at være handelsbesætninger, hesteudlejningssteder, rideskoler, træningsstalde, hestepensioner og lignende, hvor der drives egentlig virksomhed, hvori indgår brug af heste. Avlere, som alene avler med egne dyr af heste- eller æselarten, og hvor avleren ligeledes ejer føllene anses ikke umiddelbart som professionelt hold i relation til uddannelseskravet. Uddannelseskravet bør således primært finde anvendelse for personer, som er ansvarlige for hestehold, hvori der indgår dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, der er ejet af andre.

Den foreslåede § 22 betyder, at ministeren, ligesom hidtil, er bemyndiget til at fastsætte nærmere bestemmelser om, at ansvarlige for professionelle hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf skal være over 18 år, og at de skal besidde en relevant faglig uddannelse hertil. Muligheden for at kunne fastsætte et alderskrav skal ses på baggrund af, at den, der overtager ansvaret for et professionelt hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf bør have en vis modenhed. Bemyndigelsen er ikke udnyttet. Det er dog fundet hensigtsmæssigt at videreføre bemyndigelsen, da det ikke kan udelukkes, at fremtiden vil bringe ændrede eller nye former for professionelle hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, således bliver behov for at fastsætte et alderskrav samt et uddannelseskrav. Såfremt det bliver aktuelt, forventes det, at der vil blive stillet krav om, at den pågældende har gennemført en af de uddannelser, eller dele heraf, der findes på det tidspunkt.

Til § 23

Der er i gældende lovgivning bemyndigelser til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om uddannelse i forhold til beskæring og anlæggelse af beslag på dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf og i forhold til klovestersyn, -behandling og – beskæring af malkekvæg. Der henvises til afsnit 2.5.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 23, stk. 1, foreslås det, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætte regler om uddannelseskrav til personer, der foretager mærkning, beskæring eller anlæggelse af beslag på dyr af heste- eller æsel- slægten eller krydsninger heraf.

Lovforslagets § 23, stk. 1, viderefører bemyndigelsen om beskæring og anlæggelse af beslag i § 28, stk. 2, 1. pkt., og bemyndigelsen om mærkning i § 29, 1. pkt., i lov om hold af heste, dog således at bemyndigelserne bliver samlet i en bestemmelse.

Lovforslagets § 23, stk. 1, finder anvendelse på dyr af heste- eller æselslægten eller krydsninger heraf. Dette er en videreførelse af gældende ret, idet "hest" i lov om hold af heste er defineret som dyr af heste- eller æselslægten eller krydsninger heraf.

Bemyndigelsen til at fastsætte krav om uddannelse for personer, der beskærer eller anlægger beslag er ikke udnyttet. Dette skyldes, at der er foretaget en afvejning af forskellige hensyn. Det er herunder vurderet, at et uddannelseskrav kan få uønskede konsekvenser især i form af en reduktion i det antal beslagsmede, der vil være til rådighed, såfremt der stilles krav om uddannelse. Der har endvidere hidtil ikke været muligt at få tilstrækkelig dokumentation for, om der er forskel på, hvor mange og hvor alvorlige skader, der er forekommet afhængig af, om beskæring eller anlæggelse af beslag er foretaget af en uddannet beslagsmed eller ej. Der har derfor i 2018 og 2019 været gennemført en spørgeskemaundersøgelse i forbindelse med, at medarbejdere fra Fødevarestyrelsens har været i hestehold. Ved undersøgelsen kunne der ikke påvises en sammenhæng mellem væsentlige skader og uddannelse i forbindelse med beskæring og anlæggelse af beslag på heste. Undersøgelsen gav ikke belæg for at fastsætte regler om uddannelse som forudsætning for at beskære og anlægge beslag på

heste. Bemyndigelsen opretholdes, da undersøgelsens resultat er behæftet med en vis usikkerhed, dels fordi der kun blev oplyst om et meget lille antal væsentlige skader, dels på grund af en vis usikkerhed for så vidt angår antal ikke-uddannede beslagsmede. Dertil kommer, at det ikke kan udelukkes, at den kompetence ikke-uddannede beslagsmede er i besiddelse af i dag, i fremtiden kan ændres i negativ retning.

Baggrunden for bemyndigelsen er, at en stor del af velfærden og sundheden for dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf er afhængig af et velfungerende bevægeapparat, hvilket bl.a. sikres ved korrekt beskæring og anlæggelse af beslag. Dette kan bl.a. sikres ved, at personer, der foretager beskæring og anlæggelse af beslag har den fornødne kompetence hertil. Denne kan opnås bl.a. gennem uddannelse. Før der bliver stillet et konkret uddannelseskraft, er det også fremover nødvendigt at foretage en afvejning af forskellige hensyn, herunder om et kommende uddannelseskraft vil kunne medføre uønskede konsekvenser, f.eks. i form af en reduktion af udbuddet af uddannede beslagsmede med de deraf følgende negative konsekvenser. Mangel på beslagsmede kunne friste eller måske tvinge ejere eller brugere af dyr af heste eller æselarten eller krydsninger heraf til at lade deres dyr beskære eller beslå sjældnere end nødvendigt.

Med lovforslagets § 23, stk. 2, foreslås, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om uddannelse til personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring af malkekvæg.

Lovforslagets § 23, stk. 2, viderefører bemyndigelsen i § 11, stk. 2, 1. pkt., 1. led, til at fastsætte krav om uddannelse af personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring. Denne Bemyndigelse er ikke udnyttet. Det er imidlertid relevant at videreføre den, idet det ikke kan udelukkes, at der kan blive behov for at kunne fastsætte krav om uddannelse af personer, der foretager kloveftersyn, -behandling og -beskæring, da korrekt klovpleje har stor betydning for kreaturers/køernes velfærd og sundhed.

Med lovforslagets § 23, stk. 3, 1. pkt., bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, hvilke uddannelser der opfylder kravene om uddannelse nævnt i lovforslagets § 23, stk. 1 og 2. Med bestemmelsen får ministeren mulighed for at fastsætte regler om, hvilke uddannelser eller dele heraf der kan opfylde kravene om uddannelse. Der findes i dag en række uddannelser både i privat og offentligt regi, der er rettet mod personer, der beskæftiger sig med hold af heste eller beskæring og anlæggelse af beslag på heste, mens æsler og krydsninger mellem heste og æsler ikke eller kun i mindre grad er omfattet af disse uddannelser. Som eksempler på uddannelser i offentligt regi kan nævnes erhvervsuddannelsen til dyrepasser og erhvervsuddannelsen til beslagsmed.

Med lovforslagets § 23, stk. 3, 2. pkt., bemyndiges ministeren endvidere til at fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser og om uddannelsernes indhold og varighed og om krav til undervisere.

Lovforslagets § 23, stk. 3, viderefører og præciserer bemyndigelserne i § 28, stk. 2, 2. pkt., og § 29, 2. pkt., i lov om hold af heste samt i § 11, stk. 2, 2. pkt., i lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg

Med hensyn til uddannelsernes indhold bør dette således have til formål at give tilstrækkelig indsigt i dyrevelfærdsmæssige forhold og problemstillinger i forhold til det emne uddannelseskraftet omhandler, herunder kendskab til dyrenes adfærdsmæssige behov, håndtering af dyrene samt gældende lovgivning.

Til § 24

Gældende regler indeholder bestemmelser om uddannelse i forbindelse med transport af dyr. Der henvises til almindelige bemærkninger afsnit 2.5.1.

De foreslåede bestemmelser i § 24, stk. 1-3, viderefører bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12, stk. 1, 1. led, for så vidt angår den del af bemyndigelsen, som vedrører uddannelse i transport af dyr.

Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter er på mange områder overordnet formuleret, og lovforslagets § 24 giver mulighed for dels at fastsætte supplerende og/eller præciserende bestemmelser til forordningen, dels at kunne ajourføre lovgivningen i forbindelse med nye videnskabelige udtalelser på området for at fremme både dyrevelfærd under transport og retssikkerheden i håndhævelsen af forordningens bestemmelser, samt at fastsætte rent nationale bestemmelser med udgangspunkt i forordningens artikel 1, stk. 3, hvoraf følger, at forordningen ikke udelukker, at der på nationalt plan kan træffes strengere foranstaltninger med henblik på at forbedre dyrenes velfærd under transport, der fuldt ud afvikles i Danmark.

Forordningen stiller overordnede krav med hensyn til uddannelse, herunder bl.a. krav om at førere og ledsagere på vejretøjer, som transporterer dyr, skal være i besiddelse af et kompetencebevis, samt krav til emner, der som minimum skal være indeholdt de uddannelseskurser, som førere og ledsagere skal gennemføre. Der er i dag fastsat supplerende bestemmelser til forordningens krav til uddannelse og kompetencer i bekendtgørelse nr. 1471 af 8. december 2015 om uddannelse i transport af dyr.

Med den foreslåede § 24, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om uddannelseskrav vedrørende transport af dyr for personer som er ansat i transportvirksomheder og på samlesteder og for førere og ledsagere på vejretøjer, der transporterer dyr.

Efter den foreslåede § 24, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler om godkendelse af uddannelseskurser, uddannelsers indhold og varighed, krav til undervisere, eksamen og opnåelse af kursusbevis for gennemført uddannelse samt udformning af kursusbeviser. I medfør af bemyndigelsesbestemmelsen kan der bl.a. fastsættes indholdsmæssige krav til uddannelser, herunder om hvilke emner, uddannelserne skal indeholde, samt regler om hvilken uddannelsesmæssig baggrund, som underviserne skal have for at kunne undervise.

Efter den foreslåede § 24, stk. 3, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om suspension, fratagelse og inddragelse af kursusbeviser, herunder kompetencebeviser.

Til § 25

Gældende lovgivning indeholder dels en bestemmelse om, at dyr skal aflives så hurtigt og smertefrit som muligt, herunder at aflivning ved drukning ikke må finde sted, dels en bemyndigelse til at fastsætte særlige regler om aflivning af dyr. Der henvises til pkt. 2.6.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 25, stk. 1, foreslås, at den, der vil aflive et dyr, skal sikre sig, at dyret aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt.

Lovforslagets § 25, stk. 1, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 13, stk. 1, 1. pkt. Dyreværnslovens § 13, stk. 1, 2. pkt., om forbud mod aflivning ved drukning, videreføres ikke, idet regler om forbud mod aflivning ved drukning af hvirveldyr, undtagen fisk, påtænkes fastsat i en bekendtgørelse med hjemmel i lovforslagets § 25, stk. 2.

Bestemmelsen i lovforslagets § 25, stk. 1, indebærer, at den almindeligt udbredte anskuelse vedrørende forsvarlig behandling af dyr også fortsat vil være lovfæstet. Det betyder f.eks., at aflivning ved strangulering anses for at være i strid med bestemmelsen. Med udtrykket "så hurtigt og smertefrit som muligt" signaleres, at der kan være situationer, hvor det kan være nødvendigt at fravige udgangspunktet om at anvende den hurtigste og mest smertefri aflivningsform. Dette kan f.eks. være tilfældet i forbindelse med aflivning af skadedyr, såsom rotter eller ved aflivning af et stort antal dyr i forbindelse med bekæmpelse af en alvorlig smitsom sygdom. I disse og lignende situationer kan hensynet til at forhindre smittespredning, herunder til mennesker, veje tungere end at anvende den dyrevelfærds-mæssigt mest optimale aflivningsmetode.

Med lovforslagets § 25, stk. 2, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at

fastsætte regler om aflivning, herunder slagtning, af dyr. Det foreslås endvidere, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om forbud mod visse former for aflivning, herunder slagtning samt regler om, at aflivning, herunder slagtning af visse dyr kun må foretages af en dyrlæge eller en anden særligt uddannet person.

Der er tale om en videreførelse af dyreværnslovens § 13, stk. 2, dog med en sproglig tilpasning, idet aflivning med nutidig sprogbrug også dækker slagtning, ligesom det foreslås, at "autoriseret person" ændres til "særligt uddannet person". Denne tilpasning skal bl.a. ses i lyset af, at den europæiske konvention om beskyttelse af kæledyr af 13. november 1987 foreskriver, at aflivning som udgangspunkt skal foretages af en dyrlæge eller anden kompetent person. Med baggrund i konventionens formulering "kompetent person" er det fundet hensigtsmæssigt at anvende formuleringen "særligt uddannet person" i forslaget § 25, stk. 2, idet visse af de personer, som skal kunne aflive, herunder slagte, visse dyr, ikke nødvendigvis er autoriserede.

Med hjemmel i dyreværnslovens § 13, stk. 2, er udstedt bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagtning og aflivning af dyr, hvorefter dyr af hestslægten, kvæg, strudsefugle samt hunde og katte (undtagen hundehvalpe og kattekillinger) kun må aflives eller slagtes af dyrlæger, slagtere, personer med jagttegn eller andre personer, der har modtaget uddannelse i slagtning eller aflivning. Af de nævnte personer er det kun dyrlæger, der er autoriserede, hvorimod de øvrige har modtaget uddannelse.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 25, stk. 2, vil i første omgang blive brugt til i bekendtgørelsesform at fastsætte et forbud mod at aflive hvirveldyr, undtagen fisk, ved drukning. Dyreværnslovens § 13, stk. 1, 2. pkt., om forbud mod aflivning ved drukning gælder alle dyr uanset art og størrelse. Det er imidlertid ikke fundet hensigtsmæssigt at lade et kommende forbud gælde alle dyrearter, da der for en række laverestående dyrearters vedkommende, f.eks. insekter og snegle ikke ses at være videnskabelig dokumentation for at disse føler smerte og lidelse ved drukning. Såfremt der senere kommer videnskabelig dokumentation for andre dyrearters mulige evne til at føle smerte og lidelse ved drukning, kan der i takt hermed fastsættes regler for disse.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 13, stk. 2, er brugt til at fastsætte regler om slagtning og aflivning af dyr, herunder forbud mod slagtning af dyr uden forudgående bedøvelse i bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014 om slagtning og aflivning af dyr samt til at fastsætte regler om uddannelse af personer, der på slagteri beskæftiger sig med dyr fra disses ankomst til slagteriet til de er aflivet ved afblødning, jf. bekendtgørelse nr. 1424 af 3. december 2015 om uddannelse af personer der beskæftiger sig med aflivning af dyr og dermed forbundne aktiviteter på slagteri. Bekendtgørelserne vil blive videreført, jf. lovforslagets § 73, stk. 4, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 25, stk. 2.

Regler om aflivning, herunder slagtning af dyr, der holdes til landbrugsmæssige formål er fastsat i Rådets forordning 2009/1099/EF af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet. Forordningen giver mulighed for fastsættelse af strengere nationale regler om bl.a. aflivning af dyr udenfor slagteri og ved slagtning i forbindelse med religiøse ritualer. Denne mulighed er udnyttet til at fastsætte regler herom, jf. ovenfor.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 25, stk. 2, forventes endvidere udnyttet, såfremt anerkendte praktiske eller videnskabelige erfaringer tilsiger, at der bør fastsættes yderligere regler om aflivning, herunder slagtning af dyr.

Bemyndigelserne i lovforslagets § 25, stk. 2, tager herudover sigte på, at der kan fastsættes regler om aflivning af skadedyr som led i skadedyrsbekæmpelse. Aflivning af skadedyr bør ske ud fra grundnormen i lovforslagets § 25, stk. 1, hvorefter dyret skal aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt. Formuleringen "som muligt" signalerer, at der kan være situationer, hvor det ikke altid er muligt at aflive dyr på den dyrevelfærdsmæssige mest optimale måde. For skadedyrs vedkommende vil hensynet til effektivitet i skadedyrsbekæmpelsen i praksis ofte veje tungere end hensynet til skadedyret. Tilsvarende kan gøre sig gældende ved aflivning af et stort antal dyr i forbindelse med bekæmpelse af en alvorlig smitsom sygdom. Også her bør aflivning ske ud fra

grundnormen i lovforslagets § 25, stk. 1, men her kan hensynet til at begrænse smittespredning, herunder til mennesker, veje tungere end at anvende den dyrevelfærdsmæssigt mest optimale aflivningsmetode.

Til § 26

Lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden forbyder med visse undtagelser slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. Der henvises til afsnit 2.6.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med den foreslåede § 26, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om forbud mod aflivning, herunder slagtning af drægtige landbrugsdyr og heste. Herudover kan ministeren fastsætte regler om, i hvilken periode af drægtigheden forbuddet skal gælde, og om, hvordan og af hvem aflivning, herunder slagtning, skal foretages.

Bemyndigelsen i den foreslåede § 26 påtænkes således i første omgang anvendt til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler svarende til dem, der i dag findes i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

I bekendtgørelsesform vil der blive fastsat undtagelser fra slagteforbuddet, når der er tale om nødslagtning af dyr på bedriften eller slagtning af dyr, der i modstrid med transportforbuddet, er blevet transporteret til slagteri med henblik på slagtning, samt aflivning af dyr med injektion af bedøvelsesmiddel (barbiturater), aflivning som led i offentlig sygdomsbekæmpelse eller aflivning som led i tekniske eller videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet. Den praktiske konsekvens heraf er således, at alene hjemmeslagtning er forbudt.

Slagteforbuddet vil ikke gælde, hvis der er tale om nødslagtning, hvor dyret aflives på bedriften.

Af den foreslåede § 26, stk. 1, fremgår, at bemyndigelsen angår landbrugsdyr og heste. Dette indebærer en ændring af terminologien i det gældende forbud, som angår "produktionsdyr" og heste. Der er med den ændrede terminologi ikke tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring, men udelukkende en sproglig præcisering.

Ved "landbrugsdyr" forstås dyr, som holdes med henblik på produktion af fødevarer, uld, skind eller pels eller med henblik på andre landbrugsmæssige formål. Forbuddet omfatter således både traditionelle landbrugsdyr som kvæg, svin, får, geder og andre dyr, som holdes til landbrugsmæssige formål, som f.eks. farmede hjorte, kaniner, og pelsdyr. I lighed med de gældende regler omfatter den foreslåede § 26, stk. 1 – ud over landbrugsdyr – specifikt heste, idet de fleste heste i dag ikke holdes til landbrugsmæssigt formål.

I forhold til gældende regler vil der ifølge den foreslåede § 26, stk. 1, 2. pkt., også kunne udstedes forbud mod slagtning og aflivning af drægtige landbrugsdyr og heste i andre perioder end den sidste tiendedel af drægtigheden, og der vil kunne fastsættes bestemmelser om, at andre end dyrlæger, eller personer under en dyrlæges tilsyn, kan foretage nødslagtning eller slagtning efter indtransport til slagteri. Dette skal ses i lyset af, at ny viden på området kan betinge fornyede overvejelser vedrørende disse forhold.

Med lovforslagets § 26, stk. 2, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om håndtering af fostre i forbindelse med aflivning, herunder slagtning af drægtige landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. Der er tale om en videreførelse af bemyndigelsen i § 2, stk. 3, i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. Da fostre, som udgangspunkt ikke er omfattet af lovforslaget, herunder lovforslagets øvrige bestemmelser om aflivning, herunder slagtning, er en særlig bemyndigelse til at fastsætte regler om håndtering af fostre nødvendig. Bemyndigelsen giver mulighed for eventuel fastsættelse af en minimumsperiode fra slagtning af moderdyret til udtagning af fosteret med henblik på at sikre, at fosteret er

dødt ved udtagning. Hvis fostret ikke er dødt, når det tages ud af moderdyret, kan det ikke afvises, at der opstår dyreværns-mæssige problemer, idet fostret muligvis kan opleve smerte. Bemyndigelsen er ikke udnyttet i de gældende regler, men det kan ikke udelukkes, at ændrede slagtemetoder kan indebære et behov for at fastsætte regler i fremtiden.

Bemyndigelserne i den foreslåede § 26 vil i første omgang blive anvendt til at udstede en bekendtgørelse, som indeholder de materielle bestemmelser, der i dag er fastsat i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

Ved vurderingen af, om et dyr er blevet aflivet, herunder slagtet, i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, skal der tages hensyn til, at et dyrs drægtighedsperiode bl.a. afhænger af dyrets art, race og alder, fosterets køn, om moderdyret har født en eller flere gange før og tidspunktet på året. Det er derfor ikke muligt præcist at angive det enkelte dyrs drægtighedsperiode.

Ved håndhævelse af den foreslåede § 26 vil der tages udgangspunkt i den for den enkelte dyreart gennemsnitlige drægtighedsperiode.

Nedenfor gengives i skematisk form en oversigt over den gennemsnitlige længde af forskellige dyrearters drægtighedsperioder og den sidste tiendedel heraf afrundet til hele dage.

Dyreart	Drægtighedsperiodens længde	En tiendedel af drægtighedsperioden
Heste	340 dage	34 dage
Kvæg	282 dage	28 dage
Får	148 dage	15 dage
Geder	150 dage	15 dage
Svin	114 dage	11 dage
Hjorte	234 dage	23 dage
Kaniner	31 dage	3 dage
Mink	50 dage	5 dage
Ræve	52 dage	5 dage
Ildere/ fritter	42 dage	4 dage

Der er ikke nogen dyrevelfærdsmæssige forhold, der tilsiger, at højdrægtige dyr i højere grad end andre dyr udsættes for smerte, lidelse, angst m.v., når de slagtes, forudsat at gældende regler vedrørende aflivning, herunder slagtning, overholdes. Den foreslåede bestemmelse i § 26, som giver ministeren bemyndigelse til bl.a. at videreføre regler i lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden i bekendtgørelse, afspejler således dyreetiske hensyn.

Til § 27

Der er på nuværende tidspunkt fastsat en række specifikke regler om visse operative og lignende indgreb, herunder hvem, der må udføre dem. For visse andre operative indgreb er der fastsat et forbud. En del af disse

regler er fastsat med hjemmel i bemyndigelser i gældende lovgivning. Der henvises til afsnit 2.7.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 27, stk. 1, foreslås, at operative og lignende indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, kun må foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.

Lovforslagets § 27, stk. 1, viderefører med en sproglig præcisering dyreværnslovens § 14, stk. 1.

Bestemmelsen i lovforslagets § 27, stk. 1, vil fortsat gælde alle dyr, herunder landbrugsdyr, familie- og hobbydyr og vilde dyr. Udgangspunktet for bestemmelsen er, at operative og lignende indgreb kun må udføres af en dyrlæge. Mindre indgreb, der kun medfører uvæsentlig smerte og uopsættelige indgreb, kan dog foretages af andre end dyrlæger. Ved mindre indgreb, der kun medfører uvæsentlig smerte, tænkes f.eks. på injektioner i muskulatur og under huden samt mærkning, forudsat denne ikke medfører væsentlig smerte. Med uopsættelige indgreb tænkes f.eks. på isætning af vomspyd ved livstruende trommesyge hos kreaturer. Desuden vil bestemmelsen kunne fraviges, når der i bekendtgørelsesform bliver fastsat bestemmelser om, at også indgreb, der medfører andet end en uvæsentlig smerte kan foretages af andre end dyrlæger, og at indgrebet evt. kan foretages uden bedøvelse. Dette gælder f.eks. halekupering og kastration af pattegrise og lam. Bestemmelsen om, at lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang indebærer ikke et generelt krav om bedøvelse, men den forudsætter, at dyrlægen i en konkret situation, hvor andet ikke er fastsat i lovgivningen, vurderer om bedøvelse eller smertelindring kan begrænse smerte og lidelse for dyret. Er dette tilfældet, skal dyret bedøves enten lokalt eller totalt afhængig af situationen samt gives smertelindrende medicin.

Med lovforslagets § 27, stk. 2, foreslås, at operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, ikke må foretages.

Lovforslagets § 27, stk. 2, viderefører uændret dyreværnslovens § 14, stk. 2.

Bestemmelsen i lovforslagets § 27, stk. 2, indebærer, at ethvert indgreb, herunder halekupering, ørekupering og fjernelse af ulvekløer, fortsat vil være forbudt, når indgrebet er begrundet i kosmetiske hensyn. Da bestemmelsen er begrænset til kosmetiske hensyn, betyder det, at indgreb, der er veterinært begrundet eller har til formål at forhindre senere smertevoldende skader, er tilladt. Dette gælder f.eks. kupering af halerne på visse jagthunderacer, som risikerer at pådrage sig haleskader, når de senere i livet anvendes til jagt, eller kupering af pattegrises haler for at forhindre eller begrænse halebid. Det vil endvidere gælde f.eks. fjernelse af en del af en hunds hale eller øre, såfremt halen eller øret er så alvorligt skadet, at der ved en veterinærfaglig vurdering skønnes, at hundens velfærd er kompromitteret, hvis ikke der fjernes en del af halen eller øret. Det forudsættes her, at så lidt som muligt fjernes.

Det kan ikke udelukkes, at indgreb, der er af forebyggende karakter, kan være veterinært begrundet, især for så vidt angår fjernelse af vildt- og ulvekløer på hunde. Disse kan i sjældne tilfælde være så store, nedhængende eller dobbelte, at de på et tidspunkt i hundens liv kan forårsage smertevoldende skader, f.eks. ved at de hænger fast i noget og rives af. Om en fjernelse kan begrundes med veterinære hensyn, må overvejes nøje i den konkrete situation.

Der henvises endvidere til de almindelige bemærkninger afsnit 2.8.2. og bemærkningerne til den foreslåede § 29.

Med lovforslagets § 27, stk. 3, foreslås, at miljø og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om operative og lignende indgreb, herunder regler om kastration, halekupering, afhorning, mærkning, isætning af ring m.m. i næsen eller trynen, fjernelse af kløer, tænder og andre legemsdele og beskæring af næb.

Lovforslagets § 27, stk. 3, er en videreførelse af bestemmelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 3, 1. pkt., dog foreslås bemyndigelsen udvidet således, at den giver mulighed for at fastsætte regler om isætning af ring m.m. i næsen eller trynen og fjernelse af tænder.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 14, stk. 3, 2. pkt., til at fastsætte nærmere regler om halekupering af visse hunderacer, der anvendes til jagt, videreføres ikke særskilt, idet den anses for at være omfattet af bemyndigelsen i forslaget § 27, stk. 3. Bemyndigelsen til at fastsætte regler om beskæring af klove og hove foreslås videreført med lovforslagets § 15. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 15.

Med den foreslåede udvidelse af bemyndigelsen i lovforslagets § 27, stk. 3, bliver der hjemmel til at fastsætte regler i bekendtgørelsesform om isætning af ringe eller andet i trynen på dyr samt regler om fjernelse af tænder. Bemyndigelsen erstatter og udvider således bestemmelsen i dyreværnslovens § 16, hvorefter der ikke må sættes ringe og andet i trynen på svin, medmindre det er for at hindre svinet i at rode i jorden. Det samme gælder bestemmelsen i § 10 i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, hvorefter fjernelse af mælketænder hos heste er forbudt, medmindre den blivende tand er i frembrud og kan ses. I andre tilfælde, hvor fjernelse af tænder hos heste er nødvendig, må denne kun foretages af en dyrlæge. For begge bestemmelser vedkommende findes det mest hensigtsmæssigt, at de videreføres i bekendtgørelsesform.

Med lovforslagets § 27, stk. 4, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætte regler om, at visse typer af operative og lignende indgreb kun må foretages af en dyrlæge eller andet særligt uddannet personale.

Lovforslagets § 27, stk. 4, viderefører med en sproglig tilpasning dyreværnslovens § 14, stk. 4.

Bemyndigelserne i dyreværnslovens § 14, stk. 3 og stk. 4, er udnyttet til fastsættelse af en række administrative regler, herunder om hvilke indgreb der kun må foretages af dyrlæger, og hvilke indgreb der kan foretages af andre end dyrlæger og uden bedøvelse, jf. afsnit 2.7.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger. De foreslåede bemyndigelser i lovforslagets § 27, stk. 3 og 4, vil desuden i fremtiden kunne danne hjemmel for, at der i bekendtgørelsesform fastsættes nye eller ændrede regler om de nævnte operative og lignende indgreb, såfremt dette findes hensigtsmæssigt på baggrund af anerkendte praktiske eller videnskabelige erfaringer.

Med lovforslagets § 27, stk. 5, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at forbyde visse typer operative og lignende indgreb.

Lovforslagets § 27, stk. 5, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 14, stk. 5.

Bemyndigelsen i dyreværnsloven er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1169 af 8. oktober 2010 om forbud mod hel eller delvis fjernelse af hundes stemmebånd og bekendtgørelse nr. 125 af 2. februar 2010 om forbud mod brændemærkning af heste. Bekendtgørelserne forbliver i kraft, jf. lovforslagets § 73, stk. 4, indtil de ophæves eller afløses af bestemmelser fastsat i medfør af den foreslåede § 27, stk. 5. Det er hensigten, at bekendtgørelsernes regler fremover vil fremgå af de artsspecifikke bekendtgørelser, jf. afsnit 1.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det Veterinære Sundhedsråd har i en udtalelse af 19. december 2003 givet udtryk for, at det er rådets opfattelse, at følgende indgreb påfører dyrene varigt men og væsentlig ulempe: fjernelse af stemmebånd hos hunde, amputation af kløer på katte, fjernelse af duftkirtler på stinkdyr, fjernelse af analsække, slibning, klipning og udtrækning af hjørnetænder på ildere og fritter samt blodig stækning af fugle. Fjernelse af stemmebånd hos hunde er allerede forbudt.

Det kan ikke udelukkes, at det i fremtiden findes hensigtsmæssigt også at forbyde andre af de af rådet nævnte

indgreb, der har det fællestræk, at formålet er en tilpasning og modifikation af dyrenes adfærd og egenskaber for at lette menneskers samvær med samt håndtering og pasning af dyrene. Den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 27, stk. 5, vil desuden i fremtiden kunne danne hjemmel for regler om forbud mod andre operative eller lignende indgreb, såfremt dette findes nødvendigt på baggrund af anerkendte praktiske eller videnskabelige erfaringer.

Det fremgår af § 4, nr. 3, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, at det er forbudt at bruge andre levende hvirveldyr end fisk som agn. Anvendelse af levende fisk som agn indebærer, at de får sat en krog igennem følsomt væv. Dette må anes for at være omfattet af begrebet "operative og lignende indgreb". Forbuddet er gældende, jf. dyreværnslovens § 32, stk. 2, idet det ikke er afløst af regler fastsat i medfør af dyreværnsloven. Med lovforslagets § 70, stk. 2, foreslås, at bestemmelsen i § 4, nr. 3, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983 forbliver i kraft, indtil den afløses af regler fastsat i medfør af lovforslaget. Bemyndigelsen i den foreslåede § 27, stk. 5, vil kunne anvendes til at fastsætte regler om forbud mod brug af levende hvirveldyr som agn, som kan afløse bestemmelserne i § 4, nr. 3, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983. Den foreslåede bemyndigelse i § 27, stk. 5, vil endvidere kunne anvendes til at fastsætte forbud mod randklipning af ørerne på f.eks. kalve og svin, hvor dyrene får et nummer ved hjælp af klipning af hak forskellige steder i ørets kant. Der findes i dag andre metoder, til at mærke dyr, som ikke indebærer den samme ulempe for dyret som randklipning, og det kan ikke afvises, at det vil findes hensigtsmæssigt at fastsætte et forbud mod denne mærkningsmetode.

Til § 28

Dyreværnsloven indeholder bestemmelser om fremvisning af dyr, herunder fremvisning i forbindelse med filmoptagelser eller lignende, i zoologiske haver, i menagerier og i cirkus. Der henvises til afsnit 2.8.1. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 28, stk. 1, viderefører uændret dyreværnslovens § 17, stk. 1.

Det indebærer, at dyr heller ikke fremover må dresseres eller bruges til fremvisning, cirkusforestillinger, filmoptagelser eller lignende, hvis dyrene herved påføres væsentlig ulempe. Bestemmelsen vil angå alle dyr, dvs. både domesticerede dyrearter og vilde dyrearter. Med hensyn til begrebet "væsentlig ulempe" henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2.

Forslagets § 28, stk. 2, viderefører uændret dyreværnslovens § 17, stk. 2.

Det indebærer, at dyr fremadrettet stadig ikke må fremvises i omrejsende menagerier. Ved begrebet "menagerier" vil der også fremadrettet forstås en samling af levende – især eksotiske – dyr, der transporteres rundt i bur og vises frem, men hvor dyrene ikke samtidig optræder for publikum. Bestemmelsen vil principielt alle omfatte alle dyrearter. Om der er tale om et menageri vil dog bero på et skøn, hvori indgår dyrenes art og antal.

Lovforslagets § 28, stk. 3, viderefører dyreværnslovens § 17, stk. 3, 1. pkt. Det indebærer, at der også fremover vil være krav om, at zoologiske haver, dyreparker og lignende ikke må oprettes uden tilladelse fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.

Lovforslagets § 28, stk. 4, viderefører dyreværnslovens § 17, stk. 3, 2. og 3. pkt. Den foreslåede § 28, stk. 4, 1. pkt. indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling også fremover vil være bemyndiget til at fastsætte regler om indretning og drift af zoologiske haver, dyreparker og lignende virksomheder, som er nævnt i lovforslagets § 28, stk. 3. Det fremgår endvidere af den foreslåede § 28, stk. 4, 2. pkt. at ministeren vil kunne fastsætte vilkår med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelserne udstedt i medfør af den foreslåede § 28, stk. 4, 1. pkt. Bestemmelsen indebærer, at der vil kunne fastsættes individuelle vilkår, som relaterer sig til

forhold, som ikke fremgår af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 28, stk. 4, 1. pkt., og at tilsidesættelse af de fastsatte vilkår i tilladelsen vil kunne straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5. Det kan f.eks. dreje sig om vilkår om indretning og drift af den zoologiske have, eksempelvis specifikke vilkår om indretning af karantænefaciliteter for vilde fugle.

I medfør af dyreværnslovens § 17, stk. 3, er der fastsat regler om indretning, drift og tilsyn af zoologiske anlæg i bekendtgørelse nr. 1397 af 2. december 2015 om zoologiske haver m.v. Ud over dyrevelfærdsmæssige hensyn indeholder bekendtgørelsen også bestemmelser, der vedrører dyresundhed, formidling og deltagelse i avlsprogrammer, der er udstedt i medfør af anden lovgivning. Bekendtgørelsen forbliver gældende i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler med hjemmel i lovforslagets § 28, stk. 4.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at en zoologisk have skal være godkendt af Fødevarestyrelsen inden åbning for publikum. Godkendelsen meddeles, hvis en række nærmere angivne krav er opfyldt, herunder krav vedrørende indretning af dyreanlæg, personale, formidling og bevaring af dyrearter, registrering af dyrestanden, avlsprogrammer, fodring, håndtering af undslupne dyr, til- og fraførsel af dyr samt bortskaffelse af døde dyr. Fødevarestyrelsen kan tilbagekalde en tilladelse, hvis der sker en grov eller gentagen overtrædelse af kravene til en godkendelse eller de i forbindelse med en godkendelse fastsatte vilkår.

Den foreslåede § 28, stk. 5, 1. pkt., viderefører dyreværnslovens § 17, stk. 4, og indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fortsat vil kunne fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, herunder forbud mod hold og fremvisning af visse dyrearter.

Den foreslåede § 28, stk. 5, 2. pkt., uddyber, at ministeren kan fastsætte regler om anmeldelse til Fødevarestyrelsen af turné med dyr, herunder arten og antallet af dyr samt turnéplanen. Et sådant krav er allerede fastsat i bekendtgørelsesform med hjemmel i dyreværnslovens § 17, stk. 4, men det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at der er behov for at uddybe, at bemyndigelsen også fremover vil omfatte anmeldelse af turné med dyr.

Lovforslagets § 28, stk. 5, vil omfatte dyr, der optræder i egentlige omrejsende cirkus og anden fremvisning af dyr eventuelt med optræden. Det kan bl.a. dreje sig om rovfugle, hvor fuglene viser flyvefærdigheder, eller hvor der formidles viden f.eks. vedrørende ugle, høge, falke eller andre rovfugle, som vises frem på naturdage, middelaldermarkeder eller lignende uden egentlig at optræde.

I medfør af dyreværnslovens § 17, stk. 4, er udstedt bekendtgørelse nr. 1494 af 10. december 2015 om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v. Bekendtgørelsen omfatter hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, der som led i deres virksomhed fremviser levende dyr, som optræder for et publikum. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. en negativliste over dyrearter, der ikke må holdes og fremvises i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, og en positivliste over dyrearter, der må holdes og fremvises i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, hvis visse krav til hold og fremvisning er opfyldt. Bekendtgørelsen indeholder endvidere en bestemmelse om, at Fødevarestyrelsen kan meddele tilladelse til fremvisning af vilde dyrearter, der ikke er omfattet af bekendtgørelsens positiv- eller negativliste, hvis det ud fra dyrevelfærdsmæssige hensyn er ubetænkeligt. Bekendtgørelsen forbliver gældende i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler med hjemmel i lovforslagets § 28, stk. 5.

I medfør af lovforslagets § 28, stk. 5, vil ministeren fortsat kunne fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende, herunder forbud mod hold og fremvisning af visse dyrearter. Bestemmelsen indebærer bl.a., at ministeren vil kunne fastsætte krav i bekendtgørelsesform om tilladelse til hold og fremvisning af dyr, herunder vilde dyrearter, hvor der ikke er fastsat regler, der forbyder hold og

fremvisning af disse dyr, f.eks. visse rovfugle. Denne tilladelse vil kunne indeholde individuelle vilkår, som relaterer sig til forhold, der ikke fremgår af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 28, stk. 5, 1. pkt. Der kan f.eks. være tale om vilkår, som relaterer sig til transport af dyret, dyrets opholdssted og fremvisningens karakter. Tilsidesættelse af de fastsatte vilkår i tilladelsen kan straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5.

Positivlisten i bekendtgørelse om hold og fremvisning af dyr i cirkus omfatter primært domesticerede dyrearter, men tre vilde dyrearter: zebraer, søløver og elefanter, er også på positivlisten. I de senere år har bl.a. danske og udenlandske dyreværnsorganisationer givet udtryk for, at de finder det problematisk, at vilde dyr holdes og fremvises i cirkus, især fordi dyrene ikke får tilgodeset deres naturlige, adfærdsmæssige behov.

Lovforslagets § 28, stk. 5, 1. pkt., indebærer den ændring, at bemyndigelsen til ministeren til at kunne fastsætte forbud mod hold og fremvisning af visse dyrearter i cirkus m.v. fremover også vil omfatte elefanter og søløver. Bemyndigelsen vil endvidere omfatte såvel vilde dyrearter som domesticerede dyrearter som vanskeligt kan holdes i fangenskab på dyrevelfærdsmæssigt forsvarlig måde.

Ifølge bemærkningerne til dyreværnslovens § 17, stk. 4, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 5064-5065 (lovforslag L 162), er elefanter og søløver, i modsætning til zebraer, ikke omfattet af bemyndigelsen til at fastsætte forbud mod hold og fremvisning af visse vilde dyrearter.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 28, stk. 5, foreslås således udvidet til, at der også kan fastsættes forbud mod hold og fremvisning af elefanter og søløver i cirkus.

Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte regler i bekendtgørelse om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v., således at negativlisten i bekendtgørelse om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v. udvides så det i første omgang også vil blive forbudt at holde og fremvise elefanter, søløver og zebraer i cirkus m.v. Der er på nuværende tidspunkt ikke tilsigtet andre ændringer i forhold de gældende regler med hensyn til, hvilke dyrearter der må holdes og fremvises i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, men det kan imidlertid ikke udelukkes, at der i fremtiden kan opstå behov for forbud mod fremvisning af andre dyrearter.

Det forudsættes, at der i forbindelse med indførelse af et forbud vil blive fastsat passende overgangsregler for de virksomheder, der i dag driver virksomhed med hold og fremvisning af elefanter, søløver og zebraer i henhold til de gældende regler herom, så det sikres, at forbuddet ikke vil komme til at udgøre et ekspropriativt indgreb.

Overgangsperioden vil også gøre det muligt at klarlægge de dyrevelfærdsmæssige hensyn for dyrene.

Det påtænkte forbud mod fremvisning af elefanter, søløver og zebraer i cirkus m.v. vil skulle gælde både for cirkus m.v., der er bosiddende i Danmark, og udenlandsk baserede cirkus og lignende, der turnerer i Danmark.

Til § 29

Dyreværnsloven indeholder bestemmelser om forbud mod udstilling af hale- eller ørekuperede hunde. Det fremgår af dyreværnslovens § 11, stk. 2, 1. pkt., at hale- eller ørekuperede hunde ikke må udstilles eller på anden måde fremvises med henblik på bedømmelse af hundens ydre, dens brugsegenskaber eller færdigheder. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår, at forbuddet ikke gælder for hunde, der er halekuperet i overensstemmelse med regler fastsat i medfør af dyreværnslovens § 14, stk. 3, 2. pkt., der foreskriver, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om halekupering af visse hunderacer, der kan anvendes til jagt. Det fremgår endvidere af dyreværnslovens § 11, stk. 3, at ministeren i ganske særlige tilfælde kan meddele undtagelse fra bestemmelsen i § 11, stk. 2. Der henvises til i øvrigt til afsnit 2.8.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 29 foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætte regler om forbud mod, at dyr, som er blevet underkastet operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre dyrets udseende, udstilles eller på anden måde fremvises med henblik på bedømmelse af dyrets ydre, dets brugsegenskaber eller færdigheder.

Ved udtrykket "udstilles" vil man forstå bedømmelse af dyrets ydre med henblik på præmiering. Ved "anden måde fremvises" vil man forstå bedømmelse af dyrets brugsegenskaber eller færdigheder. For hundes vedkommende vil dette typisk dreje sig om udholdenhedsprøver, lydighedsprøver, mental – og karaktertest, markprøver, sporhundepøver, politihundepøver, redningshundepøver m.v.

Den foreslåede § 29 indebærer, at dyreværnslovens nuværende forbud i § 11, stk. 2, mod udstilling af hale- og ørekuperede hunde vil skulle fastsættes i bekendtgørelsesform.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse har endvidere et bredere anvendelsesområde, da bestemmelsen ikke er begrænset til hunde, der har været underkastet operative indgreb i form af hale- og ørekuperinger, men omfatter alle dyr, som er opereret i strid med lovforslagets § 27, hvoraf det fremgår, at operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, ikke må foretages.

Det er på nuværende tidspunkt hensigten at anvende bemyndigelsen til at videreføre gældende regler om, at hale- eller ørekuperede hunde ikke må udstilles eller fremvises på anden måde med henblik på bedømmelse af hundens ydre, dens brugsegenskaber eller færdigheder, såfremt hunden er blevet underkastet operative indgreb eller lignende, der har til formål at ændre hundens udseende.

Bestemmelsen i dyreværnslovens § 11, stk. 3, om at ministeren i ganske særlige tilfælde kan meddele undtagelse fra bestemmelsen i dyreværnslovens § 11, stk. 2, har været administreret restriktivt. Der har været eksempler på, at hunde af racer, der traditionelt ikke er blevet øre- eller halekuperet, ikke har kunnet udstilles, fordi de af sygdomsmæssige årsager har fået fjernet et stykke af øret eller halen. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der er behov for at ændre den hidtidige restriktive praksis for at tage højde for situationer, hvor der utvivlsomt er sket en øre- eller halekupering af veterinære årsager, idet et udstillingsforbud i sådanne situationer rammer hundeejere, der ikke har handlet i strid med forbuddet mod at foretage operative eller lignende indgreb, der har til formål at ændre et dyrs udseende. Den foreslåede § 29 er alene rettet mod dyr, som er blevet opereret – f.eks. øre- eller halekuperet – med henblik på at ændre deres udseende.

Der er derfor ikke behov for at videreføre undtagelsesbestemmelsen i dyreværnslovens § 11, stk. 3. Fremover vil det således være muligt at udstille f.eks. hunde, der er blevet øre- eller halekuperet af veterinære årsager.

Der er i medfør af dyreværnslovens § 14, stk. 3, fastsat regler om halekupering af hunde i bekendtgørelse nr. 627 af 28. august 1991 om halekupering af visse hunderacer. Det fremgår af bekendtgørelsen, at det trods forbuddet i dyreværnslovens § 14, stk. 2, mod operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre et dyrs udseende, er tilladt at halekupere 5 jagthunderacer. Bekendtgørelsen forbliver gældende i medfør af lovforslagets § 70, stk. 4, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler. Det er hensigten at videreføre reglerne i denne bekendtgørelse i en ny bekendtgørelse om hunde med hjemmel i den nye dyrevelfærdslov.

Udstillingsforbuddets videreførelse i bekendtgørelse vil således også fremover rette sig mod hunde, der er øre- eller halekuperet, medmindre de er halekuperede i medfør af reglerne i gældende bekendtgørelse om halekupering af visse hunderacer.

Baggrunden for udstillingsforbuddet i dyreværnslovens § 11, stk. 2, og for at videreføre dette forbud i bekendtgørelsesform med hjemmel i den foreslåede § 29 er at hindre, at hunde, der er ørekuperet i modstrid med lovforslagets § 27, stk. 2, eller halekuperet i modstrid med bestemmelserne i bekendtgørelse om

halekupering af visse hunderacer, udstilles med henblik på præmiering af deres udseende eller egenskaber. Udstillingsforbuddet vil således fortsat skulle understøtte forbuddene mod henholdsvis ørekupering og halekupering af hunde. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 27.

Den foreslåede § 29 har således til hensigt at understøtte forbuddet mod operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, herunder forbuddet mod ørekupering og halekupering af hunde.

Det bemærkes, at den nuværende mulighed for at dispensere fra udstillingsforbuddet, jf. dyreværnslovens § 11, stk. 3, hidtil er blevet administreret restriktivt. Der er således meddelt afslag på en række ansøgninger om dispensation, medmindre der har været tale om helt særlige tilfælde, hvor det har været nødvendigt at halekupere hunde, som i øvrigt var ved at gennemgå et træningsforløb med henblik på gennemførelse af en prøve, hvor hundens egnethed til politihund eller servicehund til handicappede skulle bedømmes.

Fremover er det hensigten, at det skal være muligt at meddele dispensation fra udstillingsforbuddet, hvis der ikke kan herske tvivl om, at øre- eller halekupering er udført af veterinære årsager. I vurderingen af sådanne ansøgninger skal der indgå en udførlig dokumentation, herunder billeddokumentation af skadernes omfang fra den dyrlæge, som har udført indgrebet. Meddelelse af dispensation vil således komme på tale, hvis det klart fremgår af dokumentationen, at hale- eller ørekupering af en hund er foretaget af veterinære årsager for at afhjælpe en diagnosticeret sygdomstilstand, som f.eks. en kræftknode eller en voldsom beskadigelse af øre eller hale.

Til § 30

Det fremgår af dyreværnslovens § 18, stk. 1, at erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr kun må drives med tilladelse fra Fødevarestyrelsen. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. I medfør af bestemmelsen skal en tilladelse angive hvilke dyr, den omfatter. Endvidere kan tilladelsen tilbagekaldes, når særlige forhold taler for det. Der henvises til afsnit 2.9.1 i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 30, stk. 1, foreslås det, at erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr kun må drives med tilladelse fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr. Tilladelsen kan tilbagekaldes, når særlige forhold taler for det.

I medfør af bestemmelsen skal en tilladelse angive, hvilke dyr den omfatter. Ved afgørelsen af, om tilladelsen skal tilbagekaldes, lægges der blot vægt på det afgørende, nemlig om dyrene passes uforsvarligt, og om det derfor synes betænkeligt at lade virksomheden fortsætte. Den uforsvarlige pasning kan bestå i utilstrækkeligt foder og pasning, overanstrengelse eller vanrøgt, eller den kan bestå i, at en af lovens øvrige bestemmelser, der sikrer dyrenes forsvarlige behandling, er overtrådt.

Lovforslagets § 30, stk. 1, er en videreførelse af dyreværnslovens § 18, stk. 1.

Kravet om tilladelse i lovforslagets § 30, stk. 1, vil fortsat omfatte erhvervmæssig handel med dyr, uanset hvorfra virksomheden drives. Kravet vil eksempelvis fortsat omfatte både hundehandlere, der rejser fra sted til sted, hundeopdrættere eller hundehandlere med fast salgssted og dyrehandlere, som sælger fra fast butik. Endvidere vil der fortsat kræves tilladelse til drift af dyrepensioner og dyreinternater, uanset om driften har erhvervmæssig karakter samt formidling af dyr, jf. lovforslagets § 30, stk. 1, 2. pkt. Dyreinternater, der er drevet af dyreværnsorganisationer, hvor frivillige ulønnet tilser dyrene, og køberne kun betaler, de omkostninger, som internatet har haft (f.eks. vaccination eller sterilisation af dyr), vil således også skulle have tilladelse, selvom internatet ikke tjener på driften. En ren lejlighedsvis formidling vil dog ikke være omfattet af bestemmelsen.

Lovforslagets § 30, stk. 2, er ny og indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling ved meddelelse

af tilladelser efter stk. 1 kan fastsætte vilkår med henblik på at sikre overholdelse af bestemmelser fastsat i medfør af den foreslåede § 30, stk. 4.

Bestemmelsen indebærer, at der vil kunne fastsættes individuelle vilkår, som relaterer sig til forhold, som ikke fremgår af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 30, stk. 4, og at tilsidesættelse af de fastsatte vilkår i tilladelsen vil kunne straffes, jf. lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5. Det kan f.eks. dreje sig om vilkår om, at den virksomhedsansvarlige skal oplyse den tilsynsførende dyrlæges navn til Fødevarestyrelsen inden for en given frist, såfremt dyrlægen ikke er kendt ved meddelelse af tilladelse til virksomhed.

Ifølge dyreværnslovens § 18, stk. 4, finder § 18, stk. 1 og 2, ikke finder anvendelse på handel med og opdræt af dyr til landbrugsformål.

Lovforslagets § 30, stk. 3, går videre end dyreværnslovens § 18, stk. 4, idet den for landbrugsdyr ud over handel og opdræt også undtager pensioner, internater og formidling af disse dyr.

Dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf har ikke tidligere været undtaget fra kravet om tilladelse, jf. dyreværnslovens § 18, stk. 1. Det foreslås, at dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf ikke længere skal være omfattet af kravet om tilladelse, jf. lovforslagets § 30, stk. 1, idet der siden dyreværnslovens vedtagelse er vedtaget lov om hold af heste, som finder anvendelse på alle hestehold, herunder hestepensioner m.v., der jf. definitionen af heste i lov om hold af heste omfatter hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Disse indgår allerede i Fødevarestyrelsens velfærdskontrol, hvorfor det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at der ikke er behov for at stille yderligere krav til disse erhvervmæssige hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf. Bestemmelserne i lov om hold af heste påtænkes videreført i en bekendtgørelse, dog vil bestemmelserne om ansvarsforsikring af løsgående heste blive videreført i lov om mark- og vejfred.

Det fremgår af lovforslagets § 30, stk. 4, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om indretning og drift af virksomheden (virksomheder m.v. som nævnt i stk. 1), herunder om krav, der kan stilles til personalet, og om tilsyn.

Lovforslagets § 30, stk. 4, viderefører således dyreværnslovens § 18, stk. 2. Dog er bemyndigelsen til at fastsætte krav om uddannelse for personale indeholdt i lovforslagets § 21.

Med den foreslåede § 30, stk. 4, vil der kunne fastsættes regler om bl.a. krav om visse kompetencer, uden at der er tale om et egentligt uddannelseskraft, der kan stilles til personalet, dvs. den gruppe af personale, som ikke har det daglige ansvar for virksomheden, og som heller ikke skal give vejledning til købere af dyr, f.eks. personale, som skal have den fornødne erfaring med andre dele af virksomhedens drift. Herudover kan der være tale om andre krav end uddannelse, som stilles til den virksomhedsansvarlige, som f.eks. instruktionspligt overfor andet personale i virksomheden. For egentlige uddannelseskraft til den virksomhedsansvarlige og visse andre personer, der håndterer dyr eller yder rådgivning om hold af dyr, henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 21.

For så vidt angår tilsyn vil der kunne stilles krav om, at der til virksomheden tilknyttes en tilsynsførende dyrlæge, typisk en praktiserende dyrlæge.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 18, stk. 2, er udnyttet til at udstede bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundepensioner samt bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervmæssig handel med dyr, som forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler, der er fastsat i medfør af den foreslåede § 30, jf. lovforslagets § 70, stk. 4.

Dyreværnslovens § 18, stk. 3, indeholder en bemyndigelse til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, at der i forbindelse med erhvervsmæssigt salg af dyr til private skal udleveres skriftlig information til køberen om forsvarlig pasning og pleje af dyret. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på handel med og opdræt af dyr til landbrugsformål. Der henvises til afsnit 2.9.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 31 bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om, at der i forbindelse med erhvervsmæssigt salg af dyr, bortset fra landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, til private skal udleveres skriftlig information til køberen om forsvarlig pasning og pleje af dyret.

Lovforslagets § 31 er en videreførelse af dyreværnslovens § 18, stk. 3, dog således at forslaget undtager salg af landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf fra kravet om skriftlig information.

Når landbrugsdyr og dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf i den foreslåede § 31 undtages fra kravet om skriftlig information, skyldes det, at bestemmelsen i dyreværnslovens § 18, stk. 3, udelukkende tager sigte på, at private, der erhverver familie- eller hobbydyr, typisk i en dyrehandel, kan have behov for uddybende skriftlig information (pasningsvejledningerne).

Baggrunden for den foreslåede § 31 er, at en privat køber af et familie- eller hobbydyr også kan have behov for uddybende, skriftlig information (pasningsvejledninger), som vedkommende kan sætte sig mere grundigt ind i hjemme. Sådanne pasningsvejledninger kan f.eks. indeholde retningslinjer for størrelsen og indretningen af dyreanlæg og bure, de enkelte dyrearters behov for fodersammensætning, stimulation, særlige temperaturforhold m.v. Pasningsvejledninger vil således kunne medvirke til at sikre, at dyret passes forsvarligt, også selvom ejeren ikke har særlige forudsætninger. Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater samt i bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervsmæssig handel med dyr, som begge indeholder krav om udlevering af en skriftlig pasningsvejledning senest på tidspunktet for aftalens indgåelse. Bekendtgørelserne forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler, der er fastsat i medfør af den foreslåede § 31, jf. lovforslagets § 70, stk. 4.

Til § 32

Dyreværnsloven fastsætter, at dyr kun må overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker. Der henvises til afsnit 2.9.1. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 32 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 19, og det fremgår således af den foreslåede bestemmelse, at dyr kun må overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker.

Bestemmelsen stammer fra den europæiske konvention af 13. november 1987 om beskyttelse af kæledyr, som Danmark har ratificeret. Bestemmelsen har til hensigt, at børn under 16 år ikke erhverver dyr uden, at forældremyndighedsindehaveren har givet sit fulde samtykke, idet dette kunne føre til, at dyret ikke behandles forsvarligt i overensstemmelse med lovforslagets §§ 2 og 3.

Til § 33

Dyreværnslovens § 19 a indeholder forbud mod salg af hunde på markeder. Der henvises til afsnit 2.9.1. i de almindelige bemærkninger.

Efter lovforslagets § 33 kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om forbud mod salg af visse dyr på markeder og ved andre samlinger af dyr.

Lovforslagets § 33 er en bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte regler i bekendtgørelsesform om salg af

visse dyr på markeder m.v., herunder bl.a. hunde. I forhold til forbuddet i dyreværnslovens § 19 a er anvendelsesområdet for den foreslåede bemyndigelse udvidet til at omfatte alle dyr. Bemyndigelse i § 33 vil i første omgang blive anvendt til i bekendtgørelsesform at fastsætte forbud mod salg af hunde på markeder, sådan som dette fremgår af dyreværnslovens § 19 a.

Ved et marked forstås en samling af dyr, hvor formålet er at fremvise dyrene med henblik på salg. Forbuddet omfatter kun fysiske markeder, og altså ikke markeder i en bredere forstand, såsom salg over internettet, eller andre medier såsom avisannoncer og lignende.

Baggrunden for lovforslagets § 33 er, at hvalpe både fysisk og mentalt er sårbare, og især salg på markeder kan give anledning til impuls køb, hvor køber måske ikke har gennemtænkt de krav, der stilles til det at have hund. Bemyndigelsen foreslås udvidet, således at den i fremtiden også kan anvendes i tilfælde af, at der skulle vise sig behov for et tilsvarende forbud for andre dyr, som f.eks. dyr, som er særligt fysisk sårbare eller stiller særlige pasningsmæssige krav, der vanskeligt kan tilgodeses på et marked og formentlig heller ikke i forbindelse med nogle impuls køb. Dette gør sig især gældende for meget unge dyr, der ikke har opnået voksne dyrs fysiske og mentale robusthed.

Til § 34

Dyreværnsloven indeholder i dag en bemyndigelse for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at kunne fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr. Der henvises til afsnit 2.9.1. i de almindelige bemærkninger.

Efter lovforslagets § 34 bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at kunne fastsætte regler om, herunder forbud mod, avl af familie- og hobbydyr.

Den foreslåede § 34 viderefører dyreværnslovens § 12, stk. 3.

Bemyndigelsen i dyreværnsloven er ikke udnyttet, men foreslås bibeholdt. Bemyndigelsen påtænkes ikke anvendt på nuværende tidspunkt, men giver mulighed for at fastsætte regler baseret på målbare parametre for negative avlsegenskaber, såfremt fremtidig videnskabelig viden giver mulighed for at fastlægge sådanne parametre. Der vil med bemyndigelsesbestemmelsen kunne fastsættes krav om, hvilke forholdsregler, den der avler familie- og hobbydyr skal tage, herunder om brug af de pågældende avlsdyr vil kunne medføre sundheds- og/eller velfærdsmæssige problemer for dyrene, herunder arveligt betingede sygdomme eller misdannelser af kropsdele eller organer. Bestemmelsen sender endvidere et vigtigt signal om, at enhver, der avler familie- og hobbydyr, skal have fokus på dyrenes velfærd og sundhed. Formålet med at fastsætte regler, herunder forbud, i medfør af den foreslåede bemyndigelse er at sikre bedre velfærd for hunde og andre familie- og hobbydyr, som på grund af modetrends avles med fokus på visse karakteristika f.eks. lange ører eller meget flad snue, der kan give sundhedsproblemer for dyrene, som kan kompromittere deres velfærd.

Til § 35

Efter dyreværnslovens § 12 a, 1. pkt., kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om, at reklame og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr, ikke er tilladt. Efter dyreværnslovens § 12 a, 2. pkt., kan ministeren i den forbindelse fastsætte regler om, at forsøg kan straffes. Der henvises til afsnit 2.10.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af lovforslagets § 35, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om forbud mod markedsføring, herunder reklame for og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr.

Lovforslagets § 35 viderefører uændret dyreværnslovens § 12 a, 1. pkt., idet de hensyn, der ligger til grund for bestemmelsen, efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse fortsat gør sig gældende. Bemyndigelsen til at

kunne fastsætte regler om, at forsøg kan straffes, foreslås videreført i straffebestemmelsen, jf. den foreslåede § 58, stk. 9.

Det er i første omgang hensigten at benytte bemyndigelsen i lovforslagets § 35 til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler svarende til dem, der kan fastsættes i dag i medfør af dyreværnslovens § 12 a, 1. pkt.

Den foreslåede § 35 indebærer, at selvom der vil være et forbud mod brug af visse halsbånd og fjernbetjente eller automatisk virkende aggregater, der hæftes på dyr, og som påfører dyret elektrisk stød eller anden væsentlig ulempe, når det aktiveres, så må der heller ikke finde reklame for og salg af sådanne produkter sted. Dette vil være i strid med god markedsføringskik, idet produkterne ikke lovligt kan anvendes på dyr, ligesom det vil kunne tilskynde til anvendelse af disse genstande, selvom de vil være forbudt.

Bemyndigelsen i dyreværnslovens § 12 a er udmøntet i bekendtgørelse nr. 607 af 25. juni 2009 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr. Denne bekendtgørelse forbliver i kraft indtil den ophæves eller afløses af nye regler, der er fastsat i medfør af den foreslåede § 35, jf. lovforslagets § 70, stk. 4.

I medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 35 vil der kunne fastsættes regler om, at reklame for, samt salg af genstande, som det er forbudt at anvende, ikke må finde sted. Ved salg af genstande vil forstås både erhvervsmæssigt salg og privates salg. Dette vil kunne vedrøre forbud mod brugen af ethvert fjernbetjent eller automatisk virkende aggregat, der hæftes på dyr, og som, når det aktiveres, vil påføre dyret elektrisk stød eller anden væsentlig ulempe. Der vil endvidere kunne stilles krav om, at halsbånd skal være lavet af et velegnet og uskadeligt materiale, og forbyde brugen af halsbånd, der på den indvendige side er forsynet med skarpe eller spidse pigge. Specielt for så vidt angår hunde vil der kunne krav om, at der kun må anvendes halsbånd med en fast lukning eller med en glidelukning, der har en selvudløsende stramningseffekt, og disse halsbånd må på indersiden være forsynet med stumpe metalombøjninger eller -tappe, såfremt disse højst har en længde på 8 mm fra underkanten af efterfølgende led.

Til § 36

Der er på nuværende tidspunkt fastsat regler i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013 om, at det er forbudt erhvervsmæssigt at indføre, producere og handle med andre skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) og katte (*Felis silvestris*), end de pelsskind og pelsskindsprodukter, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår.

Der henvises til afsnit 2.10.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås med lovforslagets § 36, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte.

Det er i første omgang hensigten at benytte bemyndigelsen i lovforslagets § 36 til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler svarende til dem, der i dag findes i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte.

I bekendtgørelsesform vil det blive videreført, at det er forbudt erhvervsmæssigt at indføre, producere og handle med andre skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) og katte (*Felis silvestris*), end de pelsskind og pelsskindsprodukter, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår. Endvidere vil det blive videreført, at ministeren kan meddele undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1 og fastsætte nærmere regler herom.

Det kan endvidere ikke udelukkes, at der sker ændringer på området, f.eks. ændrede EU-regler, som betinger, at der vil være behov for at fastsætte andre bestemmelser end dem, der i dag fremgår af lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. En bekendtgørelse udstedt i medfør af bemyndigelsen i den foreslåede § 36 vil have et dyreetisk sigte, idet der bliver tale om et generelt forbud, der omfatter alle hunde- og katteskind, uanset om dyrene har været holdt og aflivet på dyrevelfærdsmæssig forsvarlig vis eller ej. Endvidere har det spillet ind, at hunde og katte er meget almindelige familiedyr i Danmark, hvilket betyder, at erhvervsmæssig produktion af skind fra hunde og katte er imodstrid med den særstilling, som hunde og katte indtager i mange menneskers bevidsthed.

Hvor Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, udelukkende omhandler pelsskind og produkter heraf, vil det danske forbud omfatte enhver form for skind og skindprodukter, der stammer fra hunde og katte, og som ikke er omfattet af forordningen, dvs. skind og skindprodukter uden pels. De danske regler vil således være et supplement til EU-reglerne.

Regler, som fastsættes i bekendtgørelsesform vil omfatte skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) samt katte (*Felis silvestris*) uanset race. Dyrets artsbetegnelse er afgørende. Det vil således være uden betydning, om der er tale om kæledyr eller herreløse hunde og katte.

Produktion af de nævnte skind og produkter vil omfatte opdræt, hold og aflivning af hunde og katte, når formålet vil være erhvervsmæssig pelsproduktion. Herudover vil bl.a. den videre forarbejdning af hunde- og katteskind og endelig fremstilling af produkter, hvori sådanne skind indgår, være omfattet.

Det vil således være uden betydning, om der er tale om hele skind eller stykker af skind, om skindene er rå eller forarbejdede. Produkter, hvori sådanne skind indgår, vil også omfatte varer med selv små skinddetaljer, f.eks. som besætning på beklædningsgenstande, nøgleringe og legetøjsfigurer. Det er endvidere uden betydning, om skindet stammer fra dyr, som er opdrættet med henblik på pelsproduktion, ligesom der ikke sondres mellem, om dyret er afdøet ved en naturlig død eller er blevet aflivet.

Fastsættelse af et forbud vil udelukkende gælde erhvervsmæssig indførsel, produktion og handel med de omhandlede skind og skindprodukter. Handel med de nævnte skind og produkter vil omfatte såvel salg som køb og bytte. Det vil kun være den erhvervsmæssige indførsel, produktion og handel, som vil være omfattet af forbuddet. Private kan således lovligt indføre og forarbejde de nævnte skind og produkter. Indførsel m.v. vil således være tilladt for privatpersoner. Der vil alene være tale om indførsel, hvis varerne bringes ind i landet, hvorimod transport inden for rigets grænser, herunder fra Grønland til Danmark, ikke vil være omfattet. Forbuddet vil således ikke berøre mulighederne for at medtage f.eks. produkter, hvori der vil indgå skind fra grønlandske slædehunde, fra Grønland til Danmark. Det vil derimod være forbudt erhvervsmæssigt at afsætte sådanne varer i Danmark.

Der kan foreligge et erhvervsmæssigt forhold, selvom der ikke vil være tale om den pågældendes hovederhverv. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en person under ferieophold i udlandet indkøber partier af skind med henblik på videresalg med fortjeneste i Danmark.

Til § 37

Der er i dag fastsat regler i bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport, med senere ændringer, bekendtgørelse nr. 1471 af 8. december 2015 om uddannelse i transport af dyr og i bekendtgørelse nr. 21 af 7. januar 2016 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr. Desuden gælder Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter (transportforordningen). Forordningens regler er beskrevet nærmere i vejledning

nr. 145 af 21. december 2006. Der henvises til afsnit 2.11.1. i de almindelige bemærkninger.

De foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 37, stk. 1-7, viderefører indholdet i den brede bemyndigelse i dyreværnslovens § 12, stk. 1, 1. led. Bestemmelsen opdeles dog i stykker og beskriver i højere grad bemyndigelsens rækkevidde, i modsætning til den nuværende bestemmelse, der er meget overordnet formuleret. Bemyndigelsen til at fastsætte uddannelseskra v vedrørende transport af dyr videreføres i en særskilt bestemmelse, jf. lovforslagets § 24, hvortil der henvises.

Således opretholdes ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestillings generelle bemyndigelse til at fastsætte regler om dyrevelfærd i forbindelse med transport af dyr.

Den foreslåede § 37, stk. 1, medfører at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om transport af dyr, herunder syn af dyr, dyrs velbefindende og transportegnethed, håndtering af dyr under transport, forsendelsestider og hvil og adgang til vand og foder.

Hensigten med bemyndigelsen er, at der kan fastsættes regler, som sikrer, at ingen dyr bliver transporteret under sådanne forhold, at de kan komme til skade eller blive påført unødigt lidelse, herunder at ingen dyr transporteres, medmindre de er egnede til den påtænkte transport. Med transport forstås planlægning og udførelse af transport af dyr, herunder selve transporten og alle med transporten forbundne aktiviteter fra pålæsning til den endelige aflæsning på bestemmelsesstedet. Således skal dyrevelfærden sikres i alle henseender og i forbindelse med alle aktiviteter, der er forbundet med transporten. Dyrene skal derfor bl.a. synes for kontrol af, at de er egnede til transport og håndteres hensigtsmæssigt under transport, ligesom det skal sikres, at dyrene alene transporteres over tidsmæssige strækninger, der ikke påfører dyrene skade eller unødigt lidelse, og at de har tilstrækkelig adgang til vand og foder ved hjælp af passende udstyr, på passende måde og af en passende hyppighed, kvalitet og mængde i forhold til deres art, alder, størrelse og den påtænkte forsendelse, samt får passende hvile.

Den foreslåede § 37, stk. 2, indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om kontrol, godkendelse og syn af transportmidler og containere, herunder gyldighed og vilkår for godkendelser samt tilbagekaldelse, annullering og suspension af godkendelser.

Hensigten med bestemmelsen er, at der kan fastsættes regler om, at transportmidler og containere forud for vejtransport af dyr, og under opfyldelse af nogle nærmere specificerede betingelser, godkendes og synes af en godkendt synsvirksomhed. Derudover er det hensigten at bemyndige ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler, som regulerer nærmere vilkår for og anvendelse af godkendelsescertifikater, som eksempelvis nummerering, sprogudformning, gyldighed og anvendelse m.v. Endelig vil bemyndigelsen medføre, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om tilbagekaldelse, suspension og annullering af godkendelsescertifikater i nogle nærmere angivne tilfælde.

Den foreslåede § 37, stk. 3, indebærer, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om autorisation af transportvirksomheder, herunder gyldighed og vilkår for autorisationer samt tilbagekaldelse, annullering og suspension af autorisationer.

Hensigten med bestemmelsen er, at der kan fastsættes regler om autorisation af transportvirksomheder, der udfører transport af dyr, herunder ansøgnings- og sagsbehandlingsprocedurer og nærmere betingelser for, at autorisation kan gives. Derudover er det hensigten at bemyndige ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler, som regulerer nærmere vilkår for og anvendelse af autorisationer, eksempelvis nummerering, sprogudformning, og evt. begrænsninger i autorisationen. Endelig vil bemyndigelsen medføre, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om tilbagekaldelse, suspension og annullering af autorisationer i nogle nærmere angivne tilfælde.

Den foreslåede § 37, stk. 4, indebærer, at der kan fastsættes midlertidigt forbud mod transport af dyr for transportvirksomheder og transportmidler.

Hensigten med bestemmelsen er, at der kan fastsættes regler om nedlæggelse af midlertidigt forbud mod at dyr transporteres af en transportvirksomhed eller et transportmiddel, herunder ved gentagne eller alvorlige overtrædelser af reglerne om transport af dyr. Bestemmelsen er en gengivelse af forordningens artikel 26, stk. 6, hvorefter en medlemsstat kan nedlægge midlertidigt forbud mod, at dyr transporteres af den pågældende transportvirksomhed eller med det pågældende transportmiddel på medlemsstatens område, hvis der er tale om gentagne eller alvorlige overtrædelser af forordningens bestemmelser. I praksis vil det betyde, at transportvirksomheden midlertidigt kan få suspenderet sin autorisation til dyretransporter. Er transportvirksomheden autoriseret i en anden medlemsstat skal der samtidig gives besked til det pågældende lands kontaktpunkt, jf. transportforordningens artikel 24.

Den foreslåede § 37, stk. 5, indebærer, at der kan fastsættes regler om indretning, konstruktion og udformning af transportmidler, containere og på- og aflæsningsfaciliteter samt disses udstyr, herunder vedligeholdelse og anvendelse, inventar, ventilations- og temperaturovervågningssystemer, anvendelse af navigationssystem, pladsforhold og arealkrav for dyr, adgang til dyrene, forhold vedrørende materiale på transportmidlets gulv, forhold vedrørende tag eller overdække på transportmidler og beskyttelse af dyr mod vejret.

Hensigten med bestemmelsen er, at der kan fastsættes regler, som sikrer, at transportmidler, containere og på- og aflæsningsfaciliteter og disses udstyr er udformet og indrettet, samt vedligeholdes og anvendes på en sådan måde, at dyrene ikke kommer til skade eller påføres lidelser, deres ophidselse og ængstelse begrænses mest muligt og deres sikkerhed tilgodeses, samt at dyrene skal råde over pladsforhold, herunder gulvareal og ståhøjde, som er passende for deres størrelse og den påtænkte forsendelse.

Transportmidler, containere og på- og aflæsningsfaciliteter og disses udstyr skal bl.a. være indrettet således, at dyrene forhindres i at undslippe eller falde ud, og således, at de kan modstå bevægelsesrelaterede stresspåvirkninger. Herudover skal eksempelvis eventuelle skillevægge være tilstrækkeligt solide til at modstå pres fra dyrenes vægt og transportmidlets udstyr kunne betjenes hurtigt og nemt. Transportmidler, containere og på- og aflæsningsfaciliteter skal endvidere indrettes således, at der ydes beskyttelse mod barske vejrforhold, ekstreme temperaturer og ugunstige klimatiske forandringer og under transporten sikres ventilation ved hjælp af passende og funktionsdygtige ventilations- og temperaturovervågningssystemer og en luftkvalitet og -mængde, som er passende for deres art. Transportmidler, containere og på- og aflæsningsfaciliteter og disses udstyr skal nemt kunne rengøres, ligesom gulvene skal forsynes med passende strøelse eller tilsvarende materiale, som giver dyrene den fornødne komfort og absorption af urin og ekskrementer og være skridsikre med en overflade, der begrænser udslip af urin og ekskrementer. Der skal være adgang til dyrene, så det er muligt at tilse og passe dem og en passende belysning til udførelse af tilsyn, pålæsning, aflæsning m.m.

Bestemmelsen sigter derudover til fastsættelse af regler om håndteringen af dyr i forbindelse med transport, herunder om eksempelvis procedurer for pålæsning- og aflæsning, forbud mod eller begrænsning af nærmere bestemte måder at behandle dyr på, f.eks. slå og sparke, trykpåvirke, anvende piggede eller spidse redskaber eller elektriske stødapparater, forhindre dyrs fremfærd, opbinding m.m. Det kan eksempelvis også være særlige regler vedrørende adskillelse af dyr når forskellige forhold vedr. bl.a. dyrenes art, størrelse, alder og andre særlige karakteristika taler for det.

Vedrørende dyrenes pladsforhold er det hensigten, at der skal kunne fastsættes regler om indvendig højde, arealkrav for dyrene o. lign., herunder under hensyntagen til at der skal være plads nok til at der er mulighed for tilstrækkelig ventilation over dyrene og at deres naturlige bevægelser ikke hindres.

Den foreslåede § 37, stk. 6, indebærer, at der kan fastsættes regler om planlægning af transport, herunder udførelse og tilendebringelse af transporter, beredskabsplaner til brug i nødsituationer, foranstaltninger til at undgå forsinkelse og føring og kontrol af logbog, udveksling af information mellem aktører og varetagelse af dyr før, under og efter transport.

Hensigten med bestemmelsen er, at der kan fastsættes regler om de planlægningsmæssige foranstaltninger, som skal være til stede når dyr transporteres. Bestemmelsen kan således bruges til at udstede regler der sikrer, at transporten bliver tilstrækkeligt koordineret, under hensyntagen til forsendelsens forskellige dele, vejrforhold og øvrige omstændigheder, at alle foranstaltninger er truffet for at gøre forsendelsestiden så kort som mulig, samt at oplysninger om planlægning, udførelse og tilendebringelse af transporten stilles til rådighed for myndighederne, herunder ved føring af logbog og udarbejdelse af beredskabsplan o. lign.

Den foreslåede § 37, stk. 7, indebærer, at der kan fastsættes regler om dokumentation og ledsagedokumenter, herunder forevisning på forlangende, oplysningspligt og registrering og opbevaring af oplysninger, som relaterer sig til transport af dyr.

Transportforordningen er på mange områder overordnet formuleret, og § 37 giver mulighed for dels at fastsætte supplerende og/eller præciserende bestemmelser til forordningen, dels at kunne ajourføre lovgivningen i forbindelse med nye videnskabelige udtalelser på området, for at fremme både dyrevelfærd under transport og retssikkerheden i håndhævelsen af forordningens bestemmelser, samt at fastsætte rent nationale bestemmelser med udgangspunkt i forordningens artikel 1, stk. 3, hvoraf følger, at forordningen ikke udelukker, at der på nationalt plan kan træffes strengere foranstaltninger med henblik på at forbedre dyrenes velfærd under transport, der fuldt ud afvikles i Danmark.

Som et eksempel på fastsættelse af supplerende bestemmelser til forordningen kan nævnes, at forordningen, for så vidt angår transport af svin, overordnet foreskriver, at dyrene som minimum skal have tilstrækkelig plads til at kunne ligge ned og stå op i deres naturlige stilling, og at lastetætheden for svin på ca. 100 kg under transport ikke bør overstige 235 kg pr. kvadratmeter. Dette krav præciseres i bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport, bilag 2, jf. § 10, som indeholder mere specifikke minimumskrav til arealet under transport for alle vægtklasser af svin.

Lovforslagets § 37 indebærer en videreførelse af den nuværende bemyndigelse til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om transport af dyr.

Endvidere foreslås der i lovforslagets § 58, stk. 11, en bestemmelse om, at forsøg på overtrædelse af regler fastsat i medfør af bl.a. transportforordningen, kan straffes med bøde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.20.1. om generelle straffebestemmelser og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 58.

Til § 38

Det Dyreetiske Råd, som blev nedsat i 1992, er reguleret i dyreværnslovens § 25.

De foreslåede bestemmelser i § 38, stk. 1-6, viderefører uændret dyreværnslovens § 25, idet Det Dyreetiske Råds arbejds måde, hvor etikken er en del af overvejelserne, og hvor rådets brede sammensætning tilgodeser både faglige og almene synspunkter, tilsiger, at de gældende bestemmelser om Det Dyreetiske Råd videreføres. Der henvises til afsnit 2.12.1. om Det Dyreetiske Råd i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 38, stk. 1, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling nedsætter et råd, der ud fra en etisk vurdering skal følge udviklingen inden for dyrevelfærd. Rådet kan afgive udtalelser om spørgsmål inden for dyrevelfærd og dyreetik. Rådet skal endvidere på ministerens begæring afgive udtalelse

om særlige spørgsmål vedrørende lovgivningen om dyrevelfærd, herunder rådgive ministeren i forbindelse med fastsættelsen af regler efter denne lov.

Rådets kompetence vil omfatte alle dyr og vil således ikke være begrænset til husdyr. Rådet vil være uafhængigt, dvs. rådet vil under udførelsen af sine funktioner som råd ikke være undergivet tjenestebefalinger fra Miljø- og Fødevarerministeriet eller anden administrativ myndighed.

Udtrykket "lovgivning om dyrevelfærd" omfatter ikke kun lovforslag om dyrevelfærd, men tillige bekendtgørelser udstedt i henhold til dyrevelfærdsloven.

Det Dyreetiske Råds arbejde vil være koncentreret om udtalelser, hvor både dyreetiske, dyrevelfærdsmæssige og relevante samfundsmæssige forhold vil være taget i betragtning. Rådets udtalelser vil indeholde ofte konkrete anbefalinger, herunder om behov for ny eller ændret lovgivning, men rådet vil ikke give konkrete forslag til lovgivning. Rådet vil forholde sig til et bestemt emne, særligt ud fra etiske betragtninger. Det Dyreetiske Råd vil således, som det allerede gør i dag i medfør af dyreværnslovens § 25, afgive en række udtalelser, som vil være offentlig tilgængelige. Udtalelserne vil kunne omhandle alle former for brug af dyr. Det vil gælde husdyrproduktion (f.eks. om svin, malkekvæg, æglæggende høner, slagtefjerkræ, pelsdyr), brug af forsøgsdyr og bioteknologi, hold af dyr af heste- eller æselarten eller krydsninger heraf, hold og avl af familie- og hobbydyr, vildtlevende dyr (f.eks. om jagt og lystfiskeri), eller mere tværgående emner (f.eks. om skadedyrsbekæmpelse, rituelle slagtninger, markedsdrevet dyrevelfærd og dyreværnsloven).

Rådet vil endvidere på begæring af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kunne afgive udtalelse om særlige spørgsmål om lovgivningen om dyrevelfærd og dyreetik. Det Dyreetiske Råd vil desuden afgive løbende høringssvar i forbindelse med konkrete lovforslag og andre lovmæssige initiativer inden for sit område.

Rådet vil endvidere kunne give anbefalinger, som vil række ud over lovgivning og regler, som f.eks. anbefalinger om oplysningskampagner eller opfordringer til detailhandlen om at stille dyrevelfærdsmæssige krav til produktionen af slagtekyllinger og lignende.

Der vil være knyttet en faglig sekretær til rådet, og Miljø- og Fødevarerministeriet vil derudover stille juridisk og almindelig sekretariatsbistand til rådighed.

Rådet vil desuden varetage andre typer af opgaver, såsom debatskabende aktiviteter og formidlingsaktiviteter.

Med lovforslagets § 38, stk. 2, foreslås, at rådet på eget initiativ eller på ministerens begæring varetager informations- og debatskabende aktiviteter inden for sit virksomhedsområde, jf. stk. 1.

Det Dyreetiske Råd vil have mulighed for på eget initiativ at iværksætte informations- og debatskabende aktiviteter, såsom offentlige høringer, foredrags- og debattmøder, arrangementer, udarbejdelse af debat- og undervisningsmateriale til anvendelse i skoler og gymnasier, konkurrencer etc. Ministeren vil kunne pålægge rådet at iværksætte sådanne aktiviteter og opgaver.

Som eksempel på en sådan aktivitet kan nævnes, at rådet i juni 2016 afholdt en konference på Københavns Universitet i anledning af fejringen af dyreværnslovens 100-års fødselsdag: "100 år med dyrenes lovudvikling, udfordringer og nye veje frem". Rådet har også deltaget ved flere offentlige arrangementer som f.eks. Kultur natten i København og Naturmødet i Hirtshals. Rådets medlemmer deltager desuden jævnligt i diverse offentlige debatter og skriver blogindlæg på Rådets hjemmeside.

Med lovforslagets § 38, stk. 3, foreslås, at Det Dyreetiske Råd består af en formand og mindst 10 andre medlemmer. Medlemmerne beskikkes for 3 år ad gangen. Bemyndigelse i lovforslagets § 38, stk. 4, giver

ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling mulighed for at udpege rådets formand og de øvrige medlemmer. Heraf udpeges to medlemmer efter udtalelse fra dyreværnsorganisationer, to medlemmer efter udtalelse fra landbrugets organisationer og ét medlem efter udtalelse fra Forbrugerrådet Tænk. Lovforslagets § 38, stk. 4, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 25, stk. 4, bortset fra en opdatering af Forbrugerrådets navn til Forbrugerrådet Tænk. Lovforslagets § 38, stk. 5, fastsætter, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling ved sammensætningen af rådet så vidt muligt skal sikre, at der blandt rådets medlemmer er personer med indsigt i de faglige discipliner, der har særlig betydning for løsningen af de opgaver, som er tillagt Det Dyreetiske Råd.

Bestemmelserne i lovforslagets § 38, stk. 3-5, indeholder regler om rådets sammensætning. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling vil ikke retligt være forpligtet til at følge en indstilling fra de organisationer, som er nævnt i stk. 4, men de vil skulle have lejlighed til at udtale sig.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 38, stk. 6, vil give ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling mulighed for at fastsætte en forretningsorden for rådets virksomhed. Den gældende bekendtgørelse nr. 1260 af 16. november 2015 om forretningsorden for Det Dyreetiske Råd forbliver i kraft indtil den ophæves eller afløses af nye regler, der er fastsat i medfør af den foreslåede § 38, stk. 6, jf. lovforslagets § 70, stk. 4.

Til § 39

For gældende lovgivning om særlige opgaver for dyrlæger og politi henvises til afsnit 2.13.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 39, stk. 1, foreslås, at en dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, skal anmelde forholdet til politiet. Dette gælder dog ikke, hvis forholdet ikke er groft og i øvrigt straks rettes.

Lovforslagets § 39, stk. 1, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 20, stk. 1.

Lovforslagets § 39, stk. 1, er rettet mod autoriserede dyrlæger. Denne begrænsning er fundet naturlig under hensyn til de forpligtelser, der i henhold til lov om dyrlæger, jf. lov bekendtgørelse nr. 48 af 11. januar 2017 følger af autorisationen. Det findes ikke fornødent i forslaget tekst at anvende udtrykket autoriseret dyrlæge, idet det følger af § 2, stk. 2, i lov om dyrlæger, at ret til at betegne sig som dyrlæge har kun den, der har modtaget autorisation som dyrlæge.

Hensigten med lovforslagets § 39, stk. 1, er i første række at give støtte til den dyrlæge, som konstaterer, at et dyrehold bliver behandlet uforsvarligt, og som af hensyn til forholdet mellem dyrlægen og dyreejeren, som typisk er dyrlægens kunde, kan være fristet til ikke at anmelde forholdet.

Det følger af lovforslagets § 39, stk. 1, at en dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, som udgangspunkt skal anmelde forholdet til politiet, anmeldepligten gælder dog ikke, hvis forholdet ikke er groft, og hvis det straks rettes. Begge betingelser skal således være opfyldt, for at dyrlægen kan undlade at anmelde forholdet, og dyrlægen skal i den situation sikre sig, at forholdet rettes. Der er en vis fleksibilitet i ordet "straks". Hvor lang tid, det er forsvarligt at lade gå, før forholdet rettes, må bero på en konkret vurdering af dyrets situation. Hvis der er tale om groft uforsvarlig behandling af dyr, herunder vanrøgt og mishandling, skal dyrlægen anmelde forholdet, også selvom det straks rettes.

Lovforslagets § 39, stk. 1, gælder i de tilfælde, hvor dyrlægen har tilset, undersøgt eller behandlet de(t) pågældende dyr, eller personligt på anden måde har konstateret uforsvarlig behandling af dyr. Dette kunne f.eks. være observation af dyr på en mark uden for dyrlægens bolig eller ved analyse af indsendt materiale fra dyr. Bestemmelsen gælder derimod ikke, hvis en dyrlæge informeres om uforsvarlig behandling af dyr af tredjemand eller f.eks. ser dette på fjernsyn. En dyrlæge kan opfordre tredjemand til selv at anmelde forholdet eller dyrlægen kan vælge selv at anmelde det, uanset denne ikke er forpligtet til det.

Som følge af det individuelle strafferetlige ansvar, som en dyrlæge har i medfør af lovforslagets § 58, stk. 7, er det ikke muligt for en arbejdsgiver at pålægge ansatte dyrlæger at forelægge alle anmeldelser for en overordnet med henblik på godkendelse. En forvaltningsmyndighed kan imidlertid godt udstede retningslinjer for medarbejdernes opgavevaretagelse, herunder retningslinjer, om reaktionsmuligheder ved formodede overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen, retningslinjer som har til opgave at sikre en ensartet praksis på myndighedens sagsområde. Dette kunne være retningslinjer, der giver vejledning i fortolkningen af begrebet "uforsvarlig behandling", eller om forudgående orientering af en overordnet i sager, hvor anmeldepligten i lovforslagets § 39, stk. 1, tages i anvendelse. En dyrlæge vil således som en del af sin myndighedsudøvelse kunne varetage anmeldepligten i lovforslagets § 39, stk. 1. Vælger en dyrlæge imidlertid at anvende anmeldepligten uden for myndighedsudøvelsen, er det dyrlægens personlige afgørelse og ansvar.

Med lovforslagets § 39, stk. 2, foreslås, at en dyrlæge, der tilser et tilskadekommet eller sygt dyr, skal opfordre den ansvarlige til at lade dyret aflive, hvis det ikke kan helbredes, og det vil medføre unødigt lidelse for dyret at lade det leve. Aflives dyret ikke, skal dyrlægen indberette forholdet til politiet.

Lovforslagets § 39, stk. 2, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 20, stk. 2.

Hensigten med lovforslagets § 39, stk. 2, 1. pkt., er at pålægge en dyrlæge, der tilser et sygt eller tilskadekommet dyr, at sørge for, at dyret aflives, hvis det ikke kan helbredes og det vil medføre unødigt lidelse at lade dyret leve. Aflivningen, der forudsætter, at begge betingelser (uhelbredelighed og unødigt lidelse) er til stede, forudsættes at skulle ske inden for en kort frist. Såfremt den ansvarlige for dyret, trods dyrlægens opfordring, ikke vil lade dyret aflive, skal dyrlægen indberette dette til politiet, jf. forslaget § 39, stk. 2, 2. pkt. Politiets mulighed i en sådan situation er omfattet af lovforslagets § 40.

Med den ansvarlige for dyret tænkes på den, der har det daglige ansvar for dyret. Det kan f.eks. være ejeren af dyret, den, der i et dyrehold udfører opgaver i forbindelse med dyret, eller en nabo, der har påtaget sig af passe en hund, medens ejeren er bortrejst.

Dyrlægens opfordring behøver ikke at være skriftlig, men det kan være hensigtsmæssigt at notere de faktiske forhold, da dyrlægen kan blive indkaldt som vidne i en evt. efterfølgende retssag.

Dyrlægen skal sikre sig, at opfordringen til at aflive dyret bliver fulgt. Dyrlægens pligt til at underrette politiet kan ikke tilsidesættes ved, at dyrlægen undlader at sikre sig, at dyret bliver aflivet.

Med lovforslagets § 39, stk. 3, foreslås, at dyrlægen kan aflive dyret straks, hvis den ansvarlige nægter at efterkomme en opfordring efter stk. 2, og hvis det vil medføre unødige alvorlige lidelser for dyret at følge fremgangsmåden i lovforslagets § 40, jf. § 39, stk. 2, 2. pkt.

Lovforslagets § 39, stk. 3, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 20, stk. 3.

Det følger af lovforslagets § 39, stk. 3, at dyrlægen kan aflive dyret, selvom den ansvarlige har nægtet af efterkomme en opfordring herom. Det er en forudsætning, at det vil medføre unødige alvorlige lidelser for dyret, at aflivningen udsættes til efter, at politiet har givet påbud i medfør af lovforslagets § 40.

Til § 40

For gældende lovgivning om særlige opgaver for dyrlæger og politi henvises til afsnit 2.13.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 40, stk. 1, foreslås, at behandles et dyr uforsvarligt, kan politidirektøren give den ansvarlige pålæg om dyrets behandling. Er dyret sygt eller kommet uhelbredeligt til skade, kan politidirektøren meddele pålæg om aflivning af dyret, hvis det vil medføre unødigt lidelse for dyret at lade det leve.

Lovforslagets § 40, stk. 1, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 21, stk. 1.

Lovforslagets § 40, stk. 1, giver politidirektøren mulighed for at meddele den ansvarlige for et dyr eller et dyrehold pålæg om dyrets eller dyrenes behandling. Pålægget kan anvendes bredt og kan eksempelvis være rettet mod fodring, vanding, opstaldningsforhold, beskyttelse mod vejr og vind, sygdomsbehandling m.m. Er et dyr sygt eller kommet uheldigt til skade, kan der meddeles påbud om aflivning af dyret.

Med den ansvarlige tænkes på den, der har det daglige ansvar for dyret. Det kan f.eks. være ejeren af dyret, den, der i et dyrehold udfører opgaver i forbindelse med dyret, eller en nabo, der har påtaget sig af passe en hund, medens ejeren er bortrejst. Den ansvarlige for dyret kan straffes med bøde eller fængsel, såfremt et pålæg ikke efterkommes, jf. lovforslagets § 58, stk. 6.

Med lovforslagets § 40, stk. 2, foreslås, at pålæg skal meddeles skriftligt. Inden der meddeles pålæg, skal politidirektøren indhente en erklæring fra en dyrlæge fra Fødevarestyrelsen eller om fornødent en praktiserende dyrlæge. Endvidere skal den, der har ansvaret for dyret, have lejlighed til at udtale sig.

Lovforslagets § 40, stk. 2, er en videreførelse af dyreværnslovens § 21, stk. 2, dog således at det i lovforslagets § 40, stk. 2, foreslås, at den dyrlæge, som politiet skal indhente en erklæring fra før, der udstedes et pålæg, som udgangspunkt skal være fra Fødevarestyrelsen.

Det er i dag almindelig praksis, at politiet som udgangspunkt indhenter erklæring fra en dyrlæge fra Fødevarestyrelsen. Dette skal ses i lyset af, at det er Fødevarestyrelsens dyrlæger, der udfører kontroller på dyrevelfærdsområdet, hvilket indebærer, at der dermed løbende er fokus på at ensarte kontrollen. I situationer, hvor politiet ikke indhenter erklæring fra Fødevarestyrelsens dyrlæger, kan der være en risiko for, at vurderingen af overtrædelsen afviger fra den normale praksis, som er lagt på området. Dertil kommer, at der kunne opstå habilitetsproblemer, hvis en praktiserende dyrlæge har eller har haft den dyreejer, som sagen drejer sig om, som kunde. Det kan dog i ganske særlige situationer være hensigtsmæssigt, at politiet har mulighed for at indhente erklæringen fra en praktiserende dyrlæge. Der kunne f.eks. være tale om en situation, hvor der er behov for en ganske særlig ekspertise i forbindelse med eksotiske dyr, eller hvor særlige smitemæssige hensyn eller evt. en tidsmæssig faktor gør sig gældende.

Det foreslås, at pålægget skal meddeles skriftligt, og at den ansvarlige for dyret skal have lejlighed til at udtale sig.

Af hensyn til retsvirkningerne af pålægget er det hensigtsmæssigt, at der i pålægget meddeles en konkret frist for den ansvarlige for dyret eller dyrene til at iværksætte fornødne foranstaltninger. Såfremt pålægget ikke efterkommes, vil fristen tydeliggøre, hvornår politiet kan skride ind, jf. lovforslagets § 41. Ved fastsættelse af fristen skal der tages hensyn til forholdene for dyrene, og fristen kan således variere fra få timer til dage eller uger. Pålægget skal indeholde en klagevejledning, hvoraf det skal fremgå, at en klage over pålægget skal indgives til Rigspolitichefen. Det skal endvidere fremgå, at pålægget kan indbringes for domstolene, og at begæring herom skal fremsættes overfor politiet inden for 14 dage, jf. lovforslagets § 42. Indbringelse for domstolene har ikke opsættende virkning, jf. lovforslagets § 42. At der klages til Rigspolitichefen har heller ikke opsættende virkning. En klage vil i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper ikke have opsættende virkning, medmindre Rigspolitichefen beslutter at tillægge klagen opsættende virkning. Det vil bl.a. være relevant, hvis politiets afgørelse medfører uoprettelige følger, f.eks. aflivning af dyr. Der vil alene være tale om aflivning af dyr i medfør af lovforslagets § 41, stk. 2, og såfremt, at aflivningen af dyret sker af andre årsager end for at afværge væsentlig lidelse for dyret eller dyrene.

Med lovforslagets § 40, stk. 3, foreslås, at stk. 2 kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt for at afværge en væsentlig lidelse for dyret.

Lovforslagets § 40, stk. 3, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 21, stk. 3.

Lovforslagets § 40, stk. 3, giver mulighed for at en eller flere af procedurerne i lovforslagets § 40, stk. 2, kan undlades, hvis det vil forsinke sagen til væsentlig lidelse for dyret. Det kunne f.eks. være nødvendigt med et øjeblikkeligt pålæg om fodring og vanding af dyr uden at afvente en dyrlægeerklæring. Bestemmelsen giver også mulighed for mundtligt at give et aflivningspålæg, hvis det vil medføre væsentlig lidelse for dyret at afvente et skriftligt pålæg. Pålæg vil også kunne meddeles uden, at den ansvarlige for dyret har haft lejlighed til at udtale sig, hvis denne f.eks. er bortrejst.

Med lovforslagets § 40, stk. 4, foreslås, at politidirektøren afholder omkostningerne ved sagens behandling, men kan kræve beløbet refunderet af den, der har fået pålæg.

Lovforslagets § 40, stk. 4, er en videreførelse af dyreværnslovens § 21, stk. 4, dog således at bestemmelsen om, at refusionskravet kan tillægges udpantningsret ikke er videreført. Bestemmelsen er overflødig, idet et sådant refusionskrav er omfattet af § 11 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 29 af 12. januar 2015.

Det følger af lovforslagets § 40, stk. 4, at omkostningerne i forbindelse med sagen i første omgang afholdes af politidirektøren. Der kan f.eks. være tale om udgifter til indkøb af foder, udgifter til dyrlæge ved aflivning af dyr, udgifter til pasning af dyr m.m. Det følger endvidere af bestemmelsen, at politiet kan kræve beløbet refunderet af den, der har fået pålæg.

Til § 41

For gældende lovgivning om særlige opgaver for dyrlæger og politi henvises til afsnit 2.13.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 41, stk. 1, foreslås, at såfremt pålægget efter § 40, stk. 1, 1. pkt., ikke efterkommes, skal politidirektøren sørge for dyrenes pasning og kan herunder anbringe dyrene et andet sted. Efterkommes pålæg efter § 40, stk. 1, 2. pkt., ikke, skal politidirektøren sørge for, at dyret aflives.

Lovforslagets § 41, stk. 1, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 22, stk. 1.

Hensigten med lovforslagets § 41, stk. 1, er, at der kan gribes hurtigt ind i sager med uforsvarlig behandling af dyr, når den ansvarlige for dyret eller dyrene ikke efterkommer et pålæg inden for en given frist. Politiet kan således hverken fjerne eller aflive dyr efter bestemmelsen, hvis der ikke forinden er meddelt den ansvarlige et pålæg om dyrets eller dyrenes behandling.

Med lovforslagets § 41, stk. 2, foreslås, at politidirektøren straks eller senere kan bestemme, at dyrene skal sælges eller aflives, hvis forholdene taler for det, herunder dyrenes tilstand, udsigten til, at ejeren kan passe dyrene igen, og udgifterne, hvis dyrene placeres et andet sted.

Lovforslagets § 41, stk. 2, er med enkelte sproglige justeringer en videreførelse af dyreværnslovens § 22, stk. 2.

Lovforslagets § 41, stk. 2, indebærer, at politidirektøren kan bestemme, at dyr skal aflives eller sælges, hvis særlige forhold taler for det. I bestemmelsen er givet en række eksempler på forhold, der kan betinge aflivning eller salg af dyr. Det er hensigten, at politiet skal kunne gribe ind før en evt. frist i et pålæg er udløbet, såfremt disse betingelser er opfyldt. Det forudsættes, at dyret eller dyrene ikke sælges eller på anden måde overdrages til ejeren selv, ligesom ejeren af dyrene ikke vil kunne beholde dem efter salg. Politidirektøren kan efter bestemmelsen træffe beslutning om aflivning af dyr, selvom der ikke er meddelt pålæg om aflivning, men om nærmere behandling af dyret eller dyrene, jf. lovforslagets § 40, stk. 1, 1. pkt., med henblik på at undgå uforsvarlige forhold. Dette kan f.eks. være, hvis der ikke er udsigt til, at ejeren vil

kunne passe dyret eller dyrene, eller hvor udgifterne til et salg overstiger det, dyret eller dyrene forventes at kunne indbringe ved salg.

Med lovforslagets § 41, stk. 3, foreslås, at lovforslagets § 40, stk. 4, om at politidirektøren afholder omkostningerne ved sagens behandling, men kan kræve beløbet refunderet af den, der har fået et pålæg i medfør af § 40, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på udgifterne efter denne bestemmelse.

Lovforslagets § 41, stk. 3, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 22, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til § 40.

Til § 42

For gældende lovgivning om særlige opgaver for dyrlæger og politi henvises til afsnit 2.13.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 42 foreslås, at den, der har fået et pålæg efter § 40, stk. 1, og den, hvis dyr er solgt eller aflivet efter § 41, stk. 2, kan begære sagen indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for politidirektøren inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Sagen indbringes for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80. Indbringelse for domstolene har ikke opsættende virkning.

Lovforslagets § 42 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 23.

Begæring om at få sagen indbragt for domstolene skal fremsættes overfor politiet inden 14 dage efter, at politiet har meddelt pålæg efter lovforslagets § 40, stk. 1 eller meddelt beslutning om salg eller aflivning efter forslaget § 41, stk. 2. Politiet har således pligt til at sørge for, at sagen indbringes for retten. Den, der har fået meddelt påbud behøver derfor ikke selv at anlægge sag og betale retsafgift m.v. Indbringelse kan ske som en selvstændig sag eller under en straffesag. Denne fremgangsmåde sikrer, at både private dyreejere og erhvervsdrivende kan få prøvet politiets administrative afgørelser, der ofte anses som et alvorligt indgreb, på en nem og betryggende måde.

En indbringelse for domstolene af pålæg efter lovforslagets § 40, stk. 1 eller beslutning om salg eller aflivning efter lovforslagets § 41, stk. 2, har ikke opsættende virkning, men hvis politiets pålæg eller beslutning senere underkendes i retten, vil der kunne tilkendes erstatning.

Til § 43

De gældende bestemmelser om betaling for kontrol og andre ydelser inden for lovens område er fastsat i § 24 f og § 31 a i dyreværnsloven, § 7 c og § 18 i lov om hold af slagtekyllinger samt tekstanmærkning nr. 158 ad § 24 på finansloven. De gældende bestemmelser indeholder dels bemyndigelser til, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte bestemmelser om betaling for kontrol og ydelser inden for lovenes områder, og dels et antal faste takster for kontrol, som har stikprøvelignende karakter.

Det foreslås med lovforslagets § 43, at de gældende bestemmelser videreføres, således at bestemmelserne i forslaget § 43 ligesom de tilsvarende bestemmelser i lov om fødevarer og lov om hold af dyr er udtryk for princippet om brugerbetaling og giver hjemmel til opkrævning af afgifter og gebyrer på de af loven omfattede områder til hel eller delvis dækning af kontrolomkostninger og omkostninger ved andre ydelser. Taksterne for afgifter og gebyrer fastlægges, medmindre andet er bestemt, således at der opnås fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med det pågældende kontrolområde og således, at der tilstræbes balance over en 4-årig periode. På den anden side må de principielt heller ikke være mindre. I visse tilfælde kan der være behov for at kunne undlade at opkræve en afgift eller alene opkræve en delvist dækkende afgift. Bestemmelsen giver ministeren mulighed for at udstede regler herom.

Med lovforslagets § 43, stk. 1, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler

om betaling for omkostninger ved kontrolopgaver, der udføres efter loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af loven. Bestemmelsen svarer til bemyndigelsen i dyreværnslovens § 31 a, 1. led., § 18, stk. 2, nr. 1 og 3, i lov om hold af slagtekyllinger og stk. 3 i tekstanmærkning nr. 158 på finansloven.

Med *stk. 2* foreslås, at ministeren kan fastsætte regler om betaling for særlige ydelser og ekspeditioner, herunder autorisationer, godkendelser, registreringer, tilladelser, anmeldelser, undersøgelser, attestationer og dispensationer, der ydes i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven eller i henhold til Den Europæiske Union forordninger om forhold, som er omfattet af loven. Bestemmelsen svarer til bemyndigelsen i anden del af § 31 a i dyreværnsloven samt § 7 c, stk. 2, og § 18, stk. 2, nr. 2, i lov om hold af slagtekyllinger. Teksten er sprogligt tilpasset de tilsvarende bestemmelser i lov om hold af dyr og lov om fødevarer.

Med *stk. 3* foreslås, at der fastsættes takster for den ordinære kontrol af dyrevelfærd i dyrehold, som udføres stikprøvebaseret i dyrehold, som i Miljø- og Fødevarerministeriets Centrale Husdyrbrugsregister er registreret med en besætningsstørrelse på mindst 10 dyr, for fjerkræ dog 2.000 dyr. Den foreslåede bestemmelse vedrører ikke akvakulturbrug, fordi der ikke udføres ordinær dyrevelfærdskontrol i disse. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i stk. 1 i tekstanmærkning nr. 158 på finansloven og § 18, stk. 1, 2. pkt. i lov om hold af slagtekyllinger. Taksterne foreslås fastsat i loven, fordi det kun er en mindre del af de omfattede besætninger, der årligt udtages til en stikprøvebaseret kontrol, hvorfor den økonomiske byrde ved kontrolordningen ikke bør bæres alene af de besætningsejere, der udtages til kontrolbesøg. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14.2. i de almindelige bemærkninger.

Med *stk. 4* foreslås, at producenter, der leverer slagtekyllinger til slagterier her i landet, betaler et beløb, for hver levering og pr. hus, hvorfra kyllingerne leveres, til dækning af udgifterne i forbindelse med kontrollen på slagterierne af slagtekyllingernes trædepuder og fjerdragt med henblik på identifikation af velfærdsproblemer. Bestemmelsen svarer til stk. 4 i tekstanmærkning nr. 158 på finansloven og § 18, stk. 1, 1. pkt. i lov om hold af slagtekyllinger. Taksten foreslås fastsat i loven jf. afsnit 2.14.2. i de almindelige bemærkninger.

Med *stk. 5* foreslås, at ministeren kan fastsætte regler om opkrævning af de i stk. 3-4 nævnte beløb.

Med *stk. 6* foreslås, at ministeren kan fastsætte regler om, at betaling for kontrol, der udføres efter lov om hold af dyr eller lov om fødevarer, sker efter stk. 1-2, når kontrollen indgår som en del af et overordnet kontrolområde omfattet af denne lov. Bestemmelsen påregnes anvendt til at forenkle administration samt opkrævnings- og betalingsprocedure, når kontrol efter lov om fødevarer eller lov om hold af dyr udføres som en integreret del af kontrol efter denne lov, jf. afsnit 2.15.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 44

Med lovforslagets § 44, som er ny, foreslås, at der fastsættes bestemmelser om renter ved forsinket eller udeblivende betaling samt gebyr for erindringskrivelse. Reglerne er enslydende med dem, der er fastsat i andre love på miljø- og fødevarerministeriets område, f.eks. i § 55 i lov om hold af dyr, § 45, stk. 10, i lov om fødevarer og § 4 a i lov om foderstoffer.

Til § 45

I henhold til dyreværnslovens § 24 a, stk. 1, har ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler for den dyrevelfærdsmæssige kontrol, som udføres af personer ansat i eller under Miljø- og Fødevarerministeriet og privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarerstyrelsen er bemyndiget til at udføre kontrol. Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Indholdet i dyreværnslovens § 24 a, stk. 1, foreslås videreført med lovforslagets § 45, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om tilsyn og kontrol med, at loven eller regler fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov, overholdes.

Der er med hjemmel i dyreværnslovens § 24 a, stk. 1, udstedt en række bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse nr. 1366 af 1. december 2017 om erhvervsmæssig handel med dyr og bekendtgørelse nr. 31 af 20. januar 2015 om veterinær kontrol. Bekendtgørelserne bliver videreført, jf. lovforslagets § 70, stk. 4, indtil de ophæves eller afløses af regler, udstedt med hjemmel i lovforslagets § 45.

Der kan med hjemmel i den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse fastsættes nærmere regler for, hvordan tilsynsmyndighederne skal prioritere, planlægge, gennemføre og følge op på kontrollen. Den foreslåede bestemmelse vil således være væsentlig som grundlag for, at tilsynsmyndighederne lever op til en række af de centrale krav i kontrolforordningen, såsom kravene i artikel 3 om, at kontrollen skal foretages regelmæssigt på grundlag af en risikovurdering og med passende hyppighed, samt at den som udgangspunkt skal foretages uanmeldt, og artikel 9, hvorefter der som led i kontrollen skal udarbejdes kontrolrapporter, som den kontrollerede skal have adgang til.

Med hjemmel i den foreslåede bestemmelse er det hensigten at videreføre de gældende regler i bekendtgørelse om veterinær kontrol, hvorefter anmærkninger ved veterinærkontrollen, herunder dyrevelfærdskontrollen, som udgangspunkt medfører opfølgning i form af et gebyrfinansieret kontrolbesøg, og der vil med hjemmel i bestemmelsen kunne indføres yderligere kontrolmæssige tiltag over for besætningsejere og virksomheder med dårlig regelefterlevelse, således som det kendes fra fødevarerområdet.

Til § 46

I dyreværnslovens § 24 a, stk. 4, er det fastsat, at indehaveren, de i virksomheden beskæftigede personer, føreren af det pågældende transportmiddel og andre, der udfører opgaver i forbindelse med behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd, skal yde tilsynsmyndigheden fornøden vejledning og hjælp i forbindelse med foretagelsen af kontrol efter § 24 a, stk. 1-3.

I dyreværnslovens § 24 a, stk. 6, er det fastsat, at tilsynsmyndigheden kan medtage dokumenter, herunder udskrift af elektroniske data eller kopier heraf, samt medtage hele dyr eller udtage prøver fra levende og døde dyr mod kvittering. Hvis det skønnes nødvendigt for at undersøge, om der foreligger en overtrædelse af regler i dyreværnsloven eller regler fastsat i medfør heraf, kan dyrlæger ansat i tilsynsmyndigheden aflive et dyr med henblik på at udtage prøver af dette.

I dyreværnslovens § 24 a, stk. 7, er det fastsat, at ejeren, hvis dyr er blevet aflivet ned henblik på udtagelse af prøve, har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, hvis der ikke efterfølgende rejses påtale, påtale opgives eller tiltalte frifindes. Erstatning ydes for økonomisk skade. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, såfremt den pågældende selv har givet anledning til foranstaltningerne.

Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Af hensyn til en effektiv og målrettet kontrol på dyrevelfærdsområdet er det nødvendigt at videreføre disse regler.

Med lovforslagets § 46, stk. 1, foreslås, at ejere af dyrehold, virksomheder og andre, der udfører opgaver i forbindelse med behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden skal give alle oplysninger, som har betydning for tilsynet, samt vederlagsfrit yde tilsynsmyndigheden fornøden bistand ved tilsyn, undersøgelser og udtagning af prøver samt andre foranstaltninger, der iværksættes i henhold til loven eller regler fastsat i medfør af loven eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold,

som er omfattet af denne lov.

Efter bestemmelsen har både personer, som er ansvarlig for dyrehold, og andre, som udfører opgaver i forbindelse med behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd, pligt til at medvirke ved kontrollen. Dette omfatter såvel afgivelse af oplysninger, som tilsynsmyndigheden anser nødvendige for kontrollen, som praktisk bistand i forbindelse med kontrollen. Bistanden kan bl.a. omfatte håndtering af dyr i forbindelse med undersøgelse og prøveudtagning, identifikation og kopiering af dokumenter samt udtagning, indpakning og forsendelse af prøver. Bestemmelsen præciserer, at den fornødne bistand skal ydes vederlagsfrit.

Oplysningspligten vil som hidtil være begrænset efter retssikkerhedslovens § 10, hvorefter bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke gælder i forhold til den mistænkte, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Den foreslåede bestemmelse vil dermed ikke kunne anvendes i tilfælde, hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold, medmindre der er tale om at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf. I de tilfælde hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold, skal kontrolmyndigheden gå frem efter retsplejelovens regler.

Af lovforslagets § 46, stk. 2, 1. pkt., fremgår, at tilsynsmyndigheden som led i kontrol kan medtage dokumenter, herunder udskrift af elektroniske data eller kopier heraf, samt medtage hele dyr eller udtage prøver fra levende og døde dyr mod kvittering. Hvis det skønnes nødvendigt for at undersøge, om der foreligger en overtrædelse af regler i denne lov eller regler, som er fastsat i medfør af loven, eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov, kan tilsynsmyndigheden foranledige et dyr aflivet med henblik på at udtage prøver af dette.

Med lovforslagets § 46, stk. 2, 1. pkt., opretholdes tilsynsmyndighedens mulighed for som led i kontrollen med dyrevelfærden i besætninger, på samlesteder m.v., at medtage materiale med henblik på at undersøge og dokumentere overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen.

Dette er eksempelvis tilfældet, hvis der under en besætningskontrol konstateres sygelige tilstande hos et eller flere døde dyr, der skal sendes til destruktion. Som eksempler kan nævnes kraftig afmagring, skulderrår, alvorlige halebid, store komplicerede brok eller voldsomme hævelser på lemmerne, der kan indikere en ældre ledbetændelse eller et gammelt brud. I sådanne tilfælde er der behov for, at tilsynsmyndigheden kan medtage hele eller dele af dyret med henblik på yderligere undersøgelse og eventuel bevisførelse i en efterfølgende straffesag for overtrædelse af dyreværnsloven. Undersøgelsen vil kunne dokumentere både tilstandens karakter og ofte også give et ret præcist bud på tilstandens varighed.

Af lovforslagets § 46, stk. 2, 2. pkt., fremgår, at tilsynsmyndigheden, hvis det skønnes nødvendigt for at undersøge, om der foreligger en overtrædelse af regler i denne lov eller regler, som er fastsat i medfør af loven, eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov, kan foranledige et dyr aflivet med henblik på at udtage prøver af dette.

Med lovforslagets § 46, stk. 2, 2. pkt., bibeholdes tilsynsmyndighedens hjemmel til om nødvendigt at aflive dyr med henblik på at udtage prøver til kontrol. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis der i forbindelse med en besætningskontrol, ved det levende syn på et slagteri eller ved afgangskontrol på et samlested konstateres en eller flere af de ovennævnte sygelige tilstande. Sker kontrollen på et afgangssted, er situationen ofte den, at de pågældende dyr ikke er transportegnede og af den grund må aflives.

I de tilfælde, hvor dyr aflives i medfør af stk. 2, 2. pkt., fastsætter lovforslagets § 46, stk. 3, at personer, hvis dyr er blevet aflivet i medfør af stk. 2, 2. pkt. har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, hvis der ikke efterfølgende rejses påtale, påtale opgives eller tiltalte frifindes. Erstatning ydes for økonomisk skade.

Erstatning kan nedsættes eller nægtes, såfremt den pågældende selv har givet anledning til foranstaltningerne.

Sager om erstatning for uberettiget aflivning behandles af den myndighed, der har foretaget indgrebet.

Til § 47

Dyreværnsloven § 24 b, stk. 1, 1. pkt., giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at meddele de påbud og forbud, der anses for nødvendige til at sikre overholdelsen af loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd. Efter dyreværnsloven § 24 b, stk. 1, 2. og 3. pkt., skal påbud og forbud som udgangspunkt meddeles skriftligt, og der skal forinden ske en høring af den ansvarlige. I henhold til § 24 b, stk. 2, kan disse krav fraviges, hvis det er nødvendigt af hensyn til dyrevelfærden.

Efter dyreværnsloven § 24 b, stk. 3, har politiets pålæg, meddelt efter § 21 vedrørende samme forhold, fortrinsret i forhold til påbud og forbud meddelt efter § 24 b, stk. 1. Det skal dog bemærkes, at hjemlen i § 24 b, stk. 1, til at meddele påbud vil kunne anvendes i forhold til enhver overtrædelse af dyreværnsloven eller regler fastsat i medfør heraf, mens politiets hjemmel til pålæg efter § 21 er forbeholdt situationer, hvor der er tale om uforsvarlig behandling af dyr.

Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås at videreføre disse bestemmelser om påbud og forbud, idet dog de udtrykkelige krav om skriftlighed og høring udgår, da de ikke afviger fra forvaltningslovens generelle regler. Desuden foreslås indsat hjemmel til at tilsynsmyndigheden kan gennemføre påbud eller forbud for den ansvarliges regning.

Den foreslåede § 47, stk. 1, giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at meddele de påbud og forbud, der anses for nødvendige for at sikre overholdelsen af loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.

Med bestemmelsen, som indholdsmæssigt svarer til bl.a. § 63 i lov om hold af dyr og § 34 i lov om dyrlæger, foreslås det, at tilsynsmyndighedernes muligheder for at meddele påbud og forbud videreføres, idet den dog udvides, så den også vil kunne omfatte myndigheder uden for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestillings ressort, når disse har fået delegeret kontrolopgaver, jf. lovforslagets § 52, stk.2.

Indholdet i de enkelte påbud og forbud vil afhænge af den konkrete situation.

Et påbud er en afgørelse, der præciserer, hvordan den ansvarlige skal overholde lovgivningen. Påbud meddeles som udgangspunkt skriftligt med angivelse af frist for efterkommelse. Som eksempel kan nævnes påbud om at overføre dyr til sygesti og iværksætte behandling og påbud om at nedsætte belægningen i et kyllingehus.

Forbud er, ligesom påbud, afgørelser, der præciserer, hvad landmanden skal undlade at gøre for at overholde lovgivningen. Som eksempel kan nævnes forbud mod at transportere et dyr, som ved kontrollen vurderes ikke-transportegnet, og forbud mod at anvende en stald indtil nødvendige reparationer er gennemført. Som illustreret ved det sidste eksempel kan et forbud være midlertidigt, og i den situation vil det typisk blive ophævet, når tilsynsmyndigheden har konstateret, at forholdene er bragt i orden.

Ud over påbud om helt konkrete handlinger vil der eksempelvis også kunne gives påbud om at fremsende dokumentation for, at der vil blive rettet op på overtrædelser. Således vil der som led i sanktioneringen af dyrevelfærdsmæssige problemer i et kyllingehus som hidtil kunne gives den ansvarlige producent påbud om at fremsende en skriftlig redegørelse for de nødvendige tiltag. Der kan i den forbindelse både fastsættes en frist for indsendelse af redegørelse og en frist for gennemførelse af de nødvendige tiltag. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at de i redegørelsen beskrevne tiltag ikke vil være tilstrækkelige, vil producent gennem yderligere

påbud eller forbud, eksempelvis påbud om reduktion af belægning eller forbud mod anvendelse af det pågældende kyllingehus, kunne blive pålagt midlertidige begrænsninger ind til de efter tilsynsmyndigheden vurdering nødvendige tiltag er gennemført.

Som yderligere eksempel kan nævnes påbud om aflivning af et dyr, hvis det skønnes nødvendigt for at undgå unødige lidelser. Dyr læger ansat hos en tilsynsmyndighed skal således i disse situationer meddele påbud om aflivning i medfør af denne bestemmelse og ikke give pålæg om aflivning, jf. lovforslagets § 39, stk. 2, hvis vedkommende på myndighedens vegne vurderer, at aflivning er nødvendig. På samme måde som anført under bemærkninger til lovforslagets § 39, stk. 1, i relation til anmeldepligten kan disse dyr læger vælge at give pålæg, men dette vil givet fald være uden for myndighedsudøvelsen, og være dyrlægens personlige afgørelse og ansvar.

Som udgangspunktet skal påbud og forbud meddeles til den ansvarlige for dyreholdet, altså typisk besætningsejeren eller den driftsansvarlige. Dog kan tilsynsmyndigheden i nødvendigt omfang meddele påbud og forbud til personer, der repræsenterer besætningsejeren, slagteriet eller et samlested, for eksempel en ansat, der i kontrolsituationen håndterer dyrene, uden at disse personer som sådan er ansvarlige for dyreholdet. Muligheden for at meddele påbud og forbud til den person, som aktuelt håndterer et dyr, gælder også i tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden ikke umiddelbart kan fastslå det formelle ejer- eller ansvarsforhold.

I de fleste tilfælde forudsætter påbud og forbud, at tilsynsmyndigheden har konstateret en overtrædelse. Det vil dog fortsat være muligt at meddele påbud og forbud allerede på det tidspunkt, hvor det er åbenlyst, at der vil ske en overtrædelse af reglerne, hvis forholdet ikke rettes. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor den tilsynsførende ved indladningskontroller i forbindelse med transport af dyr ud fra besigtigelse af antal dyr og dokumentkontrol vurderer, at en gennemførelse af den planlagte transport vil indebære en overtrædelse af dyrevelfærdsreglerne. I en sådan situation vil der, før transporten er startet, eksempelvis kunne gives påbud om at reducere antal dyr i den planlagte transport.

De udtrykkelige bestemmelser i dyreværnslovens § 24 b, stk. 1, om skriftlighed og høring i relation til påbud og forbud foreslås ikke videreført i lovforslaget. Der er dog ikke derved tilsigtet en ændring i retstilstanden, da disse krav til myndighedernes sagsbehandling allerede følger af de generelle forvaltningsretlige regler.

Med hjemmel i forslagets § 47, stk. 2, kan ministeren bestemme, at påbud eller forbud meddelt i henhold til stk. 1 skal gennemføres for den ansvarliges regning.

Med bestemmelsen gives der tilsynsmyndighederne hjemmel til at gennemføre de foranstaltninger, som er nødvendige for helt eller delvis at leve op til et meddelt forbud eller påbud, og at pålægge den ansvarlige at refundere tilsynsmyndigheden de dermed forbundne udgifter.

Bestemmelsen, der indholdsmæssigt svarer til retstilstanden i relation til politiets pålæg efter lovforslagets §§ 40 og 41, vil kunne anvendes i situationer, hvor det er dyrevelfærdsmæssigt nødvendigt at gennemføre foranstaltningerne, og den ansvarlige enten ikke kan eller ikke vil gøre dette inden for en rimelig frist. Bestemmelsen vil eksempelvis kunne anvendes i en situation, hvor det for at undgå unødige lidelse vurderes nødvendigt at aflive et dyr omgående, men hvor ejeren ikke er til stede og derfor ikke kan foretage det nødvendige. Bestemmelsen giver således på samme måde, som lovforslagets § 39, stk. 3, hjemmel til aflivning, hvis det er nødvendigt for at hindre unødige alvorlige lidelser for dyret. Dyr læger ansat hos en tilsynsmyndighed skal således anvende hjemlen i lovforslagets § 47, stk. 2, når vedkommende handler på myndighedens vegne. Det henvises i den forbindelse til bemærkningerne til lovforslagets § 39, hvorefter disse dyr læger ikke er underlagt det særlige ansvar for dyr læger efter § 39, når der handles på tilsynsmyndighedens vegne.

Forslagets § 47, stk. 3, indebærer, at der ikke kan meddeles påbud eller forbud efter stk. 1, hvis politidirektøren i forvejen har meddelt den ansvarlige for dyreholdet pålæg efter lovforslagets § 40 vedrørende samme forhold. Et

påbud eller forbud meddelt i medfør af stk. 1 bortfalder, hvis politidirektøren efterfølgende meddeler den ansvarlige for dyreholdet pålæg efter § 40 vedrørende samme forhold.

Med bestemmelse opretholdes forrangen for politiets pålæg, og det sikres således, at der ikke kan opstå situationer, hvor den ansvarlige i relation til samme forhold er underlagt pålæg fra politiet og påbud eller forbud meddelt af tilsynsmyndigheden, som strider mod hinanden.

Til § 48

Dyreværnslovens § 24 c giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om, at Fødevarestyrelsen kan meddele den ansvarlige for et dyrehold påbud om at modtage rådgivning samt at udarbejde og gennemføre en handlingsplan med henblik på at rette op på dyrevelfærdsmæssige problemer i besætningen. En sådan handlingsplan vil bl.a. kunne indeholde en oversigt over indsatsområder og initiativer - herunder f.eks. ændring af staldindretning og kompetenceløft hos personalet. Endvidere bør handlingsplanen indeholde en tidsfrist for gennemførelse af initiativerne. Hjemlen har endnu ikke været udnyttet.

Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Dyreværnslovens § 24 c forslås videreført med lovforslagets § 48, hvorefter ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for et dyrehold kan meddeles påbud om at modtage rådgivning samt at udarbejde og gennemføre en handlingsplan med henblik på at rette op på dyrevelfærdsmæssige problemer i dyreholdet.

Med hjemmel i lovforslagets § 48 kan der således fastsættes regler om, at tilsynsmyndighederne kan give påbud til eksempelvis besætningsejere om i samarbejde med en ekstern ekspert at udarbejde og gennemføre en handlingsplan med henblik på at løse konkrete dyrevelfærdsmæssige problemer i besætningen. Denne påbudsmulighed vil især være relevant i situationer, hvor der på enten grund af overtrædelserne karakter vurderes at være tale om manglende viden eller på grund af varigheden vurderes at være mangelfuld styring.

Til § 49

Dyreværnslovens § 24 g giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at etablere offentliggørelsesordninger for kontrolresultater inden for dyreværnslovens område. Med bestemmelsen, som i alt væsentligt er udformet som tilsvarende bestemmelser på den øvrige veterinær- og fødevarelovgivning, er der skabt mulighed for at etablere ordninger med offentliggørelse med navns nævnelser af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til dyreværnslovgivningen eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Det kan fastsættes, at klage ikke har opsættende virkning.

Med hjemmel i § 24 g, stk. 2, kan der fastsættes regler om, på hvilken måde og i hvilken form registreringspligtige virksomheder med erhvervmæssig handel med dyr, opdræt af dyr eller formidling af dyr samt dyrepensioner og dyreinternater skal gøre kontrolresultater efter stk. 1 tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser virksomheder kan fritages for pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige.

Dyreværnslovens § 24 g, stk. 3, giver hjemmel til at fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelsen, herunder at offentliggørelsen kan ske i elektronisk form, samt at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Efter § 24 g, stk. 4, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater. Til brug for offentliggørelse kan ministeren på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af

modtagere. Af bestemmelsen fremgår, at enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres, og at adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Med hjemmel i § 24 g blev offentliggørelsesordningen for kontrolresultaterne på hundeområdet indført med bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeeinternater, og ordningen trådte i kraft den 1. marts 2018.

Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 49 videreføres dyreværnslovens § 24 g uændret som en generel hjemmel, der omfatter alle kontrolresultater på dyrevelfærdsområdet. Ordninger omfattet af bestemmelsen skal som hidtil være forbrugerorienterede og bidrage til relevant forbrugeroplysning og derigennem understøtte fair konkurrencevilkår.

Vurdering af, om bemyndigelsesbestemmelsen skal udnyttes til at etablere en offentliggørelse på et bestemt område, vil ske med udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1516/2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser m.v., således som det også var tilfældet ved etableringen af offentliggørelsesordningen for kontrolresultaterne på hundeområdet. Disse kriterier fremgår i form af en "tjekliste" i betænkningens kapitel 4, punkt 6, som opregner seks spørgsmål, som det i betænkningen anbefales, at man gennemgår forud for indførelse af nye ordninger med systematisk offentliggørelse af oplysninger om kontrolresultater og afgørelser m.v. på internettet i ikke-anonymiseret form.

Som det fremgår af betænkningen skal der være et konkret behov for, at der sker offentliggørelse på en sådan måde, at navne på fysiske eller juridiske personer fremgår eller kan udledes af det offentliggjorte. Hvis der under ordningen forventes offentliggjort oplysninger om den enkelte fysiske eller juridiske person, hvis offentliggørelse i almindelighed må betragtes som værende særligt indgribende, taler det imod at etablere ordningen.

Der skal være samfundsmæssige hensyn, som taler for at etablere ordningen, og disse samfundsmæssige interesser skal være så tungtvejende, at ordningen – på trods af karakteren af de oplysninger om fysiske og juridiske personer, som kan forventes offentliggjort under ordningen – bør etableres.

Der skal være klar lovhjemlen til at etablere ordningen, og det skal fremgå, hvordan der med den påtænkte ordning sker eller vil kunne ske fravigelse af persondataloven og de almindelige regler om tavshedspligt. Det skal i den forbindelse understreges, at databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF) og databeskyttelsesloven (lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger) fastlægger de retlige rammer for de offentliggørelsesordninger, som kan etableres med hjemmel i lovforslagets § 49.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at den iværksatte offentliggørelsesordning for kontrolresultater på hundeområdet efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering er i overensstemmelse med disse databeskyttelsesregler. Endvidere blev ordningen forinden udstedelsen forelagt Datatilsynet til udtalelse.

Som led i etableringen af en offentliggørelsesordning skal det slutteligt tages stilling til, hvilke regler der af retssikkerhedsmæssige grunde bør opstilles administrativt for forvaltningsmyndighedens behandling af sager, som falder ind under den påtænkte offentliggørelsesordning.

Den foreslåede bestemmelse er udformet således, at de nævnte seks kriterier kan opfyldes.

Lovforslagets § 49, stk. 1, 1. pkt., giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling udtrykkelig hjemmel til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til dyrevelfærdslovgivningen eller EU for- ordninger på dyreværnsområdet. Hjemmel til at offentliggøre omfatter resultaterne fra såvel ordinær offentlig kontrol som andre relevante offentlige kontroller, f.eks. resultater fra kontrolkampagner. Offentliggørelsen kan omfatte kontrol med både national lovgivning og fællesskabslovgivning inden for dyrevelfærdsområdet. Bestemmelsen vil også kunne finde anvendelse i relation til kontrol udført i medfør af de til dyreværnsloven knyttede særlove for specifikke dyrearter. Den påtænkte udmøntning af offentliggørelsesordningen på hundeområdet vil omfatte både gode og dårlige kontrolresultater, herunder indskærpelser, påbud, forbud, politianmeldelser m.v.

Lovforslagets § 49, stk. 1, 2. pkt., giver ministeren hjemmel til at fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning for offentliggørelsen. Erfaringerne fra fødevareområdet viser, at kontrolresultaterne skal offentliggøres hurtigst muligt efter kontrollen, for at resultaterne er relevante for forbrugerne. Bestemmelsen giver derfor mulighed for, at kontrolresultater kan blive offentliggjort, inden klagemulighederne er udtømte, eller der er faldet endelig dom. Hvis et kontrolresultat påklages eller indbringes for domstolen, vil det offentliggjorte kontrolresultat efterfølgende i relevant omfang blive korrigeret, hvis klageren får medhold ved klageinstansen henholdsvis frifindes af domstolene.

Lovforslagets § 49, stk. 2, 1. led, indeholder hjemmel til at fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form registreringspligtige virksomheder med erhvervs-mæssig handel med dyr, opdræt af dyr eller formidling af dyr samt dyrepensioner og dyreinternater skal gøre kontrolresultater efter stk. 1 tilgængelige for offentligheden. Som led i offentliggørelsesordningen på hundeområdet er det fastsat, at virksomhederne ved markedsføringen på egen hjemmeside og eventuelt de sociale medier skal gøre kontrolrapporterne tilgængelige for forbrugerne, da en stor del af markedsføringen på området sker på disse medier.

Virksomhederne kan anvende i øvrigt frit anvende kontrolresultaterne i markedsføringen, så længe det ikke er vildledende. Herved får virksomhederne et positivt incitament til at sikre overholdelse af lovgivningen.

Lovforslagets § 49, stk. 2, 2. led, giver hjemmel til at fritage virksomheder fra pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige. På fødevareområdet er virksomheder uden fast kontrolfrekvens således fritaget fra at offentliggøre deres kontrolrapporter på deres hjemmeside, da de kan være adskillige år gamle og derfor ikke aktuelle.

Lovforslagets § 49, stk. 3, 1. pkt., giver hjemmel til at fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelsen, herunder at offentliggørelsen kan ske i elektronisk form. Ligesom på fødevareområdet offentliggør Fødevarestyrelsen løbende kontrolresultaterne på hundeområdet på internettet. Kontrolresultaterne på hundeområdet bliver også sammenfattet i en lettilgængelig kategorisering på basis af objektive kriterier, som bliver anskueliggjort ved grafiske symboler, de såkaldte hundesmileyer.

Lovforslagets § 49, stk. 3, 2. pkt., giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres. Formålet med offentliggørelsen er at sikre forbrugerne relevant og aktuel information, og der kan være kontrolresultater, der vil være mindre relevante for forbrugerne. Offentliggørelse kan eksempelvis være vildledende, hvis den er baseret på en enkelt observation og ikke et egentligt kontrolbesøg. Som eksempel kan nævnes en situation, hvor Fødevarestyrelsen kontrollerer, om en kennel er registreret hos Fødevarestyrelsen som erhvervs-mæssig. I et sådant tilfælde vil en kontrolrapport uden anmærkninger kunne forlede forbrugerne til at tro, at Fødevarestyrelsen havde gennemført kontrol i kennelen og fundet alt i orden. Resultatet af sådanne administrative kontroller uden anmærkninger vil derfor ikke blive omfattet af offentliggørelsen.

Lovforslagets § 49, stk. 4, 1. pkt., giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater. Under offentliggørelsesordningen på hundeområdet bliver kontrol- rapporterne således løbende offentliggjort på internettet i søgbar form.

Af lovforslagets, § 49, stk. 4, 2.-4. pkt., fremgår, at ministeren til brug for offentliggørelse på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, kan videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere, at enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres, og at adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Til § 50

Efter dyreværnslovens § 24 har politiet, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation adgang uden retskendelse til et dyrehold. Politiet kan om fornødent tage en sagkyndig med.

I henhold til dyreværnslovens § 24 a, stk. 3, har personer ansat i eller under Miljø- og Fødevareministeriet og privatpraktiserende dyrlæger, der af Fødevarestyrelsen er bemyndiget hertil, i det omfang varetagelsen af kontrolopgaver, som nævnt i lovens § 24, stk. 1 og 2, kræver det, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler og dokumenter. Det samme gælder sagkyndige fra Europa- Kommissionen i samarbejde med de nævnte personer. Det fremgår endvidere af dyreværnslovens § 24 a, stk. 5, at politiet om nødvendigt yder bistand hertil, og at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler herom.

Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 50, stk. 1, viderefører indholdsmæssigt dyreværnslovens § 24 og 24 a, stk. 3, dog er formuleringen tilpasset den tilsvarende bestemmelse i § 65, stk. 1, i lov om hold af dyr. Der vil således som hidtil være tale om en tilsynsbeføjelse uden for strafferetsplejen.

Med lovforslagets § 50, stk. 1, foreslås, at tilsynsmyndigheden og personer, som er særligt bemyndiget hertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.

Opgaven som tilsynsmyndighed på dyrevelfærdsområdet er aktuelt fordelt på 3 statslige myndigheder: Fødevarestyrelsen, Landbrugsstyrelsen og politiet. Fødevarestyrelsen varetager som udgangspunkt kontrolopgaverne på dyrevelfærdsområdet, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 1614 af 18. december 2018 om Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser, Landbrugsstyrelsen varetager enkelte dyrevelfærdsmæssige kontrolopgaver, som har relation til EU-reglerne om landbrugsstøtte, jf. § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser, og endvidere varetager politiet tilsynsopgaver i medfør af lovforslagets § 17, stk. 2, og §§ 40 og § 41 samt §§ 5 og 31 i bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport. Såvel politiet som øvrige tilsynsmyndigheder vil således i samme omfang som hidtil have adgang uden retskendelse.

Med udtrykket "personer, der er særligt bemyndiget hertil" gives der mulighed for, at andre, såsom repræsentanter for EU-Kommissionen og EU's Revisionsret, ifølge med repræsentanter for danske myndigheder kan medvirke ved kontrollen. Denne mulighed indebærer ikke, at de pågældende EU-repræsentanter kan træffe beslutninger inden for lovens område. Sådanne beslutninger kan kun træffes af de danske myndigheder. Bestemmelsen giver ligeledes mulighed for, at tilsynsmyndigheden i nødvendigt omfang

kan inddrage personer med særlig fagkundskab i kontrollen. Eksempelvis vil politiet ved varetagelsen af dyrevelfærdsmæssige opgaver som hidtil kunne lade sig bistå af en dyrlæge eller anden sagkyndig.

Repræsentanter for tilsynsmyndigheden og bemyndigede personer skal forevise nødvendig legitimation for den ansvarlige eller en repræsentant for denne. Som udgangspunkt skal det ske, inden kontrollen påbegyndes, men er ejeren eller en repræsentant for denne ikke til stede, kan kontrollen gennemføres uden at forevise legitimation. Kommer ejeren eller en repræsentant for denne til stede senere, forevises legitimationen på det tidspunkt.

Kontrollen kan ske uden retskendelse og skal gennemføres i overensstemmelse med retssikkerhedsloven. Retssikkerhedslovens kapitel 2 og 3 finder efter retssikkerhedslovens § 1, stk. 1, anvendelse ved tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning uden for strafferetsplejen, og som består i husundersøgelse eller undersøgelse eller beslaglæggelse af breve og andre papirer.

Formålet med retssikkerhedsloven er at sikre borgernes og virksomheders rettigheder, når myndigheder anvender tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Landbrugsstyrelsens fysiske kontrol betragtes normalt som et tvangsindgreb. Loven øger virksomhedernes retssikkerhed ved bl.a. at stille krav i forhold til varsel, bistand, repræsentation og skriftlig information.

Alle borgere og private virksomheder er beskyttet af retssikkerhedsloven. Offentlige virksomheder, lokaler på private virksomheder med fuld offentlig adgang (f.eks. butiklokaler) samt kontrol, der alene foretages i det fri eller på marker, er ikke omfattet af alle bestemmelser i loven. Hvis der er tale om rekvireret kontrol, er den ikke omfattet af varslingsreglerne i retssikkerhedsloven, idet der ikke er tale om et tvangsindgreb.

Kontrollen skal efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 1 og 2, som udgangspunkt varsles og begrundes over for borgeren mindst 14 dage før kontroltidspunktet. Begrundelsen skal forklare lovhjemlen og den konkrete anledning til den forestående kontrol. Disse krav opfyldes ved at sende et varslingsbrev mindst 14 dage, før kontrollen foretages. I visse tilfælde kan der efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, dog foretages en kontrol uden varslingsbrev. Det gælder bl.a. i tilfælde, hvor formålet med kontrollen vil forspildes ved varslingsbrev eller kontrollen i henhold fællesskabsregler skal gennemføres uvarslet.

Hvis der før eller i forbindelse med kontrolbesøget foreligger eller opstår begrundet mistanke om et strafbart forhold, kan der ikke som led i kontrollen ske adgang uden retskendelse med henblik på at dokumentere det strafbare forhold. Spørgsmålet om adgang skal i så fald behandles af domstolene efter retsplejelovens regler om ransagning.

Retten til adgang uden retskendelse omfatter såvel offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler, såsom landbrugsbedrifter og virksomheder m.v., herunder lokaler og køretøjer, der anvendes som led i virksomheden. Tilsynsmyndighederne har endvidere ret til at gøre sig bekendt med alt skriftligt materiale, herunder materiale, der opbevares i elektronisk form, i det omfang det skønnes nødvendigt for at udøve kontrol efter loven og uanset opbevaringssted. Det bemærkes, at kontrollen ofte gennemføres på lokaliteter, hvor en opdeling i en privat og en forretningsmæssig del ikke er mulig. Det er derfor ikke muligt i at begrænse adgangen til kontrol inklusive retten til at gennemse dokumenter m.v. til den forretningsmæssige del. Dette gælder også i situationer, hvor kontrollen gennemføres for at vurdere, om der på stedet er erhvervmæssige aktiviteter omfattet af dyrevelfærdslovgivningen.

Bestemmelsen finder også anvendelse i situationer, hvor det af dyrevelfærdsmæssige grunde skønnes nødvendigt for tilsynsmyndigheden at skaffe sig hurtig adgang til privat ejendomme med hold af familie- og hobbydyr. Dette omfatter bl.a. tilfælde, hvor der fra offentligheden er modtaget oplysninger om mulige dyrevelfærdsmæssigt betænkelige forhold. Sådanne oplysningerne kan være tilstrækkelig troværdige til at kræve opfølgning fra tilsynsmyndigheden, uden at være tilstrækkeligt underbyggede til en

ransagningskendelse efter retsplejeloven. I sådanne tilfælde kan der opstå akut behov for tilsynsmyndigheden til at skaffe sig adgang, hvis der eksempelvis ikke er personer til stede i private ejendom.

Offentlige myndigheder har som udgangspunkt ikke ret til at anvende magt. I den forbindelse omfatter magtanvendelse også tilsynsmyndigheders ret til at skaffe sig adgang til privat ejendom, hvis det forudsætter behov for at gennembryde eller fjerne hindringer som eksempelvis en låst dør eller en ejer, som nægter tilsynsmyndigheden adgang. I sådanne situationer er det kun politiet, som er tillagt magtanvendelsesbeføjelser til at gennemtvinge retten til adgang uden retskendelse.

Da der kan opstå situationer, hvor sådan magtanvendelse er nødvendig, fastsætter lovforslagets § 50, stk. 2, der er en videreførelse af dyreværnslovens § 24 a, stk. 5, at politiet om nødvendigt yder bistand hertil, og at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler herom. Med bestemmelsen gives der således mulighed for, at tilsynsmyndigheden med bistand fra politiet kan få adgang, hvis det er nødvendigt at gennembryde eller fjerne hindringer for at kunne varetage opgaver inden for dyrevelfærdslovens anvendelsesområde.

Til § 51

Med lovforslagets § 51 gives ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at indhente de oplysninger hos andre offentlige myndigheder, der er nødvendige for at kontrollere, at denne lov overholdes, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder oplysninger om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form. Sådanne bestemmelser findes i en række andre love på ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestillings område, herunder § 65 a i lov om hold af dyr og § 16 a i lov om dyrlæger.

Der henvises til afsnit 2.15.1. i de almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren kan bestemme, hvilke oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, som andre offentlige myndigheder skal udlevere. Udleveringen af oplysninger forudsættes dog at ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF).

Bestemmelsen tænkes primært anvendt til at indhente oplysninger fra skattemyndighederne om virksomhedernes indberettede aktiviteter. Efter en konkret vurdering vil bestemmelsen også kunne blive anvendt til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder.

Under alle omstændigheder vil der i hvert enkelt tilfælde skulle foretages en vurdering af behovet for at indhente oplysninger fra andre myndigheder. Det er endvidere en forudsætning, at sagsbehandlere kun får adgang til de nævnte data i det omfang, det er nødvendigt for deres opgavevaretagelse.

Miljø- og Fødevarerministeriet er opmærksom på, at behandling af de modtagne oplysninger skal ske under iagttagelse af de databeskyttelsesretlige regler, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger i artikel 5 i databeskyttelsesforordningen, herunder forordningens artikel 5, stk. 1, litra b, hvoraf det følger, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål.

Til § 52

I henhold til den gældende dyreværnslovs § 24 d, stk. 1, har ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelser efter loven eller efter de i medfør heraf udstedte regler, herunder om afskæring af klageadgangen, og om remonstration, dvs. at den myndighed, som

har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen, selvom der er indgivet klage, og eventuelt træffe en ny afgørelse. Der er endvidere hjemmel til at fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen. Bestemmelsen er udmøntet i §§ 18-20 i bekendtgørelse nr. 1614 af 18. december 2018 om Fødevarerstyrelsens opgaver og beføjelser.

Dyreværnslovens § 24, stk. 2, fastlægger, at afgørelser i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf som udgangspunkt kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Af dyreværnslovens § 24 d, stk. 3, følger, at klager til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indgives skriftligt via første instans ved anvendelse af digital selvbetjening. Hvis myndigheden fastholder sin afgørelse, skal klagen som udgangspunkt videresendes til nævnet senest 3 uger efter modtagelsen. I nogle tilfælde har første instans dog behov for længere tid, f.eks. hvis klagepunkterne vedrører komplicerede forhold.

Som en udtagelse fra hovedreglen om, at afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, er denne klagemulighed udtrykkeligt afskåret i dyreværnslovens § 10, stk. 3, for så vidt angår afgørelser truffet af politiet i medfør af § 10, stk. 2, om aflivning af farlige dyr. Disse afgørelser kan i stedet påklages til Rigspolitietschefen i henhold til retsplejelovens regler om klage over politiets dispositioner og afgørelser uden for strafferetsplejen. I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet blev det endvidere understreget, at dette også gælder for øvrige afgørelser, som træffes af politiet efter dyreværnsloven eller efter de i medfør heraf udstedte regler, herunder bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport.

Der henvises til afsnit 2.16.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås at videreføre disse regler i den nye dyrevelfærdslov, men at tilpasse formulering og struktur til de tilsvarende bestemmelser i på veterinærområdet, herunder lov om hold af dyr.

Det fremgår af lovforslagets § 52, stk. 1, at henlægger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen.

Med lovforslagets § 52, stk. 2, får ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation at fastsætte regler om andre offentlige myndigheders eller institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Den udtrykkelige hjemmel til delegation til myndigheder uden for ministerens ressort, der i forhold til den gældende dyreværnslov er ny, er nødvendig for at bibeholde politiets beføjelser efter bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport.

Med § 52, stk. 3, videreføres indholdet i dyreværnslovens § 24 d om, at afgørelser truffet i henhold til loven eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Bestemmelsen indebærer således, at afgørelserne, hvis de er truffet af en styrelse under Miljø- og Fødevarerministeriet efter delegation, ikke kan indbringes for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.

Af lovforslagets § 52, stk. 4, fremgår det, at klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Når myndigheden videresender klagen, skal den være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter. Som udgangspunkt skal første instans således sende klagen med tilhørende materiale til nævnet senest 3 uger efter modtagelsen. I nogle tilfælde har første instans dog behov for længere tid, f.eks. hvis klagepunkterne vedrører komplicerede forhold, eller hvis det kræver nærmere undersøgelser for at afgøre, om der er grundlag for at genoptage sagen.

Lovforslagets § 52, stk. 5, vil indebære, at afgørelser truffet af politiet i medfør af § 17, stk. 2, § 40, stk. 1, § 41, stk. 2, eller regler udstedt i medfør af loven ikke kan indbringes for Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Dette gælder også i tilfælde, hvor en afgørelse er påklaget til og afgjort af Rigspolitiet. Med forslaget lovfæstes den generelle undtagelse af politiets afgørelser fra klageadgangen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Udover de aktuelle typer af afgørelser, vil undtagelsen også omfatte afgørelser ved eventuelle henlæggelse af opgaver til politiet i medfør af den foreslåede § 52, stk. 2. Som hidtil vil de af bestemmelsen omfattede afgørelser truffet af politiet i stedet kunne påklages til Rigspolitichefen i henhold til retsplejelovens regler om klage over politiets dispositioner og afgørelser uden for strafferetsplejen.

Til § 53

Dyreværnslovens § 27 a giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Miljø- og Fødevarerministeriet om forhold, som er omfattet af loven eller af regler udstedt i medfør af denne, skal foregå digitalt.

På dyreværnslovens område er bestemmelserne hidtil udmøntet i §§ 34 a-34 c i bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport, som blev indsat ved bekendtgørelse nr. 40 af 12. januar 2016 om ændring af bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport. Disse bestemmelser, der har hjemmel i dyreværnslovens § 27 a, stk. 1, fastsætter, at organisatorer af dyretransport og transportvirksomheder skal anvende Fødevarerstyrelsens digitale IT-system, Eksportportalen, på eksportportalen.fvst.dk, ved indberetninger og ansøgninger.

Der henvises til afsnit 2.17.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 53, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 27 a, stk. 1, bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at kunne fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Miljø- og Fødevarerministeriet om forhold, som er omfattet af loven eller af regler udstedt i medfør af denne, skal foregå digitalt.

Bemyndigelsen påtænkes fortsat udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt også omfatter kommunikation mellem styrelsen og en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lignende, som optræder på virksomhedens eller borgerens vegne over for styrelsen.

Bemyndigelsen indebærer bl.a., at skriftlige henvendelser m.v. om forhold, som er omfattet af loven eller af regler, som er udstedt i medfør af loven, ikke anses for behørigt modtaget, hvis de indsendes på anden vis end den foreskrevne digitale måde.

Hvis oplysninger m.v. sendes på anden måde end den foreskrevne digitale måde, eksempelvis pr. brev, følger det af den almindelige vejledningspligt, jf. forvaltningslovens § 7, at der vejledes om reglerne på området, herunder om pligten til at kommunikere på den foreskrevne digitale måde.

Der vil kunne stilles krav om, at virksomheder og borgere oplyser en e-mailadresse, som Fødevarestyrelsen kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. I den forbindelse kan der også pålægges den pågældende virksomhed eller borger en pligt til at underrette om en eventuel ændring i e-mailadressen, inden den konkrete sag afsluttes eller henvendelsen besvares, medmindre e-mails automatisk bliver videresendt til den nye e-mailadresse.

Med den foreslåede udformning af bestemmelsen er det muligt på bekendtgørelsesniveau at fastsætte regler om, at visse grupper i en overgangsperiode ikke skal være omfattet af kravet om pligtsæssig digital kommunikation.

Undtagelsesmuligheden tænkes at have en begrænset rækkevidde. Det vil f.eks. være tilfældet for mindre grupper af virksomheder og borgere, som ikke er i besiddelse af digitale kompetencer eller ikke tidligere har anvendt it, hverken i virksomheden eller privat, og som ikke har mulighed for at lade andre varetage den digitale kommunikation.

Herudover vil det være muligt for virksomheder eller borgere efter ansøgning at opnå dispensation fra kravet om digital kommunikation. Dispensation vil kun undtagelsesvist blive givet. Det kunne f.eks. være handicappede eller stærkt ordblinde, der ikke kan betjene en computer eller personer, som bor i dele af Danmark, hvor det ikke er teknisk muligt at koble sig på internettet.

Det forhold, at en virksomhed eller en borger oplever, at den pågældendes egen computer ikke fungerer, at den pågældende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til den pågældende at overvinde, kan ikke føre til fritagelse for pligten til digital kommunikation. I så fald må den pågældende eksempelvis anmode en rådgiver om at varetage kommunikationen på den pågældendes vegne.

Lovforslaget § 53, stk. 2, bemyndiger ministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Med lovforslagets § 53, stk. 3, fastlægges, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Dette indebærer, at meddelelsen anses for at være tilgængelig for adressaten fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det vil sige med samme retsvirkninger som fysisk post, der anses for at være kommet frem, når den pågældende meddelelse m.v. er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor denne kan behandle meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet.

IT-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres. Opstår problemer tæt på fristen for indgivelsen af meddelelsen, og kan problemerne føre til, at fristen for indgivelse af meddelelsen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden for fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for en rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt.

Bestemmelsen finder anvendelse både på meddelelser, som frivilligt sendes digitalt, og på meddelelser, som det er obligatorisk at sende digitalt.

Til § 54

Lovforslagets § 54, som uændret viderefører dyreværnslovens § 27 b, giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte regler om, at afgørelser og andre dokumenter, der udelukkende er truffet eller udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af ministeriet som afsender. Der henvises til afsnit 2.17.1. i de almindelige bemærkninger.

Bestemmelsen finder anvendelse både på dokumenter, som sendes digitalt, og på dokumenter, som sendes fysisk, dvs. på papir med almindelig post, hvis dokumentet undtagelsesvist ikke sendes digitalt.

Til § 55

Med lovforslagets § 55, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 27 c, stk. 1, fastlægges, at krav efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf om, at et dokument, som er udstedt af andre end miljø- og fødevarerministeren, skal være underskrevet, kan opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Af lovforslagets § 55, stk. 2, fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om fravigelse af underskriftskrav, herunder krav om, at personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af dokumenter.

Underskriftskravet kan fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

Forslagets § 55, stk. 2, som uændret viderefører dyreværnslovens § 27 c, stk. 2, giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling hjemmel til at fastsætte nærmere regler om fravigelse af underskriftskrav. Det kan herunder bestemmes, at krav om personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af dokumenter. Dette kan f.eks. være aktuelt i de tilfælde, hvor det er nødvendigt at fremlægge originaldokumenter, som eksempelvis visse typer af certifikater, med originale underskrifter.

Der henvises til afsnit 2.17.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 56

Det fremgår af dyreværnslovens § 4 a, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler med henblik på at opfyldelse af De Europæiske Fællesskabers direktiver om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd.

Af dyreværnslovens § 4 a, stk. 2, fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen af Den Europæiske Fællesskabers forordninger om forsvarlig behandling af dyr om dyrs velfærd.

Der henvises til afsnit 2.18.1. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 56, stk. 1, svarer indholdsmæssigt til dyreværnslovens § 4 a, men der er foretaget en sammenskrivning og sproglig tilpasning af formuleringen.

Af lovforslagets § 56, stk. 1, fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan endvidere fastsætte regler eller træffe de bestemmelser, som er nødvendige for anvendelsen af Den Europæiske Unions forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om fravigelse af reglerne i de ovennævnte retsakter, i det omfang disse indeholder adgang hertil.

Lovforslagets § 56, stk. 2, er en ny bestemmelse, som skal sikre hjemmel til at fastsætte regler på områder, hvor Danmark har påtaget sig forpligtelser til opfyldelse af internationale traktater, konventioner og aftaler indenfor lovforslagets område.

Den foreslåede formulering af lovforslagets § 56 bidrager til at opnå en ensartethed i formuleringen af generelle bestemmelser i veterinær- og fødevarelovgivningen.

Til § 57

Der er i dyreværnsloven, lov om hold af slagtekyllinger og lov om hold af heste fastsat bestemmelser om inddragelse af dyreværnsorganisationer og andre organisationer i forbindelse med regelfastsættelse. Der henvises til afsnit 2.19.1. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 57 viderefører dyreværnslovens § 27.

Med lovforslagets § 57 fastlægges, at landbrugets organisationer, dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særlig berøres af reglerne, skal inddrages ved fastsættelse af regler i henhold til bestemmelser i loven. De nævnte organisationer samt andre organisationer, der særligt berøres af reglerne skal således have mulighed for at udtale sig, inden der fastsættes regler efter loven.

Den praktiske gennemførelse af inddragelsen vil afhænge af den konkrete lovgivning, der er tale om. Bestemmelsen vil som udgangspunkt indebære, at særligt berørte organisationer såvel som andre interessenter får mulighed for at udtale sig i forbindelse med den normale høringsproces, men inddragelsen kan også tage form af et eller flere møder med særligt berørte organisationer eller skriftlige tilkendegivelser fra relevante organisationer uden for den sædvanlige høring.

Til § 58

Dyreværnslovens straffebestemmelser findes i lovens kapitel 8 om straf, gebyr m.v. Dyreværnslovens § 28 fastsætter bl.a. strafferammerne for uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr, samt for overtrædelse af en række bestemmelser i dyreværnsloven og i administrative forskrifter udstedt i medfør af loven. Der henvises til afsnit 2.20.1. i de almindelige bemærkninger.

Det følger af lovforslagets § 58, stk. 1, at den, som ved overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Det følger endvidere af forslaget § 58, stk. 2, at har det i stk. 1 nævnte forhold haft karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år.

Derudover følger det af lovforslagets § 58, stk. 3, at har det i stk. 2, jf. stk. 1, nævnte forhold haft karakter af mishandling, er straffen fængsel indtil 2 år.

De omtalte bestemmelser viderefører uændret bestemmelserne i dyreværnslovens § 28, stk. 1-3, og sanktionsniveauet for overtrædelse af disse regler forudsættes fastholdt, jf. nedenstående.

For så vidt der ikke findes grundlag for fængselsstraf, gælder nedenstående strafpositioner som udgangspunkt for strafudmålingen. Spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles i den enkelte konkrete sag, beror på domstolens samlede vurdering af sagens foreliggende omstændigheder.

Fremover vil nedenstående fortsat være udgangsstrafpositioner ved overtrædelser udenfor erhvervsforhold (privates hold af dyr):

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Uforsvarlig behandling af dyr	2.000 kr.	6.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	10.000 kr.	15.000 kr.

Fremover vil nedenstående fortsat være udgangsstrafpositioner ved overtrædelser i erhvervsforhold, jf. § 58, stk. 12:

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Ikke uforsvarlig behandling af dyr (væsentlig ulempe)	3.000 kr.	4.500 kr.
Uforsvarlig behandling af dyr	5.000 kr.	15.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	20.000 kr.	30.000 kr.

For at modvirke, at personer som led i deres erhverv konsekvent overtræder dyrevelfærdslovgivningen vil der i sager, hvor der er tale om erhvervsforhold, kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde. Det beror på en konkret vurdering i den enkelte sag, i hvilket omfang dette udmålingsprincip om absolut kumulation bør anvendes.

For så vidt angår fængselsstraf fremgår det af forarbejderne til lov nr. 645 af 8. juni 2016 om ændring af dyreværnsloven (Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 137 A), at dyreværnsloven ikke skelner mellem dyrearter. Derfor forudsættes det, at der ved strafudmålingen ikke bliver lagt afgørende vægt på, hvilken dyreart sagen vedrører. Strafudmålingen foretages ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. I vurderingen vil der bl.a. skulle lægges vægt på overtrædelsens alvor, overtrædelsens omfang, overtrædelsens art, om overtrædelsen er sket med fortsæt eller har systematisk karakter og eventuelle andre omstændigheder (jf. straffelovens almindelige del).

Ved tvivl om, hvorvidt et konkret forhold skal karakteriseres som uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af dyr forudsættes som hidtil indhentet en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd, efter bekendtgørelse nr. 1712 af 15. december 2015 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for det Veterinære Sundhedsråd.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.20.1.1.1.

I sager om transport af dyr gælder således skærpede bødeudgangspunkter for transportører (vognmanden/transportvirksomheden) og leverandørerne (landmanden). De anførte bødestørrelser tjener som et udgangspunkt for retsbehandlingen i sager om transport af dyr og bygger bl.a. på, at overtrædelse af reglerne

på dette område ofte generelt vil være egnet til at skaffe den pågældende transportør m.v. en økonomisk vinding. Der kan således være et særligt økonomisk incitament til at overtræde lovgivningen. De nævnte strafpositioner forudsætter ikke, at der i den konkrete sag er opnået eller tilsigtet en sådan vinding. I sager om transport af dyr gælder det, at flere ansvarssubjekter kan straffes samtidig, dvs. både leverandør og transportør kan sanktioneres for samme overtrædelse efter en konkret vurdering af det strafferetlige ansvar.

Som en konsekvens af den politiske aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti af 18. december 2018 skærpes ansvarssubjektet. Den eksisterende sanktioneringspraksis i transportegnethedssager vil blive præciseret, således at det enten er transportvirksomheden og/eller leverandøren (landmanden) der i udgangspunktet sanktioneres. Der vil fortsat ske en konkret vurdering af overtrædelsen og den af aktørerne udviste uagtsomhed, og chaufføren vil fortsat ifalde ansvar, såfremt chaufføren har personligt ansvar for skaderne på dyrene.

Fremover vil nedenstående fortsat være udgangsstrafpositioner i sager om transport af dyr (overtrædelser begået af landmænd og transportører):

Overtrædelse	1. gang	2. gang
Ikke uforsvarlig behandling af dyr (væsentlig ulempe)	7.000 kr.	12.000 kr.
Uforsvarlig behandling af dyr	13.000 kr.	18.000 kr.
Grovere uforsvarlig behandling af dyr	25.000 kr.	40.000 kr.

I sager, hvor der alene er tale om brud på helt formelle regler, og hvor dyr ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe m.v., gælder de anførte bødestørrelser/udgangspunkter ikke. I disse tilfælde kan også mindre bøder således efter omstændighederne anses for passende.

Som eksempler på formelle overtrædelser kan nævnes tilfælde, hvor autorisation ikke er medbragt, jf. artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, eller tilfælde, hvor godkendelsescertifikatet ikke er medbragt til kort national transport, jf. § 14, stk. 2, jf. § 5 i bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport. Det afgørende for at anse en overtrædelse som formel er, at overtrædelsen – på grund af den overtrådte bestemmelses formelle karakter – ikke er egnet til konkret at udsætte dyret for væsentlig ulempe m.v.

Der kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere og efter omstændighederne væsentligt højere end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Dette gælder navnlig, hvor det i den konkrete sag kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding.

I tilfælde, hvor der foreligger gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser af transportreglerne, bør bødebeløbet også være væsentligt højere, end hvad de angivne strafpositioner for andengangstilfælde ellers ville føre til. I disse tilfælde vil der kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.20.1.1.1 om sanktioner for overtrædelse af dyreværnsloven, særligt om bødeniveau, og afsnit 2.20.3.1. om bødeniveau – særligt i relation til dyretransport.

Den foreslåede § 58, stk. 4, fastsætter strafferamme for overtrædelse af visse af lovens bestemmelser. Det

fremgår således af det foreslåede stk. 4, at medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der

- 1) overtræder §§ 2 eller 3, § 4, stk. 1, §§ 5-8, § 9, stk. 1, § 9, stk. 2, 2. pkt., § 9, stk. 3, § 16, stk. 1, § 18, § 25, stk. 1, § 27, stk. 1 eller 2, § 28, stk. 1 eller 2, eller § 32.
- 2) uden tilladelse efter § 28, stk. 3, opretter zoologiske haver, dyreparker eller lignende,
- 3) uden tilladelse driver virksomhed som omhandlet i § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt.,
- 4) undlader at give tilsynsmyndigheden oplysninger og fornøden bistand efter § 49, stk. 1,
- 5) tilsidesætter et vilkår for en tilladelse,
- 6) undlader at efterkomme et påbud eller forbud efter § 47, stk. 1, eller
- 7) undlader at give tilsynsmyndighederne adgang efter § 50, stk. 1.

Den foreslåede § 58, stk. 4, nr. 1, er en delvis videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 1, idet den uændret viderefører straf for overtrædelse af dyreværnslovens § 1-3, § 3a, stk. 1, § 5, § 9, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1-2, § 17, stk. 1-2, og § 19. Dyreværnslovens § 11, stk. 2, og § 16 vil blive fastsat administrativt efter den nye dyrevelfærdslov og straf for overtrædelse af disse bestemmelser vil således også blive fastsat i bekendtgørelserne. Der er således tale om en opretholdelse af gældende retstilstand, ligesom sanktionsniveauet forudsættes videreført.

Strafferammen for overtrædelse af lovforslagets § 7 vil være bøde eller fængsel op til 4 måneder, men hvis dyret under kampen har været udsat for uforsvarlig behandling vil straffen skulle fastsættes i medfør af lovforslagets § 58, stk. 1-3. Den foreslåede § 58, stk. 4, nr. 2, fastsætter, at den, der uden tilladelse efter den foreslåede § 28, stk. 3, opretter zoologiske haver, dyreparker eller lignende, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

I medfør af dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 1, kan overtrædelse af § 17, stk. 3, ligeledes straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Dyreværnslovens § 17, stk. 3, fastsætter, at zoologiske haver, dyreparker og lignende ikke må oprettes uden tilladelse fra Fødevarestyrelsen.

Der er således tale om videreførelse af gældende ret ligesom sanktionsniveauet forudsættes videreført.

Med lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 3, kan den, der driver virksomhed, som omhandlet i den foreslåede § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt., uden tilladelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Efter dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 1, kan overtrædelse af § 18, stk. 1, ligeledes straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Dyreværnslovens § 18, stk. 1, fastsætter, at erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr må kun drives med tilladelse fra Fødevarestyrelsen. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr.

Der er således tale om videreførelse af gældende ret ligesom sanktionsniveauet forudsættes videreført.

Efter lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 4, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der undlader at yde tilsynsmyndigheden fornøden vejledning og hjælp efter den foreslåede § 46, stk. 1.

Dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 1, fastsætter tilsvarende straf for overtrædelse af lovens § 24 a, stk. 4, og der er således tale om videreførelse af gældende ret, ligesom sanktionsniveauet forudsættes videreført.

Med lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 5, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der tilsidesætter et vilkår for en tilladelse. Efter lovforslaget kan der bl.a. meddeles tilladelse efter den foreslåede § 28, stk. 3, hvorefter oprettelse af zoologiske haver, dyreparker eller lignende kræver tilladelse, og den foreslåede § 30, stk. 1, hvorefter erhvervmæssig handel med og opdræt af dyr kun må drives med tilladelse. Det samme gælder for drift af dyrepensioner og dyreinternater samt formidling af dyr.

Dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 2, fastsætter tilsvarende straf for tilsidesættelse af vilkår for en tilladelse, og lovforslaget indebærer således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Med lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 6, fastsættes, at den, der undlader at efterkomme et påbud eller forbud efter lovforslagets § 47, stk. 1, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Den foreslåede § 47, stk. 1, bemyndiger ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at kunne meddele de påbud og forbud, der anses for nødvendige for at sikre overholdelse af loven eller regler fastsat i medfør af loven eller af Den Europæiske Unions forordninger om forsvarlig behandling af dyr og om beskyttelse af dyrs velfærd. Lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 6, er en videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 3, og indebærer således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Med lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 7, fastsættes, at den, der undlader at give tilsynsmyndighederne adgang efter den foreslåede § 50, stk. 1, kan, medmindre højere straf er forskyldt efter stk. 1-3, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Efter den foreslåede § 50, stk. 1, har tilsynsmyndigheden og personer, som er særligt bemyndiget hertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer, m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Lovforslagets § 58, stk. 4, nr. 7, er ny, men svarer til tilsvarende bestemmelser på veterinær- og fødevarerområdet, bl.a. indeholder lov om fødevarer en tilsvarende bestemmelse.

Lovforslagets § 58, stk. 5, fastsætter, at forsøg på overtrædelse af §§ 6-7 kan straffes.

Det fremgår af lovforslagets § 6, at det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger. Forsøg på overtrædelse af forbuddet kan ikke i dag straffes, idet strafferammen er bøde eller fængsel i indtil 4 måneder. Det fremgår af straffelovens § 21, stk. 3, at for så vidt andet ikke er bestemt, straffes forsøg kun, når der for lovovertrædelsen kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder. Det findes derfor hensigtsmæssigt at indsætte lovforslagets § 58, stk. 5, således at forsøg på overtrædelse af lovforslagets § 6 vil kunne straffes, idet anvendelse af levende dyr til øvelses- og kapskydning må forventes at kunne påføre dyrene væsentlig smerte og lidelse.

Det fremgår af lovforslagets § 7, at det er forbudt at lade et dyr deltage i dyrekampe, og det er endvidere forbudt at afholde dyrekampe. Af hundelovens § 6 d fremgår, at det er forbudt for en ejer eller besidder at lade en hund deltage i hundekampe, og at det er forbudt at afholde hundekampe. Hundelovens § 12, stk. 3, fastsætter, at med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der overtræder hundelovens § 6 d. Hundelovens strafferamme indebærer, at forsøg kan straffes, idet det af straffelovens § 21, stk. 3, fremgår, at for så vidt andet ikke er bestemt straffes forsøg kun, når der for lovovertrædelsen kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder. Med lovforslagets § 58, stk. 5 videreføres således hundelovens mulighed for at kunne straffe forsøg på at lade en hund deltage i hundekampe og afholdelse af hundekampe, dog således, at dette udvides til at gælde for alle dyr.

Lovforslagets § 58, stk. 6, fastsætter, at den, der overtræder et pålæg efter den foreslåede § 40, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Efter bestemmelsen kan politidirektøren give den ansvarlige pålæg om dyrets behandling, hvis dyr behandles uforsvarligt. Er dyret sygt eller kommet uheldigt til skade, kan politidirektøren meddele pålæg om aflivning af dyret, hvis det vil medføre unødigt lidelse at lade det leve.

Bestemmelsen er en videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 5, hvorefter den, der overtræder et pålæg efter § 21, stk. 1, som videreføres med lovforslagets § 40, stk. 1, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Lovforslagets § 58, stk. 7, fastsætter, at den dyrlæge, som tilsidesætter sin anmeldelsespligt efter lovforslagets §

39, straffes med bøde. Ifølge lovforslagets § 39 skal en dyrlæge, der bliver bekendt med, at et dyr behandles uforsvarligt, anmelde forholdet til politiet. Dette gælder dog ikke, hvis forholdet ikke er groft og i øvrigt straks rettes.

Lovforslagets § 58, stk. 7, viderefører uændret dyreværnslovens § 28, stk. 6.

Det fremgår af lovforslagets § 58, stk. 8, at der i forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Lovforslagets § 58, stk. 8, viderefører uændret dyreværnslovens § 28, stk. 7, hvorefter der i forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Med lovforslagets § 58, stk. 9, fastsættes endvidere, at ministeren kan fastsætte regler om, at forsøg på overtrædelse af regler udstedt i medfør af lovforslagets §§ 33, 35, 36 og §37, stk. 1 og 5, kan straffes.

Lovforslagets § 58, stk. 9, er ny og medfører, at der administrativt kan fastsættes regler om, at forsøg kan straffes. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at forsøg på overtrædelse af lovforslagets §§ 33, 35, 36, 36 og § 37, stk. 1 og 5, kan straffes.

Lovforslagets § 33 bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om forbud mod salg af visse dyr på markeder og andre samlinger af dyr. Et forbud mod salg af hunde på markeder er i dag fastsat i dyreværnslovens § 19 a. Forsøg på overtrædelse af forbuddet kan ikke i dag straffes, idet strafferammen er bøde eller fængsel i indtil 4 måneder. Det er hensigtsmæssigt, at forsøg kan straffes, da der er tale om dyr, som er særligt fysisk sårbare eller stiller særlige pasningsmæssige krav, der vanskeligt kan tilgodeses på et marked. Endvidere kan især salg på markeder give anledning til impuls køb, hvor køber måske ikke har gennemtænkt de krav, der stilles til at have det pågældende dyr.

Lovforslagets § 35 bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om, at reklame for og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr, ikke er tilladt. Bestemmelsen findes i dag i dyreværnslovens § 12 a, 1. pkt. Det fremgår af dyreværnslovens § 12 a, 2. pkt., at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om, at forsøg på reklame for og salg af visse aggregater, Halsbånd m.v. til dyr kan straffes. Bemyndigelsen til at fastsætte straf for forsøg er udmøntet i bekendtgørelse om forbud mod brug af visse aggregater, Halsbånd m.v. til dyr.

Lovforslagets § 36 bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Forbuddet findes i dag i lov om forbud mod markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte. Af lovens § 1, stk. 1, fremgår, at det er forbudt erhvervsmæssigt at indføre, producere samt handle med andre skind fra hunde (*Canis lupus familiaris*) og katte (*Felis silvestris*) end de pelsskind og pelsskindsprodukter, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår. Det fremgår af lovens § 2, stk. 2, at forsøg på overtrædelser omfattet af § 1, stk. 1, kan straffes.

Lovforslagets § 37, stk. 1, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om transport af dyr, herunder syn af dyr, dyrs velbefindende og transportegnethed, håndtering af dyr under transport, forsendelsestider, hvil, vanding og fodring. Lovforslagets § 37, stk. 5, bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om indretning, konstruktion og udformning af transportmidler og på- og aflæsningsfaciliteter, herunder vedligeholdelse og anvendelse, inventar, ventilations- og temperaturovervågningsystemer, anvendelse af navigationssystem, pladsforhold og arealkrav for dyr, adgang til dyrene, forhold vedrørende strøelse eller tilsvarende materiale

på transportmidlets gulv, forhold vedrørende tag eller overdække på transportmidler og beskyttelse af dyr mod vejret.

Miljø- og Fødevarerministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der kan straffes for forsøg på overtrædelse af særligt arealkrav, dvs. hvor en transportbil kører med for mange dyr. Forsøg på transport med for mange dyr vil således kunne strafsanktioneres, før transporten er påbegyndt, dvs. på det tidspunkt, hvor det er åbenlyst, at der vil ske en overtrædelse af reglerne. Fuldbyrdelsesmomentet rykkes således frem, så allerede forsøget på at læsse flere dyr på transportmidlet, end der må være i henhold til reglerne, kan straffes.

Efter lovforslagets § 58, stk. 10, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i forordninger udstedt af De Europæiske Fællesskaber.

Lovforslagets § 58, stk. 10, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 8.

Med lovforslagets § 58, stk. 11, fastsættes endvidere, at ministeren kan fastsætte regler om, at forsøg på overtrædelse af bestemmelser i Rådets forordning (EF) nr. 2005/1 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 97/1255, EU-Tidende 2005, nr. L 3, side 1, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2007/1523/EF af 11. december 2007 om forbud mod markedsføring og indførsel i og udførsel fra Fællesskabet af pelsskind fra hunde og katte samt produkter, hvori sådanne pelsskind indgår, EU-Tidende 2007, nr. L 343, side 1, kan straffes med bøde.

Lovforslagets § 58, stk. 11, er ny og medfører, at der administrativt kan fastsættes regler om, at forsøg på overtrædelse af de to forordninger nævnt i den foreslåede § 58, stk. 11, kan straffes.

Efter lovforslagets § 58, stk. 12, skal det ved udmåling af straf efter loven eller efter regler fastsat i medfør af stk. 8 og 10, anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået mod dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, jf. den foreslåede § 59.

Lovforslagets § 58, stk. 12, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 9.

Med lovforslagets § 58, stk. 13, fastsættes, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Lovforslagets § 58, stk. 13, er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 28, stk. 11

Endelig skal bemærkes, at dyreværnslovens § 28, stk. 10, ikke videreføres med dette lovforslag, idet bestemmelsen allerede er omfattet af straffelovens 9. kapitel. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.20.2.

Til § 59

Dyreværnslovens § 28 a fastsætter straf for uretmæssig aflivning af et dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, såfremt aflivningen er begået forsætligt. Der henvises til afsnit 2.20.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 59 fastsættes, at den, som uretmæssigt afliver et dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, straffes med fængsel indtil 2 år, såfremt aflivningen er begået forsætligt. Dette gælder, uanset at aflivningen er sket i overensstemmelse med den foreslåede § 25, stk. 1.

”Uretmæssig aflivning” omfatter tilfælde, hvor en person slår et dyr ihjel uden at være berettiget hertil. Bestemmelsen vil f.eks. kunne finde anvendelse, hvis en person i forbindelse med en anholdelsessituation, hvor politiet benytter en hund til at sikre pågribelse af den pågældende, slår hunden ihjel. Dette gælder uanset om aflivningen er sket hurtigt og smertefrit og efter reglerne herom i den foreslåede § 25, stk. 1. Den foreslåede § 59 omfatter overtrædelser, der begås forsætligt.

Den foreslåede § 59 er en videreførelse af dyreværnslovens § 28 a og indebærer således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Til § 60

Dyreværnslovens § 29 fastsætter bestemmelser om rettighedsfrakendelse i forbindelse med misbehandling, grovere uforsvarlig behandling eller i gentagelsestilfælde. Der henvises til afsnit 2.20.1. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 60, stk. 1, fastsættes, at den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum kan frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Det samme gælder den, der efter tidligere at have gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr og på ny findes skyldig i sådan overtrædelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den foreslåede § 60, stk. 1, er en videreførelse af reglerne i dyreværnslovens § 29, stk. 1, og indebærer således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Med lovforslagets § 60, stk. 2, fastsættes, at frakendelse kan ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr efter stk. 1 vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. Frakendelsen kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr.

Lovforslagets § 60, stk. 2, er en videreførelse af dyreværnslovens § 29, stk. 2, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Lovforslagets § 60, stk. 3, fastsætter, at betinget frakendelse sker på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på 3 år, der regnes fra endelig dom, ikke overtræder dyrvelfærdslovgivningen under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, jf. lovforslagets § 60, stk. 1 og 2.

Lovforslagets § 60, stk. 3, er en videreførelse af dyreværnslovens § 29, stk. 3, og indebærer således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Lovforslagets § 60, stk. 4, fastsætter, at den, der ved dom findes skyldig i mishandling, grovere uforsvarlig behandling eller uforsvarlig behandling af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr betinget efter lovforslagets § 60, stk. 2, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en rettighedsfrakendelse. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter af dyr.

Lovforslagets § 60, stk. 4, er en videreførelse af gældende ret i dyreværnslovens § 29, stk. 4, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Med lovforslagets § 60, stk. 5, fastsættes, at ubetinget frakendelse efter stk. 4 sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Lovforslagets § 60, stk. 5, er en videreførelse af dyreværnslovens § 29, stk. 5, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Det følger af forslaget § 60, stk. 6, at hvis retten til at beskæftige sig med dyr er frakendt for længere tid end 2 år efter den foreslåede § 60, stk. 1 eller stk. 4, jf. stk. 5, eller efter en tidligere lov, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige sig med dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Lovforslagets § 60, stk. 6, er en videreførelse af dyreværnslovens § 29, stk. 6, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Med lovforslagets § 60, stk. 7, fastsættes, at retten under behandlingen af de sager, som er nævnt i de foreslåede § 60, stk. 1 og 4, ved kendelse kan udelukke den pågældende fra at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, indtil sagen er endeligt afgjort. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter og antal af dyr. Det kan i kendelsen bestemmes, at kære ikke har opsættende virkning. Afsiges der med hensyn til rettighedsfrakendelse frifindende dom i sagen, bortfalder forbuddet, selvom dommen ankes. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Lovforslagets § 60, stk. 7, er en videreførelse af dyreværnslovens § 29, stk. 7, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Lovforslagets § 60, stk. 8, fastsætter, at med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder straffes den, der med kendskab til et forbud efter § 60, stk. 1, 4 eller 7, overlader dyr i en anden persons varetægt, såfremt der herved etableres en tilstand i strid med forbuddet. Lovforslagets § 58, stk. 13, finder tilsvarende anvendelse.

Lovforslagets § 60, stk. 8, er en videreførelse af dyreværnslovens § 29, stk. 8, og medfører således ingen ændring i forhold til gældende ret.

Til § 61

Dyreværnslovens § 30 fastsætter den, der har tilsyn med et barn under 15 år straffes for overtrædelse af dyreværnsloven og regler fastsat i medfør af loven, der begås af barnet, hvis den pågældende har været vidende om overtrædelsen og ikke har søgt at forhindre den. Der henvises til afsnit 2.20.1. i de almindelige bemærkninger.

Det fremgår af lovforslagets § 61, stk. 1, at den, der har tilsyn med et barn under den kriminelle lavalder, straffes for overtrædelse af loven og regler fastsat efter loven for handlinger, der begås af barnet, hvis den pågældende har været vidende om overtrædelsen og ikke har søgt at forhindre den.

Den foreslåede § 61, stk. 1, er en videreførelse af gældende ret med den modifikation, at den kriminelle lavalder ikke fastsættes i loven med en bestemt alder, men der blot henvises til den til enhver tid værende kriminelle lavalder. Baggrunden herfor er, at det ikke kan udelukkes, at den kriminelle lavalder kan blive ændret i op- eller nedadgående retning. Herved undgås at skulle foretage lovændring alene på den baggrund.

Den foreslåede § 61, stk. 2, indebærer, at hvis den, der førte tilsyn, på grund af grov uagtsomhed var uvidende om barnets handling, straffes vedkommende med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Den foreslåede § 61, stk. 2, svarer til dyreværnslovens § 30, stk. 2, og sanktionsniveauet for overtrædelse forudsættes fastholdt.

Lovforslagets § 62 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 29 a. Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 62, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 a, stk. 1, kan den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Lovforslagets § 62, stk. 1, udgør et supplement til den almindelige frakendelsesadgang i lovforslagets § 60, som imidlertid ikke udtrykkeligt henviser til transport af dyr.

Begrebet »den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr« omfatter både transportører og organisatorer i forordningens forstand. Med formuleringen »driver erhvervmæssig virksomhed«, er der i medfør af dette led i bestemmelsen kun adgang til frakendelse i forhold til en ejer, en direktør, et bestyrelsesmedlem eller en anden person – der uanset formel titel – de facto deltager i ledelsen af transportvirksomheden. Chauffører og ledsagere er selvstændigt nævnt i bestemmelsen som personer, der kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

Lovforslagets § 62, stk. 1, omfatter således fysiske personer, som enten fungerer som chauffør/ledsager eller som transportør/organisator. Selskaber m.v. (juridiske personer), er derimod ikke omfattet af frakendelsesadgangen efter bestemmelsen. Juridiske personer kan i særligt grove tilfælde frakendes retten til at drive erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr efter lovforslagets § 62.

Anvendelse af frakendelsesadgangen er betinget af, at der i den aktuelle sag er tale om erhvervmæssig transport af dyr. Grovere uforsvarlig behandling af dyr i privat sammenhæng, f.eks. transport af egne kæledyr, er således ikke omfattet af bestemmelsen, men i sådanne tilfælde vil der – afhængig af den konkrete sags omstændigheder – kunne være grundlag for frakendelse efter lovforslagets § 60. Begrebet »erhvervmæssig« transport af dyr, omfatter ikke kun egentlig vognmandsvirksomhed, men f.eks. også en landmand, der transporterer egne dyr til slagting, med henblik på salg, eller til en anden landmand med henblik på opfedning, sml. herved om begrebet »transport i forbindelse med økonomisk virksomhed« under punkt 2 i vejledning nr. 145 af 22. december 2007 om forordningen.

Frakendelse forudsætter, at der foreligger mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller at den pågældende tidligere er dømt for uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse. Overtrædelse af transportreglerne, som indebærer ikke-uforsvarlig behandling af dyr, eller uforsvarlig behandling af dyr i 1. gangstilfælde, kan således ikke føre til frakendelse efter den foreslåede bestemmelse.

Med lovforslagets § 62, stk. 2, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 a, stk. 2, kan frakendelse ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

Det vil bero på domstolenes vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der skal ske betinget eller ubetinget frakendelse af retten til erhvervmæssigt at transportere dyr, og i denne vurdering kan indgå, om der i sager om mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr er tale om en førstegangsovertrædelse. I tilfælde, hvor transportøren eller chaufføren er straffet flere gange tidligere for ligeartet kriminalitet, eller hvor der i mere systematisk eller organiseret form er begået adskillige lovovertrædelser, er det altovervejende udgangspunkt at der sker ubetinget frakendelse.

Til § 63

I henhold til den gældende dyreværnslov § 29 c, stk. 1, skal den, der driver erhvervmæssig virksomhed ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 29 a, stk. 2, eller § 29 b, stk. 1. Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 63 er en videreførelse af dyreværnslovens § 29 c med den ændring, at henvisningen til klippekortsordningen i § 29 b er udgået. Det vil sige en justeret videreførelse af dyreværnslovens § 29 c, stk. 1, nr. 1, og stk. 2. Dyreværnslovens § 29 c, stk. 1, nr. 2 og 3, er således ikke videreført.

Med lovforslagets § 63, stk. 1, fastsættes, at den, der driver erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervmæssig transport af dyr, skal ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter § 62, stk. 2, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en betinget frakendelse efter § 62, stk. 2. Bestemmelsen regulerer således de tilfælde, hvor der skal ske ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr som følge af, at der i prøvetiden for en betinget frakendelse er begået et eller flere forhold, der enten hver for sig eller tilsammen isoleret set vil kunne indebære en betinget frakendelse.

Det fremgår af lovforslagets § 63, stk. 2, at under særligt formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget. Bestemmelsen anvendes kun i helt særlige tilfælde.

Til § 64

Lovforslagets § 64 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 29 d. Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 64, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 d, kan et selskab m.v. (en juridisk person) ubetinget frakendes retten til at drive erhvervmæssig virksomhed med transport af dyr, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt lovgivningen om transport af dyr.

Lovgivningen om transport af dyr omfatter Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport.

De gældende regler om rettighedsfrakendelse, jf. dyreværnslovens §§ 29, 29 a og 29 c (lovforslagets § 60 og §§ 62 og 63) omfatter kun fysiske personer.

Adgangen til rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer, jf. lovforslagets § 64, er et supplement til den almindelige frakendelsesregel på dyretransportområdet i lovforslagets § 62, og er forbeholdt særlig grove tilfælde. Rettighedsfrakendelse i forhold til en juridisk person træder således ikke i stedet for, men skal idømmes i tillæg til, rettighedsfrakendelse i forhold til de ansvarlige (fysiske) personer.

Bestemmelsen kan navnlig anvendes i tilfælde, hvor der tidligere er sket udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som er frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, dvs. hvor selskabet som sådant må siges at danne rammen om gentagne, alvorlige overtrædelser.

Til § 65

Lovforslagets § 65 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 29 e. Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 65, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 e, stk. 1, fremgår, at ubetinget frakendelse efter lovens § 62, stk. 1, § 63, stk. 1, eller § 64 sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig. En uden- eller indenretlig vedtagelse af en betinget frakendelse har i denne henseende samme virkning som en dom, jf. lovforslagets § 67, stk. 3. Lovforslagets § 65, stk. 1, regulerer varigheden af ubetinget rettighedsfrakendelse.

Lovforslagets § 60, stk. 6, og § 65, stk. 2, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 e, stk. 2, regulerer spørgsmålet om generhvervelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr inden frakendelsestidens udløb. Det fremgår af forslaget § 65, stk. 2, at spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb kan indbringes for domstolene, hvis retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr er frakendt for længere tid end 2 år. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når der foreligger ganske særlige omstændigheder. Har vedkommende tidligere ubetinget været frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Til § 66

Lovforslagets § 66 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 29 f. Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets § 66, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 f, stk. 1, sker betinget frakendelse med en prøvetid tre år, der regnes fra endelig dom. En uden- eller indenretlig vedtagelse af en betinget frakendelse har også i denne henseende samme virkning som en dom, jf. lovforslagets § 67, stk. 3. Det er et vilkår for den betingede frakendelse, at den pågældende i prøvetiden ikke overtræder reglerne om transport af dyr på en sådan måde, at den pågældende skal frakendes retten til at transportere dyr. I givet fald vil vedkommende stå til en ubetinget frakendelse af retten til erhvervmæssigt at transportere dyr, jf. lovforslagets § 63, stk. 1.

Af lovforslagets § 66, stk. 2, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 f, stk. 2, fremgår, at en betinget frakendelse til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr desuden indebærer, at den pågældende chauffør/ledsager eller transportør skal bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport. Prøven er den samme, som chauffører/ledsagere efter reglerne i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og bekendtgørelse nr. 1728 af 21. december 2006 om uddannelse i transport af dyr skal bestå for at opnå det såkaldte kompetencebevis. Det følger endvidere af bestemmelsen, at prøven skal bestås inden for en frist, der fastsættes af Fødevarestyrelsen. Fristen skal fastsættes på en sådan måde, at vedkommende chauffør eller transportør får en reel mulighed for at aflægge prøven inden for rimelig tid, men at der samtidig sikres den fornødne konsekvens i administrationen af ordningen, således at prøven skal aflægges snarest muligt efter den endelige afgørelse i straffesagen. Er prøven ikke bestået inden udløbet af den fastsatte frist, må den pågældende ikke beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, før prøven er bestået.

Efter lovforslagets § 66, stk. 3, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 f, stk. 3, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte nærmere regler om indholdet og gennemførelsen af den kontrollerende prøve.

Til § 67

Dyreværnslovens § 29 h regulerer adgangen til udenretlig vedtagelse af bøde for overtrædelse af »lovgivningen om transport af dyr« (dvs. Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport) og betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr. Der henvises til afsnit

2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Lovforslagets § 67 er en uændret videreførelse af dyreværnslovens § 29 h med den ændring, at henvisningen til klippekortsordningen i § 29 b er udgået.

Det fremgår af lovforslagets § 67, stk. 1, at i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforlæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforlægget angivet. Reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, om krav til indholdet af et anlageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforlæg.

Det fremgår af lovforslagets § 67, stk. 2, at sager, hvori der ikke opstår spørgsmål om anvendelse af højere straf end bøde, kan, når retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld, afgøres ved, at den tiltalte i retten vedtager at betale en nærmere bestemt bøde eller vedtager en betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr.

En ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr kan, grundet den meget indgribende karakter af en ubetinget frakendelse, kun pålægges ved dom eller i forbindelse med indenretlig vedtagelse. Tilsvarende er der ikke adgang til udenretligt at vedtage en betinget frakendelse efter den meget skønsprægede bestemmelse i lovforslagets § 62, stk. 2, jf. formuleringen "ved dom" i § 62, stk. 1.

Endvidere følger det af lovforslagets § 67, stk. 3, at uden- og indenretlige vedtagelser efter § 67, stk. 1 og 2, med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning har samme virkning som en dom. Det vil bl.a. sige, at prøvetiden for en betinget frakendelse og frakendelsestiden for en ubetinget frakendelse, der er vedtaget efter § 67, stk. 1 eller stk. 2, regnes fra vedtagelsen, sammenlignet med § 65, stk. 1 og 2, hvor en ubetinget frakendelse sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig.

Til § 68

Dyreværnslovens § 29 j indeholder regler om domsmænds medvirken i sager om overtrædelse af »lovgivningen om transport af dyr« (dvs. for nuværende Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport). Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

For andre sager om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen gælder de almindelige bestemmelser om domsmænds medvirken i retsplejelovens § 689, stk. 3 og 4.

Med forslaget § 68, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 j, stk. 1, fastsættes, at domsmænd medvirker i sager om overtrædelse af lovgivningen om transport af dyr, hvis der er spørgsmål om højere straf end bøde, hvis der er spørgsmål om ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr, eller hvis sagen i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse.

Af forslaget § 68, stk. 2, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 j, stk. 2, fremgår, at domsmænd ikke medvirker i sager, der behandles efter reglen i retsplejelovens § 831, eller kan afgøres med indenretlig vedtagelse, jf. § 67, stk. 2.

Af forslaget § 68, stk. 3, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 j, stk. 3, fremgår, at offentlig forsvarer beskikkes efter reglerne i retsplejelovens § 731 og § 732. Hvis tiltalte anmoder om det, beskikkes i byretten tillige offentlig forsvarer i sager, hvor der bliver spørgsmål om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervmæssig transport af dyr og der ikke medvirker domsmænd. Som konsekvens af reglerne i lovforslagets § 68, stk. 1 og 2, om domsmænds medvirken i sager om overtrædelse af

lovgivningen om transport af dyr skal der – hvis tiltalte anmoder om det – i byretten beskikkes forsvarer i sager, hvor der bliver tale om betinget eller ubetinget rettighedsfrakendelse og der ikke medvirker domsmænd. Således kan der ske forsvarerbeskikkelse i de sager, hvor der ikke længere skal medvirke domsmænd.

Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

Til § 69

Dyreværnslovens § 29 k indeholder hjemmel for politiet til at kunne tilbageholde udenlandske chauffører og køretøjer, og foretage konfiskation. Der henvises til afsnit 2.20.3. i de almindelige bemærkninger.

Det fremgår af lovforslagets § 69, stk. 1, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 k, stk. 1, at politiet kan tilbageholde et køretøj, der anvendes til transport af dyr, i de tilfælde, hvor såvel chaufføren som det køretøj, der anvendes til transporten af dyr og med hvilken en overtrædelse er begået, er hjemmehørende i udlandet. Tilbageholdelse kan ske, indtil forskyldte bøder er betalt, eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet.

Det følger af lovforslagets § 69, stk. 2, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 k, stk. 2, at retsplejelovens regler om beslaglæggelse med henblik på konfiskation finder tilsvarende anvendelse, ligesom det følger af bestemmelsen, at tilbageholdelsen kun kan ske, hvis det er nødvendigt for at sikre betaling af de nævnte beløb. Var chaufføren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan tilbageholdelse ikke ske.

Endelig følger det af lovforslagets § 69, stk. 3, som uændret viderefører dyreværnslovens § 29 k, stk. 3, at stk. 1 ikke finder anvendelse med hensyn til chauffører, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Til § 70

Det følger af lovforslagets § 70, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det fremgår endvidere af lovforslagets § 70, stk. 1, 2. pkt., at ministeren kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Det er mest hensigtsmæssigt, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af ministeren, således at lovforslaget og samtlige nye bekendtgørelser kan træde i kraft samtidig. Det er begrundet i, at der kan opstå tidskrævende og evt. uforudsete problemstillinger i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelserne, bl.a. notifikationer i EU, som kan medføre, at en fast ikrafttrædelsesdato vil være uhensigtsmæssig.

Samtidig vil der være visse af de foreslåede bestemmelser, som det vil være hensigtsmæssigt at sætte i kraft på et tidligere tidspunkt end loven som helhed, så disse bestemmelser eller regler, der skal fastsættes i medfør heraf, ikke skal afvente samtlige nye arts-specifikke bekendtgørelser. Det vil f.eks. være tilfældet med lovforslagets § 28 for så vidt angår den udvidede bemyndigelse i det foreslåede stk. 5 til at kunne fastsætte regler om forbud mod hold og fremvisning af visse dyr dyrearter i cirkus.

Det fremgår af lovforslagets § 70, stk. 2, at dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, ophæves, idet dog § 32, stk. 2, 2. pkt., for så vidt angår § 4 og § 10, forbliver i kraft, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af denne lov. Der er tale om gældende bestemmelser i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983., ifølge hvilken § 4 fastsætter, at det er forbudt: 1) at transportere levende fisk ved hjælp af stænger, vidjer, kroge eller snore, anbragt gennem gællerne, kæberne eller lignende, 2) ved vejning af levende fisk at stikke den til vægtredskabet hørende krog gennem nogen del af dyret, og 3) at bruge andre levende hvirveldyr end fisk som agn. Det er på sigt hensigten, at disse regler vil blive indarbejdet i bekendtgørelser. Reglerne forbliver dog i kraft, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af denne lov, jf.

lovforslagets § 70, stk. 2.

I medfør af den foreslåede § 70, stk. 3, ophæves følgende love ved lovens ikrafttræden:

- 1) Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017.
- 2) Lov om indendørs hold af smågrise avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 11. januar 2017.
- 3) Lov om udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017.
- 4) Lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 11. januar 2017.
- 5) Lov om forbud om markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013.
- 6) Lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013.
- 7) Lov om forbud mod hold af ræve, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014.
- 8) Lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 11. januar 2017.
- 9) Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017.
- 10) Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017.

Lovene ophæves som konsekvens af, at de regler, som er indeholdt i lovene, er indarbejdet i lovforslaget enten direkte eller som bemyndigelser til at fastsætte regler herom. Gældende regler, der skal videreføres i bekendtgørelser med hjemmel i disse bemyndigelser, skal træde i kraft samtidig med loven og ophævelsen af de nævnte love.

Den foreslåede § 70, stk. 4, 1. pkt., fastsætter, at regler udstedt i medfør af de love, der er nævnt i stk. 2 og stk. 3, nr. 1-9, samt regler fastsat i medfør af lov om værn af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juni 1983 forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat efter denne lov. Den foreslåede § 70, stk. 4, 2. pkt., fastsætter, at overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås i § 70, stk. 5, 1. pkt., at regler fastsat i medfør af lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler efter denne lov eller efter lov om mark- og vejfred.

De regler, som opretholdes i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 70, stk. 5, 1. pkt., er bekendtgørelse nr. 979 af 16. august 2017 om udegående heste, som er fastsat i medfør af § 20 i lov om hold af heste. Bekendtgørelsen forbliver i kraft, indtil den afløses af regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 20, stk. 2, i dyrevelfærdsloven. Herudover opretholdes reglerne i bekendtgørelse nr. 643 af 25. juni 2008 om ansvarsforsikring af løsgående heste, som er fastsat i medfør af hestelovens § 30 a, stk. 3. Bekendtgørelsen forbliver i kraft, indtil den ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af lov om mark- og vejfred. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 74 om ændring af lov om mark- og vejfreden, herunder den foreslåede § 4 b, stk. 4, svarende til den gældende § 30 a, stk. 3 i lov om hold af heste.

Af den foreslåede § 70, stk. 5, 2. pkt., fremgår endvidere, at overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Den foreslåede § 70, stk. 6, fastsætter, at tilladelser meddelt i medfør af de hidtil gældende regler, som nævnt i stk. 2, 3, nr. 7 og stk. 4, bevarer deres gyldighed på de meddelte vilkår. Dette indebærer f.eks., at tilladelser til zoologiske haver m.v. og erhvervsmæssigt hundehold fortsætter på uændrede vilkår.

Den foreslåede § 70, stk. 7, fastsætter, at ansøgninger om tilladelser efter regler, som nævnt i lovforslagets § 70, stk. 2, der er modtaget inden lovens ikrafttræden, behandles efter de gældende regler.

Den foreslåede § 70, stk. 8, fastsætter, at personer, der har etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, og som på dette tidspunkt havde denne virksomhed som deres

hovederhverv, og som efter ansøgning har fået meddelt tilladelse af Justitsministeriet til at fortsætte deres virksomhed indtil den 31. december 2023, kan fortsætte deres virksomhed indtil dette tidspunkt.

Den foreslåede § 70, stk. 9, fastsætter, at verserende klagesager i Miljø- og Fødevareklagenævnet, der ikke er færdigbehandlet ved denne lovs ikrafttræden, færdigbehandles og afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter reglerne i denne lov.

Til § 71

Til nr. 1-3

Der er i lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1373 af 30. november 2017, (hundeloven) fastsat tre dyrevelfærdsmæssige bestemmelser om henholdsvis hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse (§ 2), om opbinding af hunde (§ 5) samt om forbud mod hundekampe (§ 6 d). Der henvises til afsnit 2.2.1.9. i de almindelige bemærkninger.

Med den foreslåede § 71, nr. 1, ophæves §§ 2, 5 og 6 d i lov om hunde.

Hundelovens § 2 om tilladelse til hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, og hundelovens § 5 om forbud mod til stadighed at holde en hund bundet og om, at når en hund holdes bundet, skal dens lænke mindst være 5 m lang, og den skal have adgang til et opholdsrum, der kan yde den forsvarligt læ mod regn, blæst og kulde, der er af dyrevelfærdsmæssig karakter, vil blive videreført i en bekendtgørelse om hunde, som udstedes med hjemmel i den foreslåede dyrevelfærdslov.

Hundelovens § 6 d om forbud mod at lade en hund deltage i hundekampe eller at afholde hundekampe, der ligeledes er af dyrevelfærdsmæssig karakter, videreføres med lovforslagets § 7, dog foreslås bestemmelsen udvidet til at omfatte alle dyr.

Som konsekvens af lovforslagets § 74, nr. 1, om ophævelse af hundelovens §§ 2, 5 og 6 d, foreslås med lovforslagets § 74, nr. 2-3, en ændring af strafbestemmelsen i hundelovens § 12 således, at henvisningerne til §§ 2 og 5 i hundelovens § 12, stk. 1, nr. 1, udgår, og § 12, stk. 3, som vedrører § 6 d, ophæves.

Til § 72

Efter lovforslagets § 72 bevarer tilladelser til hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse, meddelt i medfør af § 2 i lov om hunde, som foreslås ophævet med lovforslagets § 71, deres gyldighed på de meddelte vilkår.

Til § 73

Til nr. 1 og 2

I følge § 19, jf. §§ 63-70, i lov nr. 1715 af 12. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, er klager over afgørelser truffet i medfør af dyreværnsloven, lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, lov om udendørs hold af svin, lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, lov om hold af slagtekyllinger, lov om hold af slagtekalkuner og lov om hold af heste undtaget fra klagegebyr.

Med lovforslagets § 73, nr. 1, foreslås, at undtagelsen fra betaling af klagegebyr fortsat vil skulle gælde ved klager over afgørelser truffet i medfør af en ny dyrevelfærdslov (nærværende lovforslag) herunder omfattes klager over afgørelser truffet i medfør af bestemmelserne i de dyreartsspecifikke love, som med nærværende lovforslag foreslås ophævet og bestemmelserne indarbejdet i dyrevelfærdsloven og i tilhørende bekendtgørelser med hjemmel i loven.

Samtidig foreslås med lovforslagets § 73, nr. 2, at §§ 63-70 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæves.

Til § 74

Til nr. 1

Det fremgår af § 3, stk. 1, i lov om mark- og vejfred, jf. lovbekendtgørelse nr. 1847 af 14. december 2015 (herefter mark- og vejfredsloven), at kommer et husdyr uden hjemmel ind på anden mands grund, skal dyrets besidder erstatte den skade, dyret forvolder ved at nedtræde, afbide eller fortære afgrøder, beplantning eller bevoksning, beskadige hegn eller vandløb, oprode eller sammentræde jordbunden. Samme regel gælder om skade, dyret forvolder ved at angribe et andet husdyr eller på anden voldelig måde tilføje det legemsbeskadigelse.

Som besidder anses efter mark- og vejfredslovens § 2, stk. 2, enhver, der holder husdyr, uanset om ejendomsretten over disse tilkommer en anden.

Det bemærkes i den forbindelse, at hestens ejer i en række tilfælde vil være besidder af hesten. Besidderen kan dog efter bestemmelsen i mark- og vejfredsloven også være en anden. Opstaldning af en hest i en fremmed stald kan således antage en sådan karakter, at en anden end hestens ejer må anses som besidder. Der henvises i den forbindelse til Vestre Landsrets dom, der er refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1994, s. 573. Det fremgår af forarbejderne til mark- og vejfredsloven, jf. Rigsdagstidende 1952-53, tillæg A, side 2927 og 2928, som henviser til det udkast til forslag i betænkning, som er udarbejdet af den ved landbrugsministeriets skrivelse af 24. april 1946 nedsatte kommission angående revision af mark- og vejfredsloven, at den, der har et husdyr i varetægt i medfør af tjenesteforhold eller den, der rent midlertidigt, som f.eks. dyrlæge eller smed, har det til behandling i en andens interesse, ikke anses som besidder i lovens forstand.

Bestemmelsen i mark- og vejfredslovens § 3, stk. 1, indebærer et objektivt ansvar for besidder af husdyr for visse skadestyper forvoldt af husdyr. De skadestyper, der er omfattet af ansvarsreglen i lovens § 3, stk. 1, er tingsskader i form af agrarisk skade, jf. bl.a. Vestre Landsrets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1950, s. 947/1, hvorefter besidder af nogle kreaturer var erstatningsansvarlig efter mark- og vejfredsloven for den skade, som disse kreaturer forvoldte ved at nedtrampe en sennepsafgrøde på anden mands mark. Der kan også være tale om tingsskade ved legemlig vold mod andre husdyr, jf. Vestre Landsrets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1992, s. 944, hvorefter besidder af kvier blev anset for erstatningsansvarlig efter mark- og vejfredsloven efter, at kvierne var brudt ud af deres indhegning og ind i anden en indhegning med kreaturer, som kvierne fandtes at have angrebet på en sådan voldelig måde, at der var tilføjet en ko indre legemsskader af en sådan art, at nødslagtning var påkrævet.

Det objektive ansvar efter mark- og vejfredslovens § 3, stk. 1, omfatter ikke personskade og anden tingsskade end de ovenfor nævnte typer. Af mark- og vejfredslovens § 3, stk. 2, fremgår, at erstatning dog ikke kan kræves, hvis skaden er fremkaldt med forsæt eller uagtsomhed af skadelidte selv eller af en person, han har ansvar for. Er der skyld på begge sider, afgøres det efter fejlenes beskaffenhed, om erstatningen skal nedsættes eller helt bortfalde.

Det fremgår af § 3, stk. 3, at der om erstatningskravets gennemførelse gives regler i mark- og vejfredslovens kap. VII.

Af mark- og vejfredslovens § 4 fremgår, at ansvar for skade forvoldt af husdyr, som kan påhvile andre end besidderen, ikke berøres af mark- og vejfredslovens bestemmelser. Det samme gælder besidderens ansvar for skade, som ikke omfattes af erstatningsreglen i lovens § 3, stk. 1.

Ifølge forarbejderne til mark- og vejfredsloven, jf. Rigsdagstidende 1952-53, tillæg A, side 2927 og 2928, som

henviser til det udkast til forslag i betænkning, som er udarbejdet af den ved landbrugsministeriets skrivelse af 24. april 1946 nedsatte kommission angående revision af mark- og vejfredsloven, er det hensigten med bestemmelsen i § 4 at udelukke tvivl om, at krav om erstatning i tilfælde, som ikke omfattes af erstatningsreglen i mark- og vejfredslovens § 3, stk. 1, kan gøres gældende i overensstemmelse med de almindelige erstatningsregler.

I §§ 30 a- 30 c i lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017 (hesteloven), er der fastsat regler om objektivt erstatningsansvar for ejer for løsgående heste samt krav om lovpligtig ansvarsforsikring.

Bestemmelserne i hesteloven om erstatning og forsikring for løsgående heste har til formål at sikre, at ejere af heste bliver forpligtet til at erstatte de skader, som løsgående heste forvolder, selv om der ikke er noget at bebrejde ejeren. Det objektive ansvar efter § 30 a, stk. 1, påhviler således ejeren af hesten og omfatter både personskade og tingsskade.

Med lovforslagets § 74, nr. 1, foreslås der indsat en ny bestemmelse i mark- og vejfredslovens kapitel II som konsekvens af lovforslagets § 74, nr. 2, hvormed der foreslås et nyt kapitel II a.

Med § 74, nr. 1, foreslås det som en ny bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 a, at reglerne i mark- og vejfredslovens §§ 3 og 4 ikke skal finde anvendelse for skade forvoldt af løsgående heste, der er omfattet af reglerne i det foreslåede nye kapitel II a i mark- og vejfredsloven, jf. lovforslagets § 74, nr. 2, hvormed bestemmelserne i hestelovens §§ 30 a- 30 c og § 35, stk. 2, om objektivt erstatningsansvar for ejer for løsgående heste og lovpligtig ansvarsforsikring indarbejdes i mark- og vejfredsloven som nye §§ 4 b-4 d.

Den foreslåede bestemmelse til mark- og vejfredslovens § 4 a indebærer, at hvis den forvoldte skade er omfattet af bestemmelserne i den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 b, stk. 1, om ejers erstatningsansvar, jf. lovforslagets § 74, nr. 2, så finder bestemmelserne om besidders erstatningsansvar i mark- og vejfredsloven § 3 ikke anvendelse.

Bestemmelserne i §§ 3 og 4 i mark- og vejfredsloven vil derfor kun finde anvendelse i forbindelse med visse tingsskader eller skader på andre dyr forvoldt af løsgående heste i de særlige tilfælde, hvor ingen ejer kan holdes ansvarlig efter den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 b, stk. 1.

Til nr. 2

I hestelovens §§ 30 a- 30 c er der fastsat regler om objektivt erstatningsansvar for ejer for løsgående heste samt krav om lovpligtig ansvarsforsikring.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at bestemmelser i hestelovens §§ 30 a- 30 c fortsat er relevante og derfor bør videreføres. Da hesteloven foreslås ophævet som led i ministeriets regelforenklingsarbejde og forslaget om en ny struktur for lovgivningen på dyrevelfærdsområdet, foreslås bestemmelserne om ejers erstatningsansvar for løsgående heste og lovpligtig ansvarsforsikring videreført i mark- og vejfredsloven. Med forslaget § 74, nr. 2, foreslås disse bestemmelser indsat i et nyt *kapitel II a* i mark- og vejfredsloven.

Reglerne i hestelovens §§ 30 a-30 c blev vedtaget på baggrund af en række ulykker, hvor heste, der var brudt ud af deres indhegninger, havde været impliceret i sammenstød med biler. Disse ulykker medførte ofte både alvorlige personskader og omfattende økonomisk skade for de implicerede bilister. Da baggrunden således var ulykker forårsaget af heste, er det trods placeringen i hesteloven Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at reglerne ikke er rettet mod æsler eller krydsninger mellem æsel og hest. De foreslåede nye bestemmelser i mark- og vejfredslovens §§ 4 b-4 d er således alene rettet mod heste.

De foreslåede nye bestemmelser i mark- og vejfredslovens §§ 4 b-4 d viderefører med enkelte justeringer bestemmelserne i hestelovens §§ 30 a-30 c og straffebestemmelsen i § 35, stk. 2.

§ 4 b

Det fremgår af hestelovens § 30 a, stk. 1, at ejeren af en hest er forpligtet til at erstatte den skade, hesten forvolder, når den er løsgående. Har skadelidte medvirket til skaden, kan erstatningen dog nedsættes eller bortfalde.

Det fremgår endvidere af hestelovens § 30 a, stk. 2, at det påhviler ejeren af en hest at tegne forsikring, der dækker ansvaret i henhold til stk. 1. Forsikrings-selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte for erstatning efter stk. 1. Undtaget fra forsikringspligten er heste, der holdes af det offentlige.

I hestelovens § 35, stk. 2, er det endvidere fastsat, at den, der overtræder § 30 a, stk. 2, kan straffes med bøde.

I medfør af hestelovens § 30 a, stk. 3, 1. pkt., kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte regler om forsikringspligtens gennemførelse. Det fremgår desuden af den gældende hestelovs § 30 a, stk. 3, 2. pkt., at hestelovens § 31 om, at dyreværnsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne, skal have lejlighed til at udtale sig ved fastsættelse af regler i henhold til bestemmelserne i hesteloven, ikke finder anvendelse ved fastsættelse af regler i medfør af lovens § 30 a, stk. 2, 1. pkt.

Der er i medfør af hestelovens § 30 a, stk. 3, udstedt bekendtgørelse nr. 634 af 25. juni 2008 om ansvarsforsikring af løsgående heste.

Bestemmelserne i hesteloven om erstatning og forsikring for løsgående heste har til formål at sikre, at ejere af heste bliver forpligtet til at erstatte de skader, som løsgående heste forvolder. Bestemmelserne har endvidere til formål, at sikre skadelidtes erstatningskrav i de tilfælde, hvor det objektive ansvar vil gælde, hvilket er baggrunden for, at der er pligt til at tegne en ansvarsforsikring, således at erstatningskrav omfattes af det objektive ansvar er dækket af en forsikring. Heste kan reagere meget voldsomt, når der opstår situationer, som hesten opfatter som truende. Hestens reaktion kan indebære en ikke ubetydelig risiko for skade på personer og ting. Da en hest endvidere er et stort dyr, vil de skader, der forvoldes, kunne være af væsentligt omfang. Trafikulykker, der involverer løsgående heste, har således ofte store menneskelige og økonomiske konsekvenser for de involverede personer.

Som beskrevet ovenfor til lovforslagets § 74, nr. 1, indeholder mark- og vejfredsloven i § 3 en regel om objektive ansvar for besidderen for visse tingsskader forvoldt af husdyr, herunder heste. Der henvises til bemærkningerne til § 74, nr. 1.

Udover hesteloven og mark- og vejfredsloven indeholder Danske Lov 6-10-2 en regel om objektive ansvar for personskade, der forvoldes af visse større husdyr, herunder heste. Ansvaret efter DL 6-10-2 påhviler dyrets ejer, men det er antaget i retspraksis, at reglen skal fortolkes i overensstemmelse med bestemmelserne i mark- og vejfredsloven og lov om hunde, hvorefter det objektive ansvar påhviler besidderen af dyret.

Det fremgår af den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredsloven § 4 b, stk. 1, at ejeren af en hest er forpligtet til at erstatte den skade, hesten forvolder, når den er løsgående. Har skadelidte medvirket til skaden, kan erstatningen dog nedsættes eller bortfalde.

Den foreslåede § 4 b, stk. 1, viderefører uændret hestelovens § 30 a, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 indebærer et objektive ansvar for ejere af heste, således at hesteejere bliver forpligtet til at erstatte de skader, som en hest forvolder, mens den er løsgående, selv om der ikke er noget at bebrejde ejeren. Erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte har medvirket til skaden.

Det objektive ansvar påhviler ejeren af hesten og omfatter både personskade og tingsskade.

Det objektive ansvar er begrænset til skader forvoldt af løsgående heste. Som løsgående anses heste, der har revet sig løs, heste, der går i en indhegning, samt heste, der bryder ud af en fold eller et indelukke. Heste med rytter anses derimod ikke for løsgående.

Ved sammenstød med en bil m.v. vil begge parter være omfattet af et objektive ansvar, jf. færdselslovens § 101. I sådanne tilfælde må det afgøres på baggrund af en vurdering af begge parters uagtsomhed, om der er grundlag for at nedsætte erstatningen hos en af parterne som følge af egen skyld, men udgangspunktet vil være, at hver part bærer ansvaret for de skader, som modparten har lidt.

I det omfang en skade er dækket af en tingsforsikring, er der i henhold til erstatningsansvarslovens § 19, som ikke foreslås ændret, intet erstatningsansvar for skadevolderen, medmindre den erstatningsansvarlige har forvoldt skaden forsætligt eller ved grov uagtsomhed, eller skaden er forvoldt ved udøvelse af offentlig eller erhvervsmæssig virksomhed m.v.

Erstatningsansvarslovens § 19 indebærer, at skadelidte i disse tilfælde må rejse sit erstatningskrav mod det forsikringselskab, hvor tingsforsikringen er tegnet, men skadevolder vil ifalde erstatningsansvar for et beløb svarende til en eventuel selvrisiko, der ikke er omfattet af forsikringsdækningen, jf. herved Vestre Landsrets afgørelse refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, s. 1606.

Erstatningsansvarslovens § 19 gælder dog ikke for erstatningsansvar, der er omhandlet i færdselslovens regler om ansvar for motordrevne køretøjer, eller som i øvrigt er dækket af den for køretøjet lovpligtige ansvarsforsikring, jf. samme lovs § 21.

Det fremgår af den foreslåede nye bestemmelse i § 4 b, stk. 2, at det påhviler ejeren af en hest at tegne forsikring, der dækker ansvaret i henhold til stk. 1. Forsikringselskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte for erstatning efter stk. 1. Heste, der holdes af det offentlige, er undtaget fra forsikringspligten.

Med den foreslåede § 4 b, stk. 2, videreføres hestelovens § 30 a, stk. 2 med en sproglig justering af 3. pkt.

Den foreslåedes § 4 b, stk. 2, er ligesom stk. 1 alene rettet mod heste. Den foreslåede stk. 2 om, at der skal være tegnet en ansvarsforsikring for hesten, indebærer ikke, at der nødvendigvis skal være tegnet en særskilt forsikring. Kravet om tegning af en ansvarsforsikring vil derfor også være opfyldt i tilfælde, hvor erstatningskrav omfattet af ejerens objektive ansvar er dækket af f.eks. en landbrugsforsikring, familieforsikring eller anden bredere form for forsikring, der dækker erstatningsansvaret i henhold til lovforslaget.

Af den foreslåede nye bestemmelse i § 4 b, stk. 3, fastsættes, at den, der undlader at tegne en forsikring efter stk. 2 straffes med bøde. Den foreslåede strafbestemmelse viderefører hestelovens § 35, stk. 2, om bødestraf for overtrædelse af hestelovens § 30 a, stk. 2 (den foreslåedes § 4 b, stk. 2).

Med den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 b, stk. 4, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætte nærmere regler om forsikringspligtens gennemførelse. Den foreslåede § 4 b, stk. 4, viderefører uændret hestelovens § 30 a, stk. 3, 1. pkt. Hestelovens § 30 a, stk. 3, 2. pkt. videreføres ikke, da bestemmelsen ikke længere vil være relevant.

Med den foreslåede § 4 b, stk. 4, kan der fastsættes nærmere regler om eksempelvis mindstebeløb for person- og tingsskadedækning, forsikringselskabers pligt til under visse forudsætninger at overtage forsikring for enhver forsikringspligtig samt indførelse af en puljeordning, hvorfra der udredes erstatning i tilfælde, hvor en skade forvoldes af hest, der ikke er omfattet af en forsikring. Der vil dermed kunne indføres en ordning svarende til den, der gælder vedrørende hunde. I medfør af hestelovens § 30 a, stk. 3, er udstedt bekendtgørelse nr. 634 af 25. juni 2008 om ansvarsforsikring af løsgående heste. Bekendtgørelsen forbliver gældende i medfør af lovforslagets § 70, stk. 5, indtil reglerne ophæves eller afløses af nye regler fastsat i medfør af den foreslåede

nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 b, stk. 4.

§ 4 c

Det fremgår af hestelovens § 30 b, at bestemmelser i anden lovgivning om objektivi ansvar for skade forvoldt af løsgående heste, som påhviler hestens ejer eller andre, ikke finder anvendelse, hvis der kan pålægges ansvar i medfør af § 30 a, stk. 1. Bestemmelsen indebærer, at det objektive ansvar i medfør af hestelovens § 30 a går forud for bestemmelser i Danske Lov 6-10-2.

Den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 c viderefører hestelovens § 30 b. Det fremgår således af den foreslåede § 4 c, at bestemmelser i anden lovgivning om objektivi ansvar for skade forvoldt af løsgående heste, som påhviler hestens ejer eller andre, ikke finder anvendelse, hvis der kan pålægges ansvar i medfør af den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 b, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 c indebærer, at det objektive ansvar i medfør af § 4 b skal gå forud for bestemmelser i anden lovgivning, herunder Danske Lov 6-10-2. Det betyder, at Danske Lov 6-10-2 ikke vil finde anvendelse i de situationer, hvor både en besidder og en hesteejer ellers ville kunne pålægges et objektivi ansvar for den forvoldte person- eller tingsskade. Er besidderen en anden end ejeren, vil besidderen dog i disse situationer kunne pålægges et ansvar i medfør af dansk rets almindelige ulovbestemte erstatningsregel (culpareglen), hvis vedkommende har handlet uagtsomt eller forsætligt. Der vil endvidere kunne pålægges besidderen af en hest ansvar efter reglerne i Danske Lov i de tilfælde, hvor ingen ejer kan holdes ansvarlig efter den foreslåede § 4 b, stk. 1.

I tilfælde, hvor både en hesteejer (på objektivi grundlag) og en besidder (på culpagrundlag) er erstatningsansvarlige for en tings- eller personskade, vil de som udgangspunkt hæfte solidarisk over for skadelidte, jf. herved Østre Landsrets afgørelse refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1937, s. 158.

Den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem hestens besidder og ejeren af hesten, vil blive fastlagt i medfør af erstatningsansvarslovens § 25, som ikke foreslås ændret.

Dette indebærer, at hesteejeren - der i modsætning til besidderen skal have tegnet en lovpligtig ansvarsforsikring - kun kan gøre et regreskrav gældende, hvis besidderen har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, eller hvis skaden er forvoldt ved udøvelse af offentlig eller privat erhvervsvirksomhed m.v. Der kan dog også i disse tilfælde ved den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem ejeren og besidderen tages hensyn til foreliggende ansvarsforsikringer m.v.

Er også besidderen dækket af en ansvarsforsikring, vil den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden skulle foretages efter, hvad der under hensyn til ansvarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt må anses for at være rimeligt. Det forsikringssselskab, som hæfter på objektivi grundlag og i kraft af en lovpligtig ansvarsforsikring, vil dog som udgangspunkt skulle bære den samlede erstatningsbyrde i den indbyrdes fordeling af ansvaret. Der henvises i den forbindelse til Højesterets afgørelse refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, s. 83.

§ 4 d

Det fremgår af hestelovens § 30 c, stk. 1, at anlægger skadelidte sag mod forsikringssselskabet, skal selskabet tilsiqe ejeren af hesten til ethvert retsmøde med det varsel, som efter retsplejelovens § 175 gælder for vidner i borgerlige sager. Tilsigelsen skal indeholde oplysning om reglerne i § 30 c, stk. 2.

Af hestelovens § 30 c, stk. 2, fremgår, at enhver part, der tilsiges efter stk. 1, ved at fremsætte begæring herom til retsbogen kan indtræde som part i sagen. Indtræder parten ikke, er afgørelsen af erstatningsspørgsmålet ved dom eller forlig bindende for vedkommende.

Det fremgår af den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 4 d, stk. 1, at anlægger skadelidte sag mod forsikringsselskabet, skal selskabet tilsige ejeren af hesten til ethvert retsmøde med det varsel, som efter retsplejelovens § 175 gælder for vidner i borgerlige sager. Tilsigelsen skal indeholde oplysning om reglerne i den foreslåede § 4 c, stk. 2.

Den foreslåede § 4 d, stk. 1, viderefører uændret hestelovens § 30 c, stk. 1.

Den foreslåede § 4 d, stk. 1, indebærer, at en hesteejer, der tilsiges efter bestemmelsen, på begæring kan indtræde som part i en sådan sag. Sker en sådan indtrædelse ikke, skal afgørelsen af erstatningsspørgsmålet ved dom eller retsforlig være bindende for ejeren.

Det fremgår af den foreslåede nye bestemmelse i § 4 d, stk. 2, at enhver part, der tilsiges efter stk. 1, ved at fremsætte begæring herom til retsbogen kan indtræde som part i sagen. Indtræder parten ikke, er afgørelsen af erstatningsspørgsmålet ved dom eller forlig bindende for vedkommende. Bestemmelsen indebærer, at en hesteejer, der tilsiges efter den foreslåede stk. 1, på begæring kan indtræde som part i en sådan sag, og sker en sådan indtrædelse ikke, vil afgørelsen af erstatningsspørgsmålet ved dom eller retsforlig være bindende for ejeren.

Den foreslåede § 4 d, stk. 2, viderefører uændret hestelovens § 30 c, stk. 2.

Til nr. 3.

Det fremgår af mark- og vejfredsloven § 31, stk. 3, at de i lovens § 15 omhandlede forseelser er undergivet offentlig påtale. Ifølge forarbejderne til bestemmelsen i mark- og vejfredslovens § 31, jf. Rigsdagstidende 1952-53, tillæg A, side 2927 og 2928, som henviser til det udkast til forslag i betænkning, som er udarbejdet af den ved landbrugsministeriets skrivelse af 24. april 1946 nedsatte kommission angående revision af mark- og vejfredsloven, er disse forseelser undergivet offentlig påtale, da der er tale om et område, hvor offentlige interesser griber ind, og det er derfor anset for rimeligt, at disse forseelser undergives offentlig påtale.

Efter hestelovens § 35, stk. 2, straffes overtrædelser af hestelovens § 30 a, stk. 2, med bøde.

Med den foreslåede § 74, nr. 3, foreslås bestemmelsen i mark- og vejfredslovens § 31, stk. 3, udvidet, så det fremgår, at sager efter § 4 b, stk. 3, om bøde for unkladelse af at tegne forsikring efter § 4 b, stk. 2, undergives offentlig påtale.

Den foreslåede ændring af § 31, stk. 3, er en konsekvens af lovforslagets § 74, nr. 2, hvorved det bl.a. foreslås, at bestemmelsen i hestelovens § 35, stk. 2, indarbejdes i mark- og vejfredsloven med den foreslåede nye bestemmelse i § 4 b, stk. 3.

Til nr. 4

Efter hestelovens § 35, stk. 4, kan selskaber m.v. (juridiske personer) pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Mark- og vejfredsloven indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse.

I henhold til hestelovens § 35, stk. 2, kan den, der overtræder forsikringspligten i hestelovens § 30 a, stk. 2, straffes med bøde. Forsikringspligten påhviler hesten ejer, som kan være en person eller et selskab m.v.

Særligt landbrug ejes og drives i dag i stigende grad i selskabsform, og det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt, at mark- og vejfredsloven suppleres med regler, hvorefter også juridiske personer kan pålægges strafansvar for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Det foreslås derfor med § 74, nr. 4, som en ny bestemmelse i § 31, stk. 4, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Med den forslagens § 74, nr. 4, foreslås derfor en ny bestemmelse i mark- og vejfredslovens § 31, stk. 4, om at selskaber m.v. (juridiske personer) pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Bestemmelsen viderefører således hestelovens § 35, stk. 4, hvorefter virksomheder m.v., som ejer en eller flere heste, kan straffes med bøde for overtrædelse af forsikringspligten i den foreslåede nye bestemmelse i mark- og vejfredsloven § 4 b, stk. 2, men bestemmelsen finder også anvendelse for så vidt angår de overtrædelser, der er strafbelagt i mark- og vejfredsloven som f.eks. § 13, stk. 1, hvorefter besidder kan straffes med bøde, hvis husdyr, der er til væsentlig gene, uden hjemmel færdes løse på fremmed grund.

Til § 75

Lovforslagets § 76 fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Dette skyldes, at sagsområdet er hjemtaget og regulering om dyrevelfærd i begge disse dele af riget er et anliggende for henholdsvis det færøske hjemmestyre og det grønlandske selvstyre.

Lovforslaget sammenholdt med den gældende lov om hunde

Gældende formulering	Lovforslaget
<p>§ 2. Det er forbudt at holde hund på steder, hvor der ikke er beboelse, såsom i kolonihaver, medmindre politiet meddeler tilladelse dertil. Sådant tilladelse kan kun gives, når der skønnes at være sikkerhed for, at hunden vil blive passet forsvarligt, og tilladelsen kan til enhver tid tilbagetages.</p>	<p>§ 71. I lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1373 af 30. november 2017, foretages følgende ændring:</p> <p>1. §§ 2, 5 og 6 d ophæves.</p>
<p>§ 5. Det er forbudt til stadighed at holde en hund bundet.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Når en hund holdes bundet, skal dens lænke mindst være 5 m lang, og den skal have adgang til et opholdsrum, der kan yde den forsvarligt læ mod regn, blæst og kulde. Består opholdsrummet i et hundehus, skal det være rummeligt og så højt, at hunden kan stå oprejst.</p>	
<p>§ 6 d. Det er forbudt for en ejer eller besidder at lade en hund deltage i hundekampe. Det er endvidere forbudt at afholde hundekampe.</p>	
<p>§ 12. Med bøde straffes den, der</p> <p>1) overtræder § 1, stk. 1, § 2, § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., stk. 2 eller stk. 3, 1 pkt., § 3 b, § 5, § 6, stk. 1, eller § 8, stk. 2,</p> <p>2) overtræder bestemmelser fastsat af kommunalbestyrelsen i medfør af § 3 a, stk. 1, eller</p> <p>3) overtræder et pålæg udstedt i medfør af § 4 eller § 6, stk. 2, nr. 1-3, eller stk. 3.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af § 1, stk. 1, § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., § 3 b, § 6, stk. 1, § 8, stk. 2, bestemmelser fastsat af kommunalbestyrelsen i medfør af § 3, stk. 2, eller et pålæg udstedt i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1-3, eller stk. 3, udmåles en skærpet bøde. På samme måde straffes den, der hidser en hund på nogen eller undlader at holde sin hund tilbage, når den pågældende bemærker, at den overfalder nogen.</p>	<p>2. I § 12, stk. 1, nr. 1, udgår »§ 2,« og »§ 5,«.</p>

<p><i>Stk. 3.</i> Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der overtræder § 6 d.</p> <p><i>Stk. 4-6.</i> ---</p>	<p>3. § 12, stk. 3, ophæves.</p> <p>Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.</p>
	<p>§ 70. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.</p> <p><i>Stk. 2-3.</i> ---</p> <p><i>Stk. 4.</i> Regler fastsat i medfør af de love, der er nævnt i stk. 2 og 3, samt regler fastsat i medfør af lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983 forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat efter denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Tilladelser meddelt i medfør af de hidtil gældende regler, der er nævnt i stk. 2, stk. 3, nr. 7, og stk. 4, bevarer deres gyldighed på de meddelte vilkår.</p> <p><i>Stk. 6-7.</i> ---</p> <p><i>Stk. 8.</i> Verserende klagesager i Miljø- og Fødevareklagenævnet, der ikke er færdigbehandlet ved denne lovs ikrafttræden, færdigbehandles og afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter reglerne i denne lov.</p> <hr/> <p>§ 72. Tilladelser meddelt i medfør af § 2 i lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1373 af 30. november 2017, bevarer deres gyldighed på de meddelte vilkår.</p>

Lovforslaget sammenholdt med den gældende lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Gældende formulering	Lovforslaget
<p>19. Uanset § 18, stk. 1, opkræves og betales ikke gebyr for klager i følgende sager:</p> <p>1)-4) ---</p> <p>5) Klager over afgørelser, der træffes efter de love på fødevarer, landbrugs og fiskeriets område, som giver klageadgang til nævnet efter bestemmelserne i denne lovs §§ 49-72, 74 og 75, 77-89 og 93 og 94.</p> <p>6)-7) ---</p> <p>§ 63. I dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1019 af 29. juni 2016, foretages følgende ændring:</p> <p>1. I § 24 d indsættes som stk. 2 og 3:</p> <p>»Stk. 2. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.</p> <p>Stk. 3. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«</p>	<p>§ 76. I lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændringer:</p> <p>1. I § 19, nr. 5, ændres:</p> <p>»§§ 49-72, 74 og 75, 77-89 og 93 og 94« til: »§§ 49-62, 71, 72, 74, 75, 77-89, 93 og 94 samt dyrevelfærdsloven«</p> <p>2. §§ 63-70 ophæves.</p>

§ 64. I lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 465 af 15. maj 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 7 b indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«

§ 65. I lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 77 af 21. januar 2015, foretages følgende ændring:

1. I § 9 c indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter

modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«

§ 66. I lov om udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 1148 af 12. september 2015, foretages følgende ændring:

1. Efter § 15 b indsættes i *kapitel 6 b*:

»§ 15 c. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«

§ 67. I lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 470 af 15. maj 2014, foretages følgende ændring:

1. Efter § 36 indsættes:

»§ 36 a. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«

§ 68. I lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 468 af 15. maj 2014, foretages følgende ændring:

1. Efter § 14 indsættes:

»§ 14 a. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«

§ 69. I lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 476 af 15. maj 2014, foretages følgende ændring:

1. Efter § 17 indsættes:

»§ 17 a. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke

andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.«

§ 70. I lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 472 af 15. maj 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 32 a indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i henhold til regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 24, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte

klagepunkter.«	
	<p>§ 70. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af januar 2018, ophæves ved lovens ikrafttræden, idet dog § 32, stk. 2, 2. pkt., for så vidt angår § 4 og § 10 forbliver i kraft, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved lovens ikrafttræden ophæves følgende love:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017. 2) Lov om indendørs hold af smågrise avls- og slagtesvin, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 11. januar 2017. 3) Lov om udendørs hold af svin, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017. 4) Lov om hold af slagtekyllinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 54 af 11. januar 2017. 5) Lov om forbud om markedsføring m.v. samt indførsel og udførsel af skind og skindprodukter fra hunde og katte, jf. lovbekendtgørelse nr. 257 af 8. marts 2013. 6) Lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 8. marts 2013. 7) Lov om forbud mod hold af ræve, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 15. maj 2014. 8) Lov om hold af slagtekalkuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 11. januar 2017. 9) Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 11. januar 2017. 10) Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017. <p><i>Stk. 4.</i> Regler fastsat i medfør af de love, der er nævnt i stk. 2 og 3, nr. 1-9, samt regler fastsat i medfør af lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat efter denne lov. Overtrædelse af reglerne</p>

	<p>straffes efter de hidtil gældende regler.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Regler fastsat i medfør af lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler fastsat efter denne lov eller efter lov om mark- og vejfred. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Tilladelser meddelt i medfør af de hidtil gældende regler, der er nævnt i stk. 2, stk. 3, nr. 7, og stk. 4, bevarer deres gyldighed på de meddelte vilkår.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Ansøgninger om tilladelser efter regler nævnt i stk. 2, der er modtaget inden lovens ikrafttræden, behandles efter de hidtidige gældende regler.</p> <p><i>Stk. 8.</i> Personer, der har etableret selvstændig virksomhed med hold af ræve før den 26. november 2008, og som på dette tidspunkt havde denne virksomhed som deres hovederhverv, og som efter ansøgning har fået meddelt tilladelse af Justitsministeriet til at fortsætte deres virksomhed indtil den 31. december 2023, kan fortsætte deres virksomhed indtil dette tidspunkt.</p> <p><i>Stk. 9.</i> Verserende klagesager i Miljø- og Fødevareklagenævnet, der ikke er færdigbehandlet ved denne lovs ikrafttræden, færdigbehandles og afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter reglerne i denne lov.</p>
--	---

Lovforslaget sammenholdt med den gældende lov om mark- og vejfred

Gældende formulering	Lovforslaget
	<p>§ 74. I lov om mark- og vejfred, jf. lovbekendtgørelse nr. 1847 af 14. december 2015, foretages følgende ændringer:</p> <p>1. Efter § 4 indsættes i <i>kapitel II</i>:</p> <p>»§ 4 a. §§ 3 og 4 finder ikke anvendelse for skade forvoldt af løsgående heste, der er omfattet af reglerne i kapitel II a.«</p> <p>2. Efter kapitel II indsættes som nyt kapitel II a:</p> <p style="text-align: center;">»Kapitel II a</p> <p style="text-align: center;"><i>Særligt om forsikring og erstatning for skade forvoldt af løsgående heste</i></p> <p>§ 4 b. Ejeren af en hest er forpligtet til at erstatte den skade, hesten forvolder, når den er løsgående. Har skadelidte medvirket til skaden, kan erstatningen dog nedsættes eller bortfalde.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Det påhviler ejeren af en hest at tegne forsikring, der dækker ansvaret i henhold til stk. 1. Forsikrings-selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte for erstatning efter stk. 1. Heste, der holdes af det offentlige, er undtaget fra forsikringspligten.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Med bøde straffes den, der undlader at tegne en forsikring efter stk. 2.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte nærmere regler om forsikringspligtens gennemførelse.</p> <p>§ 4 c. Bestemmelser i anden lovgivning om objektivi-t ansvar for skade forvoldt af løsgående heste, som påhviler hestens ejer eller andre, finder ikke anvendelse, hvis der kan pålægges ansvar i medfør af § 4 b, stk. 1.</p> <p>§ 4 d. Anlægger skadelidte sag mod forsikrings-selskabet, skal selskabet tilsige ejeren af hesten til ethvert retsmøde med det varsel, som efter retsplejelovens § 175 gælder for vidner i borgerlige sager. Tilsigelsen skal indeholde</p>

	<p>oplysning om reglerne i stk. 2.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Enhver part, der tilsiges efter stk. 1, kan ved at fremsætte begæring herom til retsbogen indtræde som part i sagen. Indtræder parten ikke, er afgørelsen af erstatnings- spørgsmålet ved dom eller forlig bindende for vedkommende.«</p>
<p>§ 31. ...</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 3.</i> De i § 15 omhandlede forseelser er undergivet offentlig påtale.</p>	<p>3. I § 31, <i>stk. 3</i>, ændres »§ 15« til: »§ 4 b, <i>stk. 2-3</i>, og § 15«.</p>
	<p>4. I § 31 indsættes som <i>stk. 4</i>:</p> <p>»<i>Stk. 4.</i> Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«</p>
	<p>§ 70. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved lovens ikrafttræden ophæves følgende love:</p> <p>...</p> <p>9) Lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017.</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 5.</i> Regler fastsat i medfør af lov om hold af heste, jf. lovbekendtgørelse nr. 304 af 30. marts 2017, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler fastsat efter denne lov eller efter lov om mark- og vejfred. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.</p>